

Jaarstukken 2015:

**Jaarverslag
Jaarrekening**

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Veldhoven. Meer weten over de jaarrekening 2015 of over Veldhoven ? Kijk op onze website www.veldhoven.nl of bel met 14040.

Bezoekadres: Meiveld 1, 5501 KA Veldhoven

Postadres: postbus 10101, 5500 GA Veldhoven

E-mail: gemeente@veldhoven.nl

Alle cijfers onder voorbehoud van besluitvorming door de gemeenteraad

Veldhoven, juni 2016

INHOUDSOPGAVE

Jaarstukken

Algemeen

1	Inleiding	1
1.1	Samenvatting jaarverslag en jaarrekening 2015	2
1.2	Opzet jaarstukken (programma- en productverantwoording)	4
1.3	Autorisatieniveau	5
1.4	Leeswijzer	5
	Kengetallen	6
	Vaststellingsbesluit	8

Jaarverslag 2015

Programmaverantwoording en overzicht van baten en lasten

		9
2.1.1	Stedelijke ontwikkeling	11
2.1.2	Wonen	17
2.1.3	Veiligheid	21
2.1.4	Beheer openbare ruimte	25
2.1.5	Bereikbaarheid	31
2.1.6	Individuele voorzieningen maatschappelijke participatie	39
2.1.7	Collectieve voorzieningen maatschappelijke participatie	45
2.1.8	Milieu en duurzaamheid	51
2.1.9	Economie en arbeidsmarktbeleid	57
2.1.10	Onderwijs en jeugd	63
2.1.11	Kunst en cultuur	71
2.1.12	Sport en recreatie	75
2.1.13	Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	79
2.1.14	Publieksdienstverlening	85
2.1.15	Natuur- en recreatiebeheer	89
2.1.16	Algemene dekkingsmiddelen en financiering	93

Paragrafen

		99
2.2.1	Lokale heffingen	101
2.2.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	107
2.2.3	Beheer kapitaalgoederen	113
2.2.4	Financiering	115
2.2.5	Bedrijfsvoering	123
2.2.6	Verbonden partijen	129
2.2.7	Grondbeleid	133

Jaarrekening 2015

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

145

Balans

		153
	Toelichting op de balans	156

Recapitulatie

		187
	Recapitulatie overzicht van baten en lasten	189
	Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	190
	Overzicht van incidentele baten en lasten	193
	Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves	194
	Grafiek overzicht uitgaven per programma	195
	Grafiek overzicht inkomsten per programma	196
	Grafiek specificatie inkomsten	197

SISA

199

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2015. Het jaar dat de drie decentralisaties in het sociaal domein voor Veldhoven vorm en inhoud kregen. De verwachte risico's zijn goed opgevangen binnen het budget. Vanaf 1 januari 2015 zijn we verantwoordelijk voor bijna alle ondersteuning aan inwoners die moeite hebben om deel te nemen aan de samenleving. Onze prioriteit was en is dat de mensen die zorg nodig hebben ook die zorg krijgen. Door een intensieve samenwerking tussen het Centrum Jeugd en Gezin (CJG), het Loket Welzijn Wonen Zorg, en het generalisten- en specialistenteam met diverse organisaties uit de basisstructuur zijn we erin geslaagd om inwoners, daar waar nodig, snel en efficiënt te ondersteunen. Er is ingezet op maatwerk. Daarnaast zijn met de zorgleveranciers contracten op basis van resultaatfinanciering afgesloten. Dit geeft de aanbieders meer ruimte voor een passend aanbod. Dit alles heeft bij elkaar geleid tot een bijdrage in het sociaal deelfonds. Met een reserve lokaal sociaal deelfonds van totaal € 1,6 mln hebben we een buffer voor nagekomen kosten vanuit 2015 en mogelijke ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Er wordt daarbij nog rekening gehouden met tegenvallers in ons weerstandsvermogen.

De ingezette weg op het gebied van regionale samenwerking hebben wij in 2015 voortgezet. We staan voor een Veldhovense kwaliteit binnen de Brainport regio. We hebben een rol in en met de regio: een meerwaarde voor de regio is een meerwaarde voor Veldhoven.

In 2015 zijn meerdere omvangrijke activiteiten afgerond. We hebben steeds vaker samspraak ingezet met inwoners, verenigingen en organisaties, zowel voor beleid als uitvoeringsplannen. Het actualiseren van de Stadsvisie is daar een mooi voorbeeld van. Onze rol als regiegemeente krijgt vorm en inhoud. In 2015 is het eerste deel van de kerntakendiscussie afgerond met een nieuw subsidiehuis, gekoppeld aan de transitie-opgave. Onze vier professionele culturele instellingen zijn met een gezamenlijk plan gekomen om een bezuiniging te realiseren. En na een uitgebreide pilot is een nieuwe manier van afvalinzameling ingevoerd.

Door de start van de plannen voor de verbreding van basisschool Cobbeek (wordt De Rank) is de school in het eerste kwartaal van 2016 geopend. Ook is gestart met de voorbereiding voor werkzaamheden om de afdeling VSO van de Prins-Willem-Alexanderschool in te huizen op de Kempen Campus.

Het gebied in en om het City Centrum is regelmatig onderwerp van het raadsdebat geweest. In 2015 is namelijk een nieuwe visie op detailhandel vastgesteld, zijn de plannen rondom het realiseren van een Servicebioscoop besproken, is het parkeerbeleid aangepast, en zijn de kaders aangegeven voor het onderzoek naar de mogelijkheden voor een zwembadvoorziening.

Ook in financieel opzicht mogen we terugkijken op een positief verlopen jaar, met een positief resultaat van € 1.648.000. Dit is € 2,4 mln hoger dan was begroot. Het sobere beleid dat de afgelopen jaren is ingezet, werpt vruchten af. Terughoudend beleid, actief beheer van investeringen, en de verkoop van bouwgrond en vastgoed zijn hier onderdeel van. Zo ook de besluiten tot verdere aanleg van de Zilverbaan, de verhuizing van de PWA-school naar de Kempen Campus en van Art4U naar de bibliotheek. Ons vreemd vermogen is met € 10 mln gedaald. Hiermee is de invloed van renteschommelingen verder beperkt. Daarnaast voeren wij een actief treasurybeleid om zo goedkoop en stabiel mogelijke financiering te realiseren. Kortom, we zijn op de goede weg, en we blijven deze richting volgen.

Positief is ook de toegenomen vraag en interesse naar bouwgrond in 2015. De tekenen van marktherstel zijn zichtbaar geworden, zowel voor woningen als bedrijven. Zo zijn er in 2015 aanzienlijk meer bouwkvavels verkocht dan in 2014 (namelijk 145 versus 88). Een andere manier van grondverkoop, waarbij is ingespeeld op wensen uit

de markt ten aanzien van bijvoorbeeld kavelgrootte, heeft hier een rol gespeeld. Daarnaast heeft ook een lagere rekenrente voor Zilverackers - De drie dorpen een positieve invloed op het verwachte resultaat.

Eind 2015 werd de actualiteit beheerst door de vluchtelingenproblematiek in Europa. Ook wij hebben hier concreet mee te maken gekregen: mensen die alles moesten achterlaten om zichzelf en hun gezin in veiligheid te brengen, hebben in onze gemeente een tijdelijke plek gekregen via noodopvang in de Buitenjan. Daarnaast zijn we continu in dialoog met partners over de huisvesting van statushouders.

1.1 Samenvatting van het jaarverslag en de jaarrekening 2015

Samengevat is het financiële resultaat van de gemeente over 2015 € 1,6 mln. Dit is € 1,6 mln meer dan werd verwacht na de 3^e kwartaalrapportage 2015. Dit positief resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende effecten:

- Onbenutte stelposten gemeentefonds;
- Voordeel op de uitkering van het gemeentefonds;
- Hogere OZB opbrengsten;
- Lagere uitgaven voor algemeen beleid maatschappelijke ondersteuning;
- Lagere uitgaven voor huisvesting primair onderwijs;
- Voordeel op het gebied van omgevingshandhaving & -toezicht;
- Meevallers op het gebied van stedelijke ontwikkeling;
- Voordelen binnen publieksdienstverlening.

Daarnaast is sprake van een nadeel binnen programma Economie en arbeidsmarktbeleid.

Het jaarverslag en de jaarrekening 2015 geven inzicht in welke voorgenomen activiteiten, doelen en effecten uit de begroting 2015 ook daadwerkelijk zijn gerealiseerd en welke middelen daarvoor nodig zijn geweest.

De primitieve begroting 2015 vormt uitgangspunt voor de realisatie gedurende 2015 met daarbij meegenomen de raadsbesluiten, die in de loop van 2015 door de raad genomen zijn. Wanneer deze raadsbesluiten begrotingstechnische consequenties hadden, zijn deze verwerkt in de (bijgestelde) begrotingsramingen (3e kwartaalrapportage 2015).

Het oorspronkelijke saldo van de primitieve begroting 2015 is als referentiekader én startpunt van belang inclusief de gepresenteerde bijstellingen op basis van de kwartaalrapportages I, II en III 2015. In onderstaand schema is het verloop gepresenteerd van het (verwachte) begrotingsoverschot over 2015 op basis van de voorjaarsnota 2015-2018, de primitieve begroting en de drie kwartaalrapportages.

Overzicht begrotingsoverschot in 2015

bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)		2015
Meerjarenperspectief incl. wijzigingen 2015		-760
- Amendement begroting 2015: minimabeleid		-17
- Wijziging afvalinzameling Veldhoven		18
- Bijstellingen 1e kwartaalrapportage 2015		448
- Bijstellingen Voorjaarsnota 2016		0
- Bijstellingen 2e kwartaalrapportage 2015		-273
- Raadsbesluit Parkeerbedrijf (april 2015)		0
- Amendement parkeerbedrijf (april 2015)		0
- Bijstellingen Begroting 2016		0

bedragen x € 1.000,- - = tekort (nadeel)		2015
- Totaal bijstellingen 3e kwartaalrapportage 2015		612
Bijgestelde begroting 2015 na kwarap III 2015		29

Zoals uit de tabel blijkt werd in eerste instantie uitgegaan van een begrotingstekort van € 760.000.

Dit verwachte tekort is in positieve zin bijgesteld in 2015 voor een bedrag van € 789.000.

Per saldo werd inclusief de genoemde bijstellingen derhalve een overschot verwacht over 2015 van € 29.000.

In het navolgende overzicht zijn de begrote saldi per programma (exclusief mutaties uit reserves) en het gerealiseerde saldo per programma weergegeven. Deze saldi resulteren tezamen met de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien in het gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten. Na verrekening van alle begrote c.q. werkelijke mutaties met reserves ten aanzien van alle programma's leidt dit uiteindelijk tot het gerealiseerde resultaat 2015 conform BBV van € 1.648.000 voordeel.

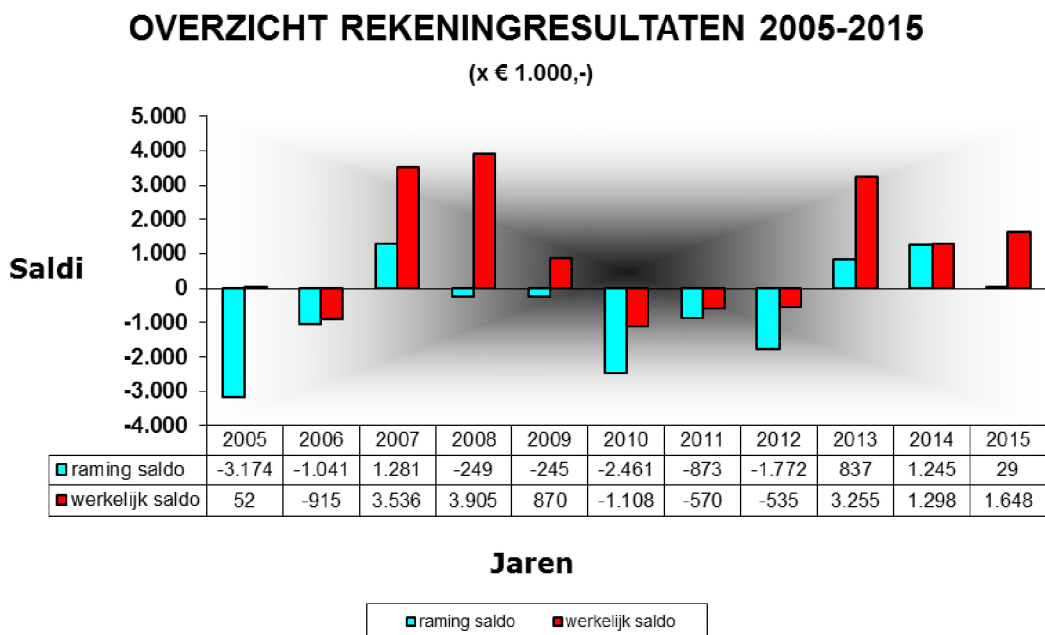
P	omschrijving	begroting 2015 incl.begr.wijz.	jaarrekening	verschil
1	stedelijke ontwikkeling	8.188	6.685	-1.503
2	wonen	-293	-297	-4
3	veiligheid	-2.140	-2.068	72
4	beheer openbare ruimte	-2.651	-2.461	190
5	bereikbaarheid	-6.842	-6.204	638
6	Individuele voorz. maatschapp. participatie	-6.171	-4.728	1.443
7	Collectieve voorz. maatschapp. participatie	-4.432	-3.972	460
8	milieu en duurzaamheid	-1.298	-1.078	220
9	economie en arbeidsmarktbeleid	-3.014	-3.506	-492
10	onderwijs	-7.891	-7.420	471
11	kunst en cultuur	-4.547	-4.409	138
12	sport en recreatie	-3.366	-3.280	86
13	lokale democratie en bestuurlijke samenwerking	-3.927	-4.031	-104
14	publieksdienstverlening	-2.096	-1.813	283
15	natuur- en recreatiebeheer	-3.948	-3.580	368
16	algemene dekkingsmiddelen en financiering	-731	-473	257
	algemene dekkingsmiddelen	44.054	44.507	453
	Onvoorzien	-79	0	79
	Totaal van saldo van baten en lasten	-1.184	1.872	3.056
	totaalverrekening met reserves alle programma's (saldi stortingen en onttrekkingen)	1.213	-224	-1.437
	Resultaat	29	1.648	1.619

Het voordelig saldo 2015 moet afgezet worden tegen het verwachte saldo in de begroting. In de primitieve begroting 2015 werd uitgegaan van een nadelig saldo over 2015 van € 760.000. Dit is in de eerste tot en de 3e kwartaalrapportage 2015 bijgesteld tot een verwacht begrotingsvoordeel van € 29.000. In de realisatiesfeer resulteert uiteindelijk in deze jaarrekening een voordeel van € 1.648.000. Het verschil tussen de bijgestelde begroting 2015 en de realisatie over 2015 is per saldo € 1.619.000 voordeliger.

Voor een verdere analyse en toelichting op het jaarresultaat in financiële én inhoudelijke zin wordt verwezen naar de toelichting per programma opgenomen onder de programmaverantwoording in voorliggend jaarrekening.

Ten aanzien van reserves is er sprake van mutaties ten opzichte van wat er geraamd was. Deze mutaties zijn in lijn met de genomen raadsbesluiten door uw gemeenteraad. Een meer uitgebreide analyse van en toelichting op het financiële resultaat is per programma opgenomen onder de programmaverantwoording in voorliggend jaarrekening.

In onderstaand overzicht is het resultaat van de jaarrekening 2015 weergegeven en de jaarresultaten van de afgelopen jaren ter vergelijking.

Dit betreft de begroting inclusief wijzigingen, dus de geraamde begrotingsaldi na Burap II (tot en met 2013) en na de 3^e kwartaalrapportage. Het gaat hier niet om de saldi zoals gepresenteerd in de primitieve begrotingen (boekwerk dat de raad in november behandelt).

1.2 Opzet van de jaarstukken

Met de programmabegroting stelt de gemeenteraad de kaders vast waarbinnen het college van burgemeester en wethouders het beleid dient uit te voeren. In de programmaverantwoording wordt verslag gedaan over de realisatie van de beleidskaders en de uitvoering van activiteiten daarbinnen. De jaarstukken op programmaniveau zijn een verantwoordingsdocument van het college naar de raad.

Naast de programma's bestaan de jaarstukken uit paragrafen. Deze, deels verplichte, paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de rekening weer vanuit een bepaald perspectief en zijn over het algemeen programma overstijgend.

Tot slot van de inhoudelijke verantwoording van de jaarstukken is de balans opgenomen inclusief toelichting alsmede de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Ook de recapitulatie van de programma's en de toelichtingen daarop en de analyse van begrotingsafwijkingen en de begrotingsrechtmatigheid is daar opgenomen.

1.3 Autorisatieniveau

Met de vaststelling van de programmabegroting autoriseert de raad het college tot het doen van uitgaven op programmaniveau. In de jaarstukken is een afzonderlijke analyse opgenomen over de begrotingsafwijkingen op programmaniveau en de bijbehorende consequenties voor de begrotingsrechtmatigheid.

1.4 Leeswijzer

Alle programma's zijn volgens dezelfde indeling opgebouwd:

- 1) Hoofdkader
- 2) Wat hebben we bereikt?
  - Doelstellingen
  - Meetindicatoren
  - Bereikt in 2015
- 3) Wat hebben we daarvoor gedaan
- 4) Productenverantwoording (wat heeft dat gekost)

Per doelstelling met een kleurcode aangegeven wat de stand van zaken van de realisatie is. Een groene kleur geeft aan dat de doelstelling (voor 2015) gerealiseerd is, oranje geeft aan dat het realiseren nog loopt, rood geeft aan dat de doelstelling niet is gerealiseerd en wit betekent "neutraal" (nog) niet begonnen per 31 december 2015 (bijvoorbeeld beleid opleveren in 2017).

De kaderstelling (hoofdkader, doelstellingen en meetindicatoren) op de 16 programmabladen, is gebaseerd op besluitvorming door de raad in 2014 voor begrotingsjaar 2015.

Na de programmaverantwoording zijn 7 paragrafen opgenomen als dwarsdoorsnede van de jaarrekening en een aantal financiële toelichtingen (balans, grondslagen en een recapitulatie met de analyses).

Kengetallen sociaal

kengetallen sociaal	1-1-2015	31-12-2015
Aantal inwoners:	44.170	44.348
waarvan:		
- 0 t/m 4 jaar	2.155	2.133
- 5 t/m 14 jaar	4.884	4.837
- 15 t/m 64 jaar	28.394	28.264
- 65 jaar en ouder	8.737	9.114
Aantal uitkeringsgerechtigden:		
- Wwb	465	475
- BBZ	3	5
- IOAW	36	37
- IOAZ	1	1
Aantal WSW'ers:		
- aantal fte	170	167
- aantal SE ¹	175	172
Aantal leerlingen per 1/10:		
- primair onderwijs:	3.588	3.439
. openbaar onderwijs	711	757
. bijzonder basisonderwijs	2.877	2.682
. speciale school voor basisonderwijs	58	64
- speciaal onderwijs (ZMLK)	164	155
- speciaal onderwijs (LZK)	81	64
- voortgezet onderwijs	2.304	2.293
Samenstelling gemeenteraad:		
- VSA	6	6
- GBV	6	6
- VVD	5	5
- CDA	4	4
- D66	3	3
- PvdA	2	2
- Samenwerkend Veldhoven	1	1
totaal	27	27

¹ SE = Standaard Eenheid: Dit is de eenheid die overeenkomt met een arbeidsplaats van 36 uur voor een werknemer die op grond van de indicatie of herindicatie is ingedeeld in de arbeidshandicapcategorie "matig".

Kengetallen fysiek

kengetallen fysiek	1-1-2015	31-12-2015
Oppervlakte gemeente in hectaren:	3.192	3.192
waarvan:		
- binnenwater	19	19
- historische stads- of dorpskern	-	-
Aantal woningen:	19.067	19.155
waarvan:		
- huurwoningen	6.122	6.144
- eigen woningen	12.945	13.011
Wegen en fietspaden in m ²		
- totaal wegen en fietspaden	2.801.034	2.801.034
- gemiddeld belaste wegen	359.000	359.000
- licht belaste wegen	182.041	182.041
- wegen in woongebied	1.337.593	1.337.593
- wegen in verblijfsgebied	691.900	691.900
- fietspaden	230.500	230.500
Aantal hectaren openbaar groen:	274	274

Kengetallen financieel

kengetallen financieel	1-1-2015	31-12-2015
Debt-ratio	75%	74%
Netto-schuld in % van het balanstotaal	64%	65%
Eigen vermogen in % van het balanstotaal	20%	21%
Eigen vermogen in % totale lasten	45%	48%
Opgenomen langlopende leningen	154.038.000	139.381.000
Netto schuld per inwoner	3.678	3.570

Aldus vastgesteld door de Raad van de gemeente Veldhoven in haar vergadering van
12 juli 2016

de griffier,

de burgemeester,

JAARVERSLAG

PROGRAMMAVERANTWOORDING EN OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

2.1 Programmaverantwoording

2.1.1 Stedelijke ontwikkeling

Hoofdkader

De "Veldhovense kwaliteit" wordt voor een groot deel bepaald door de samenstelling van onze gemeente, waar het wijkgevoel sterk aanwezig is. De oude dorpscentra nemen daarin een vooraanstaande positie in. Oerle, Veldhoven dorp, Meerveldhoven en Zeelst kregen een fysieke kwaliteitsimpuls; aan Zonderwijk en 't Look wordt gewerkt. Ook moet er aandacht zijn voor maatschappelijke kwaliteit, waarbij we rekening houden met diverse ontwikkelingen vanuit het Rijk, provincie en regio zoals de drie transities maar ook de vergrijzing en minder jeugd, verstedelijking. Deze ontwikkelingen zijn belangrijk. Kernbegrippen in de wijkontwikkeling zijn: aantrekkelijkheid, duurzaamheid en een sociaal veilige woon-, werk- en leefomgeving. Veldhoven heeft veel voorzieningen en is een prettige gemeente om in te wonen. Bij de stedelijke ontwikkeling hoort ook het werken aan bedrijventerreinen. Er moet ook aandacht zijn voor de maatschappelijke kwaliteit, waarbij we rekening houden met ontwikkelingen op diverse niveaus (rijk, provincie, regio).

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat bereikt is in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<i>Stedelijk gebied</i> 1. Bij alle planvorming krijgt duurzaamheid extra aandacht in de integrale afweging. 2. Bij uitbreiding van de woonfunctie in het centrumgebied is de Veldhovense schaal* leidend. 3. We kijken naar een budget neutrale parkeeroplossing waarbij de verblijfstijd in het City Centrum wordt verlengd. Het parkeerbeleid wordt geëvalueerd en aangepast aan nieuwe behoeften en mogelijkheden. 4. Het City Centrum krijgt een kwaliteitsimpuls. Het COPr wordt vanaf 2014 verder inhoud gegeven. Met de uitvoering wordt een begin gemaakt in nauw overleg met alle betrokkenen. De aanpassing van de noord- en zuidentree krijgt voorrang.	2. Uitvoering Veldhovense schaal* voor het Centrumgebied 4. In 2015 komt er een voorstel van aanpak van de noord- en zuidentree.	2. De Veldhovense schaal is bepalend geweest in de beoordeling van initiatieven in het centrum. 3. Geactualiseerd parkeerbeleid is 13 oktober 2015 door de raad vastgesteld 3 en 4: De Noordentree is gecombineerd met openbaar gebied bioscoop. Deze wordt kwartaal 3-2016 gerealiseerd. Voor de Zuidentree wordt in 2016 een ontwerp opgesteld.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
2	<p>Nieuwbouwwijken</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De ontwikkeling van Zilverackers verloopt afhankelijk van demografische ontwikkelingen en marktvraag. We onderzoeken een mogelijke andere invulling met als doel de gemeentelijke schuldenlast te verminderen. 2. Vanwege een veranderende marktvraag wordt een alternatieve bestemming van Koningshoeven onderzocht. 3. Om de financiële huishouding van de gemeente te verbeteren worden alternatieven (al dan niet van tijdelijke aard) voor de inzet van de bouwgrond verder onderzocht. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plan van aanpak Zilverackers in 2014-2015 2. Nieuw plan Koningshoeven in 2014-2015 3. Plan alternatieven inzet bouwgrond in 2014-2015 	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2015 is aanzet gemaakt voor een herijking van de plannen voor Zilverackers. 2. In 2015 is een alternatieve invulling voorbereid. 3. Een verkenning naar alternatieve inzet van bouwgronden heeft nog niet geleid tot realistische alternatieven.
3	<p>Bedrijventerreinen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bedrijven zijn de motor van de werkgelegenheid. De uitstraling van de Veldhovense bedrijventerreinen is eigentijds en van hoog niveau. 2. Ondernemingen delen graag in de positionering van Veldhoven als derde gemeente in Zuidoost-Brabant. 3. In aansluiting op het masterplan de Run 2.0 komt een actualisatie van de (on)mogelijkheden en plan van aanpak van alle industrie terreinen. 	Evaluatie van de stand van zaken m.b.t de bedrijventerreinen in 2015.	<p>Ook voor De Run is de uitkomst van de regionale discussie over de programmering van bedrijventerreinen van belang.</p> <p>In 2015 is de gemeente betrokken bij het initiatief Brainfield, waarbij ondernemers van De Run 4000 willen komen tot herstructurering.</p> <p>Een evaluatie is in 2015 niet gehouden</p>

*Veldhovense schaal qua woningbouw is:

- Geen hoogbouw in de oude dorpskernen
- Hoogbouw in centrum toegestaan, nooit hoger dan de huidige Repelflat
- Hoogbouw in het aangrenzende gebied direct rond het centrum: maximaal 7 bouwlagen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Stedelijk gebied)

Een deel van het taakveld 'milieu' is anders ondergebracht in de organisatie. Hiermee komt in een vroeg stadium van de planvorming voldoende aandacht voor het integraal meenemen van het thema duurzaamheid.

De Veldhovense schaal is leidend geweest in gesprekken over plannen ter plaatse van de Rabobank en de TNT-locatie.

In 2015 is een besluit genomen over geactualiseerd parkeerbeleid in het Centrum. Het bestemmingplan voor de Servicebioscoop is onherroepelijk geworden. Daarmee is ook duidelijk geworden dat het plan zal worden gerealiseerd. De noordentree zal daarom tegelijk met de buitenruimte van de Servicebioscoop worden aangelegd.

Doelstelling 2 (Nieuwbouwwijken)

1. In het 2^e kwartaal van 2016 zal besluitvorming plaatsvinden over de herijkte plannen voor de drie dorpen.
2. Geconstateerd is dat het plan Koningshoeven te weinig marktpotentie heeft. Er is een alternatieve invulling mogelijk in de vorm van parkeren t.b.v. de Koningshof. Besluitvorming hierover kan naar verwachting medio 2016 plaatsvinden. In de paragraaf grondbeleid is opgenomen dat de BGE wordt afgesloten.

Doelstelling 3 (Bedrijventerreinen)

Heel 2015 stond vooral in het teken van de regionale discussies over de programmering van bedrijventerreinen. Onderdeel van deze discussie is het profiel van de bedrijventerreinen in de regio én het mogelijk instellen van verevenings- en/of transformatiefondsen. Er zijn in dat kader voorbereidingen getroffen voor een nieuwe visie op Habraken én er is aangesloten bij het initiatief Brainfield (zie ook programma 9). Daarnaast is een traject gestart om ook voor de overige delen van Veldhoven een globaal toekomstprofiel vast te stellen. Dit moet als basis dienen voor keuzes omtrent een andere invulling van bouwgronden.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 1 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6500	eigendommen/grond	685	586	628	628		57
6501	stedenbouw	904	1.194	1.198	824	374	80
6503	bouwgrondexploitatie	31.541	24.368	14.656	13.812	844	17.729
6506	eigendommen/gebouwen	1.384	1.251	1.968	1.758	210	-374
6508	afbouw BGE compl./beheer	191		47	35	12	156
6509	afbouw BGE compl./realisatie	294	6	97	91	6	203
6514	Projecten derden (niet-BGE)	792	272	274	160	114	632
		35.791	27.677	18.868	17.308	1.560	18.483
Baten							
6500	eigendommen/grond	696	362	1.302	1.393	91	697
6501	stedenbouw	69	165	143	32	-111	-37
6503	bouwgrondexploitatie	31.541	24.232	14.656	13.812	-844	-17.729
6506	eigendommen/gebouwen	3.742	3.921	4.460	4.143	-317	401
6508	afbouw BGE compl./beheer	191		47	35	-12	-156
6509	afbouw BGE compl./realisatie	294	6	97	91	-6	-203
6514	Projecten derden (niet-BGE)	693	273	275	117	-158	-576
		37.226	28.959	20.980	19.623	-1.357	-17.603
	Saldo (- = nadeel)	1.435	1.282	2.112	2.315	203	880
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	3.629	8.926	2.489	4.259	-1.770	-630
	Bedrijfsvoeringskosten	2.011	2.802	2.802	1.099	1.703	912
	Kapitaallasten	4.316	4.058	4.033	645	3.388	3.671
	Investerings MN			118	-5.389	5.507	5.389
	Storting reserves & voorzieningen	2.087	654	6.484	7.401	-917	-5.314
	Saldo bge naar balans	23.748	11.237	2.942	9.293	-6.351	14.455
		35.791	27.677	18.868	17.308	1.560	18.483
Samenstelling baten							
	Directe baten	10.575	29.807	19.883	17.156	-2.727	6.581
	Onttrekking reserves & voorzieningen	26.651	251	1.097	2.467	1.370	-24.184
	Saldo bge naar balans		-1.099		0		
		37.226	28.959	20.980	19.623	-1.357	-17.603
	Saldo (- = nadeel)	1.435	1.282	2.112	2.315	203	880

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 2.315.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 203.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren.

- € 91.000 Voordeel op product 6500 eigendommen/grond. Dit voordeel ontstaat door niet geplande verkoop van stroken grond om bouwkavels derden te vergroten en een niet geplande bijdrage bouwrijp maken kavel.
- € 263.000 Voordeel op product 6501 stedenbouw. Dit voordeel bestaat voornamelijk uit:
€ 50.000 voordeel op bestemmingsplannen. Medio 2015 is besloten de in 2015 en 2016 te actualiseren bestemmingsplannen niet afzonderlijk op te pakken maar deze omwille van de efficiency te clusteren in enkele grotere opdrachten. Hierdoor zijn er zwaardere eisen gesteld aan de te volgen aanbestedingsprocedure waardoor de gunning en start van de opdrachten later kon aanvangen dan aanvankelijk voorzien. De kosten van de eerste fase van deze plannen schuiven daardoor grotendeels door naar 2016.
€ 70.000 voordeel op masterplan de Run 2.0. Voorzien was om 12 business cases aan te bieden aan de markt. Hiervan hebben slechts 4 ondernemers gebruik gemaakt. Hierdoor worden minder kosten gemaakt.
€ 123.000 voordeel (bedrijfsvoeringskosten) op het centrumontwikkelingsprogramma. Er is minder tijd besteed aan het centrumontwikkelingsprogramma dan aanvankelijk geraamd. Daarnaast hebben marktpartijen werk uit handen genomen dat eerst voorzien was voor de gemeente.
- € 0 Op het product 6503 bouwgrondexploitatie (bge) is per saldo geen voor- of nadeel in programma 1 verantwoord. Dit komt doordat uitgaven en inkomsten op bge's op de balans als onderhanden werk worden verantwoord totdat een bge wordt afgesloten of tussentijds resultaat wordt genomen. Als een bge wordt afgesloten levert dit een resultaat op die conform bestaand beleid wordt onttrokken (negatieve resultaten) of gestort (positieve resultaten) in de vrije reserve.
- € 107.000 Nadeel op product 6506 eigendommen/gebouwen. Hiervan is ca € 54.000 als nadeel ontstaan doordat niet alle gebruikerslasten met betrekking tot de Kempencampus zijn geraamd.
- € 44.000 Nadeel op product 6514 projecten derden (niet BGE). Deze projecten worden op voorcalculatorische basis aan de start van het project afgerekend.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)		Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar	
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6500	706400	Grond en opstallen De Run 2192 (vh 9102)	207	207	0	0	0	2015
6500	706401	Grond en opstallen De Run 2194 (vh 9102)	188	188	0	0	0	2015
6500	706402	Grond en opstallen De Run 2196 (vh 9102)	244	244	0	0	0	2015
6501	728700	Herinrichting openbaar gebied Run 1000	480	278	202	0	202	2016
6501	728600	Centrum Ontwikkelingsprogramma	0	0	0	165	165	2016
6506	728400	Toestellen sporthal De Atalanta	18	7	11	0	11	2016
Totaal programma			1.137	924	213	165	378	

Toelichting:

728700 Herinrichting openbaar gebied Run 1000

In oktober 2015 is de aanbesteding van dit project afgerond en is het project definitief gegund aan de aannemer. De uitvoering van het project is daarna direct gestart.

Naar verwachting zal herinrichting openbaar gebied de Run 1000 in het 2de kwartaal 2016 worden opgeleverd. Dit is iets later dan verwacht, de langere voorbereidingstijd om te komen tot een definitief ontwerp met alle betrokken eigenaren en de langere levertijd van de diverse toe te passen materialen is hier debet aan.

2.1.2 Wonen

Hoofdkader

Alle woningzoekenden hebben de keuze uit een gevarieerd woningaanbod. We zorgen voor woningbouw naar behoefte, dat betekent met keuzemogelijkheden voor starters (ongeacht hun leeftijd) en inwoners met een zorgbehoefte.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer en wat er is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Regionaal bouwperspectief Veldhoven bouwt in overeenstemming met demografische ontwikkelingen en marktvraag en stemt af met de regio. We bouwen niet voor leegstand. In de aanpassing aan de actuele marktvraag worden de regionale afspraken getoetst en meegenomen. We hebben de regio aan de voorkant geholpen. We onderzoeken in overleg met andere gemeenten de mogelijkheid om eventuele negatieve effecten van de regionale bouwopgave te verevenen.</p>	<p>De woningbouwplanning wordt jaarlijks in kaart gebracht.</p> <p>Nieuwe regionale en provinciale afspraken in 2014-2015 voor de komende 10 jaar.</p>	<p>De woningbouwplanning is in 2015 periodiek in kaart gebracht en aangepast aan de meest actuele plannings van de woningbouwprojecten.</p> <p>Het is in 2015 nog niet gekomen tot nieuwe regionale afspraken.</p>
2	<p>Woningcorporaties Wij kennen een belangrijke maatschappelijke rol toe aan de woningcorporaties, zowel ten aanzien van bouw en huur als ook aan hun inbreng in de publieke ruimte. Deze rol komt tot uiting bij het beheren, ontwikkelen en herstructureren van bestaande en nieuwe wijken. Met de corporaties worden ook in de toekomst afspraken gemaakt, mede op basis van de vigerende en geactualiseerde Woonvisie</p>	<p>1. De afspraken uit het plan zijn nagekomen.</p> <p>2. Geactualiseerde Woonvisie medio 2015</p> <p>3. De afspraken die gemaakt worden met de corporaties.</p>	<p>1 en 3 Een groot deel van de afspraken is nagekomen. Voor zover dat niet het geval is, leidt dat niet tot onderlinge knelpunten.</p> <p>2. Nieuwe Woonvisie is uitgesteld tot 4^e kwartaal 2016.</p>

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
3	Woningbouw 1. Wij streven naar een evenwichtige verdeling van huur, koop en sociale woningbouw. Aspecten als zorgwoningen en woningen voor drie generaties worden meegenomen. 2. Er is voldoende aanbod voor alle doelgroepen, wat betekent dat ook aandacht wordt besteed aan de zogenoemde midden-huurgroepen. 3. Veldhoven stimuleert de (ver)bouw van levensloopbestendige woningen. Een plan van aanpak in 2014, dat jaarlijks wordt jaarlijks bijgesteld	1. Er wordt gestreefd naar 29% sociale woningbouw. 2. Jaarlijkse toetsing vraag en aanbod doelgroepen 3. Het aantal levensloopbestendige woningen.	In 2015 zijn 88 woningen gerealiseerd. Hiervan kan 59% (52 woningen) worden aangemerkt als sociale woningbouw.
4	Starters 1. We maken maximaal gebruik van startersleningen. 2. CPO-initiatieven en de ontwikkeling van mogelijkheden voor starterswoningen worden gefaciliteerd. 3. Met woningcorporaties wordt nadrukkelijk bekeken welke mogelijkheden er zijn om te komen tot een substantiële verkorting van de wachttijden voor starters op de sociale huurmarkt.	1. In 2014 zijn de mogelijkheden van startersleningen gepresenteerd 2. De doelstelling is te komen tot de aanzet tot tenminste 3 CPO-projecten in deze raadsperiode 3. Gestart in 2014	1. Het budget om startersleningen te verstrekken was eind 2015 nagenoeg uitgeput. Met de nieuwe Woonvisie zal worden geadviseerd over instrumenten om doelgroepen zoals starters te helpen. 2. Er zijn in 2015 geen initiatieven voor CPO-projecten geweest. 3. De wachttijden van de corporaties zijn een vast punt tijdens de periodieke overleggen tussen gemeente en corporaties.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij hebben verricht, om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (Regionaal bouwperspectief)

Uit de nieuwste bevolkingsprognoses van de provincie lijkt een mismatch op te treden tussen de bestaande plannen en te verwachten behoefte. In 2015 zijn met de gemeenten van het stedelijk gebied stappen gezet om te komen tot een nieuwe

(sub)regionaal woningbouwprogramma. Dit nieuwe programma zal pas in 2016 gereed zijn.

Doelstelling 2 (*Woningcorporaties*)

De gemaakte afspraken over de samenwerking tussen gemeente en corporaties staan goed op de rails. Er is sprake van een open communicatie over de relevante thema's. Dit vormt de basis voor de overige afspraken. De diverse thema's uit de prestatieafspraken hebben daardoor een plaats gekregen en worden uitgewerkt. Waar sommige afspraken inmiddels concreet zijn afgerond, zijn anderen gericht op de lange termijn en hebben een doorlopend karakter. Direct na het vaststellen van de nieuwe Woonvisie worden de prestatieafspraken geactualiseerd.

Doelstelling 3 (*Woningbouw*)

1. De verdeling tussen de verschillende marktsegmenten moet over een langere tijd beoordeeld worden. Een beoordeling per jaar is niet zinvol aangezien op jaarbasis niet altijd de gewenste streefpercentages van de verschillende segmenten worden gehaald. Over de 5-jaarsschijf 2011-2015 vallen 216 van de in totaal 395 opgeleverde woningen in de categorie 'sociaal'. Dit is een percentage van 55%.
2. Bij nieuwe initiatieven is doorlopend aandacht voor een gevarieerd woningaanbod in de wijken. In de nieuwe Woonvisie zal hier ook op worden ingegaan.
3. In de geactualiseerde Woonvisie (2016) zal op de gemeentelijke ambities ten aanzien van de levensloopbestendigheid van de woningvoorraad en de mogelijkheden daarbij worden ingegaan.

Doelstelling 4 (*Starters*)

1. Het door de raad beschikbaar gestelde budget voor het verstrekken van startersleningen was eind 2015 nagenoeg uitgeput. Het college heeft, gelet op de kerntakendiscussie én de nieuwe Woonvisie, geen nieuw budget voor een nieuwe tranche aangevraagd. In de nieuwe Woonvisie zal aandacht zijn voor doelgroepenbeleid en de meest geëigende instrumenten daarvoor.
2. In 2015 zijn er geen initiatieven voor CPO-projecten geweest. Er zijn geen concrete initiatieven of verzoeken vanuit de samenleving ingekomen en de gemeente heeft geen locaties ontwikkeld waarbij het voor de hand lag hier actief een CPO-project te starten.
3. De wachttijden zijn een vast gespreksonderwerp in de overleggen met de corporaties. Mede naar aanleiding daarvan zal woonstichting 'thuis per april 2016 een deel van haar woningen aanbieden via loting en direct-te-huur, waarvoor geen opgebouwde wachttijd nodig is. Ook in de nieuwe Woonvisie zal worden ingegaan op eventuele mogelijkheden om de wachtlijsten te verkorten.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 2 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6510	volkshuisvesting	767	472	519	504	15	263
		767	472	519	504	15	263
Baten							
6510	volkshuisvesting	635	338	401	376	-25	-259
		635	338	401	376	-25	-259
	Saldo (- = nadeel)	-132	-134	-118	-128	-10	4
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	359	127	145	136	9	223
	Bedrijfsvoeringskosten	185	179	226	220	6	-35
	Kapitaallasten	184	166	148	148		36
	Storting reserves & voorzieningen	39					39
		767	472	519	504	15	263
Samenstelling baten							
	Directe baten	290	220	226	207	-19	-83
	Onttrekking reserves & voorzieningen	345	118	175	169	-6	-176
		635	338	401	376	-25	-259
	Saldo (- = nadeel)	-132	-134	-118	-128	-10	4

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet 2015	Besteding 2015	Restant 2015	Krediet 2016-2019	Totaal Krediet	Jaar gereed
Product	Project	Omschrijving						
6510	799112	Leningen u/g: startersleningen	443	298	146	0	146	
		Totaal programma	443	298	146	0	146	

Toelichting:

799112 Startersleningen

In 2015 zijn 16 nieuwe startersleningen verstrekt voor een bedrag van € 298.000. Het Rijk en provincie zijn in 2015 gestopt met hun bijdrage. Met het restantkrediet van € 146.000 kunnen naar verwachting nog ca. 5 startersleningen worden verstrekt.

2.1.3 Veiligheid

Hoofdkader

In Veldhoven kun je veilig wonen, leven, werken. Veiligheid is voor een belangrijk deel een gevoel. De wijkatlas is een belangrijk instrument om dat gevoel meetbaar te maken.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft de doelstellingen met de meetindicator weer.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1.	Woninginbraken - Aantal woninginbraken met 15% verminderen t.o.v. 2013.	Politiecijfers: aantal woninginbraken	-47% (133)
2.	Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit - Verkrijgen van inzicht en aanpakken.	Plan van aanpak (nog op te stellen in 2015)	Plan van aanpak opgeleverd en in uitvoering.
3.	1. Jeugd - Aantal incidenten jeugdoverlast met 10% verminderen t.o.v. 2013. 2. Jeugd - Alle criminele / overlastgevende jeugdgroepen: één groep één plan. 3. Jeugd - Aantal criminele / overlastgevende jeugdgroepen tot nul terugdringen.	1. Politiecijfers: incidenten jeugdoverlast 2. Plan van aanpak per groep 3. Aantal criminele/overlastgevende jeugdgroepen	+ 73% (205)
			Gerealiseerd.
			Er is nog één overlastgevende jeugdgroep.
4.	Geweld - Lichte daling aantal geweldsmisdrijven t.o.v. 2013.	Politiecijfers: aantal geweldsmisdrijven	-23% (116)
5.	1. Veilige woonomgeving / sociale kwaliteit - Escalaties vanuit de kwetsbare groepen (gestoorde en/of overspannen personen en ex-gedetineerden) beheersbaar maken 2. Veilige woonomgeving / sociale kwaliteit - Bewustwording kwetsbare inwoners (zoals ouderen) vergroten van de risico's die langer zelfstandig thuis wonen met zich meebrengt en handelingsperspectieven geven.	1. Politiecijfers: overlast gestoorde en/of overspannen personen. 2. Aantal voorlichtingen en projecten	+ 54% (146)
			Gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Woninginbraken)

Samen met de gemeente Waalre is een toolkit woninginbraken ontwikkeld voor het basisteam De Kempen. In 2015 zijn daaruit de volgende instrumenten toegepast:

- Organiseren van verschillende informatieavonden over buurtpreventie (o.a. in de Polders, Cobbeek en Zonderwijk)
- Wijkdagen, wijkshouwen en buurtrondes (o.a. in 't Look)
- Informatieavond georganiseerd door KBO Veldhoven/PVGE voor de achterban

- Project WAAKS. Hondenbezitters zijn de oren en ogen van de wijk, juist op tijden waarop wordt ingebroken.
- Preventietips (aansluitend bij de campagne "maakthetzeniettemakkelijk") regelmatig verspreiden via de gemeentepagina in de Ahrenberger.
- Persberichten en artikelen in het Eindhovens Dagblad zorgden voor de noodzakelijke aandacht in de media.
- Preventietips verspreiden via nieuwsbrieven en de sites van o.a. "thuis", de seniorenraad Veldhoven, PVGE en RSZK.
- In de week van de Veiligheid (week 41) werden tal van initiatieven georganiseerd. Betrokken veiligheidspartners hebben hieraan deelgenomen.

Doelstelling 2 (*Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit*)

Opleveren en uitvoeren van een plan van aanpak.

Dit plan van aanpak richt zich in grote lijnen op 3 aandachtvelden:

1. Het aanpakken van lokale casuïstiek
2. Het ontwikkelen van lokale interventiestrategieën
3. Het versterken van de interne organisatie

Doelstelling 3 (*Jeugd*)

Eind 2014 hebben twee hinderlijke jeugdgroepen zich samengevoegd tot één overlastgevende jeugdgroep. Voor deze groep is een plan gemaakt. In de zomer 2015 heeft een aantal interventies plaatsgevonden. Dit heeft in 2015 nog niet geleid tot een daling van het aantal meldingen. De meldingen bleken in hoofdzaak afkomstig van 1 melder en zich te concentreren op 1 locatie. De situatie is in het tweede halfjaar van 2015 sterk verbeterd.

Doelstelling 4 (*Geweld*)

In 2015 heeft een project 'Laat je niet overvallen' plaatsgevonden bij RKVVO in het kader van de week van de veiligheid. Ook op andere momenten in het jaar is er aandacht geweest voor het voorkomen van overvallen voor ondernemers.

Doelstelling 5 (*Veilige woonomgeving / sociale kwaliteit*)

Escalaties vanuit de kwetsbare groepen beheersbaar maken

Het is helaas nog niet gelukt om de overlast door verwarde personen beheersbaar te maken. Dit is een landelijk probleem. Er wordt samen met ketenpartners gewerkt aan een betere opvang van verwarde personen die in aanraking komen met politie. In preventieve zin hebben het veiligheidsdomein en het generalisten en specialistenteam elkaar in 2015 weten te vinden. Zorgsignalen kunnen daardoor eerder worden opgepakt. Omdat de zorg steeds meer op ambulante basis wordt verleend, kan escalatie echter minder goed voorkomen worden. Het is daardoor immers moeilijker om te signaleren dat de druk zich opbouwt in de tijd dat een verwarde persoon geen contact heeft met de hulpverleners.

Bewustwording kwetsbare inwoners vergroten en handelingsperspectieven geven
 In 2015 is gestart met het project 'Veilige Zorg'. Een project waarbij de samenwerking (politie, de VR en de gemeente) met partners uit de zorg wordt gezocht. In Veldhoven hebben we het dan over Severinus, RSZK, Zuidzorg en het MMC. Het doel is om de veiligheid te verbeteren in en om de betreffende zorginstelling. Uiteraard ligt ook de focus op kwetsbare inwoners. In het geval van Severinus gaat het met name om verstandelijk beperkten, in het geval van RSZK gaat het om kwetsbare ouderen. Thema's als brandveiligheid, inbraakpreventie en de inzet van buurtpreventie e.d. worden middels info avonden en themabijeenkomsten nader toegelicht. Inmiddels is het eerste traject met Severinus succesvol doorlopen (landelijke primeur eerste keurmerk 'Veiligheid en Zorg in de Wijk'). Onderdeel van het traject was een wijkshow waarbij zowel cliënten van Severinus als enthousiaste wijkbewoners aanwezig waren.

Naast dit project zijn er nog verschillende andere activiteiten georganiseerd, zoals voorlichtingen over brandveiligheid voor ouderen en voor de stichting zichtbaar en een agressietraining in het kader van de week van de mantelzorg en vrijwilligers.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 3 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6162	crisisbeh./rampenbestrijding	80	53		2	-2	78
6163	regionale veiligheidszorg	1603	1.666	1755	1751	4	-148
6164	veiligheid	338	450	491	425	66	-87
6168	risicobestrijd.fys.veiligheid	1	-2				1
		2.022	2.167	2.246	2.178	68	-156
Baten							
6162	crisisbeh./rampenbestrijding	32			4	4	-28
6163	regionale veiligheidszorg			179	180	1	180
6164	veiligheid	13		16	15	-1	2
		45	0	195	199	4	154
	Saldo (- = nadeel)	-1.977	-2.167	-2.051	-1.979	72	-2
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	1.665	1.771	1.850	1.819	31	-154
	Bedrijfsvoeringskosten	357	396	396	359	37	-2
		2.022	2.167	2.246	2.178	68	-156
Samenstelling baten							
	Directe baten	45		106	110	4	65
	Onttrekking reserves & voorzieningen			89	89		89
		45	0	195	199	4	154
	Saldo (- = nadeel)	-1.977	-2.167	-2.051	-1.979	72	-2

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 1.979.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordeel van € 72.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 72.000 Voordeel door een gecombineerd effect van de afwezigheid van grootschalige incidenten in 2015, minder externe kosten uitgegeven aan veiligheids-projecten, een lagere personele bezetting en tot slot waren geen externe uitgaven noodzakelijk voor crisisopvang.

2.1.4 Beheer openbare ruimte

Hoofdkader

De openbare ruimte is van iedereen en daarmee is de verzorging van deze ruimte een zorg voor iedereen. Er komt meer aandacht voor het verwijderen van zwerfvuil en het onderhoud van de openbare ruimte en groenvoorzieningen. Er komt meer ruimte voor initiatieven vanuit de wijk. Wij verwachten meer verantwoordelijkheid van de bewoners voor de woonomgeving. Dit vraagt om een mentaliteitsverandering van alle betrokkenen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat bereikt is in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<i>Gedragsverandering bij inwoners en bedrijven.</i> We verwachten meer verantwoordelijkheid voor de eigen omgeving. Deze bewustwording wordt gestimuleerd met positieve prikkels, maar ook door consequent handhaven.	De participatie neemt meetbaar toe in vergelijking met de meest recente wijkatlas.	Niet gemeten in 2015
2	<i>Verbetering van de kwaliteit van groenbeheer en groenonderhoud.</i> We onderzoeken de kwaliteit van groenbeheer en groenonderhoud waarbij we ons richten op de wijze van aanbesteding, de controle op de werkzaamheden, social return, bewonersparticipatie, mogelijkheden voor eigen beheer en afvoer van zwerfvuil.	In de periode 2016-2018 wordt het rapportcijfer voor onderhoud en het opruimen van zwerfvuil in Veldhoven verhoogd van 6,7 naar 7,0.	Niet gemeten in 2015. De meetindicator is in de Begroting 2016 aangepast naar handhaven op 6,7.
3	<i>Inwoners en bedrijven dragen zelf meer zorg voor een omgeving die schoon is en op orde.</i> We stimuleren met acties inwoners en bedrijven om de eigen omgeving schoon en intact te houden. We communiceren over de bereikte resultaten.	Toename van het aantal initiatieven van inwoners en bedrijven.	4 nieuwe initiatieven van inwoners en bedrijven.
4	<i>Effectieve bestrijding van overlast door plaagdieren</i> We onderzoeken de overlast van plaagdieren. De bestrijding wordt aangepakt in samenwerking met de inwoners in het plaaggebied.	Overlast plaagdieren neemt af.	Overlast van plaagdieren is nauwlettend gevolgd. Aantal meldingen: 190 (in 2014 158 meldingen)

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
5	<p>Herinrichting van 't Look heeft een stevig draagvlak onder de bewoners</p> <p>In samenspraak met de bewoners wordt de herinrichting van 't Look aangepakt. De heldere communicatie en het overleg tijdens de uitvoering blijven een punt van aandacht.</p>	Evaluatie van de tevredenheid van de bewoners over de herinrichting en de aanpak.	De evaluatie heeft plaatsgevonden en bewoners waren tevreden.
6	<p>Kwaliteitsimpuls voor de wijken.</p> <p>De wijken worden goed onderhouden. De kenmerkende groenstroken blijven het aanzien van de bebouwde kom bepalen. Zonderwijk wordt opgeknapt tussen 2011 en 2015; 't Look tussen 2014 en 2018. De bewoners worden daar waar mogelijk betrokken bij de inrichting van hun wijken. De raad ontvangt medio 2016 en eind 2017 een voortgangsrapportage over de bereikte resultaten. Hierin komt in het bijzonder de mate van tevredenheid van de bewoners aan de orde.</p>	Jaarlijkse voortgangsrapportage van de kwaliteitsimpuls van de wijken.	Het onderhoud in de wijken is uitgevoerd. Zonderwijk is nagenoeg opgeknapt. 't Look fase I wordt afgerond in 2016, fase II is in voorbereiding, totale afronding in 2020. Daar waar mogelijk zijn bewoners betrokken bij de inrichting van hun wijken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Gedragsverandering)

We stimuleren een mentaliteitsverandering door middel van bewustwording en gerichte acties, oa. tegen hondenoverlast. Op basis van meldingen zijn 'hotspots' nadrukkelijk gehandhaafd.

Door de toename van het aantal initiatieven van inwoners en bedrijven zijn er inmiddels ongeveer 20 (burger)initiatieven voor het onderhoud van de openbare ruimte.

Dat loopt uiteen van het rapen van zwerfvuil tot het onderhouden van plantenbakken, plantsoenen en zelfs bospercelen (singels) en natuurgebieden. Bij de herinrichting van 't Look is bewoners gevraagd of zij een stuk beheer op zich zouden willen nemen. In Zonderwijk Midden is gesproken met bewoners over het organiseren van een 'opschoondag', en bij de Vesta (ook Zonderwijk Midden) vindt overleg plaats over structureel opruimen van zwerfvuil met bewoners. Deze in ontwikkeling zijnde initiatieven lopen door in 2016.

Doelstelling 2 (Kwaliteit groenbeheer en groenonderhoud)

Om invulling te geven aan deze doelstellingen is het (groen) onderhoud op basisniveau uitgevoerd (met uitzondering van winkelcentra waar het hoger is).

De geactualiseerde onderhoudsbestekken zijn aanbesteed. Het onderhoud aan de bomen is verder vormgegeven aan de hand van de uitkomsten van de uitgevoerde inspecties. Dit is ook noodzakelijk om ongevallen te voorkomen. De burger wordt gestimuleerd om zelf werkzaamheden op te pakken (zie doelstelling 1). Wij hebben de

burger geïnformeerd over de grotere werkzaamheden en hebben gezorgd voor adequate afhandeling van meldingen.

Doelstelling 3 (*Schone omgeving*)

In 2015 is geïnvesteerd om zwerfafval te voorkomen (uitbreiding van ondergrondse afvalcontainers, o.a. glas) en hebben we de 'Week van Veldhoven Schoon' gefaciliteerd. In deze week werd aandacht gevraagd voor het voorkomen en opruimen van zwerfafval door onder andere opruimacties en een lesprogramma over afval op basisscholen. Ook hebben buurtveegdagen en diverse andere zwerfvuilacties plaatsgevonden. Deze (burger) initiatieven maken onderdeel uit van doelstelling 1.

Doelstelling 4 (*Effectieve bestrijding plaagdieren*)

Meldingen kunnen 24 uur per dag, 7 dagen per week digitaal of telefonisch worden doorgegeven aan het Klant Contact Centrum van de gemeente Veldhoven.

Op basis van de geregistreeerde meldingen is gericht onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van plaagdieren in het openbaar gebied.

De overlast van plaagdieren wordt nauwlettend gevolgd, de gemeente geeft advies aan particulieren en regelmatig is een bestrijder ingeschakeld. Met publicaties is aandacht gegeven aan de bestrijding van plaagdieren. In 2015 zijn er 190 meldingen ontvangen (in 2014 158 meldingen). Vanaf het 3e kwartaal zijn er minder meldingen ontvangen dan in 2014.

Doelstelling 5 (*Draagvlak herinrichting 't Look*)

Burgers en het wijkplatform zijn betrokken bij de herinrichting van de eerste fases van 't Look. Fase I is in uitvoering, afronding in 2016. Fase II is in voorbereiding, uitvoering start in 2016. Totale afronding 't Look in de periode 2020. De inspraak/samenspraak is kleinschaliger maar intensiever van opzet geworden om de burger beter te bereiken.

Doelstelling 6 (*Kwaliteitsimpuls voor de wijken*)

Het onderhoud is uitgevoerd met beeldbestekken waarbij het onderhoudsniveau constant is. Bij grote uitvoerende werken zijn bewoners van de betreffende wijk betrokken en geïnformeerd via nieuwsbrieven, wijkplatforms en ook inloop vragenuren.

Het uiteindelijke resultaat van een herinrichting waarbij een burger de mate van tevredenheid aan kan geven is de wijkatlas. Deze wijkatlas wordt in 2016 geactualiseerd.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 4 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6165	verlichting	1.278	1.428	1.332	1.241	91	37
6166	voorzieningen honden	282	264	264	268	-4	14
6502	vastgoedinformatie	105	95	95	104	-9	1
6505	inrichting openbaar gebied	262	3.013	1.312	1.203	109	-941
		1.927	4.800	3.003	2.816	187	-889
Baten							
6165	verlichting	208	653	526	428	-98	220
6502	vastgoedinformatie	26	31	31	33	2	7
6505	inrichting openbaar gebied	127	2.849	1.148	992	-156	865
		361	3.533	1.705	1.453	-252	1.092
	Saldo (- = nadeel)	-1.566	-1.267	-1.298	-1.363	-65	203
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	677	584	584	635	-51	42
	Bedrijfsvoeringskosten	427	508	508	525	-17	-98
	Kapitaallasten	1					1
	Investeringen MN	300	3.429	1.632	1.377	255	-1.077
	Storting reserves & voorzieningen	522	279	279	279		243
		1.927	4.800	3.003	2.816	187	-889
Samenstelling baten							
	Directe baten	61	104	73	76	3	15
	Onttrekking reserves & voorzieningen	300	3.429	1.632	1.377	-255	1.077
		361	3.533	1.705	1.453	-252	1.092
	Saldo (- = nadeel)	-1.566	-1.267	-1.298	-1.363	-65	203

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 1.363.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een nadeel van € 65.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren.

€ - 47.000 Nadeel op product 6505 inrichting openbaar gebied
Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door een uitgebreide evaluatie naar de werking van het huidige speelbeleidsplan, specifiek omtrent jongeren. Deze kosten waren niet voorzien in 2015.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)		Omschrijving	Krediet 2015	Besteding 2015	Restant 2015	Krediet 2016-2019	Totaal Krediet	Jaar gereed
Product	Project							
6165	780701	verlichting/vervangingen	484	386	98	2.175	2.273	2019
6505	709117	Beheersmaatregelen Cobbeek	105	93	12	75	87	2016
6505	712700	Verblijfsgebied 't Look	1.043	898	145	6.301	6.446	2019
		Totaal programma	1.632	1.377	255	8.551	8.807	

Toelichting:**780701 Verlichting/vervangingen**

De uitvoering van o.a. project Noordentree vindt niet in 2015 plaats maar in 2016. Hierdoor wordt € 98.000 voor de vervanging van de verlichting doorgeschoven.

712700 Verblijfsgebied 't Look

Uitvoering project verblijfsgebied 't Look is later gestart dan gepland i.v.m. vertraging in aanbestedingsprocedure / uitvoeringswerk fase 1 van het project wordt in 2016 afgerond. Er wordt € 145.000 doorgeschoven.

2.1.5 Bereikbaarheid

Hoofdkader

Een goede bereikbaarheid van Veldhoven wordt gerealiseerd door vlotte toegang tot, en goede verkeerscirculatie binnen de bebouwde kom. Die vlotte doorstroming heeft betrekking op alle verkeerstromen. Verkeersveiligheid staat voorop.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat bereikt is in 2015.

	Doelstellingen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	Zilverbaan Het tempo van verdere aanleg van de Zilverbaan volgt het tempo van de ontwikkelingen van de dorpen in Zilverackers. Kort voordat er gebouwd wordt moet de infrastructuur klaar zijn.	Infrastructuur gereed voor aanvang van bouw woningen.	Voorlopig ontwerp opgesteld. Besluit over volledige realisatie en kredietaanvraag is aan de raad voorgelegd bij de Begroting 2016.
2	Kempenbaan De reconstructie van de Kempenbaan en aansluiting op de A67 wordt gerealiseerd. Kruising Provinciale weg / Burg. van Hoofflaan Deze reconstructie wordt uitgevoerd. Hoofdontsluiting Zonderwijk en 't Look Het wegenplan wordt heringericht.	Realisatie in de periode 2014-2015 Realisatie in de periode 2015 Realisatie Zonderwijk in de periode 2015, 't Look in de periode 2018	Bestemmingsplan Kempenbaan-West vastgesteld en contractdossier voor de uitvoering opgesteld. Realisatie afgerond in 2016. Realisatie Zonderwijk af te ronden in 2016, 't Look in de periode 2020.
3	Impuls fietsgebruik Goed onderhouden fietspaden, waar nodig worden verbeteringen aangebracht. Aanpak van de knelpunten vanaf 2014. De mogelijkheid van een fietspad en trottoir tussen het Sondervick en begraafplaats de Hoge Boght wordt onderzocht.	Het aantal meldingen bij het Klanten Contact Centrum (KCC) is in 2014 in kaart gebracht. Plan van aanpak knelpunten in 2015 Haalbaarheidsonderzoek fietspad en trottoir naar Hoge Boght is gereed in 2014	Knelpunten zijn opgelost. Haalbaarheidsonderzoek fietspad en trottoir naar Hoge Boght is in juni aan de raad gepresenteerd
4	Verbeteren aansluiting OV op centrumgebied In overleg met het OV-bedrijf wordt gestreefd naar een betere verbinding van het centrumgebied met MMC/ De Run, met de dorpskernen en met het centrum van Eindhoven. We onderzoeken hierbij de mogelijkheden van een centraal punt in het centrumgebied waardoor Veldhovense lijnen	Onderzoek uiterlijk medio 2016	In 2016 wordt de stand van zaken en ontwikkelingen weergegeven.

	Doelstellingen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
	met elkaar worden verbonden.		
5	Kruising Nieuwstraat Kromstraat Onderzoek naar een veilige kruising Nieuwstraat Kromstraat. Er komt een voorstel met een aanbeveling voor vervolgstappen	Uitslag onderzoek en mogelijke vervolgacties medio 2015	Onderzoek loopt, uitslag onderzoek en mogelijke vervolgacties 2e kwartaal 2016.
6	Inritconstructies Er is aandacht voor en aanpak van snelheid remmende maatregelen zoals drempels. Te hoge inritten verdwijnen of worden verkeersvriendelijker.	Aantal uitgevoerde maatregelen	Er zijn 5 maatregelen uitgevoerd.
7	N69 1. Uitgangspunt blijft de raadsbrede standpuntbepaling m.b.t. de N69. Het 8-puntenplan wordt jaarlijks geactualiseerd en gecontroleerd op het nakomen van de afspraken die in het kader van de N69 zijn gemaakt; 2. Uitgangspunt is dat de aanleg van de N69 niet leidt tot extra kosten voor Veldhoven. Planschade en winstderving worden bij de provincie aan de orde gesteld. 3. Overlast door sluipverkeer wordt voorkomen.	1. Aanwezigheid jaarlijks geactualiseerd en gecontroleerd 8-punten plan. 2. Financiële evaluatie van de aanleg van de N69; 3. Nulmeting vóór de aanleg van de N69 en periodieke metingen daarna m.b.t. sluipverkeer.	1. Het 8-puntenplan uit de begroting 2015 is nog actueel. Aan de geschetste kaders wordt op dit moment voldaan. 2. Aan de aanleg van de nieuwe verbinding N69 zijn voor de gemeente Veldhoven geen kosten verbonden. 3. De verkeersintensiteiten op de voor Veldhoven relevante wegen wordt periodiek gemeten.
8	Eindhoven Airport Eerdere afspraken zijn leidend bij de evaluatie aan de Alderstafel. Uitgangspunt blijft de raadsbrede standpuntbepaling. De Veldhovense kaders blijven gehandhaafd en worden gemonitord. We nemen vervolgacties bij significante afwijkingen. <ul style="list-style-type: none"> We besteden bijzondere aandacht aan een oplossing voor de verkeersstagnatie in Veldhoven Noord. We willen nachtvluchten tussen 23.00 en 07.00 uur voorkomen. 	Monitoren door de raad vastgesteld kaders.	Met het door de raad instemmen met de 1e fase van het Aldersadvies (2010) is een nieuwe werkelijkheid ontstaan, waarbij niet meer aan alle 14 punten kan worden voldaan. In 2015 heeft het Rijk, na een evaluatie van de 1e fase de kaders voor de 2e fase van het Aldersadvies vastgesteld. De regiogemeenten hebben niet ingestemd met deze kaders.
9	Parkeerbeleid We kijken naar een budget neutrale parkeeroplossing waarbij de verblijfstijd in het City Centrum wordt verlengd. Het parkeerbeleid wordt geëvalueerd en aangepast aan nieuwe behoeften en mogelijkheden.	Parkeerbeleid evaluatie inclusief nieuw voorstel in 2014-2015.	Geactualiseerd parkeerbeleid is 13 oktober 2015 door de raad vastgesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (*Zilverbaan*)

In 2015 is het voorlopig ontwerp voor de Zilverbaan opgesteld, met als uitgangspunt het realiseren van een sobere en doelmatige Zilverbaan. Op basis van de kostenraming van het voorlopig ontwerp is extra krediet aangevraagd om de volledige Zilverbaan te realiseren. Bij de behandeling van de Begroting 2016 heeft de raad positief besloten over deze aanvraag.

Doelstelling 2 (*Kempenbaan*)

Het contractdossier voor de uitvoering van de Aansluiting A67 en Kempenbaan-West is opgesteld en de eerste fase van de aanbestedingsprocedure is opgestart. Het bestemmingsplan 'Kempenbaan-West' is vastgesteld door de raad. In november 2015 zijn de beroepen tegen het bestemmingsplan behandeld bij de Raad van State. De aanbestedingsprocedure is tijdelijk stil gelegd in afwachting van de uitspraak van de Raad van State. Voor het opstellen van het voorlopig ontwerp van de Kempenbaan Oost is een ingenieursbureau geselecteerd.

Kruising Burg. Van Hoofflaan-Provincialeweg wordt in 2016 afgerond. Geen verdere actie is nodig.

Hoofdontsluiting Zonderwijk wordt in 2016 afgerond. Geen verdere actie is nodig. Hoofdontsluiting 't Look is in de planning van de totale reconstructie 't Look opgenomen. Het betreft hier de laatste van 4 fases. Geplande einddatum van de realisatie 't Look is aangepast in 2020.

Doelstelling 3 (*Impuls fietsgebruik*)

In lijn met het wegbeheerplan is het onderhoud uitgevoerd. Bij de fietspaden zijn diverse aandachtsgebieden en de acute knelpunten in combinatie met onderhoudswerkzaamheden opgeknapt, zoals Burgemeester van Hoofflaan, Bossebaan, Provincialeweg en Kruisstraat. Het haalbaarheidsonderzoek van een fietspad en trottoir naar begraafplaats de Hoge Boght is in juni 2015 gepresenteerd aan de raad.

Doelstelling 4 (*Verbetering aansluiting OV op centrumgebied*)

In 2016 wordt de stand van zaken en ontwikkelingen weergegeven. De gemeente heeft slechts zeer geringe invloed bij het bepalen van de routes van het openbaar vervoer.

Doelstelling 5 (*Kruising Nieuwstraat Kromstraat*)

Uitslag van het lopende onderzoek met mogelijke vervolgacties volgen in 2016 (2e kwartaal).

Doelstelling 6 (*Inritconstructies*)

Bij herinrichtingsplannen en nieuwbouwplannen zijn bij zijwegen waar mogelijk geen korte inritconstructies toegepast. Als er sprake is van snelheid remmende maatregelen zijn deze uitsluitend aangelegd volgens de meest actuele, landelijk gebruikte, CROW-richtlijnen. Aangepast zijn Broekweg-Sportlaan, Broekweg-17 Septemberstraat, Traverse-Djept, Traverse-Schans en Blaarthemseweg-Heuvel.

Doelstelling 7 (*N69*)

De gemeente is in 2015 betrokken geweest bij de overleggen en werkgroepen m.b.t. de 'nieuwe verbinding' en de 'nulplusmaatregelen' om zo de Veldhovense belangen optimaal te behartigen. In 2015 is door enkele partijen tegen het Provinciaal Inpassingsplan beroep ingesteld bij de Raad van State. Vanwege de sterke samenhang van het Provinciaal Inpassingsplan en de het bestemmingsplan voor de

Kempenbaan/A67, zijn de beroepen tegen beide plannen in november 2015 op dezelfde zitting bij de Raad van State behandeld. Een uitspraak wordt in april 2016 verwacht.

Doelstelling 8 (*Eindhoven Airport*)

In 2015 heeft de Alderstafel de eerste fase van de ontwikkeling van de luchthaven volgens het Aldersadvies uit 2009 geëvalueerd. Daarbij is een advies uitgebracht ten aanzien van de verdere ontwikkeling van de luchthaven in de periode 2016-2020. De regiogemeenten, waaronder Veldhoven, hebben dit advies niet onderschreven. De standpunten die onder meer de regiogemeenten hebben ingenomen, onder meer ten aanzien van de vluchten tussen 23.00-00.00u, hebben er toe geleid dat er in het uiteindelijke besluit een aantal aanvullende maatregelen ten opzichte van het oorspronkelijke Aldersadvies en het luchthavenbesluit zijn opgenomen. In vervolg op de Alderstafel zal in 2016 een 'uitvoeringstafel' in het leven worden geroepen. Deze uitvoeringstafel komt onder regie van de provincie te staan. De regiogemeenten zijn betrokken bij de opzet en invulling van deze uitvoeringstafel.

Doelstelling 9 (*parkeerbeleid*)

Na het raadsbesluit van 14 april 2015 over betaald parkeren hebben diverse betrokkenen opnieuw ideeën aangedragen om tot een breed gedragen opzet van het uit te voeren plan te komen.

Het raadsbesluit is op 13 oktober 2015 aangepast waardoor het plan uitgevoerd kan worden met een groot draagvlak. De implementatie van het vastgestelde parkeerbeleid is gaande, de uitvoering wordt nauwgezet gemonitord.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 5 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6170	verkeersobjecten	751	1.187	1.528	1.073	455	-322
6171	mobiliteit en veiligheid	375	227	227	244	-17	131
6173	wegen	2.822	5.309	5.298	5.136	162	-2.314
6175	werken voor derden (Nutszv.)	117	169	169	199	-30	-82
6176	werken voor derden/overige	192	60	60	50	10	142
6180	exploitatie parkeerbedrijf	1.160	1.187	1.245	1.208	37	-48
		5.417	8.139	8.527	7.910	617	-2.493
Baten							
6170	verkeersobjecten	66	524	865	382	-483	316
6171	mobiliteit en veiligheid		11	4	17	13	17
6173	wegen	924	3.033	2.987	2.921	-66	1.997
6175	werken voor derden (Nutszv.)	62	47	47	54	7	-8
6176	werken voor derden/overige	192	64	64	18	-46	-174
6180	exploitatie parkeerbedrijf	1.292	1.571	1.216	1.208	-8	-84
		2.536	5.250	5.183	4.600	-583	2.064
	Saldo (- = nadeel)	-2.881	-2.889	-3.344	-3.310	34	-429
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	1.873	1.640	1.724	1.564	160	309
	Bedrijfsvoeringskosten	1.346	1.360	1.360	1.468	-108	-122
	Kapitaallasten	417	398	406	398	8	19
	Investerings MN	744	3.456	3.752	3.148	604	-2.404
	Storting reserves & voorzieningen	1.037	1.285	1.285	1.332	-47	-295
		5.417	8.139	8.527	7.910	617	-2.493
Samenstelling baten							
	Directe baten	1.792	1.794	1.431	1.452	21	-340
	Onttrekking reserves & voorzieningen	744	3.456	3.752	3.148	-604	2.404
		2.536	5.250	5.183	4.600	-583	2.064
	Saldo (- = nadeel)	-2.881	-2.889	-3.344	-3.310	34	-429

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 3.310.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 34.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren.

€ - 21.000 Nadeel op product 6170 verkeersobjecten
 In 2015 is meer de nadruk gelegd op het onderhouden en het beleid omtrent verkeerslichten (nadeel bedrijfsvoeringskosten € 39.000). Daarnaast is bespaard op stroomkosten van verkeerslichten en vervanging van bewegwijzering, voordeel € 18.000.

- € 100.000 Voordeel op product 6173 wegen
Incidenteel minder uitbestede werkzaamheden door derden op
voornamelijk onderhoud bermen en schoonhouden straten en pleinen.
Deze werkzaamheden zijn door eigen mensen uitgevoerd.
- € - 23.000 Nadeel op product 6175 werken voor derden (nutsbedrijven)
Nutsbedrijven doen een verzoek voor het verleggen van kabels en
leidingen in bestaande woonwijken en bedrijventerreinen. De leges zijn
niet toereikend om de kosten te dekken.
- € - 36.000 Nadeel op product 6176 werken voor derden (overigen)
Er zijn door burgers en bedrijven minder verzoeken gedaan tot de
aanleg van rioolaansluitingen en inritten in bestaande woonwijken en
bedrijventerreinen. Hierdoor zijn minder (leges)inkomsten ontvangen.
- € 29.000 Voordeel op product 6180 exploitatie parkeerbedrijf
Door de actualisatie van het parkeerbeleid, vastgesteld door de raad op
14 april 2015, zijn er in 2015 meer bedrijfsvoeringskosten verantwoord
(nadeel € 23.000). Verder zijn in oktober aanpassingen door de raad
vastgesteld op het genomen besluit van de actualisatie. Hierbij worden
vervangingsinvesteringen doorgeschoven wat tot gevolg heeft dat
onderhoudskosten in 2015 vervallen (€ 52.000 voordeel).

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6170	780702	Vervanging investeringen VRI (adm.)	845	369	476	971	1.447	2019
6173	706600	Verblijfsgebied Zeelst	0	0	0	217	217	2015
6173	707200	Verlengde Oersebaan (WOR)	166	5	161	0	161	2016
6173	707201	Verlengde Heerbaan (WOR)	64	34	30	0	30	2016
6173	707202	Zilverbaan (westelijke ontsluitingsroute)	350	243	107	5.042	5.149	2018
6173	707203	Aansluiting A67 (BNR)	1.276	903	373	36.904	37.277	2018
6173	707205	Reconstr. Kempenbaan tussenged. (BNR)	331	240	91	780	871	2016
6173	707206	Reconstr. Kempenbaan A2 (BNR)	269	72	197	3.302	3.500	2018
6173	707207	Transferium/VVP (BNR)	-3	0	-3	1.906	1.903	2015
6173	709100	Instandhouding openbaar gebied	56	2	54	0	54	2015
6173	709114	Herinrichting Oude kerkstraat	0	0	0	740	740	2017
6173	709120	Beheersmaatregelen Burg.v.Hoofflaan	115	115	0	0	0	2015
6173	709122	Herinrichting Locht	0	0	0	956	956	2016
6173	711400	Kruispunt B van Hoofflaan Prov.weg	439	539	-100	0	-100	2016
6173	722114	VCP Herinrichting hoofdwegen Zonderwijk	1.771	1.809	-38	0	-38	2016
6173	722116	VCP Heistr./Kruisstr/P.Zuidlaan 2010/'11	612	502	110	100	210	2016
6173	722117	VCP/Julianastr./P.Zuidlaan (2010/2011)	0	-4	4	0	4	2016
6173	722119	VCP/herinrichting centrum Oerle	3	0	3	0	3	2015
6173	724100	Verblijfsgebied Zandoerle	0	0	0	298	298	2016
6173	724200	Herinrichting centrum Zeelst	26	6	20	0	20	2015
6180	713100	Actualiseren parkeren maaiveld	25	43	-18	176	158	2016
6180	713101	Actualiseren parkeren parkeergarage	75	0	75	263	338	2016
6180	713102	LED-verlichting parkeergarage	100	0	100	0	100	2016
Totaal programma			6.522	4.878	1.644	51.655	53.299	

Toelichting

780702 Vervanging investeringen VRI

Er wordt € 476.000 aan vervangingskosten VRI doorgeschoven naar 2016 door een combinatie van de werkzaamheden met projecten die in 2016 worden uitgevoerd (voornamelijk Kempenbaan).

707200 Verlengde Oersebaan

Deze restantinvestering m.b.t. Verlengde Oersebaan is bedoeld voor diverse afrondende werkzaamheden en nazorg. Deze werkzaamheden ad € 161.000 schuiven door naar 2016.

707202 Zilverbaan (westelijke ontsluitingsroute)

Begin 2015 was nog niet duidelijk of en op welk moment een bestuurlijk besluit over het vervolg van de Zilverbaan genomen kon worden. Uiteindelijk is dit besluit in november bij de behandeling van de Begroting 2016 genomen. Daarna is het voorbereidingstraject voor de Zilverbaan weer opgestart. Een deel van de voorziene voorbereidingskosten (€ 107.000) schuift daarmee door naar 2016.

707203 Aansluiting A67

In 2015 is door vertraging in de voorbereiding van de uitvoering en in grondverwervingstrajecten € 373.000 minder uitgegeven.

707206 Reconstructie kempenbaan A2

Het ontwerptraject van Kempenbaan Oost is later gestart, doordat de aanbesteding langer heeft gelopen dan verwacht. Diverse kosten inclusief subsidiedekking (€ 197.000) verschuiven hierdoor naar 2016.

711400 Kruispunt Burgemeester van Hoofflaan -Provincialeweg

Om de veiligheid te waarborgen zijn voor € 100.000 extra maatregelen genomen. In 2016 komt de eindafrekening van dit project. Hierover zal bij kwartaalrapportage II-2016 worden gerapporteerd.

722116 VCP Heistr./Kruisstr/P.Zuidlaan 2010/'11

De resterende uitgaven van € 110.000 (voornamelijk plantwerkzaamheden, afronding civiel) vinden door wateroverlast later (begin 2016) plaats dan oorspronkelijk (eind 2015) gepland.

713100 t/m 713102 Actualiseren parkeren

In oktober zijn aanpassingen door de raad vastgesteld op het eerder genomen raadsbesluit "Actualiseren betaald parkeren" van 14 april 2015. Hierdoor vinden vervangingsinvesteringen ad € 157.000 later (in 2016) plaats dan oorspronkelijk gepland.

2.1.6 Individuele voorzieningen Maatschappelijke Participatie

Hoofdkader

Het antwoord op zorgvragen wordt als volgt geformuleerd: in eerste instantie wordt gekeken naar de mogelijkheden van de zorgvrager zelf, vervolgens naar de mate waarin de sociale omgeving kan bijspringen. Wanneer dit geen soelaas biedt zijn er algemene / collectieve voorzieningen waar de zorgvrager gebruik van kan maken (programma 7) en in laatste instantie wordt een individueel aanbod gedaan. Beleid voor dit laatste onderdeel is het onderwerp van programma 6.

De uitbreiding van de Wmo (decentralisatie AWBZ), de decentralisatie van de Jeugdzorg en de invoering van de Participatiewet vormen grote uitdagingen voor Veldhoven.

Uitgangspunt van het rijksbeleid is dat de gemeente deze zorg effectiever, met minder bureaucratie en goedkoper kan leveren; dichtbij, en samen met de inwoners. De gemeente zorgt voor een sociaal vangnet dat past binnen de middelen die we van het Rijk ontvangen. De vraag naar zorg en ondersteuning zal in de komende jaren sterk toenemen.

De gemeente wil zorg regisseren en ondersteunen met één regisseur die zorgbehoefte en zijn of haar omgeving/huishouden ondersteunt op basis van één plan voor het hele huishouden.

Zorg dient vraaggestuurd te zijn en moet waar mogelijk uitgevoerd worden op woonservicezone/wijkniveau en in een omgeving die regelarm is.

Zelfredzaamheid en eigen kracht zijn belangrijke instrumenten. We blijven aandacht houden voor de sociaal zwakkeren die hulp nodig hebben. Daarnaast wordt ingezet op actieve participatie, mantelzorg en vrijwilligers.

Het blijft belangrijk om aan de voorkant een goede indicering te doen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat bereikt is in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	Decentralisaties De decentralisaties worden effectief ingebed binnen beleid en uitvoering van de gemeente. Het geformuleerde rijksbeleid is het uitgangspunt van de uitvoering van de decentralisaties. Die uitvoering is ingebed in het huidige gemeentelijke beleid. De raad is niet alleen actief betrokken bij de kaderstelling maar ook bij de organisatie en uitvoering van de kaders. Het einddoel is een duidelijke heldere organisatiestructuur waarin de zorg betaalbaar is en de zorgvragers adequaat geholpen worden.	De uitvoeringsorganisatie rondom de decentralisaties is begin 2015 voorbereid op een slagvaardige, klantgerichte werkwijze.	De toegang tot zorg en ondersteuning is efficiënt en klantgericht georganiseerd.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
2	<p>Financiële bijdrage Rijk De decentralisaties van de rijkstaken gaan gepaard met overheveling van de rijksbudgetten naar de gemeenten. Eventuele tekorten op die budgetten worden niet door de gemeenten bijgesteld. We moeten het doen met het geld dat door het Rijk beschikbaar wordt gesteld. 2015 is een overgangsjaar waarbij lopende verplichtingen tegen de huidige kosten structuur overgenomen moeten worden. Dit leidt waarschijnlijk tijdelijk tot hogere kosten. De drie decentralisaties worden zoveel mogelijk budgetneutraal geïmplementeerd.</p>	Budget neutrale implementatie in 2016	Er is in 2015 een overschot op de Wmo en de Participatiewet. Er is een tekort op het onderdeel Jeugd. Per saldo zijn de uitgaven lager dan de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.
3	<p>Zorgverlening inwoners De regels verbonden aan zorgverlening moeten duidelijk zijn voor de doelgroep. Waar mogelijk wordt de alfahulp ingezet. Inwoners met een meervoudige problematiek kunnen terecht bij 1 aanspreekpunt. Jaarlijkse meting van de klant tevredenheid, met nadrukkelijk ook aandacht voor de kwaliteit van het aanbod van zorg.</p>	Jaarlijkse meting van de tevredenheid van de klant en de mantelzorger. Daarbij aandacht voor de transparantie en de kwaliteit van de aangeboden zorg en van de mate van ondersteuning voor de mantelzorger.	Omdat het jaar 2015 een overgangsjaar was, is dit jaar de klanttevredenheid op individueel niveau niet gemeten.
4	<p>Zorg in de wijk De gemeente regisseert en ondersteunt op wijkniveau. Het aanbod moet afgestemd worden op de behoeften van de bewoner.</p>	De behoefte van inwoners op wijkniveau	De vraag van inwoners staat centraal bij keukentafelgesprekken. Daarnaast zijn de netwerken in de wijken versterkt.
5	<p>Minima en armoede beleid, uitkeringen 1. Er wordt een minima- en armoedebeleid vastgesteld met als uitgangspunt dat inwoners actief kunnen participeren.</p>	1. Aanwezigheid door raad gestelde kaders en resultaten voor minima en armoedebeleid.	1. Het nieuwe minima-beleid (meedoen-regeling) is begin 2015 door de Raad vastgesteld.
	2. In 2015 zijn alle nieuwe uitkeringsgerechtigden die (nog) niet in staat zijn om te werken op de reguliere arbeidsmarkt op hun mogelijkheden gescreend. De doelstelling is zoveel mogelijk mensen actief mee te laten doen.	2. in 2015 is minimaal 75% van de uitkeringsgerechtigden op enigerlei wijze actief.	2. In 2015 is niet geregistreerd hoeveel uitkeringsgerechtigden uit het maatschappelijk bestand actief zijn.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
	3. Het is belangrijk dat uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk een tegenprestatie leveren.	3. Het aantal tegenprestaties.	3. het aantal tegenprestaties is niet geregistreerd.
6	Respijtzorg We steunen ideeën en initiatieven rondom respijtzorg	Aantal ideeën en initiatieven rondom respijtzorg	Er zijn meer individuele en collectieve respijtzorg voorzieningen beschikbaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (*Decentralisaties*)

Ambtelijke capaciteit is op een aantal onderdelen uitgebreid. Het generalisten- en specialistenteam, als onderdeel van de toegang en toewijzing tot zorg en ondersteuning, is operationeel.

Doelstelling 2 (*Financiële bijdrage Rijk*)

Er is sprake van een overschot op de Wmo en de Participatiewet en er is een tekort op het onderdeel Jeugd. Met betrekking tot de drie decentralisaties zijn de totale uitgaven lager dan de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Het overschot is gestort in het lokaal sociaal deelfonds.

Doelstelling 3 (*Zorgverlening inwoners*)

De regels verbonden aan de zorgverlening zijn via diverse informatiebijeenkomsten toegelicht aan inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers en professionals. Daarnaast zijn we middels keukentafelgesprekken op maat in gesprek gegaan met inwoners voor wie de zorg ging veranderen. Het netwerk van inwoners (familie, vrienden, mantelzorgers) is actief bij deze gesprekken betrokken. Daarnaast hebben we eraan bijgedragen dat ook onafhankelijke cliëntondersteuners in stelling konden komen. Dit jaar is de daadwerkelijke meting van klanttevredenheid achterwege gelaten. Wel is in 2015 elk kwartaal om de tafel gezeten met cliëntvertegenwoordigers binnen het sociaal domein. Uit deze gesprekken zijn geen signalen van ontevredenheid opgevangen. De inschatting is dat het meten van klanttevredenheid in een overgangsjaar, waarin de zorg enorm verandert, geen betrouwbaar beeld geeft. Vanaf 2016 is dit onderwerp in de monitoring opgenomen.

Doelstelling 4 (*Zorg in de wijk*)

Naast persoonlijke gesprekken met inwoners aan de keukentafel, waar de vraag van de inwoner centraal staat, zijn ook de netwerken in de wijk versterkt. Hiermee wordt bereikt dat vraag en aanbod op wijkniveau beter met elkaar verbonden worden.

Doelstelling 5 (*Minima en armoede beleid, uitkeringen*)

In 2015 is het nieuwe minimabeleid vastgesteld. Medio 2015 is voor het eerst uitvoering gegeven aan dit beleid, o.a. door de meedoen-regeling.

In 2015 zien we een lichte stijging van het aantal uitkeringen. Om de schadelast te beperken en de Participatiewet budgettair neutraal te kunnen blijven uitvoeren, zijn alle inspanningen in 2015 gericht geweest op het realiseren van uitstroom van mensen voor wie arbeid haalbaar is, het zogenaamde 'economisch bestand'. Screening

van het maatschappelijk bestand, mensen die nog niet naar werk kunnen, heeft hierdoor niet plaatsgevonden.

De uitkeringsgerechtigden die niet op korte termijn naar arbeid bemiddeld kunnen worden (het maatschappelijk bestand), worden aangemoedigd tot vrijwilligerswerk en sociale activering. Handhaving en registratie hierop vindt niet plaats omdat de focus in 2015 heeft gelegen op inspanningen van het economisch bestand zoals hierboven beschreven.

Doelstelling 6 (Respijtzorg)

Bestaande voorzieningen zoals hulp bij het huishouden en begeleiding worden voortaan ook (kortdurend) ingezet als respijtzorg voor mantelzorgers. Daarnaast zijn er ook nieuwe voorzieningen voor kortdurend verblijf beschikbaar gekomen.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6434	Minimabeleid	74.500

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 6 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6410	individuele voorz. WMO	5.663	11.001				5.663
6411	WMO vanaf 2015			11.380	11.332	48	-11.332
6434	minimabeleid	1.093	965	1.257	1.200	57	-107
		6.756	11.966	12.637	12.532	105	-5.776
Baten							
6410	individuele voorz. WMO	1.058	6.298				-1.058
6411	WMO vanaf 2015			6.555	6.569	14	6.569
6434	minimabeleid	98	79	79	128	49	30
		1.156	6.377	6.634	6.697	63	5.541
	Saldo (- = nadeel)	-5.600	-5.589	-6.003	-5.835	168	-235
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	5.112	10.400	9.871	8.302	1.569	-3.190
	Bedrijfsvoeringskosten	1.294	1.566	2.526	2.715	-189	-1.421
	Storting reserves & voorzieningen	350		240	1.515	-1.275	-1.165
		6.756	11.966	12.637	12.532	105	-5.776
Samenstelling baten							
	Directe baten	1.156	6.027	6.226	6.289	63	5.133
	Onttrekking reserves & voorzieningen		350	408	408		408
		1.156	6.377	6.634	6.697	63	5.541
	Saldo (- = nadeel)	-5.600	-5.589	-6.003	-5.835	168	-235

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 5.835.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordeel van € 168.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 48.000   Voordeel op product 6411 WMO.
Bij het opstellen van de primitieve begroting 2015, is ervoor gekozen om voor de nieuwe taken vanuit de decentralisaties geen bedrijfsvoeringskosten toe te rekenen. Gedurende 2015 wordt deze toerekening in de begroting niet aangepast. In de realisatiesfeer zijn deze kosten wel toegerekend. Hiermee ontstaat een nadeel van € 300.000.
Het incidentele budget voor huishoudelijke hulp toelage is nauwelijks gebruikt, dit geeft een voordeel van € 348.000.
- Wanneer toegerekende bedrijfsvoeringskosten buiten beschouwing worden gelaten, laat product WMO een voordeel zien van € 1,1 mln. Er is minder uitgegeven aan WMO-voorzieningen, voornamelijk maatwerkvoorzieningen in natura voor begeleiding dit geeft een voordeel van € 204.000. Op het gebied van PGB Begeleiding blijft € 194.000 over. Hierover ontstaat met de SVB een mogelijk dispuut. Verder is op overige bedrijfsvoeringskosten een voordeel van € 113.000.
- Het totaalbedrag aan voordelen van € 1,1 mln is gestort in de reserve lokaal sociaal deelfonds. De overschrijding op toegerekende bedrijfsvoeringskosten is hierin niet meegenomen.
Opgemerkt wordt dat in 2016 nog verrekeningen vanuit zorgaanbieders kunnen plaatsvinden over 2015 op basis van werkelijk afgenomen zorg.
- € 109.000   Voordeel op product 6434 Minimabeleid
Er is minder gebruik gemaakt van de regeling collectieve zorgverzekering minima (voordeel € 154.000).
Door hogere uitgaven aan bijzondere bijstand voor overbruggingskredieten en inrichtingskosten voor statushouders, is er een nadeel van € 180.000. Hiermee samenhangend nemen de hieraan verbonden baten toe in de vorm van terugbetalingen en eigen bijdragen dat een voordeel geeft van € 48.000.
Een voordeel van € 18.000 ontstaat doordat er minder beroep is gedaan op de kinderopvangregeling.
De uitvoering van de meedoenregeling is medio 2015 gestart, waardoor een bedrag van € 58.000 resteert.
Tot slot is er voor € 11.000 minder belasting kwijtgescholden.

2.1.7 Collectieve voorzieningen Maatschappelijke Participatie

Hoofdkader

De kracht van een vitale samenleving zit in de samenwerking tussen inwoners onderling en tussen inwoners, organisaties en gemeente. Het gemeentelijk beleid is gericht op het versterken van de eigen verantwoordelijkheid en betrokkenheid van de inwoners. Vrijwilligers en hun organisaties vormen het cement van onze samenleving. We gaan zoveel mogelijk uit van collectieve voorzieningen. Als collectieve voorzieningen onvoldoende blijken, dan zetten we meer in op individuele voorzieningen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Vrijwilligerswerk</p> <p>De overgang van de verzorgingsstaat naar de participatiesamenleving vraagt een andere benadering van mantelzorgers en vrijwilligers. Het beroep op mantelzorgers en vrijwilligers wordt groter. Vrijwillige inzet wordt op vele terreinen gevraagd en uitgevoerd. Er komt een beleidsdocument voor de integrale toegang binnen de transities evenals een nieuwe vorm van wijkbeheer waarbij de inzet van vrijwilligers en mantelzorgen bevorderd wordt en veel aandacht krijgt.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Een nieuw beleidsdocument voor de integrale toegang binnen de transities en een nieuwe vorm van wijkbeheer. 2. Toename of afname van vrijwilligers en mantelzorgers. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Evaluatie generalisten- en specialistenteams. Wijkbeheer is nu meer transformatiegericht vormgegeven. 2. Eind 2015 stonden er 1219 mantelzorgers geregistreerd. Dit is ten opzichte van 2014 een groei van 12 %. In 2015 stonden er 193 vrijwilligers ingeschreven en in 2014 230.
2	<p>Collectieve voorzieningen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. We stimuleren de ontwikkeling van diensten die de zelfredzaamheid van inwoners bevorderen zoals vervoer, ontmoetingen, scootmobielpool en boodschappendiensten. 2. In het kader van de transitie van de AWBZ ondersteunt de gemeente initiatieven voor dagbesteding. We streven naar spreiding over de wijken. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het aantal en de soort van collectieve voorzieningen die worden ondersteund. 2. Het aantal dagbestedingen en hun spreiding over de wijken. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Verbreding dienstverlening BSR 2. Uitbreiding 'Samen De Dag Door' van SWOVE.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
3	Ondernemerschap Gesubsidieerde instellingen zijn ondernemend en realiseren de eigen doelstellingen en bredere maatschappelijke doelstellingen zoals die zijn overeengekomen in budgetafspraken.	Het resultaat van de budgetafspraken	In 2015 zijn een drietal workshops gehouden. Met alle instellingen zijn prestatieafspraken gemaakt; de mate waarin deze zijn gehaald wordt in 2016 gemeten.
4	Zorgsites De zorgsite, Zorgvoorelkaar en buurtsites worden gecontinueerd en waar nodig verbeterd. Het aantal matches neemt jaarlijks toe.	Het aantal matches neemt toe met minimaal 10%; de evaluatie vindt plaats in 2016.	Het aantal zorgsites is met 12 toegenomen tot 178. Het aantal matches Zorgvoorelkaar (inmiddels: Veldhovenvoorelkaar) bedraagt: <ul style="list-style-type: none"> - 832 unieke verbindingen met een waarde van de matches van €308.000 - 235 hulpaanbieders; - 95 hulpvragen van particulieren; - 468 hulpvragen van organisaties. Er zijn twee buurtsites.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Vrijwilligerswerk)

Per 2015 zijn het Generalisten- en het Specialistenteam gestart, op basis van het eind 2014 vastgestelde model toegang en toewijzing. De werking van deze teams is in september geëvalueerd. Uit deze evaluatie blijkt dat betrokken organisaties positief zijn over de expertise en de werkwijze van de teams. De kracht van de teams is met name zichtbaar bij complexe problematiek waar snel en efficiënt doorpakken gewenst is.

De werkwijze van wijkbeheer is aan het veranderen. Er is meer aandacht en ruimte voor initiatieven vanuit de wijk. Faciliteren is niet alleen ondersteunen in financiële zin maar juist meer meedenken, verbinden en adviseren.

Steunpunt Mantelzorg Veldhoven heeft in 2015 de regeling mantelzorgwaardering uitgevoerd. Het doel was om meer mantelzorgers te bereiken, te ondersteunen en te registreren. Dit was succesvol.

Begin november 2015 heeft voor de eerste keer de week van de Mantelzorger en Vrijwilliger plaatsgevonden. De Beursvloer was de afsluiting van deze week. Deze week is in samenspraak met diverse organisaties opgezet. In 2016 vindt er wederom een week van de vrijwilliger en mantelzorger plaats.

In 2015 is een terugloop van het aantal geregistreerde vrijwilligers zichtbaar. Het succes van Veldhovenvoorelkaar kan hiervan de oorzaak zijn.

Doelstelling 2 (*Collectieve voorzieningen*)

In 2015 is onze aandacht met name uitgegaan naar de technische in- en uitvoering van de drie transitie's. Daarnaast is een aanzet gemaakt naar het versterken van de basisstructuur en het transformeren van de zorg. Zo heeft SWOVE een aanvullende subsidie ontvangen voor het project Samen De Dag Door. Samen De Dag Door is een laagdrempelige dagopvang waarbij ouderen zonder een indicatie terecht kunnen. Met de aanvullende subsidie wordt het aantal ouderen dat opgevangen kan worden vergroot. Ook het Bureau Sociale Raadsliden (BSR) heeft een aanvullende subsidie ontvangen. De druk op BSR is de afgelopen jaren toegenomen. Er wordt niet alleen meer hulpvragen opgepakt, maar ook de complexiteit van de hulpvragen neemt toe. In 2015 heeft de gemeenteraad besloten dat er in het subsidiebeleid twee kerndoelen zijn: Vitale samenleving en Goed leef- en woonklimaat. Hierbij wordt prioriteit gegeven aan het kerndoel Vitale samenleving. Dit moet ertoe bijdragen dat de basisstructuur versterkt wordt.

Doelstelling 3 (*Ondernemerschap*)

Om de instellingen te ondersteunen bij het realiseren van deze doelstelling is de afgelopen jaren de subsidieregeling 'Bevorderen ondernemerschap' van kracht geweest. Ter afsluiting van deze regeling is een drietal workshops georganiseerd. Deze workshops gingen over het enthousiast maken van mensen voor jouw vereniging, het gebruik maken van nieuwe en bestaande netwerken, en het benutten van nieuwe mogelijkheden.

Doelstelling 4 (*Zorgsites*)

Zorgvoorelkaar

De site Zorgvoorelkaar heet inmiddels Veldhovenvoorelkaar. De vrijwilligersvacaturebank is nu geïntegreerd en de site is helemaal vernieuwd en verbeterd. De ervaringen met Zorgvoorelkaar zijn goed wat ook blijkt uit het aantal matches.

Zorgsite

De zorgsite is verbeterd en meer geschikt gemaakt voor mobiel gebruik. Het aantal geopende sites is met 12 toegenomen tot 178. Toch blijft het aantal actieve sites achter bij de verwachting. Het blijkt lastiger dan verwacht om mantelzorgers te stimuleren om 'de Zorgsite' te gebruiken. De leverancier heeft de Zorgsite doorontwikkeld en meer gebruiksvriendelijk gemaakt. De toekomst zal moeten uitwijzen of dit het gewenste effect gaat hebben.

Buurtsite

Er zijn nu twee Buurtsites ingericht (Heikant 83 en Zeelst/Meerveldhoven). In een aantal wijken draaien zelf ontworpen sites, facebookpagina's of whats-appgroepen. Er is op dit moment weinig animo om het aantal buurtsites uit te breiden.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP (€)
6404	Inburgering algemeen	61.703
6408	Algemeen beleid maatschappelijke ondersteuning, waaronder maatschappelijke dienstverlening, Ouderenorganisaties, wijkgericht, maatschappelijke ondersteuning, kwetsbaren en verslaving, vrijwilligers, welzijnsaccommodaties	1.301.826
6420	Subsidiebeleid	78.929
6428	Samenlevingsopbouw	800.410

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 7 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6404	opvang vreemdelingen (WI)	129	104	124	133	-9	-4
6405	GGD	683	692	727	715	12	-32
6408	alg.beleid maatsch.onderst.	2.482	2.380	2.268	1.842	426	640
6420	subsidiebeleid	250	182	215	172	43	78
6427	samenlevingsopbouw/Roma	198	190	295	315	-20	-117
6428	samenlevingsopbouw/overige	839	847	823	820	3	19
		4.581	4.395	4.452	3.997	455	584
Baten							
6404	opvang vreemdelingen (WI)	35		20	18	-2	-17
6408	alg.beleid maatsch.onderst.	233	12		10	10	-223
6427	samenlevingsopbouw/Roma	66		105	105		39
		334	12	125	133	8	-201
	Saldo (- = nadeel)	-4.247	-4.383	-4.327	-3.864	463	383
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	3.465	3.523	3.552	3.140	412	325
	Bedrijfsvoeringskosten	1.034	808	836	790	46	244
	Kapitaallasten	79	64	64	64		15
	Investeringen MN	3			3	-3	
		4.581	4.395	4.452	3.997	455	584
Samenstelling baten							
	Directe baten	114	12	20	25	5	-89
	Onttrekking reserves & voorzieningen	220		105	108	3	-112
		334	12	125	133	8	-201
	Saldo (- = nadeel)	-4.247	-4.383	-4.327	-3.864	463	383

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 3.864.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 463.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 436.000 Voordeel op product 6408 algemeen beleid maatschappelijke ondersteuning
In het sociaal domein is in 2015 de aandacht vooral naar de technische in- en uitvoering van de Wmo, jeugdwet en participatiewet gegaan en minder naar transformatie of versterken van de basisstructuur. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt voor het algemeen beleid. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 436.000.
- € 43.000 Voordeel op product 6420 subsidiebeleid
Dit voordeel komt onder andere doordat er minder onvoorziene subsidieverzoeken zijn ontvangen.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6408	724900	Wijkaanpak opknappen Cobbeek	0	3	-3	0	-3	2014
		Totaal programma	0	3	-3	0	-3	

2.1.8 Milieu en duurzaamheid

Hoofdkader

Veldhoven is zuinig met de beschikbare energiebronnen. Daarmee willen we de ecologische voetafdruk van onze gemeente zo klein mogelijk maken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt zoveel mogelijk gezocht naar de meest duurzame variant in balans met People, Profit, Planet. Belangrijke onderwerpen zijn: zongericht bouwen, inzet van elektra in het verkeer en compensatie van de CO₂-uitstoot. Braakliggende terreinen kunnen meer worden ingezet voor ontwikkeling van duurzame energie. We stimuleren initiatieven van inwoners en bedrijven die energiebesparende voorzieningen willen inzetten. Veldhoven zal zich verzetten tegen de winning van schaliegas op haar grondgebied.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat bereikt is in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	Gemeentelijke duurzaamheid De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie. Binnen alle programma 's wordt waar mogelijk aandacht besteed aan milieu en duurzaamheid. In alle nieuwe plannen wordt een duurzaamheidsparagraaf opgenomen	100 % aanwezigheid programma's en ruimtelijke plannen met duurzaamheidsparagraaf.	100%
2	Communicatie duurzaamheid aan burgers We continueren de communicatie over duurzaamheid en meten het effect daarvan.	Effectmeting communicatie in 2015	100%
3	Afval inzameling 1.Inzamelen van afval is gericht op het verzamelen van zoveel mogelijk herbruikbare materialen en het terugdringen van restafval. De verwachting is dat hierdoor de uitgaven dalen en de inkomsten stijgen, waardoor de afvalstoffenheffing lager wordt. We werken aan reductie (basis 2011) van de restafval tot 40% in 2016 en 5% in 2020. Het streven is gericht op kostenneutrale inzameling van het afval. 2.De evaluatie van de afvalproef in Zeelst en Meerveldhoven wordt 1 juli gestart en afgerond najaar 2014. Het onderzoek wordt door een onafhankelijke externe partij uitgevoerd. Besluitvorming over het vervolg eind 2014.	1.% Reductie van het percentage restafval ten opzichte van peiljaar 2011. 2.Evaluatie rapport en besluitvorming is eind 2014 beschikbaar.	1. 21% 2. De evaluatie van de afvalproef en een wijziging van de inzameling is op 24 februari 2015 in raad besproken en besloten.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
4	Gemeentelijk energieverbruik We streven naar een besparing op het gemeentelijk energieverbruik van 2% per jaar ten opzichte van 2014.	In 2018 is een besparing van 8% gerealiseerd	Electra: 0,6% Gas: 3%
5	Milieubeleidsplan In 2014 worden de milieubeleidsdoelstellingen geëvalueerd en een nieuw milieubeleid als onderdeel van het omgevingsbeleidsplan vastgesteld in 2015. We houden ook rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals elektrische auto's.	1. Evaluatie rapport is per eind 2014 beschikbaar 2. Aanwezigheid nieuw milieubeleid in 2015	1. Evaluatie is begin 2016 beschikbaar. 2. Aangepaste planning
6	Alternatieve energievormen We zijn voorstander van het ontwikkelen van duurzame alternatieve energievormen zoals het gebruik van zon en wind energie. We zijn tegen de winning van schaliegas op Veldhovens grondgebied. We onderzoeken de inzet van alternatieve energievormen op braakliggende terreinen.	Een plan voor de inzet van alternatieve energievormen in 2015-2016.	In onderzoeksfase.
7	Er wordt een informatienota dierenwelzijn opgesteld en gepresenteerd aan de raad	Presentatie van de nota eerste kwartaal 2015.	De nota is in juni 2015 voor de raad ter informatie beschikbaar gesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Hieronder wordt gepresenteerd welke activiteiten wij hebben verricht, om de doelstellingen te realiseren.

Doelstelling 1 (*Gemeentelijke duurzaamheid*)

In alle nieuwe ruimtelijke plannen staat standaard een paragraaf duurzaamheid.

Doelstelling 2 (*Communicatie duurzaamheid aan burgers*)

In 2015 zijn in de lokale krant 50 artikelen op het gebied van duurzaamheid verschenen. Omdat er een nieuw systeem van afvalinzameling gestart is per 1 oktober ging de helft van deze artikelen over afval. In de persoonlijke voorlichting, bijvoorbeeld bij een bouwaanvraag, komt het onderwerp duurzaamheid ter sprake. De gemeente vult haar voorbeeldfunctie in op het gebied van klimaat (zoals groene stroom, zonnepanelen, elektrische auto, duurzaam inkopen). In het kader van regiegemeente heeft Veldhoven in de communicatie voortaan ondersteuning van de energie-coöperatie, die werkt met vrijwilligers die bewoners rechtstreeks kunnen benaderen.

Communicatie heeft hele jaar plaatsgevonden. Het is lastig een directe relatie te leggen tussen gedrag van burgers en communicatie vanuit de gemeente.

Doelstelling 3 (*Afval inzameling*)

Om bij het inzamelen van afval zoveel mogelijk herbruikbare materialen te verkrijgen en het restafval terug te dringen is op 1 oktober 2015 een nieuwe wijze van afvalinzameling ingevoerd. De PMD-zak (Plastic, Metaal en Drankkartons) wordt wekelijks opgehaald, de groene klikeo (GFT plus alle etensresten) wordt wekelijks geleegd (m.u.v. winterperiode) en het restafval wordt eens per vier weken opgehaald.

Voor de separate inzameling van luiers is in elke wijk een inzamelingscontainer geplaatst.

Deze wijze van inzameling is een uitwerking van de inzamelproef in Zeelst en Meerveldhoven. In de raadsvergadering van 24 februari 2015 heeft de raad het evaluatierapport van deze proef besproken en is besloten de nieuwe inzamelwijze in te voeren.

Streefdoel is om in 2016 40% minder restafval te hebben dan in 2011. De afgelopen jaren was er al een daling te zien in de hoeveelheid restafval. In de laatste maanden van 2015 is de hoeveelheid restafval door de nieuwe inzamelmethode al vrijwel gehalveerd. De resultaten worden in de cijfers over het volledige kalenderjaar 2016 pas goed zichtbaar.

Jaar	Restafval	%	Inwoners	Kg/inw	%
2011	9.503 kton	100	43.592	218	100
2013	9.046 kton	95	44.159	205	94
2014	8.213 kton	86	44.170	186	85
2015	7.673 kton	81	44.348	173	79

De financiële effecten van de nieuwe inzamelmethode worden pas zichtbaar in de afvalstoffenheffing van 2017.

Doelstelling 4 (*Gemeentelijk energieverbruik*)

Het elektraverbruik van twaalf gemeentelijke gebouwen wordt gemonitord middels 'slimme meters'. In 2014-2015 is het elektraverbruik met 0,6 % afgenomen. Hierbij is in 2015 één gebouw gesloopt.

Het gasverbruik wordt in vier gebouwen gemonitord middels 'slimme meters' (voor de overige gebouwen wogen de kosten van deze slimme meters plus de inkoop van de energiegegevens niet op tegen de opbrengsten). In 2014-2015 is het verbruik in deze vier gebouwen met 3% afgenomen.

Doelstelling 5 (*Milieubeleidsplan*)

Eind 2015 zijn de milieubeleidsdoelstellingen geëvalueerd. Deze evaluatie is begin 2016 beschikbaar gesteld. Mede door de kerntakendiscussie is er nog geen nieuw milieubeleid opgesteld.

Doelstelling 6 (*Alternatieve energievormen*)

De rijksoverheid heeft besloten dat er de komende vijf jaar niet geboord wordt naar schaliegas, dus ook niet op Veldhovens grondgebied.

Inzet van alternatieve energievormen op braakliggende terreinen is nog steeds in onderzoek. Door regionale ontwikkelingen rond bedrijventerreinen en locaties voor nieuwbouw worden grootschalige alternatieve energievormen wellicht financieel haalbaar.

Doelstelling 7 (*Informatienota dierenwelzijn*)

In juni 2015 is de informatienota vastgesteld. De kernboodschap is dat de gemeente geen lokaal beleid dan wel regelgeving inzake dierenwelzijn heeft, maar dat de landelijke wet- en regelgeving wordt gevolgd.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 8 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6552	riolen	2.555	8.602	7.381	7.036	345	-4.481
6554	afval	4.054	3.822	3.908	4.191	-283	-137
6555	begraafplaats	201	209	209	208	1	-7
6560	Milieubeleid	385	372	372	342	30	43
6565	Omgevingsbeleid	193	164	164	153	11	40
6570	Omgevingshandhaving & -toez.	1.975	1.723	1.719	1.594	125	381
		9.363	14.892	13.753	13.524	229	-4.161
Baten							
6552	riolen	2.976	8.884	7.662	7.331	-331	4.355
6554	afval	4.818	4.545	4.650	4.963	313	145
6555	begraafplaats	109	134	134	115	-19	6
6560	Milieubeleid	27			3	3	-24
6570	Omgevingshandhaving & -toez.	17	9	9	34	25	17
		7.947	13.572	12.455	12.446	-9	4.499
	Saldo (- = nadeel)	-1.416	-1.320	-1.298	-1.078	220	338
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	4.678	4.628	4.721	5.078	-357	-400
	Bedrijfsvoeringskosten	3.122	2.825	2.907	2.514	393	608
	Kapitaallasten	676	703	653	648	5	28
	Storting reserves & voorzieningen	887	6.736	5.472	5.284	188	-4.397
		9.363	14.892	13.753	13.524	229	-4.161
Samenstelling baten							
	Directe baten	6.797	7.158	7.264	7.616	352	819
	Onttrekking reserves & voorzieningen	1.150	6.414	5.191	4.830	-361	3.680
		7.947	13.572	12.455	12.446	-9	4.499
	Saldo (- = nadeel)	-1.416	-1.320	-1.298	-1.078	220	338

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 1.078.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 220.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren.

- € 14.000 Voordeel op product 6552 riolen
In 2015 is de uitvoering van vervangingsinvesteringen riolering vertraagd (voornamelijk rioolwerkzaamheden 't Look). Hierdoor wordt er minder gestort in de voorziening riolering: dekking (voordeel € 363.000 aan lasten) vanuit de voorziening riolering: vervanging (nadeel € 363.000 aan baten). Door wateroverlast bij riolen en gemalen is meer onderhoud uitgevoerd (nadeel € 19.000). Daarnaast zijn er voor € 23.000 meer inkomsten rioolheffing ontvangen.
- € 30.000 Voordeel op product 6554 afval
De claim van Attero over verwerkingskosten is vervallen. De hiervoor opgenomen reservering van € 371.000 valt vrij. In 2015 is een nieuwe afvalinzamelingmethode ingevoerd. Omdat er meer gebruik is gemaakt van PMD- en luierezameling zijn er meer inzamelingskosten en onderhoudskosten gemaakt (-€ 478.000). Anderzijds is de vergoeding voor PMD toegenomen (€ 314.000). Het overschot op de

afvalstoffenheffing in 2015 bedraagt € 175.000; via de voorziening afvalstoffenheffing wordt dit terugbetaald aan de burger.

- € - 18.000 Nadeel op product 6555 begraafplaatsen
Er zijn in 2015 minder inkomsten voor begraafrechten ontvangen.
- € 33.000 Voordeel op product 6560 milieubeleid
Als gevolg van de kerntakendiscussie is het opstellen van het milieubeleidsplan uitgesteld (voordeel € 30.000 aan bedrijfsvoeringskosten).
- € 150.000 Voordeel op product 6570 omgevingshandhaving & -toezicht
In 2015 is niet noodzakelijk gebleken om gebruik te maken van de aanwezige flexibele capaciteitsruimte voor de uitvoering van handhaving en toezicht. Hier was bij het opstellen van de begroting wel vanuit gegaan (voordeel op bedrijfsvoeringskosten van € 125.000). Daarnaast zijn in 2015 incidenteel dwangsommen opgelegd en verbeurd (voordeel € 25.000). Gezien het incidentele karakter zijn deze niet geraamd.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)		Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar	
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6552	731001	Verv. riol.Gend/aanp.stuwp./dremp (V-BRP)	0	0	0	150	150	2016
6552	731002	Aanp.overst.riol.en interne put (V-BRP)	0	0	0	400	400	2019
6552	731003	Vergroten stamriool Noord (V-BRP)	0	0	0	2.294	2.294	2018
6552	731004	Verleng.persleid.Kelen naar Heik.(V-BRP)	0	0	0	35	35	2019
6552	731005	Riol.verblijfsgebied Look/fase 1 Noord	200	0	200	800	1.000	2016
6552	731006	Riol.verblijfsgebied Look/fase 2 Zuid	0	0	0	1.000	1.000	2017
6552	731007	Riol.verblijfsgebied Look/fase 3 midden	0	0	0	1.000	1.000	2018
6552	731008	Riol.verblijfsgeb.Look/fase 4 hoofdwegen	0	0	0	1.000	1.000	2019
6552	731009	Vervanging riolering dek complex Bree	211	211	-1	0	-1	2016
6552	731010	Vervanging riolering dek complex Braak	0	7	-7	450	443	2019
6552	731011	Vervanging riolering St. Janstraat	0	0	0	270	270	2017
6552	731012	Vervanging riolering Oude Kerkstraat	0	0	0	628	628	2017
6552	731013	Vervanging riolering Zandoerleseweg	0	1	-1	515	514	2016
6552	731014	Aanpassingen riolering De Run 6000	0	0	0	150	150	2016
6552	731015	Vervang.riol. Heerseweg incl.persleid.	0	0	0	150	150	2019
6552	731016	Vervanging riolering Burg.van Hoofflaan	242	242	0	58	58	2016
6552	731017	Groen/blauwe zone Heerbaan-Rundgraaf	0	0	0	1.000	1.000	2018
6552	731018	Aanleg waterblockbak bij Mira	0	0	0	150	150	2019
6552	731019	Digital.grondwatermeetnet & beheerpakk.	75	7	68	75	143	2016
6552	731020	Afkoppelen bij reguliere vervang.2015-16	0	0	0	60	60	2016
6552	731021	Afkopp. bij reguliere vervang.2017 tm 19	0	0	0	90	90	2019
6552	731022	Kleinschalige calamiteiten 2015	30	0	30	0	30	2015
6552	731023	Kleinschalige calamiteiten 2016	0	0	0	30	30	2016
6552	731024	Kleinschalige calamiteiten 2017	0	0	0	30	30	2017
6552	731025	Kleinschalige calamiteiten 2018	0	0	0	30	30	2018
6552	731026	Kleinschalige calamiteiten 2019	0	0	0	30	30	2019
6552	731027	Riolering hoofdwegen Zonderwijk	350	332	18	100	118	2016
6552	731028	Vervanging rioleringen 2015	40	1	39	0	39	2015
6552	731029	Vervanging rioleringen 2016	0	0	0	40	40	2016
6552	731030	Vervanging rioleringen 2017	0	0	0	40	40	2017
6552	731031	Vervanging rioleringen 2018	0	0	0	40	40	2018
6552	731032	Vervanging rioleringen 2019	0	0	0	40	40	2019
6552	731033	Vervanging gemalen & drukriolering 2015	20	0	20	0	20	2015
6552	731034	Vervanging gemalen & drukriolering 2016	0	0	0	20	20	2016
6552	731035	Vervanging gemalen & drukriolering 2017	0	0	0	20	20	2017
6552	731036	Vervanging gemalen & drukriolering 2018	0	0	0	20	20	2018
6552	731037	Vervanging gemalen & drukriolering 2019	0	0	0	20	20	2019
6552	731038	Aanleg riol.rotonde PZuid/Kruisstr/Zoom	125	125	0	0	0	2016
6554	710301	Implementatie ondergrondse afvalinz.	23	15	8	190	198	2016
6554	726307	Ondergrondse afvalinzameling PWA	5	0	5	33	38	2016
Totaal programma			1.320	942	379	10.958	11.337	

Toelichting:

731005 Riolering verblijfsgebied Look/fase 1 Noord

Uitvoering project verblijfsgebied 't Look is later gestart dan gepland i.v.m. vertraging in aanbestedingsprocedure / uitvoeringswerk fase 1 van het project wordt in 2016 afgerond. Er wordt € 200.000 doorgeschoven.

2.1.9 Economie en arbeidsmarktbeleid

Hoofdkader

Veldhoven voert een actief economisch en arbeidsmarktbeleid. Behoud en ontwikkeling van werkgelegenheid staan voorop. Bestuurlijk wordt actief ingezet op het faciliteren van werkgelegenheid door het aantrekken van bedrijven en het in samenwerking met bedrijven bevorderen van werkgelegenheid. We willen Veldhoven minder kwetsbaar maken voor conjunctuurschommelingen. Een gevarieerd werkaanbod draagt daar aan bij. Een aantrekkelijk ondernemingsklimaat is hierbij essentieel, maatschappelijk ondernemen vinden we belangrijk.

Werk en toekomstperspectief zijn voor iedereen belangrijk voor JONG maar ook voor OUD. Met de invoering van de Participatiewet wordt de gemeente verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die ondersteuning nodig hebben. Deze mensen zitten nu in de WWB (de wet Werk en Bijstand), Wsw (de Wet sociale werkvoorziening) en mensen met arbeidsvermogen in de Wajong.

Participatiewet

Per 1 januari 2015 trad de Participatiewet in werking. Het doel is meer kansen te creëren om mensen aan het werk te helpen, ook mensen met een arbeidsbeperking. In de Participatiewet worden de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een deel van de Wajong samengevoegd. De gemeente wordt hiermee verantwoordelijk voor de re-integratie en participatie van een grotere groep mensen dan daarvoor. De Wajong is vanaf 2015 bestemd voor mensen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn. In 2015 is de instroom van de Wsw gestopt. Hierdoor zal het aantal huidige Wsw-werknemers in de toekomst afnemen.

Hoofdpijnen:

- De bijstandsuitkering blijft voor mensen die inkomensondersteuning nodig hebben.
- Er wordt een kostendelersnorm ingevoerd waarbij de normuitkering wordt verlaagd als mensen hun woonlasten kunnen delen.
- De arbeidsverplichtingen worden aangescherpt met de plicht naar vermogen nuttige werkzaamheden te verrichten. Dit is de tegenprestatie.
- In het sociaal akkoord zijn afspraken gemaakt om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Het regionale werkbedrijf wordt de schakel tussen de garantiebannen en mensen met een arbeidsbeperking.
- Voor mensen die alleen in een beschermde omgeving onder aangepaste omstandigheden kunnen werken, zorgen de gemeenten voor het inrichten van beschut werk. Het rijk stelt hiervoor geld beschikbaar.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Versterking en verbreding van het werkaanbod</p> <p>Het gemeentelijk economisch beleid wordt geactualiseerd, waarna een plan van aanpak wordt vastgesteld om meer bedrijven te interesseren voor vestiging in Veldhoven. We sluiten hierbij maximaal aan bij lopende (regionale) programma's zoals Brainport 2020.</p>	Plan van aanpak versterking en verbreding werkaanbod in 2015.	In 2015 is een concept van een nieuwe visie op economische zaken opgesteld. In verband met de kerntakendiscussie zal deze visie pas in het 2 ^e kwartaal van 2016 aan de raad worden aangeboden.
2	<p>Ondernemersimago en Bedrijfsterreinen</p> <p>1.Veldhoven heeft een goed imago bij ondernemers. Het ondernemersklimaat wordt gewaardeerd en zij zijn tevreden met de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente. De bedrijventerreinen zijn goed bereikbaar.</p> <p>2.We ondersteunen initiatieven om de bedrijventerreinen te verbeteren. We kijken hierbij naar financiële haalbaarheid en noodzaak in relatie tot de plannen die er liggen. We kijken ook over de grenzen van Veldhoven heen.</p>	<p>1.Meting tevredenheid van ondernemers-(organisaties) over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening;</p> <p>2. Het voorzieningenniveau van de bedrijfsterreinen is marktconform.</p>	<p>1. In 2015 heeft een meting van MKB-vriendelijkste gemeente plaatsgevonden. De resultaten hiervan zijn nog niet bekend.</p> <p>2. Er is geen bruikbare benchmark om de marktconformiteit van het voorzieningenniveau op de bedrijventerreinen te meten.</p>
3	<p>Subsidies</p> <p>Veldhoven zet maximaal in op de verwerving van subsidies, waarbij vooral wordt gekeken naar bijdragen uit de Europese Unie.</p>	Het aantal verworven subsidies.	In 2015 zijn 6 subsidies verworven.
4	<p>Uitkeringsgerechtigden</p> <p>1.Wij willen de instroom van uitkeringsgerechtigden zoveel mogelijk beperken en de uitstroom zoveel mogelijk bevorderen. De balans tussen uitstroom en instroom is positief. De uitvoering van dit beleid blijft financieel binnen het budget dat door het Rijk wordt verstrekt.</p> <p>2.Vanuit de Participatiewet wordt aan het leveren van een tegenprestatie voor een uitkering vorm gegeven.</p>	<p>1.Saldo uitstroom/instroom</p> <p>2.Het aantal uitkeringsgerechtigden dat een tegenprestatie levert voor de uitkering.</p>	<p>1. Het aantal uitkeringsgerechtigden is in 2015 opgelopen met 10 uitkeringen.</p> <p>2. Het principe dat iedereen wat terug moet doen voor een uitkering en de maatschappij krijgt vorm in re-integratietrajecten. Daar waar kan, krijgen mensen de verplichting om maatschappelijk betrokken en actief te zijn.</p>
5	<p>Stageplaatsen en leerwerkplekken</p> <p>Veldhoven onderkent twee probleemgebieden van werkgelegenheid; enerzijds jeugdwerkloosheid en anderzijds herintreders. Veldhoven zoekt regionale samenwerking om voldoende stageplaatsen en leerwerkplekken in de bedrijven en instellingen te bevorderen. Samenwerking met ROC's en hogescholen is van belang.</p>	Toename van het aantal stageplaatsen en leerwerkplekken.	Stageplaatsen en leerwerkplekken worden niet geregistreerd, waardoor een toename niet te meten is.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
6	<p>Vestiging bedrijven</p> <p>Het is belangrijk om de economische kwetsbaarheid te verminderen en werk te bieden voor alle doelgroepen door een gevarieerd aanbod van bedrijven. We doen (in regioverband) actieve acquisitie van bedrijven/instellingen passend in het Brainport profiel Een plan van aanpak moet het werkaanbod in Veldhoven verbreden waardoor de oudere (ex)-werknemer meer kansen maakt op nieuw werk. Hierbij verwachten we een bestuurlijk actieve houding.</p>	In 2015 is er een plan van aanpak voor het interesseren van bedrijven voor Veldhovense vestiging en een verbreding van het werkaanbod	Zie doelstelling 1.
7	<p>Kleine bedrijven en detailhandel</p> <p>1. Kleinschalige bedrijvigheid wordt gestimuleerd. Een plan van aanpak wordt gepresenteerd in 2015.</p> <p>2. We streven naar een goede kwaliteit van de detailhandel. We letten hierbij ook op sociaalmaatschappelijke en economische belangen.</p> <p>3. De kwaliteit en de resultaten van het centrum management in Kromstraat en City Centrum worden geëvalueerd. Dit is de basis voor mogelijke vervolgbijdrage van de gemeente.</p>	<p>1. Aanwezigheid Plan van aanpak kleinschalige bedrijvigheid in 2015.</p> <p>2. De detailhandel structuurvisie wordt geactualiseerd in 2014-2015</p> <p>3. Rapport centrum management in 2015.</p>	<p>1. Zie doelstelling 1.</p> <p>2. Er is in 2014 een geactualiseerde detailhandel structuurvisie vastgesteld</p> <p>3. In 2015 is een aanvang gemaakt met de evaluatie van het centrum-management.</p>
8	<p>Health Technology park bij MMC</p> <p>Afhankelijk van plannen MMC en beschikbare marktpartijen faciliteren we de ontwikkeling van een Health Technology park waarbij ontwikkelingen kunnen plaatsvinden zoals onderzoek, scholing, bedrijfsactiviteiten etc.</p>	Periodieke voortgangsrapportage naar raad	In 2015 is er geen beroep op de gemeente gedaan om de ontwikkeling te faciliteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Versterking en verbreding van het werkaanbod)

In 2015 is er, deels door middel van samenspraak, een nieuwe visie op het economisch beleid opgesteld. Deze visie is in 2015 in afwachting op de uitkomst van de kerntakendiscussie nog niet ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Het Veldhovens Ondernemers Contact heeft in 2015 het initiatief Brainfield naar voren gebracht. Een plan tussen diverse ondernemers om te komen tot een herstructurering van De Run 2000 en 4000. Het doel ervan is het revitaliseren, het toekomst gereed maken en het verbeteren van de uitstraling van het gebied. Omdat dit past binnen de doelstelling van het Masterplan de Run 2.0 ondersteunen de BOM en de gemeente dit initiatief en wordt in samenwerking met het VOC gestreefd naar het aanstellen van een kwartiermaker voor een gedegen aanpak.

Doelstelling 2 (*Ondernemersimago en Bedrijfsterreinen*)

Er heeft in 2015 een meting plaatsgevonden naar de dienstverlening van de gemeente in het kader van de landelijke meting 'MKB-vriendelijkste gemeente'. De resultaten hiervan zullen in het 2^e kwartaal van 2016 bekend worden.

Een voorbeeld van een initiatief om bedrijventerreinen te verbeteren is de vergroening van Run 1000.

Doelstelling 3 (*Subsidies*)

In 2015 zijn we in gesprek getreden met de subsidieverstrekkers om de looptijd subsidies ten behoeve van de herstructurering van De Run gelijk te trekken met het Masterplan 2.0 (looptijd tot 2020). Inmiddels bevinden de gesprekken zich in een vergevorderd stadium. In samenwerking met de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) wordt er gewerkt aan samenwerkingsovereenkomsten en participatiebijeentkomsten De Run. Er wordt een kwartiermaker aangesteld en wordt er gewerkt aan een concept plan van aanpak om uitvoering te kunnen geven aan de ambities van het Masterplan 2.0. Een deel van de voornoemde gelden zijn in 2015 ingezet voor de modernisering van bedrijventerrein De Run 1000. Organisatiebreed zijn er in 2015 diverse subsidies verworven. Dit betreffen met name subsidies voor (kleine) infrastructurele projecten.

Doelstelling 4 (*Uitkeringsgerechtigden*)

Over het laatste kwartaal van 2015 was een stijging van het bestand te zien. Met het opstellen van de kwartaalrapportage was het saldo op 31 december 2015 nog altijd gunstiger ten op zichte van het saldo op 1 januari 2015. In januari worden gebruikelijk zoveel mogelijk mutaties verwerkt die betrekking hebben op 2015 zodat dit fiscaal in het juiste boekjaar verwerkt kan worden. Met het opstellen van de jaarrekening 2015 zijn deze laatste gegevens bekend en zien we een stijging van het saldo met 10 uitkeringen over het hele jaar 2015. Regionaal gezien is dit slechts een lichte stijging. Het bestand in Veldhoven is met 3% toegenomen, waarbij sommige regiogemeenten stijgingen van ruim 10% kennen.

In 2015 is er een instroom van 203 uitkeringsgerechtigden (inclusief de toestroom van statushouders) en een uitstroom van 193. Met name in het laatste kwartaal van 2015 is de uitstroom achter gebleven bij de resultaten van begin 2015. Een reden hiervoor is niet duidelijk aan te geven. In zijn algemeenheid laat de economie tekenen van herstel zien. Voor de doelgroep Participatiewet zullen de gevolgen van dit herstel 1 à 2 jaar later pas te effectueren zijn.

Doelstelling 5 (*Stageplaatsen en leerwerkplekken*)

Vanaf september 2015 is het werkgeversservicepunt '04 Werkt' operationeel waarin regionaal voor onze arbeidsmarktregio vacatures en stageplekken ingevuld worden. Registratie van deze matches is nog niet operationeel. Lokaal worden enkel vacatureinvullingen geregistreerd, niet de stageplaatsen en leerwerkplekken.

Doelstelling 6 (*Vestiging bedrijven*)

Zie doelstelling 1 ten aanzien van de visie op economisch beleid.

Doelstelling 7 (*Kleine bedrijven en detailhandel*)

Zie doelstelling 1 ten aanzien van de visie op economisch beleid. In 2015 is een nieuwe regionale detailhandel structuurvisie vastgesteld. Er is een aanvang gemaakt met de evaluatie van het centrummanagement. Deze evaluatie zal in het 2^e kwartaal van 2016 gereed zijn.

Doelstelling 8 (*Health Technology Park bij MMC*)

De gemeente heeft bij de ontwikkeling van het HIC met name een faciliterende rol. Het HIC heeft begin januari een gebiedsregisseur aangesteld. De eerste oriënterende

gesprekken ter planvorming zijn gevoerd. De verdere ontwikkelingen worden door de gemeente gevolgd.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 9 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6200	economische zaken	497	674	672	639	33	-142
6210	weekmarkt	22	26	26	26		-4
6430	WWB	9.430	9.096	9.089	9.754	-665	-324
6432	overige uitkeringen	192	225	225	134	91	58
6436	uitstroombevordering	1.378	5.460	984	952	32	426
6437	sociale werkvoorziening	4.450	4.058	4.058	4.304	-246	146
		15.969	19.539	15.054	15.809	-755	160
Baten							
6200	economische zaken						
6210	weekmarkt	24	26	26	24	-2	
6430	WWB	6.881	6.920	6.953	6.961	8	80
6432	overige uitkeringen	256	240	240	268	28	12
6436	uitstroombevordering	497	5.113	4.695	4.836	141	4.339
6437	sociale werkvoorziening	4.423	4.044		44	44	-4.379
		12.081	16.343	11.914	12.133	219	52
	Saldo (- = nadeel)	-3.888	-3.196	-3.140	-3.676	-536	212
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	12.463	12.189	11.960	12.249	-289	214
	Bedrijfsvoeringskosten	3.315	2.789	2.952	3.126	-174	189
	Kapitaallasten	4	4	2	2		2
	Storting reserves & voorzieningen	187	40	140	432	-292	-245
		15.969	15.022	15.054	15.809	-755	160
Samenstelling baten							
	Directe baten	12.081	11.826	11.900	12.119	219	38
	Onttrekking reserves & voorzieningen			14	14		14
		12.081	11.826	11.914	12.133	219	52
	Saldo (- = nadeel)	-3.888	-3.196	-3.140	-3.676	-536	212

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 3.676.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is sprake van een nadeel van € 536.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 327.000 Nadeel op het product 6430 WWB
Door het Rijk werd in 2015 een daling voorzien van het aantal uitkeringsgerechtigden. De middelen die het Rijk voor uitkeringen overmaakt aan de gemeente zijn dan ook verlaagd. Voor Veldhoven is het aantal uitkeringsgerechtigden in 2015 echter niet gedaald. Overigens is dit nadeel deels gecompenseerd op programma 16. Omdat er meer uitkeringsgerechtigden waren in 2015 dan geraamd, zijn meer middelen ontvangen vanuit het gemeentefonds.

- € 248.000   Nadeel op het product 6430 WWB
 Om de voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken op peil te houden, is een storting van € 248.000 noodzakelijk. Hiermee is de voorziening hoog genoeg om de op dit moment in te schatten nadelen van oninbaarheid op te kunnen vangen.
- € 120.000   Voordeel op product 6432 Overige uitkeringen
 Er is minder beroep gedaan op de regeling voor kapitaalverstrekkingen aan zelfstandigen in de bijstand. Verder kan een deel van de verstrekte uitkeringen voor gevestigde zelfstandigen worden gedeclareerd bij het Rijk.
- € 111.000   Voordeel op product 6436 Uitstroombevordering
 Uit (toenmalige) participatiebudgetten tot en met 2014 was € 153.000 over. Volgens de regelgeving kon dit niet bestede bedrag via de balans naar volgende jaren worden overgeheveld. Per 1-1-2015 is er een nieuwe Participatiewet inclusief financiering. Hiermee is de mogelijkheid tot overheveling vervallen, en valt het bedrag vrij in 2015.
 Externe kosten op dit product waren € 42.000 hoger. Verder zijn binnen dit product middelen "Decentralisatie participatiewet" overgebleven (€ 43.000) en gestort in de reserve sociaal deelfonds.
- € 246.000   Nadeel op product 6437 Sociale werkvoorziening. Deze hogere uitgaven worden voor € 44.000 gedekt door hogere baten. Verder heeft het Rijk de middelen voor WSW binnen de Participatiewet opgehoogd met € 202.000. Bij het opstellen van de begrotingswijziging is het hogere uitgavenbudget abusievelijk op product Uitstroombevordering opgenomen.
- € 174.000   Een aantal organisatorische wijzigingen als gevolg van de organisatie ontwikkelagenda, die wij in 2015 hebben doorgevoerd, liep niet in de pas met de allocatie van bedrijfsvoeringskosten in de begroting.

2.1.10 Onderwijs en jeugd

Hoofdkader

Kinderen hebben recht op een veilige, evenwichtige omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen, zoals zij ook recht hebben op passend onderwijs. In die omgeving hoort goede afstemming tussen onderwijs en (jeugd)zorg thuis. Veldhoven ziet toe op passend onderwijs en handhaving van de leerplichtwet en regelt het leerlingenvervoer. Het bestrijden van onderwijsachterstanden en het aanbieden van volwasseneneducatie zijn belangrijke uitvoeringsonderwerpen die hun basis in de wet vinden.

Veldhoven levert een bijdrage aan een goede uitgangspositie voor de jeugd en een positief uitzicht op de toekomst. Jeugdbeleid bestaat uit algemeen jeugdbeleid waaronder alle algemene activiteiten vallen (inclusief aanpak hangjongeren) die tot doel hebben om gunstige omstandigheden te creëren voor alle jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Verder bestaat het uit preventief jeugdbeleid waarbij vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare jeugdigen en gezinnen. Ouders en opvoeders zijn primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen; de gemeente steunt hen bij het uitvoeren van hun opvoedingstaken. Dat doet de gemeente op basis van een vraaggerichte benadering en integrale aanpak. In dit beleid is de focus op de omslag naar preventie en het tijdig helpen bij opvoeden en opgroeien belangrijk.

Transitie Jeugdzorg

Per 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. De gemeente is daarmee voortaan verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp, die eerder onder de AWBZ, Zorgverzekeringswet en provinciale jeugdzorg vielen.

Voor het inrichten van de nieuwe jeugdhulpvormen waar gemeenten verantwoordelijk voor worden, is op regionaal niveau veel samengewerkt en zijn gezamenlijke afspraken gemaakt. Er is voor gekozen om alle nieuwe vormen van jeugdhulp regionaal in te kopen binnen de Dienstverlenings- en Samenwerkingsovereenkomst Eindhoven (DVO).

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente Veldhoven verantwoordelijk voor de volgende taken op het gebied van jeugdhulp:

- *De gespecialiseerde jeugdhulp*
- *Jeugdbescherming*
- *Jeugdreclassering*
- *Jeugd-GGZ (Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg)*
- *De zorg voor jeugd met een (licht)verstandelijke beperking*

Om hieraan uitvoering te geven hebben we een generalisten- en specialistenteam (0 tot 100+) in het leven geroepen die in het gezin kijken wat noodzakelijk is en of er een geïndiceerd jeugdhulpproduct nodig is.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Huisvesting</p> <p>1 De Huisvestingsverordening onderwijs wordt in 2014 aangepast op de nieuwe wetgeving. Afspraken tussen gemeente en schoolbesturen op basis van een vastgestelde verordening.</p> <p>2. De gemeente zet zich actief in voor het efficiënt multifunctioneel gebruik van de drie multifunctionele accommodaties.</p> <p>3. In 2015 is de VSO PWA-school verhuisd naar de Kempen Campus.</p> <p>4. We gaan efficiënt om met het gebruik van schoolgebouwen. Schoolgebouwen worden daar waar mogelijk multifunctioneel ingezet. Leegstand in schoolgebouwen wordt voorkomen.</p> <p>5. Niet meer gebruikte gebouwen en terreinen worden waar mogelijk herbestemd.</p>	<p>1. Huisvestingsverordening is in 2014 aangepast en vastgesteld</p> <p>2. Evaluatie van dit multifunctionele gebruik in 2016</p> <p>3. Realisatie van de vestiging is gerealiseerd op de Kempen Campus.</p> <p>4. Ontwikkelingspercentage van de faciliteiten in de schoolgebouwen.</p>	<p>1. Huisvestingsverordening onderwijs is in 2015 vastgesteld door de raad.</p> <p>2. Evaluatie staat op de planning voor 2016.</p> <p>3. Conform eerder aangepast streven heeft in 2015 aanbesteding plaatsgevonden en is gestart met de voorbereidende werkzaamheden.</p> <p>4. Ontwikkelingspercentage wordt niet gemeten maar gesteld kan worden dat wordt gestuurd op zo efficiënt mogelijk gebruik van schoolgebouwen.</p>
2	<p>Passend Onderwijs</p> <p>Passend onderwijs en jeugdbeleid worden op elkaar afgestemd. De zorgklas (interne time out voorziening) kan worden ingezet als onderdeel van dit beleid.</p>	<p>In 2014 is de nota Integraal Jeugdbeleid beschikbaar met daarin paragraaf ondersteuningsplan passend onderwijs. Afstemming van onderwijs en jeugdbeleid start bij aanvang van het schooljaar 2015-2016.</p>	<p>Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten om de integrale nota jeugd en onderwijs in de loop van 2016 aan de raad ter vaststelling aan te bieden.</p>
3	<p>Jeugdzorg</p> <p>1. De gemeenteraad stelt kaders vast en benoemt gewenste resultaten ten behoeve van gewenste jeugdzorg in Veldhoven.</p> <p>2. De transitie jeugdzorg vraagt om een nieuw integraal jeugdbeleid. Dat beleid besteedt in het bijzonder aandacht aan kwetsbare jeugd. Er komt een heldere relatie met het preventief gemeentelijk jeugdbeleid.</p>	<p>1. De raad heeft in 2014 kaders en resultaten voor jeugdzorg vastgesteld.</p> <p>2. Beschikbaarheid van de nota integraal jeugdbeleid in 2015.</p>	<p>1. De beleidsnota is in 2015 door de raad vastgesteld.</p> <p>2. Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten om de integrale nota jeugd en onderwijs in de loop van 2016 aan de raad ter vaststelling aan te bieden.</p>
4	<p>Hangjongeren</p> <p>Het beleid rondom overlast veroorzakende groepen jongeren wordt voortgezet. Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen neemt af.</p>	<p>Het aantal aan jongeren gerelateerde overlastmeldingen.</p>	<p>Het aantal meldingen jeugdoverlast lag in 2015 hoger dan in 2014.</p>
5	<p>Leerlingenvervoer</p> <p>Ouders dragen naar draagkracht bij aan het leerlingenvervoer. Eind 2014 wordt onderzocht of de kosten van het vervoer en de rijksbijdrage met elkaar in balans gebracht kunnen worden.</p>	<p>Onderzoek leerlingenvervoer is beschikbaar in 2014.</p>	<p>Het volledig in balans brengen van de kosten en Rijksbijdrage is gezien het beleid en regelgeving niet realiseerbaar.</p>

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
6	Promotie Technisch onderwijs Veldhoven draagt bij aan de bevordering van belangstelling voor technisch onderwijs. Er komt een stimuleringsprogramma in samenwerking met onderwijsinstellingen en het Veldhovense bedrijfsleven.	Beschikbaarheid stimuleringsprogramma technisch onderwijs in 2015-2016	Proces om te komen tot een stimuleringsprogramma is gestart en krijgt een vervolg in 2016.
7	Volwasseneneducatie De uitvoering van volwasseneneducatie is gericht op het vergroten van het arbeidsperspectief en actieve betrokkenheid bij de samenleving. Er komt een concreet uitvoeringsprogramma volwasseneneducatie.	Beschikbaarheid uitvoeringsprogramma volwasseneneducatie in 2015	Vanwege gewijzigde wetgeving geen mogelijkheid voor lokaal uitvoeringsprogramma.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1: (Huisvesting)

1. Besluitvorming door de raad over de huisvestingsverordening op 14 april 2015.
2. Er wordt efficiënt omgegaan met het gebruik van schoolgebouwen. Leegstand wordt waar mogelijk opgelost en voorkomen door herbestemming dan wel sloop. De na oplevering van de MFA's Midden en Zuid vrijgekomen schoolgebouwen zijn reeds of zullen worden gesloopt.
3. In 2015 heeft de aanbesteding plaatsgevonden evenals voorbereidende werkzaamheden voor de verbouwingswerkzaamheden die inhuizing van de VSO/PWA per 2016 in de Kempen Campus mogelijk te maken.
3. Er wordt efficiënt omgegaan met het gebruik van schoolgebouwen. Leegstand wordt waar mogelijk opgelost en voorkomen door herbestemming dan wel sloop. In 2014 is zowel de MFA Midden als Zuid opgeleverd, waarbij het aantal vierkante meters onderwijsruimte aanzienlijk is teruggebracht. De vrijgekomen schoolgebouwen zijn of zullen zoveel als mogelijk worden gesloopt. In alle MFA's is sprake van multifunctioneel gebruik en worden alle ruimten goed benut.

Doelstelling 2: (Passend onderwijs)

Het totale onderwijs- en jeugdhulpveld was vanwege de invoering van Passend Onderwijs en de transitie jeugdzorg in 2015 nog volop in beweging. Het was dan ook niet wenselijk om in 2015 te starten met het opstellen van de integrale nota jeugd en onderwijs. Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten om de nota in de loop van 2016 aan de raad ter vaststelling aan te bieden.

Doelstelling 3: (Jeugdzorg)

1. Zowel de verordening als het meerjarenbeleidsplan zijn reeds in 2015 vastgesteld
2. Het totale onderwijs- en jeugdhulpveld was vanwege de invoering van Passend Onderwijs en de transitie jeugdzorg in 2015 nog volop in beweging. Het was dan ook niet wenselijk om in 2015 te starten met het opstellen van een

integrale nota jeugd en onderwijs. Bij de Voorjaarsnota 2016 is besloten om de nota in de loop van 2016 aan de raad ter vaststelling aan te bieden.

Doelstelling 4: (Hangjongeren)

Het aantal meldingen jeugdoverlast lag in 2015 hoger dan in 2014. Dit werd veroorzaakt door 1 overlastgevende jeugdgroep. Deze groep is vervolgens aangepakt volgens de Jongeren op Straat aanpak. Dit en een verhoogde inzet van de politie in de tweede helft van het jaar heeft een positief effect gehad op het aantal meldingen (zie ook programma 3).

Doelstelling 5: (Leerlingenvervoer)

Op basis van de huidige onderwijswetgeving is het maar in zeer beperkte mate mogelijk om een bijdrage te vragen aan ouders voor het leerlingenvervoer (opbrengst op jaarbasis in totaal € 2.500). Dit is eind 2014 via een informatienota aan uw raad meegedeeld. Wel heeft aanscherping van beleid geleid tot een verdere kostenreductie. Besloten is het budget leerlingenvervoer voor 2015 aanvullend met € 100.000 naar beneden bij te stellen en vanaf 2016 aanvullend met € 65.000 per jaar. Dit is verwerkt in de 1e kwartaalrapportage 2015. Het in balans brengen van de kosten en de rijksbijdrage is gezien de reeds gerealiseerde aanscherping van beleid en regelgeving niet realiseerbaar.

Doelstelling 6: (Promotie Technisch onderwijs)

Stimulering van techniekonderwijs is opgenomen als speerpunt in de lokaal educatieve agenda (nog in concept) en wordt in gezamenlijkheid met o.a. scholen en kinderopvangorganisaties verder uitgewerkt. In 2015 is de behoefte bij scholen en kinderopvangorganisaties geïnventariseerd.

Doelstelling 7: (Volwasseneducatie)

De WEB regelt de inzet van volwasseneducatie. De gemeente heeft tot en met 2014 in dit kader geormerkte middelen ontvangen. Met de wetswijziging per 1 januari 2015 heeft de gemeente Veldhoven geen directe bemoeienis meer met de inzet van de WEB-gelden. Voortaan verloopt de financiering via Eindhoven, die de rol van contactgemeente voor de regio Zuidoost- Brabant vervult. Veldhoven is niet meer in de positie zelf een concreet uitvoeringsprogramma op te stellen. Eindhoven zal in overleg met de regio een regionaal educatief plan opstellen. In de voorjaarsnota 2016 is de betreffende doelstelling komen te vervallen.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6254	Volwasseneducatie	120.711
6257	Randdiensten	122.615
6259	Natuur en milieueducatie	20.398
6400	Algemeen jeugdbeleid	252.517
6409	Jeugd en gezin	80.151

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 10 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6250	primair onderwijs	4.740	3.539	5.247	4.163	1.084	577
6251	openbaar onderwijs	15	5	5	4	1	11
6252	speciaal onderwijs	214	212	223	145	78	69
6253	voortgezet onderwijs	1.800	1.729	1.728	1.728		72
6254	volwasseneneducatie	261	451	344	134	210	127
6255	leerplicht	231	289	289	243	46	-12
6256	leerlingenvervoer	514	617	517	523	-6	-9
6257	onderwijsranddiensten	166	180	180	178	2	-12
6258	bestrijd. onderw. achterstand.	65	65	65	17	48	48
6259	natuur- en milieueducatie	22	21	21	21		1
6260	peuterspeelz. werk/kind.opv.	235	282	282	277	5	-42
6400	jeugdbeleid	336	361	332	333	-1	3
6409	centrum voor jeugd en gezin	1375	1523	1348	1.320	28	55
6450	specialistische jeugdhulp		9.675	10.200	10.676	-476	-10.676
		9.974	18.949	20.781	19.762	1.019	-9.788
Baten							
6250	primair onderwijs	2.856	1.483	3.400	2.653	-747	-203
6252	speciaal onderwijs	27	33	56	30	-26	3
6253	voortgezet onderwijs		5	5		-5	
6254	volwasseneneducatie	95	329	222		-222	-95
6255	leerplicht	12	11	11	12	1	
6258	bestrijd. onderw. achterstand.	48	45	45	51	6	3
6400	jeugdbeleid		9.701	9.823	9.815	-8	9.815
6409	centrum voor jeugd en gezin	19			1	1	-18
6450	specialistische jeugdhulp			485	648	163	648
		3.057	11.607	14.047	13.210	-837	10.153
	Saldo (- = nadeel)	-6.917	-7.342	-6.734	-6.552	182	365
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	3.302	12.547	11.965	11.672	293	-8.370
	Bedrijfsvoeringskosten	1.055	1.906	2.597	2.882	-285	-1.827
	Kapitaallasten	3.539	4.008	3.799	3.749	50	-210
	Investeringen MN	534	456	829	284	545	250
	Storting reserves & voorzieningen	1.544	32	1.591	1.175	416	369
		9.974	18.949	20.781	19.762	1.019	-9.788
Samenstelling baten							
	Directe baten	521	10.872	11.299	11.167	-132	10.646
	Onttrekking reserves & voorzieningen	2.536	735	2.748	2.043	-705	-493
		3.057	11.607	14.047	13.210	-837	10.153
	Saldo (- = nadeel)	-6.917	-7.342	-6.734	-6.552	182	365

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 6.552.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 182.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 337.000 Voordeel op product 6250 primair onderwijs
De exploitatielasten van de investeringen vallen € 165.000 lager uit, omdat de investeringen nog niet gereed zijn. In 2015 is met terugwerkende kracht tot 2014 gestart met het innen van huur bij gebruikers van de MFA midden. De huurinkomsten 2014 waren voor 2015 niet begroot, wat per saldo 59.000 voordeel geeft. Het restant voordeel op dit product van € 113.000 bestaat voor een groot deel uit minder uitgaven buitenonderhoud schoolgebouwen. Dit laatste is het gevolg van een wetswijziging met betrekking tot doordecentralisatie van het buitenonderhoud.
- € 52.000 Voordeel op product 6252 speciaal onderwijs
Het positief resultaat wordt veroorzaakt door minder uitgaven buitenonderhoud schoolgebouwen. Dit laatste is het gevolg van een wetswijziging met betrekking tot doordecentralisatie van het buitenonderhoud.
- € 54.000 Voordeel op product 6258 bestrijding onderwijs achterstanden
Doordat de groei van het aantal peuterplaatsen trager is verlopen dan verwacht geeft dit product een voordeel.
- € -313.000 Nadeel op product 6450 specialistische jeugdhulp
Het saldo van de verschillende onderdelen jeugdzorg leidt tot een negatief resultaat. Dit is een optelsom van enerzijds hogere uitgaven op zorg in natura en anderzijds lagere uitgaven voor PGB's. Verder zijn geen kosten gemaakt voor transformatie of versterken basisstructuur. Tegenover de hogere lasten staat als dekking een hogere onttrekking uit de reserve lokaal sociaal deelfonds.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)		Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6250	718209	134	19	115	0	115	2016
6250	718211	46	46	0	0	0	2016
6250	722602	546	313	233	0	233	2014
6250	722604	87	0	87	0	87	2016
6250	722605	23	39	-16	0	-16	2016
6250	722606	-40	0	-40	0	-40	2016
6250	722607	15	13	3	0	3	2016
6250	726100	352	200	152	0	152	2014
6250	726102	50	0	50	0	50	2015
6250	726103	88	19	70	0	70	2015
6250	726104	33	0	33	0	33	2015
6250	726105	198	258	-60	0	-60	2015
6250	726106	30	13	17	0	17	2015
6250	726107	61	0	61	0	61	2015
6250	726200	911	266	645	0	645	2016
6250	726403	54	66	-12	376	364	2017
6250	726404	11	6	5	212	217	2017
6250	726500	296	126	170	0	170	2016
6250	727902	57	15	42	95	137	2016
6252	726302	29	16	14	59	73	2017
6252	726303	-86	-86	0	0	0	2015
6252	726305	42	32	11	69	79	2016
6252	726306	15	2	13	25	38	2016
6253	707570	22	14	8	0	8	2015
6253	727904	889	488	401	1.467	1.868	2017
6253	727905	172	47	125	315	440	2016
6450	728500	50	50	0	0	0	2015
Totaal programma		4.085	1.960	2.125	2.617	4.742	

Toelichting:

722602 Bouw brede school Midden

De looptijd van project MFA Midden is langer dan verwacht. Oorzaken zijn problemen in de uitvoering en het handhaven van De Nieuwe Band. De voorziene afsluiting van alle MFA Midden-kredieten bij de jaarrekening is daardoor niet mogelijk en zal naar 2016 doorschuiven. Het bouwkrediet zelf wordt wel afgesloten. Tot op heden is € 5.100.000 van het totale aangevraagde krediet vrijgevallen.

726100 Bouw brede school Zuid

Op de kredieten MFA Zuid zijn minder kosten gemaakt dan begroot. Bij de vaststelling van de jaarrekening kunnen naar verwachting alle MFA Zuid kredieten worden afgesloten. Nu de werkzaamheden gereed zijn is er geen noodzaak meer om de post onvoorzien vast te houden. Er is bijna € 2.800.000 van het totale aangevraagde krediet voor de realisatie van MFA Zuid en buitenruimte vrijgevallen.

726200 Verbreding scholen

De verbreding van basisschool Cobbeek (wordt De Rank) was in 2015 niet gereed, hierdoor verschuiven de uitgaven naar 2016.

726500 herinrichting terrein J. Ligthart

De herinrichting Jan Ligthart is later opgestart, toen de MFA Midden al gereed en in gebruik was (eind 2014). De eerste stap was het slopen van deze voormalige basisschool, dit is vertraagd in verband met de natte winter, vleermuizen en asbest. Vervolgens is als gevolg van het niet (tijdig) verhuizen van de Nieuwe Band het ontwerp voor dit buitenterrein aangepast. Dit heeft gevolgen gehad voor de oorspronkelijke aanbesteding en de planning.

727904 Verbouwing Kempen Campus

Voor de Verbouwing Kempen Campus is in 2015 minder gerealiseerd dan verwacht. De kosten schuiven door naar 2016, omdat de grootste verbouwwerkzaamheden in 2016 zullen plaatsvinden. De einddatum voor de oplevering blijft gehandhaafd.

2.1.11 Kunst en cultuur

Hoofdkader

Kunst en cultuur houden ons een spiegel voor, verschaffen nieuwe inzichten, zetten ons aan tot leren, stimuleren creativiteit, roepen emoties op en bieden ontspanning. De gemeente stimuleert een gevarieerd pakket aan voorzieningen om jong en oud te laten kennismaken met culturele uitingen én om actief deel te nemen aan kunst en cultuur.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Culturele instellingen <u>We voeren een discussie over de kerntaken.</u> De procesaanpak van de bezuinigingen op de subsidies van culturele instellingen zoals verwoord in de motie van 11 februari 2014 wordt uitgevoerd. We maken een goede vergelijking samen met de instellingen t.a.v. haalbaarheid en mogelijkheden Besluit door raad uiterlijk februari 2015</p>	Raadsbesluit	De raad heeft op 15 december 2015 het besluit genomen om te komen tot een structurele bezuiniging op de vier professionele culturele instellingen in 2016 en daarna.
2	<p>Evenementenbeleid 1. Het evenementenbeleid krijgt verder vorm. Binnen dit beleid is de gemeente waar zij kan faciliterend. Particulier initiatief is de drijvende kracht van de evenementen. 2. We maken een verordening met een afschalend karakter waarbij het evenement uiteindelijk zelfvoorzienend wordt. Een mogelijkheid is het hebben van drie fasen: ondersteunen (garantstelling), zelf doen en zelfstandigheid.</p>	<p>1. Het evenementenbeleid wordt in 2016 geëvalueerd, in nauw overleg met betrokkenen. 2. Beschikbaarheid regeling met afschalend karakter</p>	<p>1. Het actuele beleid zal in 2016 worden geëvalueerd. 2. Reeds eerder is besloten geen nieuw beleid te maken.</p>
3	<p>Ondernemerschap De gemeente stimuleert het ondernemerschap bij organisaties, verenigingen en instellingen met als doel deze organisaties niet of minder afhankelijk te doen zijn van gemeentelijke subsidies. We streven naar een vermindering van het aantal subsidieaanvragen of hoogte van het subsidiebedrag. Er wordt gekeken naar een mogelijkheid van een afschalend karakter.</p>	Toename van het aantal afspraken met een afschalend karakter en vermindering van het aantal subsidieaanvragen.	<p>In 2015 is een drietal workshops gehouden. In het kader van de kerntakendiscussie deel 1 is besloten tot vermindering dan wel afschaling van subsidies.</p>

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (*Culturele instellingen*)

De raad heeft op 15 december 2015 het besluit genomen om te komen tot een structurele bezuiniging op de vier professionele culturele instellingen. Dat betekent dat de subsidie voor de vier professionele culturele instellingen tot en met 2019 is vastgesteld. De subsidie gaat uit van een kostprijsdekkende huur en mee-ademen (subsidie wordt analoog aan de huurprijs hoger dan wel lager) van de huur. De raad heeft daarnaast ingestemd met de verplaatsing van het muziekonderwijs naar de bovenverdieping van de bibliotheek. Vastlegging vindt plaats in de budgetafspraken voor de periode 2017-2019. Het jaar 2016 vormt een overgangsjaar.

Doelstelling 2 (*Evenementenbeleid*)

De kerntakendiscussie zal in maart 2016 worden afgerond waarna een evaluatie gestart kan worden. Reeds eerder is besloten geen nieuw evenementenbeleid op te stellen. Dit betekent tevens dat er geen nieuwe verordening komt.

Doelstelling 3 (*Ondernemerschap*)

Om de instellingen te ondersteunen bij het realiseren van deze doelstelling is de afgelopen jaren de subsidieregeling 'Bevorderen ondernemerschap' van kracht geweest. Ter afsluiting van deze regeling is een drietal workshops georganiseerd. Deze workshops gingen over het enthousiast maken van mensen voor hun vereniging, het gebruik maken van nieuwe en bestaande netwerken en het benutten van nieuwe mogelijkheden.

In december heeft de raad in het kader van de kerntakendiscussie deel 1 besloten een korting door te voeren op subsidies van het WelzijnsBudgetPlan.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6300	Bibliotheek	1.264.415
6301	Muziekschool	1.056.566
6302	Beeldende kunst	15.312
6305	Lokale omroep	42.229
6306	Theater	1.009.133
6307	Cultuurhistorie	233.388
6308	Evenementen (86.616)	89.245
6309	Amateurkunst	139.816

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 11 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6300	bibliotheek	1.305	1.280	1.280	1.278	2	27
6301	muziekschool	1.080	1.072	1.072	1.075	-3	5
6302	beeldende kunst	178	87	87	74	13	104
6303	kunst- en cultuurbeleid	47	32	32	30	2	17
6304	cultuureducatie	26	20	20	17	3	9
6305	lokale omroep	46	47	47	46	1	
6306	theater De Schalm	1.134	1.357	1.350	1.262	88	-128
6307	cultuurhistorie	247	250	250	247	3	
6308	evenementen	185	152	152	136	16	49
6309	amateurkunst	152	156	153	151	2	1
6310	gem.en rijksmonumenten	150	204	104	95	9	55
		4.550	4.657	4.547	4.411	136	139
Baten							
6302	beeldende kunst	115					-115
6306	theater De Schalm			111	111		111
6308	evenementen				2	2	2
		115	0	111	113	2	-2
	Saldo (- = nadeel)	-4.435	-4.657	-4.436	-4.298	138	137
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	4.032	4.068	4.076	4.040	36	-8
	Bedrijfsvoeringskosten	288	223	223	209	14	79
	Kapitaallasten	115	366	248	162	86	-47
	Storting reserves & voorzieningen	115					115
		4.550	4.657	4.547	4.411	136	139
Samenstelling baten							
	Directe baten				2	2	2
	Onttrekking reserves & voorzieningen	115		111	111		-4
		115	0	111	113	2	-2
	Saldo (- = nadeel)	-4.435	-4.657	-4.436	-4.298	138	137

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 4.298.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 138.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 88.000 Voordeel op product 6306 theater De Schalm
Het voordeel bestaat uit lagere afschrijvingslasten, doordat de uitvoering van de investeringen Arbo- en Ri- maatregelen theater De Schalm in 2015 niet zijn afgerond verschuift het startjaar van afschrijven naar 2016.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6301	713200	verbouwing bibliotheek tbv muziekschool	0	0	0	1.500	1.500	2016
6306	713001	Aanpassing De Schalm (inrichting)	30	0	30	0	30	2016
6306	718500	Arbomaatregelen de Schalm	168	0	168	0	168	2016
6306	718502	Arbomaatregelen Schalm	1.124	1.009	115	0	115	2016
Totaal programma			1.322	1.009	313	1.500	1.813	

Toelichting:

Aanpassingen / Arbo- en Ri- maatregelen Theater de Schalm

Door onder andere de gestelde kwaliteitseisen is de afwerking van bijvoorbeeld de voorgevel niet binnen de voorgenomen tijd gerealiseerd. Het gevolg is dat o.a. hierdoor geen eindafrekening van de Arbo- en Ri-maatregelen heeft plaatsgevonden en deze verschoven is naar 2016.

2.1.12 Sport en recreatie

Hoofdkader

(Sport-)verenigingen dienen vele doelen. In de kern bieden zij recreatie en dragen zij bij aan de verbetering van de gezondheid. De gemeente Veldhoven hecht hier grote waarde aan en stimuleert sport en beweging. Minstens zo belangrijk is de opvoedende taak voor jeugd en jongeren, het verhogen van de sociale cohesie en het nemen van maatschappelijke verantwoordelijkheden. Dit werk wordt voor het grootste deel uitgevoerd door vrijwilligersorganisaties. Dit geldt voor zowel individuele vrijwilligers als het vrijwilligerswerk in clubverband. Vrijwilligerswerk vraagt steeds meer (beleids)aandacht. Zie ook onder programma 7 doelstelling 1. Onderlinge samenwerking tussen de verenigingen wordt gestimuleerd. Zonder die samenwerking kan hun voortbestaan in de toekomst in gevaar komen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	Zwembad We willen een openbaar zwembad houden. We onderzoeken de mogelijkheden om te komen tot een nieuwe zwembadaccommodatie waarbij verschillende locaties afgewogen worden. Deze locatieafweging wordt voorgelegd aan de raad.	In 2014-2015 beschikbaarheid plan zwembad.	Onderzoek gestart naar mogelijkheden zwembad. Met gebruikers en markt is reeds gesproken.
2	Kunstgrasvelden Er komt er een meerjarenplanning voor de aanleg van kunstgrasvelden. Optimaal gebruik wordt nagestreefd, zoals door medegebruik. We stellen plannen bij op basis van financiële haalbaarheid. We respecteren formeel al toegezegde en lopende afspraken.	De planning is eind 2014 aan de raad aangeboden.	Zal onderdeel uitmaken van de nieuw op te stellen kadernota Sport.
3	Sportstimulering Het sportstimuleringsprogramma gericht op jong en oud wordt voortgezet.	Tweejaarlijkse evaluatie programma en resultaten.	Programma is met scholen en Cordaad geëvalueerd.
4	Kermissen In samenspraak met de wijk blijven kermissen in de oude Veldhovense kernen behouden.	Het aantal kermissen.	4 kermissen georganiseerd in 2015

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
5	Accommodaties Verenigingen worden gestimuleerd om samen te werken en waar mogelijk accommodaties te delen en in te zetten voor andere doelen. Alle kleedaccommodaties worden geprivatiseerd. We willen dat verenigingen zelf zorgen voor het onderhoud.	Samenwerkingsactiviteiten en gebruik accommodaties. Percentage geprivatiseerde accommodaties, nulmeting is verricht in 2014. Percentage onderhoud bij verenigingen, nulmeting is verricht in 2014.	Zal onderdeel uitmaken van de nieuw op te stellen kadernota Sport.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Zwembad)

Gezien de doelstelling zijn door de raad in 2015 kaders vastgesteld die toegepast zijn bij gebruikersconsultatie en marktverkenning.

Uitkomsten over de zwembadaccommodatie worden in 2016 aan uw raad voorgelegd.

Doelstelling 2 (Kunstgrasvelden)

Meerjarenplanning is afhankelijk van uitkomst kerntakendiscussie en zal onderdeel uitmaken van de nieuw op te stellen kadernota Sport. Bij de voorjaarsnota is de planning reeds doorgeschoven naar 2016. Inmiddels zijn alle complexen uitgerust met kunstgrasvelden, behalve één korfbalclub. Bij nieuw aan te leggen kunstgrasvelden zal als uitgangspunt worden gehanteerd dat er sprake dient te zijn van cofinanciering.

Doelstelling 3 (Sportstimulering)

Hieronder valt het stimuleren van sport en sportdeelname door het verstrekken van subsidies, waarbij dit zich voornamelijk richt op de kerndoelgroep jeugd. Een belangrijk onderdeel hiervan wordt vormgegeven binnen de dagarrangementen (combinatiefuncties).

Voor 2016 is een nieuw éénjarig uitvoeringsplan opgesteld.

Doelstelling 4 (Kermissen)

In 2015 zijn er 4 kermissen georganiseerd (Zeelst, Veldhoven Dorp, Oerle en d'Ekker) in samenspraak met direct belanghebbenden.

Doelstelling 5 (Accommodaties)

Exploitatie van sportaccommodaties maakt onderdeel uit van de nog op te stellen kadernota Sport. In de nieuw op te stellen sportnota zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het verder overdragen van de exploitatie van de sportaccommodaties aan de gebruikers, en aan het multifunctioneel gebruik daarvan en de samenwerking tussen verenigingen. In 2015 is de accommodatie van hockeyvereniging BASKO volledig geprivatiseerd.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	Naam	Totaal WBP
6321	Zwemsport	638.434
6322	Sportstimulering/algemeen	10.427
6322	Sportstimulering/jeugdsport	90.833

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 12 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6320	buitensportaccommodaties	726	884	868	824	44	-98
6321	binnensportaccommodaties	3.279	2.931	2.912	2.890	22	389
6322	sportstimulering	430	376	376	347	29	83
6332	kermissen	104	93	93	110	-17	-6
		4.539	4.284	4.249	4.171	78	368
Baten							
6320	buitensportaccommodaties	166	204	87	131	44	-35
6321	binnensportaccommodaties	789	850	850	813	-37	24
6322	sportstimulering	82	198	74	73	-1	-9
6332	kermissen	39	65	34	36	2	-3
		1.076	1.317	1.045	1.053	8	-23
	Saldo (- = nadeel)	-3.463	-2.967	-3.204	-3.118	86	345
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	2.767	2.708	2.723	2.765	-42	2
	Bedrijfsvoeringskosten	1.228	903	941	883	58	345
	Kapitaallasten	544	673	585	523	62	21
		4.539	4.284	4.249	4.171	78	368
Samenstelling baten							
	Directe baten	889	1.155	883	891	8	2
	Onttrekking reserves & voorzieningen	187	162	162	162		-25
		1.076	1.317	1.045	1.053	8	-23
	Saldo (- = nadeel)	-3.463	-2.967	-3.204	-3.118	86	345

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 3.118.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 86.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 88.000 Voordeel op product 6320 buitensportaccommodaties
De afschrijvingslasten van de investeringen vallen € 46.000 lager uit, omdat de investeringen nog niet gereed zijn en doorschuiven naar 2016. Het voordeel aan de inkomstenkant wordt veroorzaakt door hogere huurinkomsten van € 42.000.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6320	725100	Weerbestendig maken sportterreinen	201	0	201	0	201	2016
6320	780100	Vervangingsinv. buitensport	1	0	1	0	1	2016
6320	780105	Vervangingsinv. Buitensport 2011	73	0	73	0	73	2016
6320	780106	Vervangingsinv. Buitensport 2012	432	170	262	0	262	2016
6321	780000	Vervangingsinv. Binnensport 2006	239	0	239	0	239	2016
6321	780004	Vervangingsinv. Binnensport 2010	24	0	24	0	24	2016
6321	780005	Vervangingsinv. Binnensport 2011	-72	0	-72	0	-72	2016
6321	780006	Vervangingsinvestering binnensport 2015	91	66	25	0	25	2016
6321	780007	Vervangingsinvestering binnensport 2016	0	0	0	200	200	2016
6321	780008	Vervangingsinvestering binnensport 2017	0	0	0	42	42	2017
6321	780009	Vervangingsinvestering binnensport 2018	0	0	0	141	141	2018
Totaal programma			988	236	752	383	1.135	

Toelichting:

6320/725100/780100/780105/780106

Vervangingsinvesteringen buitensport

In 2016 wordt voor vervanging buitensport een meerjarenonderhoudsplaning opgesteld voor de jaren 2016-2019. Hierin zal de fasering van de uitgaven in worden uitgewerkt. Een en ander is wel afhankelijk van uitkomst kerntakendiscussie.

6321/780000/780004/780005/780006/780007/780008/780009

Vervangingsinvesteringen binnensport

Voor vervanging binnensport is een meerjarenonderhoudsplaning opgesteld voor de jaren 2015-2018. Een en ander is wel afhankelijk van uitkomst kerntakendiscussie.

2.1.13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking

Hoofdkader

Wij communiceren open met onze inwoners. Wij luisteren naar en antwoorden helder op signalen uit de samenleving. Bij samenspraak is het verwachtingspatroon van de betrokkenen cruciaal. Samenspraak wordt daarom nadrukkelijker gekoppeld aan helder verwachtingsmanagement, waarbij actieve betrokkenheid wordt gestimuleerd. Bij de afweging voor het algemeen belang wordt maximaal rekening gehouden met het individuele belang en worden passende oplossingen gekozen. Samenwerken in de regio is belangrijk maar mag niet leiden tot verlies van autonomie. Samenwerken dient voor alle partijen meerjarig winst op te leveren. Niet alleen in euros maar ook voor andere belangen. Veldhoven streeft als derde grote gemeente in de regio naar een vooraanstaande rol binnen de diverse regionale samenwerkingsverbanden, met name bij voor Veldhoven belangrijke onderwerpen.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Samenwerken met inwoners Samenwerken is het sleutelbegrip in deze raadsperiode. Efficiënt overleg tussen inwoners en gemeente, waarbij de inbreng van inwoners maximaal tot zijn recht komt is nodig.</p> <p>1. Eind 2014 worden bestaande overlegvormen geëvalueerd samen met de betrokken organisaties. Daar waar nodig worden bestaande overlegvormen opnieuw ingericht.</p>	1. Evaluatie en herinrichtingsvoorstel bestaande overlegvormen begin 2015	<ul style="list-style-type: none"> Samenspraak is bij diverse projecten toegepast. “Veldhoven aan tafel” is met de deelnemers geëvalueerd.
2	<p>Gemeenteraad De kaderstellende rol van de gemeenteraad wordt verbeterd. Er is meer ruimte en tijd nodig voor de besluitvorming. De planning van de raadsagenda wordt aangepast. Er komt meer tijd tussen de oordeelsvormende en besluitvormende fase.</p> <p>De gemeenteraad wordt daarmee eerder en beter betrokken in de kaderstellende en controlerende fases van het raadswerk. Bij onomkeerbare besluiten wil de raad aan het begin van het proces zijn inbreng hebben. We streven bij belangrijke dossiers op basis van een eerdere kaderstelling door de raad naar een raads-keuze op basis van meerdere mogelijkheden.</p>	<p>Aangepaste raadsplanning is beschikbaar tweede helft 2014</p> <p>Aantal keuzenota's bij belangrijke dossiers</p>	<p>Er is structureel en planmatig meer tijd tussen de oordeelsvormende en de besluitvormende vergaderingen in de jaarplanning opgenomen.</p> <p>Er zijn drie nota's aan de raad voorgelegd waarin keuzes / scenario's zijn opgenomen.</p>

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
3	<p>Raad en inwoners dichter bij elkaar brengen</p> <p>We streven naar de inzet van nieuwe media om de communicatie tussen raad en de Veldhovenaar te verbeteren. In dit kader wordt ook de mogelijkheid onderzocht om de lokale omroep beter te benutten</p>	Voorstel aan raad over raadscommunicatie in 2015	Vorbereidingen over de inzet van nieuwe media zijn in gang gezet. Er zijn gesprekken gevoerd met de lokale omroep (SLOV) inzake de uitzending van de raadsvergaderingen door de SLOV.
4	<p>Steunfractieleden</p> <p>Het aantal steunfractieleden blijft maximaal drie per fractie. Na twee jaar kunnen steunfractieleden in bijzondere gevallen worden vervangen door fractieleden die niet op de kieslijst stonden. Het presidium stemt in met wijzigingen. Indien daarbij stemming noodzakelijk is gelden gewogen stemmen.</p>	Aangepast reglement voor wat betreft de procedure voor benoeming van steunfractieleden is vastgesteld in 2014	De aanpassing van het Reglement van orde van de raad is ter hand genomen.
5	<p>Griffie</p> <p>1.De griffie gaat terug naar de oude formatie en neemt toe ten behoeve van de functie raadsadviseur met 0,2 fte. 2.De griffie krijgt een actievere rol in het levendiger maken van de raadsvergadering. Beter benutten van de interne media zoals beeldpresentatie en internet. Griffie presenteert plan van aanpak levendiger maken raadsvergaderingen 3.Er wordt een inventarisatie gemaakt door de griffie naar de wensen en verbetering van inzet van (audiovisuele) hulpmiddelen met als doel de raadsvergaderingen levendiger te maken en de toegankelijkheid van burgers naar raadsvergaderingen te vergroten zoals de raad op de TV.</p>	1. Formatie griffie is aangepast in 2014 2. plan van aanpak levendiger maken raadsvergaderingen 3. Beschikbaarheid verbeteringen (audiovisuele) hulpmiddelen	1.Gerealiseerd 2 en 3. Tijdens raadsvergaderingen hebben fracties gebruik gemaakt van beeldpresentaties. Een concept plan van aanpak voor het levendiger maken van raadsvergaderingen is in voorbereiding.
6	<p>Regionale samenwerking</p> <p>Deelname aan elk samenwerkingsverband beoordelen we op meerwaarde voor Veldhoven.</p>	Periodieke voortgangsrapportages aan de raad	Diverse raadsledenbijeenkomsten hebben plaatsgevonden. Er zijn ook diverse raadsbesluiten genomen over regionale samenwerkingsverbanden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan :

Doelstelling 1 (*Samenwerken met inwoners*)

Samenspraak

In 2015 zijn diverse thema's en vraagstukken in samenspraak opgepakt zoals: Visie economisch beleid, Herinrichting van het centrum van Zeelst, Centrumontwikkelingsprogramma (COPr), Overlast Horeca Oerle, Alders tafel, Nadere regels voor Mantelzorgwaardering etc. Vanaf de start van het denken over samenspraak is het

belangrijk gevonden dat er samenspraakregisseurs in de organisatie zijn om samenspraakprocessen te begeleiden. Gelet op het belang van regiegemeente en samenspraak als belangrijk instrument daarin is in 2015 het aantal samenspraakregisseurs van vijf naar tien uitgebreid en hebben zij een training "De Toolbox voor samenspraak regisseurs" gevolgd.

'Veldhoven aan Tafel'

Uit de gehouden evaluatie bleek dat de deelnemers meer dan tevreden zijn over de manier waarop het overleg is ingericht en functioneert. Daarnaast zijn een aantal praktische wijzigingen doorgevoerd zoals de frequentie van de reguliere overleggen (1 maal in de drie maanden) en het bespreken van specifieke thema's in aparte tussentijdse werkgroepen.

Doelstelling 2 (Gemeenteraad)

In de Jaarplanning voor de raad zijn er structureel drie weekeinden opgenomen tussen de oordeelsvormende en de besluitvormende vergaderingen. Voordien waren dat twee weekeinden. Dit geeft de raad meer tijd en ruimte om tussen de oordeelsvormende en de besluitvormende vergaderingen zich te beraden op de resultaten van de oordeelsvormende vergaderingen en zich voor te bereiden op de besluitvormende vergaderingen.

Er zijn in 2015 drie nota's behandeld door de raad waarin keuzes/scenario's waren opgenomen. Dat betreffen de volgende onderwerpen: Scenario's voor de vier culturele instellingen (in februari), Scenario's voor het betaald parkeren (in april) en Onderzoek sluis Heerseweg (in december).

Doelstelling 3 (Raad en inwoners dicht bij elkaar brengen)

Er zijn gesprekken gevoerd met de Stichting Lokale Omroep Veldhoven (SLOV) over het uitzenden van beeld en geluid van de besluitvormende raadsvergaderingen door de omroep. Uiteindelijk is gebleken dat de kwaliteit van de beelden van de camera's in de raadzaal te slecht is om de vergaderingen door de omroep te laten uitzenden. Het installeren van betere camera's kost globaal tussen de 12.500 en 20.000 euro. Andere mogelijke technische oplossingen zijn onderzocht maar blijken niet tot een betere kwaliteit te kunnen leiden.

Doelstelling 4 (Steunfractieleden)

De voorbereidingen tot het aanpassen van het Reglement van Orde zijn gestart. In de eerste helft van 2016 wordt deze aanpassing aan de raad voorgelegd.

Doelstelling 5 (Griffie)

Een aantal fracties heeft gebruik gemaakt van een beeldpresentatie tijdens raadsvergaderingen. De presentaties dienden als ondersteuning en illustratie van de gesproken tekst.

Een plan van aanpak voor het levendiger maken van de raadsvergaderingen is in voorbereiding en zal in 2016 worden voorgelegd.

Doelstelling 6 (Regionale samenwerking)

Er zijn Raadsledenbijeenkomsten geweest over

- Bestwijzer
- Detailhandelsstructuurvisie Stedelijk Gebied
- Veiligheidsregio
- Metropoolregio
- Kansen, verwachtingen en kaders regionaal denken
- Brainport in bedrijf

Er zijn Raadsbesluiten genomen over

- Rol bestuur bij samenwerkingsverbanden
- Begroting ODZOB

- Begroting MRE
- Begroting Veiligheidsregio
- Jaarrekening Ergon
- Actualiteitenprogramma Campusgemeenten
- Begroting Ergon
- Veldhovense raadsagenda voor een sterke regio
- Regionale detailhandelsstructuurvisie MRE en subregionale detailhandelsstructuurvisie Stedelijk gebied

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

product	naam	Totaal WBP
6131	ontwikkelingssamenwerking	57.106

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 13 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6110	bestuursorganen	2.231	1.245	1.245	1.607	-362	624
6111	bestuursorganen/overige	1.320	1.189	1.185	1.224	-39	96
6120	communicatie	732	534	534	500	34	232
6130	regionale samenwerking	1.041	980	940	814	126	227
6131	ontwikk.samenwerk. N-Z	76	66	66	65	1	11
		5.400	4.014	3.970	4.210	-240	1.190
Baten							
6110	bestuursorganen	458			132	132	-326
6130	regionale samenwerking	242		43	47	4	-195
		700	0	43	179	136	-521
	Saldo (- = nadeel)	-4.700	-4.014	-3.927	-4.031	-104	669
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	2.452	2.643	2.572	2.318	254	134
	Bedrijfsvoeringskosten	2.063	1.339	1.369	1.394	-25	669
	Kapitaallasten	26	32	29	27	2	-1
	Storting reserves & voorzieningen	859			471	-471	388
		5.400	4.014	3.970	4.210	-240	1.190
Samenstelling baten							
	Directe baten	700		43	179	136	-521
		700	0	43	179	136	-521
	Saldo (- = nadeel)	-4.700	-4.014	-3.927	-4.031	-104	669

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 4.031.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een nadeel van € 104.000. De afwijking is voornamelijk als volgt te verklaren.

- € -230.000 nadeel op product 6110 bestuursorganen
 De gemeente Veldhoven heeft er voor gekozen om de pensioenverplichtingen van (oud) bestuurders op te vangen met behulp van een voorziening wethouderspensiolen. In 2015 heeft van een (oud) wethouder pensioenoverdracht plaatsgevonden. Het ontvangen pensioenbedrag (€ 132.000) is gestort in de voorziening. Tevens is een analyse gemaakt of de voorziening nog toereikend is voor de toekomstige pensioenverplichtingen. Uit deze analyse is geconcludeerd dat er additioneel € 339.000 moet worden gestort om te voldoen aan de toekomstige verplichtingen. De oorzaak hiervan is voornamelijk de lage rentestand.
 Tot slot is er een voordeel van € 108.000 op de uitgaven van (gewezen) burgemeester & wethouders.
- € 130.000 voordeel op product 6130 regionale samenwerking
 Afgesproken is dat de besparing op de inwonerbijdrage SRE gereserveerd zou worden voor subregionale samenwerking. 2015 was het eerste jaar dat deze werkwijze echt operationeel werd. Vooraf is een inschatting gemaakt van de te maken kosten. In de praktijk hebben we het iets efficiënter kunnen doen (voordeel € 79.000). Daarnaast is er € 24.000 voordeel op de bedrijfsvoeringskosten.
 De werkzaamheden voor samenwerking op ICT-gebied tussen Best en Veldhoven zijn opgepakt binnen de reguliere organisatie.
 Hierdoor is geen beroep gedaan op de hiervoor incidenteel beschikbare middelen (voordeel € 30.000).

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
6111	717304	PC raadsleden 2014	15	2	13	0	13	2015
		Totaal programma	15	2	13	0	13	

2.1.14 Publieksdienstverlening

Hoofdkader

De gemeentelijke dienstverlening is vraaggericht en laagdrempelig. Het uitgangspunt is dat informatie en diensten in de eerste plaats digitaal worden aangeboden op een toegankelijke en transparante werkwijze. In alle gevallen wordt rekening gehouden met inwoners die niet over digitale technieken beschikken en laaggeletterde inwoners.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelstellingen met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	Klanttevredenheid 1. De dienstverlening aan de burger is goed. Deze wordt om de twee jaar gemeten. Het streven in 2015 is minimaal een 7. 2. Het klachtmeldsysteem is een voortdurend onderwerp van verbetering. Verbeterpunten zijn de communicatie, de afhandeling van klachten, de klachtenrubricering en de klanttevredenheidsmeting direct na een klantcontact. We meten de klanttevredenheid	1. De uitkomst van klantenmetingen. 2. Een aantoonbaar verbeterd klachtmeldsysteem in 2015. 3. Beschikbaarheid klanttevredenheidsmeting in 2015	1. Telefonische bereikbaarheid onderzoek afgerond. 2. We zijn 24/7 voor de burgers bereikbaar voor klachten en meldingen. 3. Offertetraject in afrondende fase onderzoek zal starten in 2016.
2	Toegankelijkheid 1. De toegankelijkheid en bereikbaarheid van de diensten en producten worden voor alle inwoners gegarandeerd. De producten en diensten worden bij voorkeur digitaal aangeboden. We hebben oog voor mensen die geen toegang hebben tot de digitale media. 2. De wijkatlas wordt gedigitaliseerd en gecombineerd met relevante gegevens uit andere bestanden. Eens in de vier jaar, halverwege de zittingsperiode van de raad, worden de wijken gemonitord. We kijken naar lagere productiekosten en mogelijke samenwerking met andere actoren op dit gebied wordt onderzocht.	1. Ten minste 60 % van de diensten/producten worden digitaal aangeboden via website waarbij de privacy van de burger is geborgd. 2. Beschikbaarheid digitale wijkatlas per 2015	1. 60 % van de diensten/producten is digitaal beschikbaar via de website. Daarnaast zijn er ook enkele producten inmiddels in het Engels beschikbaar. 2. De wijkatlas 2014 is digitaal beschikbaar.
3	Ambtelijke "veldkennis" De ambtelijke organisatie vergroot haar veldkennis over Veldhoven en ondersteunt haar werk door meer frequent in contact te zijn met Veldhoven, haar wijken, haar inwoners en organisaties. Met twee benen in onze samenleving.	Een programma dat is gericht op verhoging van veldkennis" in de ambtelijke organisatie wordt in 2015 aan de raad gepresenteerd.	Er is in geen programma aan de raad gepresenteerd. Wel is het initiatief "mensen van Veldhoven" gestart vanuit de ambtelijke organisatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Klanttevredenheid)

In de wijkatlas wordt onze dienstverlening gewaardeerd met een 7.

Wij streven naar een continu niveau van dienstverlening van minimaal een 7.

De telefonische bereikbaarheid is in 2015 onderzocht.

In 2016 zullen we starten met een continue meting voor de kanalen balie en website.

Doelstelling 2 (Toegankelijkheid)

In 2015 is de vernieuwde website opgeleverd.

Naast de toptaken breidt het aantal digitaal aangeboden producten / diensten zich nog steeds uit.

Het digitaal uitbrengen van de wijkatlas 2014 is hiervan een voorbeeld.

Doelstelling 3 (Ambtelijke "veldkennis")

"Mensen van Veldhoven" is een initiatief van de ambtelijke organisatie.

Medewerkers benaderen burgers buiten en stellen vragen over hun binding met Veldhoven.

Dit initiatief is een voorbeeld waarbij burgers en ambtelijke organisatie met elkaar in gesprek komen anders dan dat er een product / dienst afgenomen wordt.

Dit is een facebook-initiatief met een snel groeiend aantal volgers.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 14 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6140	dienstverlening	337	1.205	1.328	1.190	138	-853
6141	documentverstr.en mutaties	1.482	1.204	1.314	1.173	141	309
6142	burgerlijke stand	132	137	137	95	42	37
6143	verkiezingen	126	165	95	86	9	40
6520	omgevingsvergunningen	1.112	1.261	1.311	1.296	15	-184
		3.189	3.972	4.185	3.840	345	-651
Baten							
6140	dienstverlening			29	29		29
6141	documentverstr.en mutaties	721	721	721	663	-58	-58
6142	burgerlijke stand	74	65	65	82	17	8
6520	omgevingsvergunningen	925	1.003	1.303	1.282	-21	357
		1.720	1.789	2.118	2.056	-62	336
	Saldo (- = nadeel)	-1.469	-2.183	-2.067	-1.784	283	-315
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	551	811	686	531	155	20
	Bedrijfsvoeringskosten	2.628	3.158	3.496	3.306	190	-678
	Kapitaallasten	10	3	3	3		7
		3.189	3.972	4.185	3.840	345	-651
Samenstelling baten							
	Directe baten	1.720	1.789	2.089	2.027	-62	307
	Onttrekking reserves & voorzieningen			29	29		29
		1.720	1.789	2.118	2.056	-62	336
	Saldo (- = nadeel)	-1.469	-2.183	-2.067	-1.784	283	-315

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 1.784.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een voordeel van € 283.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren.

- € 138.000 Voordeel op product 6140 dienstverlening
Binnen het KCC is in 2015 maar één onderzoek uitgevoerd nl. het telefonisch bereikbaarheidsonderzoek, andere onderzoeken (klant tevredenheid, training dienstverlening KCC en Burgerzaken, tooling en monitoring social media) zijn niet uitgevoerd. Bekeken zal worden of dit alsnog benodigd is en of dit past binnen het beschikbare budget van het komende jaar. Daarnaast zat er financieel binnen het product een verwevenheid met de basis op orde. Daardoor zijn niet alle lasten uitgenut binnen het budget en is er incidenteel een voordeel binnen dit product.
- € 83.000 Voordeel op product 6141 documentverstrekking en mutaties
In 2015 zijn er minder naturalisatie verzoeken geweest ten opzichte van voorgaande jaren maar meer optieverzoeken. Derhalve zijn er minder baten gerealiseerd dan verwacht. Daarnaast zijn er minder reisdocumenten, rijbewijzen en verstrekkingen uit de BRP gegevens geweest dan begroot. Enerzijds levert dit een besparing op bij de lasten, maar anderzijds worden er ook minder opbrengsten gegenereerd. Verder is er efficiënter gewerkt waardoor een kleine kostenbesparing heeft kunnen plaatsvinden. Per saldo geeft dit een voordeel binnen dit product.
- € 59.000 Voordeel op product 6142 burgerlijke stand
In 2015 zijn er meer geboortes, overlijden en huwelijken / geregistreerd partnerschappen geweest waardoor de inkomsten op de akten van de burgerlijke stand zijn gestegen ten opzichten van het vorige jaar. Tevens hebben we bijvoorbeeld geen beveiligd papier hoeven te kopen, deze zijn in 2014 al in grote getallen besteld. Verder is er efficiënter gewerkt waardoor een kleine kostenbesparing heeft kunnen plaatsvinden.

2.1.15 Natuur- en recreatiebeheer

Hoofdkader

Natuur, water en schone lucht leveren een belangrijke bijdrage aan een goede leefomgeving. Recreatie is belangrijk voor ons sociale leefklimaat. Wij willen waar mogelijk recreatie en milieuverbetering hand in hand laten gaan. Recreatievormen die het milieu aantasten worden beperkt.

Natuurbeheer kan ook ingezet worden binnen het beleid van maatschappelijke participatie.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelen en activiteiten met de meetindicatoren en van wat bereikt is in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	Planontwikkeling De planontwikkeling voor natuur- en recreatiebeheer komt met inbreng van en in samenwerking met inwoners en organisaties tot stand.	Het aantal plannen in samenwerking ontwikkeld.	Een 10-tal plannen zijn in samenwerking ontwikkeld.
2	Actief betrokken bewoners Het natuur- en recreatiebeheer wordt ingezet binnen het beleid van maatschappelijke participatie en social return Inwoners worden actief betrokken bij natuur- en recreatiebeheer.	Het aantal inwoners dat op deze basis actief betrokken is bij natuur- en recreatiebeheer.	Het IVN heeft inwoners betrokken bij activiteiten en ontwikkelingen van plannen.
3	Biodiversiteit De variatie van plant en dier in de gemeentelijke groenstructuur (biodiversiteit) wordt vergroot. Biodiversiteit maakt een vast onderdeel uit van herinrichtingsplannen en bij nieuwe ontwikkelingen.	Plannen waarin rekening wordt gehouden met biodiversiteit.	Bij 7 inrichtingsplannen is rekening gehouden met biodiversiteit.
4	Sponsoring openbaar gebied Openbaar groen kan een onderwerp zijn van sponsoring, maar nooit een reclame-object. Uniforme uitingen aan de lichtmasten behoren tot de mogelijkheden. Ontwikkeling van sponsorbeleid voor openbare en publieke ruimten. Bestaande pilots in groen worden heroverwogen. Gezocht wordt naar alternatieve reclame-uitingen voor sponsoren van groen.	Presentatie sponsoring beleid in de openbare publieke ruimte in 2015.	Presentatie sponsoring in de openbare publieke ruimte wordt in het 2 ^e kwartaal van 2016 afgerond

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
5	Natuurcompensatie Het beleid op het gebied van natuurcompensatie wordt voortgezet.	De resultaten van het beleid presenteren in 2015.	Het beleid op het gebied van natuurcompensatie is voortgezet.
6	Kiosk Hazewinkel De kinderboerderij De Hazewinkel handhaven we op niet commerciële basis. We onderzoeken de mogelijkheden om een toiletvoorziening/kiosk op niet commerciële basis in samenwerking met derden te realiseren.	Beschikbaarheid voorstel in 2015 voor een toiletvoorziening/kiosk bij de Hazewinkel.	Voorstel in 2 ^e kwartaal 2016.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelstellingen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (Planontwikkeling)

Om invulling te geven aan deze doelstelling hebben we bij alle inrichtingsplannen en bij beheerplannen voor bos, landschap- en natuur, belanghebbenden en belangstellende burgers, bedrijven en overige (natuur) organisaties, waaronder IVN en de bijenvereniging betrokken.

Doelstelling 2 (Actief betrokken inwoners)

Door informatie en voorlichting te geven aan burgers (bijvoorbeeld via wijkplatforms en organisaties zoals het IVN) hebben we de betrokkenheid van de burger vergroot, o.a. 't Look, landinrichting Wintelre-Oerle, reconstructie Zandoerleseweg, maar ook bij excursies, tentoonstellingen en Nacht van de Nacht.

Doelstelling 3 (Biodiversiteit)

Biodiversiteit is structureel opgepakt in de nieuw uit te voeren projecten zoals hoofdwegen Zonderwijk, een viertal rotonden in het noordelijk gebied van Veldhoven, Oerle Zuid en de WOR. Deze natuurlijke inrichting en het natuurlijk beheer bevordert de ontwikkelings-mogelijkheden van plant en dier

Doelstelling 4 (Sponsoring openbaar gebied)

Presentatie sponsoring in de openbare publieke ruimte wordt in het 2e kwartaal van 2016 afgerond.

Doelstelling 5 (Natuurcompensatie)

Het beleid op het gebied van natuurcompensatie is voortgezet. De wettelijk noodzakelijke werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Doelstelling 6 (Kiosk Hazewinkel)

Het voorstel is vertraagd en komt in het 2e kwartaal 2016 beschikbaar.

Subsidies in dit programma:

Conform de aanbeveling van de Rekenkamercommissie wordt in elk programma zichtbaar gemaakt welke subsidies opgenomen zijn in het Welzijnsbudgetplan (WBP).

Product	Naam	Totaal WBP
6330	Informatiepunt VVV in Bibliotheek	€ 47.214
6330	Lokaal Toeristische Adviesraad	€ 945

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 15 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6151	openbaar groen	4.772	4.804	4.137	3.866	271	906
6330	toerisme	99	80	80	62	18	37
6331	kinderboerderij	158	152	152	145	7	13
6440	Landschapsbeleid	4	2	2		2	4
		5.033	5.038	4.371	4.073	298	960
Baten							
6151	openbaar groen	1.179	1.695	1.028	708	-320	-471
6440	Landschapsbeleid	93					-93
		1.272	1.695	1.028	708	-320	-564
	Saldo (- = nadeel)	-3.761	-3.343	-3.343	-3.365	-22	396
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	1.708	1.757	1.757	1.901	-144	-193
	Bedrijfsvoeringskosten	1.267	1.260	1.260	1.208	52	59
	Kapitaallasten	3	3	3	3		
	Investerings MN	289	1.645	978	588	390	-299
	Storting reserves & voorzieningen	1.766	373	373	373		1.393
		5.033	5.038	4.371	4.073	298	960
Samenstelling baten							
	Directe baten	212	50	50	120	70	-92
	Onttrekking reserves & voorzieningen	1.060	1.645	978	588	-390	-472
		1.272	1.695	1.028	708	-320	-564
	Saldo (- = nadeel)	-3.761	-3.343	-3.343	-3.365	-22	396

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 3.365.000 gekost. Ten opzichte van de begroting is er sprake van een nadeel van € 22.000. De afwijking is als volgt te verklaren.

€ -49.000 nadeel op product 6151 openbaar groen
 Binnen dit product zijn meer kleine onderhoudswerkzaamheden op openbaar groen uitbesteed aan derden, en minder door eigen mensen. Oorzaak van deze verschuiving is grotendeels toe te kennen aan prioriteitstelling in combinatie met onvoorziene werkzaamheden. Daarnaast zijn er incidentele inkomsten gegenereerd door verkoop hout.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)		Omschrijving	Krediet 2015	Besteding 2015	Restant 2015	Krediet 2016-2019	Totaal Krediet	Jaar gereed
Product	Project							
6151	723203	Speelvoorzieningen 2013-2015	131	68	63	0	63	2016
6151	780700	Openbaar groen/vervangingen	839	520	320	2.870	3.190	2019
		Totaal programma	970	588	382	2.870	3.252	

Toelichting:

723203 Speelvoorzieningen 2013-2015

Door een uitgebreide evaluatie naar de werking van het huidige speelbeleidsplan, specifiek voor de jongeren, vinden de resterende investeringen speelvoorzieningen (Cygnus, De Steenzager en Peter Benensonpark) later (in 2016) plaats dan oorspronkelijk gepland.

780700 Openbaar groen / vervangingen

Krediet investeringen openbaar groen schuift gedeeltelijk (€ 320.000) door naar 2016. Vervangingsinvesteringen (plantwerkzaamheden) openbaar groen (voornamelijk 't Look) vinden later (in 2016) plaats dan oorspronkelijk gepland. Uitvoering project verblijfsgebied 't Look is later gestart dan gepland door vertraging in aanbestedingsprocedure / uitvoeringswerk, fase 1 van het project wordt in 2016 afgerond.

2.1.16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering

Hoofdkader

Veldhoven voert een solide financieel beleid met een jaarlijks meer dan sluitende meerjarenbegroting. Ingrijpende bezuinigingen zijn niet te voorkomen. De focus van het financiële beleid ligt op het verbeteren van de schuldenpositie. Dit houdt in dat er structureel wordt gestuurd op het terugbrengen van kosten en het genereren van inkomsten.

Wat hebben we bereikt?

Doelstellingen

De volgende tabel geeft een weergave van de doelen en activiteiten met de meetindicatoren en van wat is bereikt in 2015.

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
1	<p>Verlaging vreemd vermogen</p> <p>1. Belangrijke middelen om de schuldenpositie te verbeteren zijn stimulering van woningbouw, de versobering van taken, het afstoten van gemeentelijke eigendommen, nauwe samenwerking met buurgemeenten en heroverweging van outsourcing en inhuur. Grote veranderingen zoals een andere opzet van Zilverackers zijn hierbij bespreekbaar.</p> <p>2. We willen de stijging van de woonlasten beperken tot de inflatiecorrectie. De woonlasten blijven zich positief onderscheiden van het landelijk gemiddelde.</p> <p>3. Trendmatige budgetverhogingen zijn niet van deze tijd, de inflatiecorrectie is de bezuinigingstarget voor alle beleidsterreinen. De inflatiecorrectie is onderdeel van nieuwe begrotingsbesprekingen</p>	<p>1. De schuldenpositie verbeterd.</p> <p>2. Jaarlijkse meting van de stijging van de woonlasten</p> <p>3. Bespreking trendmatige budgetverhogingen in begroting</p>	<p>1. In 2015 is het afstoten van gemeentelijke eigendommen geïnventariseerd. De positieve resultaten worden ingezet om het eigen vermogen te verbeteren. Daarnaast zijn de vaste schulden verbeterd.</p> <p>2. Met de stijging van 10% extra in 2015 ten opzichte van 2014, is de stijging van de woonlasten niet beperkt gebleven tot de inflatiecorrectie.</p> <p>3. In 2015 heeft geen inflatiecorrectie plaatsgevonden</p>
2	<p>Kerntakendiscussie</p> <p>In 2014 en 2015 wordt een fundamentele kerntakendiscussie gevoerd met als doel de structurele kosten te verlagen en daarmee de schuldenlast te verminderen.</p>	<p>Implementatie van de conclusies uit de kerntakendiscussie in de begroting van 2016.</p>	<p>In maart 2016 is door de raad een besluit genomen met betrekking tot de kerntakendiscussie.</p>

	Doelen en activiteiten	Meetindicatoren	Bereikt in 2015
3	<p>Budgetneutrale decentralisaties</p> <p>De decentralisaties van de rijkstaken gaan gepaard met overheveling van de rijksbudgetten naar de gemeenten. Eventuele tekorten op die budgetten worden niet door de gemeenten aangevuld. We moeten het doen met het geld dat door het rijk beschikbaar wordt gesteld. 2015 is een overgangsjaar waarbij lopende verplichtingen tegen de huidige kosten structuur overgenomen moeten worden. Dit leidt waarschijnlijk tijdelijk tot hogere kosten.</p>	Bij de invoering van de drie decentralisaties wordt gefocust op budgetneutrale implementatie.	In 2015 zijn de decentralisaties budgetneutraal verwerkt.
4	<p>Planning & Control cyclus</p> <p>Structurele uitgaven worden gefinancierd uit structurele inkomsten. Bij het opstellen van het coalitieprogramma en de jaarprogramma's wordt gebruik gemaakt van de Planning & Control cyclus. In de afwijkingenrapportage worden eventuele afwijkingen ten opzichte van de financiële doelstellingen in beeld gebracht en waar nodig bijgestuurd.</p>	De P&C- cyclus wordt gevolgd.	De producten van de P&C- cyclus zijn zorgvuldig en tijdig opgesteld. Afwijkingen ten opzichte van de financiële doelstellingen zijn in beeld gebracht en waar nodig bijgestuurd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de doelen te realiseren is het volgende gedaan:

Doelstelling 1 (*Verlaging vreemd vermogen*):

De vaste schulden (met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer) zijn weergegeven in tabel 1 van de financieringsparagraaf. De vaste schulden zijn conform begroting met ca € 15 mln afgenomen ten opzichte van 2014.

Vanaf 2014 is in de begroting al een terughoudend investeringsbeleid gevoerd en zijn stappen gezet in het tussentijds aframen van niet noodzakelijk gebleken kredieten; dit gaat langzaam z'n vruchten afwerpen. Ook hebben de BGE's en verkoop van enkele gemeentelijke eigendommen conform begroting bijgedragen aan een verlaging van de schuld.

Doelstelling 2 (*Kerntakendiscussie*):

Het eerste deel van de kerntakendiscussie is begin 2015 gevoerd en ging over de gemeentelijke subsidies. Het tweede deel richt zich op de overige beïnvloedbare uitgaven van de gemeente. Vanwege de behoefte aan een toekomstvisie als toetsingskader voor die discussie is in 2015 de stadsvisie in samenspraak geactualiseerd. Ook werd een ordeningsprincipe vastgelegd om de gemeentelijke taken in categorieën te verdelen. In maart 2016 heeft de raad een besluit genomen over de verdeling van de gemeentelijke taken naar die onderscheiden categorieën.

Doelstelling 3 (*Budgetneutrale decentralisaties*):

In de jaarrekening 2015 en meerjarenbegroting 2016-2019 zijn de decentralisaties budgettair neutraal verwerkt. Voor een uitgebreide(re) toelichting op de decentralisaties wordt verwezen naar de inleiding en de toelichting op programma's 6, 9 en 10. Mede gelet op het feit dat de uitvoering van deze taken nog onzekere aspecten kent, is in de paragraaf weerstandsvermogen rekening gehouden met een

risico voor budgetoverschrijding. Tevens is voorzien in een sociaal deelfonds (t/m 2017)

Doelstelling 4 (Planning & Control cyclus):

Alle rapportages voortvloeiend uit de Planning & Control cyclus, Voorjaarsnota, Begroting, kwartaalrapportages en een jaarrekening zijn tijdig vastgesteld.

Wat heeft dat gekost? (Productenverantwoording)

Prod. nr.	Programma 16 omschrijving	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	Verschil rek. 2015 met	
			oorspr.	incl. wijz.		begr. 2015	rek. 2014
<i>(bedragen x € 1.000,-)</i>							
Lasten							
6610	financiering	47	39	39	39		8
6611	algemene baten en lasten	2.256	3.255	6.064	5.915	149	-3.659
6612	belastingen	979	795	784	676	108	303
6613	algemene uitkering	4	203	187	4	183	
		3.286	4.292	7.074	6.634	440	-3.348
Baten							
6610	financiering	327	334	302	303	1	-24
6611	algemene baten en lasten	4.901	5.586	8.553	8.187	-366	3.286
6612	belastingen	7.964	9.075	9.251	9.485	234	1.521
6613	algemene uitkering	36.409	32.706	32.175	32.373	198	-4.036
		49.601	47.701	50.281	50.348	67	747
	Saldo (- = nadeel)	46.315	43.409	43.207	43.714	507	-2.601
Samenstelling lasten							
	Directe lasten	1	493	466	145	321	-144
	Bedrijfsvoeringskosten	946	665	884	618	266	328
	Kapitaallasten	47	39	39	39		8
	Storting reserves & voorzieningen	2.292	3.096	5.685	5.832	-147	-3.540
		3.286	4.293	7.074	6.634	440	-3.348
Samenstelling baten							
	Directe baten	47.214	44.350	44.479	44.830	351	-2.384
	Onttrekking reserves & voorzieningen	2.387	3.352	5.802	5.518	-284	3.131
		49.601	47.702	50.281	50.348	67	747
	Saldo (- = nadeel)	46.315	43.409	43.207	43.714	507	-2.601

Toelichting:

Het totale programma heeft in 2015 per saldo € 43.714.000 opgebracht. Ten opzichte van de begroting is sprake van een voordeel van € 507.000. De afwijking is in hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- € 217.000 Nadeel op product 6611 algemene baten en lasten
De uitgaven van het programma Basis op Orde worden gedekt door reserves. Door wijziging in de fasering van de uitgaven Basis op Orde wordt er in 2015 minder aan de reserves onttrokken € 185.000 (nadelig).
De stelpost integratie uitkering WMO op product 6613 is gestort in de reserve deelfonds sociaal domein, dit geeft op product 6611 een nadeel van € 106.000.
Een deel van de post onvoorziene uitgaven is in 2015 onbenut gebleven

€ 80.000 (voordelig). Zie hiervoor de tabel "overzicht onvoorziene uitgaven".

€ 342.000 Voordeel op product 6612 belastingen.
Eenzijds is dit voordeel voor € 220.000 voornamelijk toe te schrijven aan OZB gebruik van een bedrijfspand in aanbouw. Door een juridische uitspraak zijn deze panden ook OZB plichtig (gebruik). Anderzijds zijn er aanzienlijk minder kosten gemaakt voor onder andere voor WOZ, BAG en taxatie werkzaamheden dit geeft een voordeel van € 107.000.

€ 386.000 Voordeel op product 6613 algemene uitkering.
Dit voordeel wordt enerzijds veroorzaakt door de mutaties van de decembercirculaire 2015 voor € 203.000. Deze mutaties zijn o.a. wijzigingen in de maatstafgewichten en de wegingsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen en een deel van de mutatie wordt veroorzaakt door mutaties van de ingebrachte basisgegevens o.a. de bijstandontvangers.
In de algemene uitkering is in 2015 een aantal stelposten opgenomen die in 2015 niet volledig benut zijn (we hebben inkomsten ontvangen, echter geen uitgaven gedaan), voordeel van € 183.000. Hiervan heeft € 106.000 betrekking op integratie uitkering WMO. Deze stelpost is via product 6611 gestort in de reserve deelfonds sociaal domein.

Overzicht investeringen

(x € 1.000,-)			Krediet	Besteding	Restant	Krediet	Totaal	Jaar
Product	Project	Omschrijving	2015	2015	2015	2016-2019	Krediet	gereed
5201	780420	Rollend materieel 2013	12	9	4	0	4	2015
5201	780312	Rollend materieel 2016	0	0	0	206	206	2016
5201	780313	Rollend materieel 2017	0	0	0	38	38	2017
5201	780314	Rollend materieel 2018	0	0	0	61	61	2018
5440	726600	Vooronderzoek implementatie BGT	11	12	0	0	0	2016
5690	727800	Bekendmakingen implementeren (pijler 1)	5	0	5	0	5	2016
5690	727802	Basisregistratie GBA (pijler 3)	60	0	60	0	60	2016
5690	727803	(DMS, WFM), Zakensysteem (pijler 2)	5	0	5	0	5	2016
5690	727805	Implem.rapportagetool (BIS)(pijler 2)	13	2	11	0	11	2016
5690	727806	Basisreg.en koppelingen (pijler 3)	67	5	62	0	62	2016
5690	727807	Aansluiting WOZ-systeem (pijler 3)	79	71	8	0	8	2016
5690	727809	Doorontwikkeling intranet (pijler 1)	20	0	20	0	20	2016
5690	727810	Doorontwikkeling website (pijler 1)	53	38	14	0	14	2016
Totaal programma			326	137	189	305	493	

Toelichting:

Project 7278 (project Basis op Orde)

Door wijziging in de fasering van de uitgaven Basis op Orde is er in 2015 minder uitgegeven.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen bedragen x € 1.000,-	oorspronkelijke begroting			begroting incl. wijzigingen			realisatie		
	batens	lasten	saldo	batens	lasten	saldo	batens	lasten	saldo
Lokale heffingen	9.066		9.066	9.251		9.251	9.485		9.485
Algemene uitkering gemeentefonds	32.706		32.706	32.175		32.175	32.378		32.378
Dividend	52		52	20		20	20		20
Saldo financieringsfunctie	2.435		2.435	2.608		2.608	2.625		2.625
Totalen	44.259	0	44.259	44.054	0	44.054	44.507	0	44.507

Overzicht onvoorziene uitgaven

Onvoorziene uitgaven bedragen x € 1.000,-	lasten
Oorspronkelijke begroting	135
Oninbare vordering	-56
Totalen	79

Overzicht incidentele batens en lasten

Progr nr.	Bedragen (x € 1.000) Omschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015
1	Lasten bouwgrondexploitaties + principeverzoeken	11.988	10.068
1	Incidenteel beleid/project	59	42
1	Investeringen maatschappelijk nut tlv een reserve	118	0
2	Incidenteel beleid/project	175	169
3	Incidenteel beleid/project	89	89
4	Investeringen maatschappelijk nut tlv een reserve	1.632	1.377
5	Investeringen maatschappelijk nut tlv een reserve	3.752	3.148
6	Incidenteel beleid/project	58	58
7	Incidenteel beleid/project	105	105
7	Investeringen maatschappelijk nut tlv een reserve	0	3
8	Incidenteel beleid/project	274	276
9	Incidenteel beleid/project	14	14
10	Incidenteel beleid/project	74	261
10	Investeringen maatschappelijk nut tlv een reserve	829	284
11	Incidenteel beleid/project	111	111
12	Incidenteel beleid/project	73	73
13	Bijdrage wethouderspensionen	0	338
14	Incidenteel beleid/project	29	29
15	Investeringen maatschappelijk nut tlv een reserve	978	588
14	Incidenteel beleid/project	416	260
Totaal incidentele lasten		20.773	17.293
1	Baten bouwgrondexploitaties + principeverzoeken	14.931	13.929
1	Verkoop gemeentelijke panden	601	375
8	Vrijval claim	0	371
16	Nagekomen subsidie	199	199
Totaal incidentele batens		15.731	14.874
Saldo (-/- = nadeel)		-5.042	-2.419

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves

Progr nr.	Bedragen (x € 1.000) Omschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015
4	Vervangingsreserve openbare verlichting	279	279
5	Vervangingsreserve VRI	254	254
15	Vervangingsreserve openbaar groen	373	373
Totaal structurele stortingen reserves		907	907
10	Dekkingsreserve primair onderwijs	463	463
10	Dekkingsreserve bevordering energielabel	52	52
10	Dekkingsreserve Kempen Campus	117	117
16	Dekkingsreserve uitkering HNG	199	199
16	Dekkingsreserve basis op orde	71	50
Totaal	Totaal structurele onttrekkingen reserves	903	883
Saldo	Saldo (-/- = nadeel)	-4	-24

PARAGRAFEN

2.2.1 Paragraaf lokale heffingen

Samenvattend overzicht gerealiseerde inkomsten

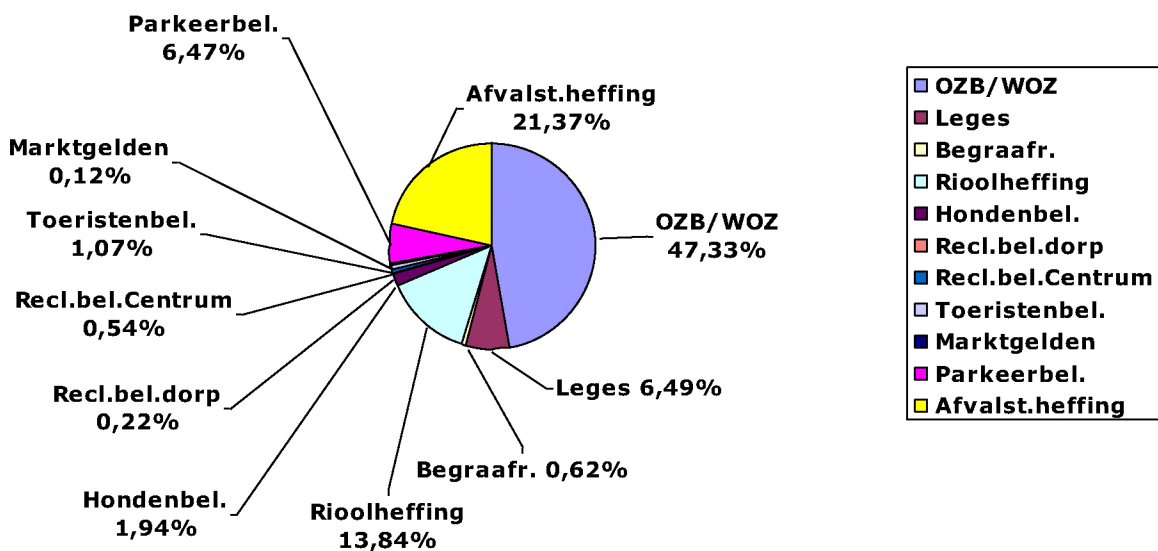
De gemeente Veldhoven kent de volgende belastingen, rechten en heffingen:

1. Onroerende-zaakbelastingen/WOZ
2. Leges
3. Begraafrechten
4. Rioolheffing
5. Afvalstoffenheffing
6. Hondenbelasting
7. Toeristenbelasting
8. Marktgeld
9. Parkeerbelasting
10. Reclamebelasting-Dorp
11. Reclamebelasting-Centrum

In 2015 zijn voor bovengenoemde producten de navolgende inkomsten geraamd/gerealiseerd:

Heffingssoort	Gerealiseerd 2014	Raming 2015	Gerealiseerd 2015
OZB/WOZ	7.409.943	8.566.993	8.787.738
Leges	921.610	913.507	1.204.933
Begraafrechten	108.725	133.980	115.201
Rioolheffing	2.434.518	2.593.384	2.570.311
Afvalstoffenheffing	3.570.615	4.037.703	3.968.593
Hondenbelasting	355.458	358.608	360.635
Toeristenbelasting	157.768	194.071	197.988
Marktgeld	24.106	25.625	22.273
Parkeerbelasting	1.285.979	1.215.864	1.200.459
Reclame Dorp	40.555	32.610	40.619
Reclame Centrum	0	99.000	99.741
Totaal	16.309.277	18.171.345	18.568.491

Verhoudingsgewijs ziet de verdeling van de gerealiseerde belastinginkomsten 2015 er als volgt uit:

totaal € 18.568.491

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen en het gerealiseerde beleid

1. Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen worden gebruikt ter aanvulling van de algemene middelen en worden geheven naar een percentage (tarief) van de vastgestelde WOZ-waarden.

In beginsel worden de onroerende-zaakbelastingen elk jaar trendmatig verhoogd met het inflatiepercentage. Extra verhogingen werden niet toegepast.

Voor het belastingjaar 2015 is een herwaardering van de onroerende zaken uitgevoerd naar de waardepeildatum van 1 januari 2014. Het tarief wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde.

De tarieven voor 2015 zijn conform de waardeontwikkeling tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2015 aangepast om de geraamde opbrengst te kunnen realiseren.

De tarieven bedragen voor het belastingjaar 2015:

Woningen

eigenaar 0,1004%

Niet-woningen

eigenaar 0,1812%

gebruiker 0,1376%

In 2015 is de gerealiseerde opbrengst ongeveer € 220.745,00 hoger dan begroot. Dit bedrag is vrijwel geheel toe te rekenen aan de gebruikers van niet-woningen. Het is mogelijk gebleken om objecten in aanbouw mee te nemen in voornoemde heffing. Hiermee is in de raming geen rekening gehouden.

2. Leges

Leges worden geheven voor het in behandeling nemen van diensten die door de gemeente vanuit haar publieke en/of wettelijke taken worden verleend. Het streven van de gemeente is te komen tot een evenredige verhouding tussen de kosten en baten van dit product.

Voor Titel II is in de begroting een dekkingspercentage van 99,96% opgenomen over 2015 en gerealiseerd is een dekkingspercentage van 129,37%. Er heeft een bijsturing in Kwarap 2-2015 plaatsgevonden. De positieve afwijking is bestuurlijk toegelicht: "Omdat een aantal grote bouwplannen eerder worden gerealiseerd, worden in 2015 meer legesinkomsten (€ 300.000 voordeel) ontvangen. Om aan deze vraag te kunnen voldoen zal hierop extra capaciteit worden ingezet (€ 50.000 nadeel)".

Het raadsbesluit om voor het grootste product uit Titel III (evenementenvergunningen) niet kostendekkend te werken heeft bij negatieve afwijkingen ook snel grotere relatieve afwijkingen op het totaal tot gevolg. Het absolute verschil bedraagt € 5.550,-.

Onderstaande tabel geeft de nadere specificatie van de dekkingspercentages van de verschillende titels binnen de legesverordening:

	Geraamd	Gerealiseerd
Titel I	99,58 %	100,21 %
Titel II	99,96 %	129,37 %
Titel III	31,06 %	28,31 %

3. Begraafrechten

Begraafrechten worden geheven als iemand op begraafplaats de Hoge Boght wordt begraven of een urn wordt bijgezet.

De tarieven voor de begraafrechten zijn in 2015 trendmatig verhoogd. Uiteindelijk is een dekking van 55,43% gerealiseerd. Geraamd was een dekkingspercentage van 64,06%.

4. Rioolheffing

De heffing dient ter dekking van de beheer- en onderhoudskosten van het gemeentelijke rioleringsstelsel. Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid. In 2015 is het tarief voor gezinnen, bij een jaarlijkse waterafvoer tot en met 350m³, verhoogd van € 127,13 naar € 131,99.

Voor het belastingjaar 2015 komt de kostendekking uit op 99,85%.

5. Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van huishoudens. De gemeente is wettelijk verplicht bij elk perceel waar huishoudelijk afval kan ontstaan, dit te verzamelen. Voor panden die geen woning zijn, bestaat deze wettelijke verplichting niet.

Afvalstoffenheffing

Eenpersoonshuishoudens	Basistarief € 147,57	Minicontainer € 163,98
Meerpersoonshuishouden	Basistarief € 217,85	Minicontainer € 234,25

De gemeente Veldhoven heeft een bestendige beleidslijn van volledige kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing. Deze heffingen mogen slechts worden ingezet ter dekking van de kosten, welke zijn verbonden aan de inzameling en verwerking van afval. Er mogen geen winsten worden gerealiseerd.

Voor het belastingjaar 2015 is de kostendekking 103,65%.

De claim van Attero over verwerkingskosten is in 2015 komen te vervallen. Omdat er meer gebruik is gemaakt van PMD- en luierinzameling zijn er meer inzamelingskosten

en onderhoudskosten gemaakt. Anderzijds is de vergoeding voor PMD toegenomen. Daarnaast is er minder belastingopbrengst gerealiseerd dan begroot doordat er meer leegstand is geweest door verhuizingen. Hierdoor is het overschot op de afvalstoffenheffing in 2015 € 175.000; via de voorziening afvalstoffenheffing wordt dit terugbetaald aan de burger.

6. Hondenbelasting

Deze belasting wordt geheven voor het houden van één of meerdere honden. De gemeente is vrij in de tariefstelling. De raad heeft bij het instellen van de hondenbelasting bepaald dat het tarief gekoppeld moet worden aan de kosten van het realiseren, in stand houden en schoonhouden van uitlaatterreinen voor honden en het handhavingsbeleid.

Tarieven

Per hond	€ 86,83
Kennel	€ 260,49

Sinds 2012 is er een dalende tendens te zien in het aantal honden. Door kostenbesparing is het echter mogelijk gebleken het tarief voor 2015 ten opzichte van 2014 enigszins te laten dalen.

Hiermee komt het dekkingspercentage voor 2015 uit op 111,25%.

7. Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven over het verblijf houden binnen de gemeente met overnachting tegen vergoeding. De toeristen maken immers gebruik van gemeentelijke voorzieningen maar betalen binnen Veldhoven geen belastingen. In 2014 is het tarief per persoon per overnachting vastgesteld op € 1,40. Het tarief is voor het jaar 2015 niet verder verhoogd zodat het tarief van 2014 van kracht blijft.

In 2015 is de opbrengst ook nagenoeg gelijk aan hetgeen geraamd is.

8. Marktgeden

De marktgeden worden geheven van standhouders op de weekmarkt op het Meiveld. De bedragen worden geheven voor het innemen van een standplaats op de als marktplaats aangewezen gemeentegrond voor de verkoop van goederen waarvoor de markt bestemd is.

Tarieven:

Losse standplaats per dag per strekkende meter	€	1,73
Vaste standplaats per kwartaal per strekkende meter	€	19,23
Standwerkersplaats per dag	€	1,73

Bovendien wordt € 0,50 reclame- en promotiegeld per maand in rekening gebracht voor elke ingenomen strekkende meter.

Voor het belastingjaar 2015 is de kostendekking 93,25%.

9. Parkeerbelasting

Nadat de gemeenteraad van Veldhoven zijn instemming heeft gegeven om bepaalde parkeerterreinen aan te wijzen als terreinen, waarvoor men voor parkeren moet betalen, geldt de tariefheffing als een belastingheffing (zgn. parkeerbelasting).

Als bij controle wordt geconstateerd dat men niet zichtbaar het tarief heeft betaald, volgt een naheffing. Op alle aangewezen terreinen in het Centrum, alsmede de parkeerlocatie onder de City-Passage De Meent kan een naheffing worden opgelegd. Dit geldt niet voor de parkeergarage onder het Meiveld, waar een ander betaalsysteem (afrekenen bij verlaten van de garage) geldt.

Voor het jaar 2013 zijn de tarieven ten opzichte van 2012 verhoogd van € 1,10 naar

€ 1,30. In 2014 en 2015 zijn de tarieven niet verhoogd zodat de tarieven van 2013 van kracht blijven.

Een dekkingspercentage kan voor de parkeerbelastingen niet worden gehanteerd. Dit komt omdat de kosten gelijk blijven en deze kosten door het aantal parkeerders moeten worden opgebracht.

10. Reclamebelasting Veldhoven Dorp

In 2011 zijn voor het eerst aanslagen reclamebelasting opgelegd in Veldhoven Dorp. Voor 2015 is een opbrengst van € 40.619,00 gerealiseerd. Deze realisatie is € 8.000,00 hoger dan begroot. Dit verschil komt omdat er meer aanslagen konden worden opgelegd dan voorzien.

11. Reclamebelasting Veldhoven Centrum

In 2015 is de reclamebelasting in het City-Centrum geïntroduceerd. Er werd begroot dat er een opbrengst zou worden gerealiseerd van € 99.000,00. Ook voor deze heffing is de realisatie bijna gelijk aan de raming.

Lokale lastendruk 2015

Ten tijde van de begroting van 2015 is uitgegaan van een WOZ-waarde van een gemiddelde woning van € 244.000.

De lastendruk voor een gemiddeld gezin bedroeg in 2015, uitgaande van een gemiddelde waarde van een woonhuis van € 244.000:

gemiddelde waarde	2015 € 244.000	2014 € 244.720
OZB eigenaren	€ 244,98	€ 219,76
Afvalstoffenheffing	€ 234,25	€ 246,45
Lastenverlichting	-/- € 1,21	-/- € 33,80
Rioolrechten	€ 131,99	€ 127,13
Lastenverlichting	-/- € <u>7,46</u>	-/- € <u>7,55</u>
	€ 602,55	€ 551,99

Als men de verleende lastenverlichting(en) buiten beschouwing laat, betaalde een gemiddeld huishouden in 2014 € 593,34 en in 2015 was dat € 611,22.

In 2014 werd een lastenverlichting van € 41,35 gegeven. In 2015 is deze lastenverlichting € 8,67. De extra verhoging van de onroerende zaakbelasting en het verschil in de verleende lastenvermindering van € 32,68 veroorzaakt mede de gestegen lastendruk.

Binnen de afvalstoffenheffing is sprake van tariefdifferentiatie. Indien sprake is van een eenpersoonshuishouden werd in het jaar 2015 voor wat betreft de afvalstoffenheffing een korting van € 70,28 verleend op het tarief.

Kwijtschelding

Voor personen die niet in staat zijn om te betalen wordt, onder strenge voorwaarden, volledige kwijtschelding verleend. Deze kwijtschelding wordt echter alleen verleend voor de afvalstoffenheffing (met uitzondering van extra kliko's); de rioolheffing (tot het bedrag van een verbruik van 350m³); alsmede voor de hondenbelasting voor de "eerste" hond en in zeer uitzonderlijke gevallen voor de onroerende-zaakbelasting. Kwijtschelding van overige belastingen en heffingen wordt niet verleend.

In boekjaar 2015 is aan kwijtschelding (automatische en handmatige) en bijdragen in totaal € 198.611,78 verleend, gespecificeerd als volgt:

Hondenbelasting	€	9.446,78
Rioolrechten	€	76.299,00
Afvalstoffenheffing	€	112.434,29
OZB	€	431,71

In 2015 bedroeg het aantal ingediende verzoeken om kwijtschelding 726. Hiervan zijn 612 verzoeken toegekend. Het totaal aan ingediende verzoeken is in 2015 ten opzichte van 2014 met 73 toegenomen. Het aantal toegewezen verzoeken is ten opzichte van 2014 met 31 toegenomen.

Kwijtschelding die wordt verleend op de hondenbelasting en OZB, wordt in mindering gebracht op de totaalopbrengst van dit product. Kwijtschelding verleend voor de afvalstoffen- en rioolheffing komt ten laste van het minimabeleid (programma 9, productnummer 6434).

Overzicht geraamde en gerealiseerde dekkingen

	Geraamd bij de belastingmaatregelen	Gerealiseerd in 2015
Afvalstoffenheffing	100,00%	103,65%
Rioolheffing	100,00%	99,85%
Marktgelden	98,92%	93,25%
Begraafrechten	64,06%	55,43%
Hondenbelasting	100,00%	111,25%
Leges (bouwleges)	99,96%	129,37%

2.2.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Tot aan deze jaarrekening werd in deze paragraaf ingegaan op de vraag hoe de gemeente Veldhoven haar financiële risico's opvangt zonder het beleid aan te passen. Hiervoor is inzicht nodig in de omvang van de aanwezige risico's, de mogelijkheden om de risico's financieel af te dekken (weerstandscapaciteit), en de relatie daartussen: het weerstandsvermogen.

In 2015 is in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) een wijziging doorgevoerd die consequenties heeft voor deze paragraaf. Vanaf de begroting 2016 en jaarrekening 2015 worden financiële kengetallen in deze paragraaf opgenomen.

De paragraaf is als volgt opgebouwd:

- aanwezige risico's;
- beschikbare weerstandscapaciteit;
- weerstandsvermogen;
- ontwikkelingen;
- kengetallen.

Het beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in de nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Veldhoven 2014'. Deze nota is door de raad in oktober 2014 vastgesteld.

De kengetallen maken inzichtelijker hoeveel (financiële) ruimte de gemeente heeft om incidentele en structurele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weer- en wendbaarheid. De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaf altijd al weer hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Daarom heeft het Rijk ervoor gekozen de kengetallen aan deze paragraaf toe te voegen.

Wel is er een verschil in benadering. De kengetallen gaan in op totale financiële componenten zoals het totale eigen vermogen, totale baten etc. Terwijl de bepaling van het weerstandsvermogen één component van het eigen vermogen bevat, namelijk de reserve benoemde risico's. Er kan geen verband worden gelegd tussen het weerstandsvermogen en de kengetallen. De kengetallen geven een aanvullend inzicht bovenop het weerstandsvermogen. Opgemerkt wordt dat kengetallen niet absoluut kunnen worden geïnterpreteerd.

Risico's

Inventariseren en kwantificeren

Voor de jaarrekening 2015 zijn per afdeling de bestaande risico's geïnventariseerd, samen met de kans dat ze optreden en de verwachte negatieve financiële gevolgen. Op basis van deze inventarisatie is een risicokaart samengesteld voor onze gemeente. Aan elk risico is een zogeheten risicoscore verbonden, door de kansklasse te vermenigvuldigen met de gevolgklasse. Deze methodiek maakt het mogelijk de risico's onderling te rangschikken op grootte. De risico's met het grootste risicogetal moeten de hoogste prioriteit krijgen en dus als zodanig 'gemanaged' worden. De risicokaart is weergegeven in figuur 1. Het cijfer in de cel geeft het aantal risico's weer met dezelfde risicoscore. De kaart laat zien dat het aantal risico's op dit moment 53 is.

Figuur 1: Risicokaart

Financieel gevolg (x)

$x > € 1.000.000$	1				
$€ 500.000 < x < € 1.000.000$	3				1
$€ 200.000 < x < € 500.000$	5	2			2
$€ 50.000 < x < € 200.000$	9	7	1	1	1
$x < € 50.000$	8	3	5	2	2
	10%	30%	50%	70%	90%
	Kans				

Simulatie

Op basis van de inschatting van kans en gevolg per risico, is berekend hoeveel geld er nodig is om de risico's financieel af te dekken. Hiervoor is een risicosimulatie uitgevoerd. Daarbij is het zekerheidspercentage op 90% gesteld. Dit betekent dat het voor 90% zeker is dat we met dit bedrag alle risico's kunnen opvangen. De risicosimulatie met een zekerheidspercentage van 90% geeft aan dat een bedrag van € 2.259.029 nodig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Dit noemen we de benodigde weerstandscapaciteit.

Tegelijkertijd is er een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd die laat zien welke risico's de meeste invloed hebben op het weerstandsvermogen. De tien belangrijkste risico's die hieruit voortkomen, zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Hierin zijn ook risico's aangegeven met een kans van 99%. Bij risico's van BGE-projecten kan het benodigde risicobedrag niet worden opgevangen binnen het resultaat van de BGE.

Tabel 1: Top 10 van risico's met meeste invloed

Belangrijkste risico's		Kans (%)	Gevolg (max. in €)	Invloed (%)
1	Risico's aantallen decentralisaties AWBZ-WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	80	1.000.000	25,22
2	Lagere inkomsten bij toepassing objectief verdeelmodel decentralisatie Jeugd	85	500.000	13,46
3	Risico's BGE project Kasteel Zuyderwijck: negatieve marktontwikkeling (50%)	99	349.809	10,90
4	Derving van huuropbrengsten door brandschade aan verhuurd vastgoed	30	300.000	4,73
5	BTW heffing binnen 3 decentralisaties	50	263.249	4,13
6	Risico's BGE project Slot Oost: planologisch risico (30%), afzetrisico (10%) en risico niet doorgaan project (10%)	99	121.852	3,82
7	Overige garantstellingen	10	1.000.000	3,15
8	Ongeautoriseerde toegang tot ICT infrastructuur	20	500.000	3,14
9	Friciekosten bij verandering MRE	70	110.000	2,43
10	Foutieve registraties in BRP (Basis Registratie Personen)	30	200.000	1,90
Totaal maximaal geldgevolg top 10 risico's			€ 4.344.910	
Maximaal geldgevolg overige risico's (43)			€ 7.957.221	
Totaal maximaal geldgevolg alle risico's			€ 12.302.131	

Beheersen

Aandachtspunt bij de geïdentificeerde risico's is het treffen van beheersmaatregelen. Met deze beheersmaatregelen zijn de betreffende kansen en/ of gevolgen van het risico verkleind. Bij de simulatie is rekening gehouden met de beheersmaatregelen die

al van kracht zijn. Voor vier van de top 10-risico's is een beheersmaatregel actief. In totaal zijn voor 25 van de 53 risico's maatregelen getroffen en zijn voor 2 risico's maatregelen in voorbereiding. Dit betekent niet dat wij voor 26 risico's geen maatregelen treffen. Als een risico wordt benoemd, is dit een zogenaamd 'bruto risico' na toepassing van maatregelen ontstaat een zogenaamd 'netto risico' waarbij de kans van optreden en/of het maximale schadegevolg lager is. Er zijn ook risico's opgenomen waarbij meteen op het niveau van 'netto risico' is ingestoken. Voor deze risico's zijn dan binnen risicomangement geen specifieke beheersmaatregelen geformuleerd.

De effecten van de getroffen beheersmaatregelen zijn in de simulatie meegenomen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit omvat de financiële middelen en mogelijkheden van de gemeente Veldhoven om financiële tegenvallers als gevolg van risico's op te vangen, zonder het bestaande beleid te hoeven aanpassen. Onderdeel van de weerstandscapaciteit is de onbenutte belastingcapaciteit.

De limitering van de OZB-tarieven is in 2008 komen te vervallen. Om onevenredige stijging van de lastendruk te voorkomen heeft het Rijk een macronorm ingesteld die de maximale procentuele opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft. De macronorm wordt bekendgemaakt via gemeentefondscirculaires. Als alle gemeenten in Nederland opgeteld boven deze macronorm uitkomen met de OZB-opbrengst, vindt een korting plaats op het gemeentefonds. De verhogingsruimte die Veldhoven heeft tot de macronorm noemen we voor deze paragraaf de onbenutte belastingcapaciteit. Voor 2015 is de onbenutte belastingcapaciteit nihil.

Overigens is het Rijk voornemens om van de macronorm af te stappen en over te gaan tot een woonlastennorm. Besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden.

Op basis van de beleidsnota wordt de beschikbare weerstandscapaciteit als volgt opgebouwd:

Reserve benoemde risico's (na 3 ^e kwartaalrapportage 2015)	€ 3.390.997
Begrotingspost Onvoorzien	€ 135.000
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 3.525.997

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een getal dat aangeeft of de gemeente risico's financieel kan opvangen zonder beleid te hoeven aanpassen. Als dit getal 1 is of hoger, kunnen de risico's worden opgevangen. Wij streven altijd naar 1,7.

Nu is het weerstandsvermogen 1,6. Dit is ruim voldoende.

Hieronder een toelichting op de berekening van het weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit). Om te garanderen dat ons weerstandsvermogen toereikend is, streven we naar een normratio van 1,7, dat gekwalificeerd is als 'ruim voldoende'. Om ongewenste schommelingen te voorkomen, hanteren we een minimumratio van 1,4 en een maximumratio van 2,4. Buiten deze marges vullen we de risicoreserve benoemde risico's aan of romen we die af.

Op basis van de simulatie van de benodigde weerstandscapaciteit en beschikbare weerstandscapaciteit is het weerstandsvermogen $\frac{€ 3.525.997}{€ 2.259.029} = 1,6$.

Dit betekent dat ons weerstandsvermogen ruim voldoende is om met een zekerheid van 90% alle geïnventariseerde risico's te kunnen opvangen.

Ontwikkelingen

Hieronder volgen een aantal risico-ontwikkelingen ten opzichte van de Begroting 2016, het vorige actualisatiemoment. Ten eerste wordt ingegaan op de risico's die samenhangen met grondexploitatie, vervolgens komen de overige risico's van de organisatie aan bod.

Risico's grondexploitatie

Om een goed beeld te krijgen van de risico's van BGE, zijn de risico's per afzonderlijk BGE-project geïnventariseerd, het gaat hierbij om de in exploitatie genomen BGE's. Aan de hand van een eerste risicosimulatie is per BGE-project een integraal risico bepaald. Als dit risico het verwachte BGE-resultaat niet overstijgt, wordt er geen risicoreserve gevormd. Als dit risico het verwachte BGE-resultaat wel overstijgt, is voor dit verschil een risicoreserve gevormd, door dit met een kans van 99% op te nemen.

Vergeleken met het vorige actualisatiemoment, de Begroting 2016, is het maximale schadegevolg van de in exploitatie genomen BGE's met € 224.000 gedaald.

Dit is voornamelijk het gevolg van een hoger verwacht resultaat voor BGE project Oerle Zuid waarbinnen de risico's kunnen worden opgevangen.

Verder is de risico-inschatting voor 'niet in exploitatie genomen' (NIEG) complexen van belang. Bij de inventarisatie hanteren we als uitgangspunt een risicokans van 10%, met als schadebedrag de boekwaarde per 31-12-2015. De shadekans en het schadebedrag zijn gebaseerd op de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden), die is ontwikkeld door het ministerie van Binnenlandse Zaken. In deze jaarrekening kennen wij geen NIEG complexen.

Overige risico's

Ten opzichte van de Begroting 2016 hebben de volgende ontwikkelingen plaatsgevonden:

- De Wet bescherming persoonsgegevens is met ingang van 1 januari 2016 gewijzigd. Onderdeel van de wijziging is dat de Autoriteit Persoonsgegevens een boete kan opleggen wanneer niet adequaat wordt omgegaan met beveiligingsincidenten. Hiervoor hebben wij een nieuw risico onderkend. Om hier mee om te gaan is intern een procedure ingevoerd. Inclusief deze maatregel is de kans ingeschat op 5% en het maximaal schadegevolg op € 820.000
- Voor het realiseren van de aansluiting op de A67 was een risico opgenomen voor het niet tijdig voldoen aan verplichtingen van een verstrekte subsidie. Omdat de Kempenbaan-midden is afgerond, vervalt dit risico. De kans was ingeschat op 10% en het maximaal schadegevolg op € 500.000.

Risicomanagement

In 2014 is de geactualiseerde nota 'Risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Veldhoven 2014' vastgesteld. Deze bevat beleidsuitgangspunten en onderdelen die we tot en met 2018 hanteren. Naast het proces van risicomanagement besteedt de nota ook aandacht aan de structurele inpassing van risicomanagement in het gemeentelijk beleid. Om die te realiseren, is voor alle bestuursstukken waar risico's aan de orde zijn een afzonderlijke paragraaf over risico's verplicht. Deze paragraaf gaat in op de afzonderlijke stappen van het risicomanagementproces: de identificatie van risico's, de analyse en beoordeling van risico's en ten slotte de

beheersing van risico's. Financiën ziet toe op de kwaliteit hiervan, zodat een zo compleet mogelijk risicoprofiel van onze organisatie ontstaat.

Kengetallen

Kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015
Netto schuldquote	200%	142%	151%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	192%	137%	145%
Solvabiliteitsratio	20%	22%	21%
Structurele exploitatieruimte	3%	-11%	3%
Grondexploitatie	119%	93%	89%
Belastingcapaciteit	78%	84%	84%

Toelichting kengetallen

De getallen onder Begroting 2015 zijn afgeleid van het boekwerk begroting 2015.

Netto schuldquote:

Dit kengetal geeft de schulden van de gemeente aan, in een percentage van de totale baten. Op de schulden zijn de financiële vorderingen in mindering gebracht, behalve de langlopend verstrekte leningen, zoals startersleningen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen:

Hier wordt hetzelfde aangegeven als bij bovenstaande netto schuldquote waarbij de langlopend verstrekte leningen in mindering worden gebracht op de schuldpositie.

Solvabiliteitsratio:

Deze ratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

Deze ratio geeft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal weer. Opgemerkt wordt dat in de begroting geen kortlopende verplichtingen worden opgenomen. Om een balanstotaal te verkrijgen is een inschatting gemaakt op basis van de gemiddelden van de jaren 2012 tot en met 2014. Deze methode is door het rijk aangereikt.

Structurele exploitatieruimte:

Dit getal geeft aan in hoeverre de structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten.

Grondexploitatie:

Dit kengetal geeft de boekwaarde van de bouwgrondexploitatie weer in verhouding tot de totale baten.

Belastingcapaciteit:

Bij dit getal worden de OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een gemiddeld gezin opgeteld en afgezet tegen een landelijk gemiddelde. Het landelijk gemiddelde is bekendgemaakt in de Meicirculaire 2015. Dit percentage kan geïnterpreteerd worden als de benutte belastingcapaciteit.

Beoordeling kengetallen

Ten eerste wordt opgemerkt dat de Begroting 2015 eerder is opgesteld dan Jaarrekening 2014.

Door hogere baten (noemer-effect) en een lagere schuldpositie, is de schuldquote gedaald ten opzichte van de Rekening 2014. Deze hogere baten hangen voornamelijk samen met de middelen die we via het gemeentefonds ontvangen voor de 3 decentralisaties.

Ook verklaart dit de daling van het kengetal Grondexploitatie, de hogere baten geven een verlagend effect en ook de lagere boekwaarde van de bouwgrondexploitatie.

2.2.3 Paragraaf beheer kapitaalgoederen

1. Beheer

De gemeente Veldhoven beheert de openbare ruimte. In die openbare ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Daarvoor zijn veel kapitaalgoederen nodig zoals wegen, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gebouwen. De kwaliteit van die kapitaalgoederen en het beheer ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en voor de (jaarlijkse) lasten op korte, middellange en lange termijn. Het verdelen van het beheer in deze termijnen hangt samen met de aard van de werkzaamheden en de daaraan verbonden kosten. Onder beheer op korte termijn valt het periodieke onderhoud of kleine, noodzakelijke reparaties, terwijl beheermaatregelen op middellange termijn meer ingrijpend van aard zijn. Bij beheeractiviteiten op lange termijn gaat het om het daadwerkelijk vervangen van het kapitaalgoed.

Om een beter inzicht in het noodzakelijke beheer en de daarbij behorende kosten op korte, middellange en lange termijn te verkrijgen is een beheersysteem voor de onderdelen wegen, groen, riool, OV, VRI's en gebouwen aanwezig. De berekeningsmethodiek die is gevolgd bij alle disciplines leidt in de aanvangsjaren tot een relatief hoge beginstand.

2. Wegen

De totale oppervlakte van het wegennet in 2015 is ongeveer 2,8 vierkante kilometer. Dit is inclusief de fietspaden, welke een totale oppervlakte hebben van circa 0,23 vierkante kilometer. Het benodigde beheer is regelmatig geïnventariseerd, waarbij de richtlijnen rationeel wegbeheer van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water-, en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW) zijn gebruikt. Inventarisatie van het uit te voeren klein onderhoud vindt plaats door middel van zichtinspecties door de gebiedsopzichters of worden naar aanleiding van een melding uitgevoerd.

Het structurele beheer is verder doorgezet, dit mede door gebruikmaking van raamovereenkomsten voor het groot onderhoud van asfalt- en elementen verhardingen. Op basis van theoretische benadering is een planning opgesteld voor grote onderhoudsmaatregelen aan het wegennet.

3. Riolering

Leidraad voor het Beheer van de riolering is het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP). Hierin is aangegeven hoe de gemeente omgaat met haar wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en transporteren van het vrijkomende afval- en hemelwater binnen haar grondgebied, conform de wet Milieubeheer. In dit plan zijn zaken opgenomen als onderhoud, verbeteren functioneren van het riool, vervangingsinvesteringen en overige beleidsmatige uitgangspunten. De totale lengte van het gemeentelijke rioleringsstelsel is ca. 290 kilometer (inclusief persleidingen). De structurele reiniging en inspectie van het vrijvervalriool is uitgevoerd. Ook zijn er de nodige onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan het stelsel en hebben er vervangingen plaatsgevonden.

4. Openbaar groen

Het geplande groenonderhoud is uitgevoerd. De werkzaamheden zijn in combinatie met andere gebiedsgebonden werkzaamheden in de wijken in hoofdzaak uitgevoerd door derden.

Met de aanwezigheid van nieuwe beeldbestekken is het onderhoud gewaarborgd in de verschillende gebieden.

5. Openbare verlichting

In 2015 is structureel groot onderhoud uitgevoerd aan de openbare verlichting in combinatie met projecten. Het beheer van het areaal is op een actueel niveau gehouden. Deze maatregelen zorgen ervoor dat structureel beheer professioneel uitgevoerd kan worden.

6. Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Met behulp van de lopende contracten voor onderhoud en storingen is structureel invulling gegeven aan het dagelijks onderhoud. Er is ook invulling gegeven aan vervanging (bijvoorbeeld op de Burgemeester van Hoofflaan) en aanpassing vanuit het beheerplan.

7. Gebouwen

Op basis van het huidige beleid is omschreven van welke kwaliteit het onderhoud dient te zijn, en is voor alle gebouwen een meerjaren onderhoudsplanning opgesteld. Jaarlijks worden de onderhoudsplanningen en het saldo van de stortingen in de voorziening onderhoud eigendommen geactualiseerd.

Er is gewerkt met een beheersysteem voor gebouwen. In de module contractbeheer zijn alle gegevens van huurders en huurovereenkomsten verwerkt. Het maandelijks in rekening brengen van de huur en verwerking in de financiële administratie is geautomatiseerd. In de module onderhoudsplanning zijn alle noodzakelijke gegevens opgenomen.

In 2015 is een aantal gemeentelijke gebouwen gesloopt of verkocht.

2.2.4 Paragraaf financiering

Inleiding

In deze paragraaf leggen we verantwoording af over het gevoerde financieringsbeleid in 2015. Financiering betekent: 'het voorzien in de benodigde financiële middelen voor de periode van tenminste één jaar (veelal ten behoeve van investeringen)'. Deze middelen kunnen bestaan uit zowel eigen als vreemd vermogen. In deze paragraaf worden elementen van financiering nader belicht.

1. Uitgangspunten treasurybeleid

Treasury gaat om financiering van het gemeentelijk beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijden zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd, en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's. En dat alles op de meest doelmatige wijze en waarbij we voldoen aan de wettelijke voorschriften (Wet financiering decentrale overheden, FIDO).

Van het begrip treasury kan de volgende definitie worden gegeven:

Treasury is het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

2. Vermogenspositie

Wanneer een oordeel moet worden geveld over de vermogenspositie van een organisatie wordt gekeken naar de creditzijde van de balans. Het eigen vermogen wordt daar uitgedrukt in termen van reserves. Reserves zijn feitelijk niets anders dan een boekhoudkundige sluitpost waarmee aan het eind van een boekjaar het verschil tussen baten en lasten wordt uitgedrukt. De vermogenspositie van de gemeente Veldhoven ziet er ultimo 2015 als volgt uit:

	Realisatie ultimo 2014	Begroting ultimo 2015 ¹	Realisatie ultimo 2015	Afwijking 2015
(x € 1.000)				
Eigen Vermogen				
Algemene reserve	22.388	23.546	22.583	-963
Bestemmingsreserves	26.013	24.941	27.368	2.427
Saldo rekening	1.298	0	1.648	1.648
	49.699	48.487	51.599	3.112
Vreemd vermogen				
Voorzieningen	13.982	11.487	13.122	1.635
Vaste schulden met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	154.038	139.381	139.381	0
Vlottende schulden ²	35.829		40.954	40.954
	203.849	150.868	193.457	42.589
Totaal vermogen	253.548	199.355	245.056	45.701
Solvabiliteitsratio (Eigen vermogen / Totaal vermogen)	19,6%	-	21,1%	
Vermogensratio³	22,8%	24,3%	25,3%	
Debt ratio (Vreemd vermogen / Totaal vermogen)	80,4%	-	78,9%	

¹ Gegevens uit de laatst vastgestelde begroting van 2015 (kwarap III 2015)

² Vlottende schulden worden niet begroot

³ Vermogensratio is de solvabiliteitsratio exclusief vlottende schulden

De vermogensratio ultimo 2015 (25,3%) is licht verbeterd ten opzichte van de begrote vermogensratio (24,3%).

Overigens verbeteren de ratio's ook ten opzichte van de gerealiseerde cijfers ultimo 2014. De vermogensratio is gestegen van 19,6% naar 21,1%. De vaste en vlottende schulden zijn met ca. € 10 miljoen gedaald ten opzichte van vorig jaar.

3. Treasurystatuut

Op 17 mei 2011 stelde de raad het meerjarige treasurystatuut vast. Het statuut regelt de bestuurlijke en ambtelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor het aantrekken en uitzetten van gelden: de zogeheten treasuryhandelingen. In het statuut worden kwalitatieve (publieke taak, prudent karakter) en kwantitatieve (kasgeldlimiet en renterisiconorm) normen uitgewerkt. Verder worden er richtlijnen m.b.t. de financieringsfunctie, administratieve organisatie en taken en bevoegdheden vastgesteld. Het Statuut zal minimaal elke vier jaar worden geëvalueerd (evaluatie vindt plaats in 2016). Als de evaluatie daartoe aanleiding geeft, zal een nieuw Statuut worden opgesteld. In bijzondere omstandigheden kan het noodzakelijk zijn deze termijn te verkorten.

4. Treasury acties 2015

De uitvoering op het gebied van treasury maakt deel uit van het reguliere instrumentarium van de planning & control cyclus.

Renteontwikkelingen 2015

De situatie op de rentemarkt kan worden gezien op de lange en korte termijn. Als referentierente voor de korte markt (geldmarkt) wordt gewoonlijk de 3-maands Euribor⁴ gebruikt. Op de lange markt ofwel kapitaalmarkt fungeert het tarief van de 10-jaars IRS⁵ als ankerpunt. In onderstaande tabel is te zien wat de ontwikkeling is van de daadwerkelijke renteniveaus vanaf januari 2015 tot begin februari 2016.

	Rente% 02/01/2015	Rente % 01-07-2015	Rente % 04/01/2016	Rente % 01/02/2016
3-maands Euribor	0,08%	-0,01%	-0,13%	-0,16%
10-jaars IRS	0,81%	1,21%	0,96%	0,68%

De Europese Centrale Bank (ECB) is vanaf maart 2015 begonnen met het opkopen van staatsobligaties. Dit wordt aangeduid als 'Quantitative Easing' (QE) oftewel 'kwantitatieve verruiming'. Hiermee wordt de hoeveelheid geld in de eurozone vergroot. De verwachting is dat QE een algehele verlaging van de rentecurve als effect heeft en dat de aandelenkoersen zullen stijgen. Overigens leek dit effect al ingeprijsd te zijn. De daling van de 10-jaars IRS laat tot mei 2015 een dalende lijn zien, daarna is het tarief enigszins gestabiliseerd op een niveau rond de 1%. Dit komt doordat in de laatste maanden van 2015 twee tegengestelde bewegingen plaatsvinden. Enerzijds de ECB die aankondigt langer door te gaan met het opkopen van obligaties en anderzijds de FED die de rente (iets) verhoogt. De verwachting voor over een jaar is dat de 10-jaars IRS rond de 0,9% zal liggen.

⁴ De Euribor (Euro Interbank Offered Rate) is de rente die gehanteerd wordt in het interbancaire circuit in het Eurogebied.

⁵ Interest Rate Swap. De renteswap is een ruiltransactie die geschiedt op een internationale financiële markt, waarbij partijen de rentebetalingen gedurende de looptijd, of een deel van de looptijd, tegen elkaar ruilen. De koper van een renteswap koopt een renteswap om zich te beschermen tegen renterisico's. De koper kan zo kiezen om een lopende lening tegen een variabele rente niet om te zetten in een nieuwe lening, maar met de swap het renterisico af te dekken. De hoofdsommen van de leningen worden bij een IRS niet uitgewisseld. Die zijn alleen in theorie, in de berekeningen herkenbaar. Uitwisseling vindt uitsluitend plaats tussen de rentes.

De 3-maands Euribor kent gedurende het hele jaar 2015 een daling, begin mei 2015 wordt het tarief zelfs negatief. De verwachting is dat de ECB nog verdere renteverlagingen doorvoert zodat over een jaar de 3-maands Euribor nog meer is gezakt tot een niveau van rond de -0,36%.

a) Liquiditeitenplanning en financiering

Liquiditeitenplanning en opnemen financiering c.q. acties ter beperking/afdekking renterisico

Er zijn in 2015 geen langlopende leningen aangetrokken. Dit is conform de bijgestelde begroting (3^e kwarap 2015).

In 2015 zijn 6 kasgeldleningen opgenomen (met een gemiddelde omvang van ca. € 9,6 miljoen) om de financieringsbehoefte op te vangen. Dit instrument is nadrukkelijk ingezet gelet op de extreem lage rente van kasgeldleningen.

b) Huisbankierschap

Bancaire dienstverlening bij BNG

De overeenkomst met onze huisbankier Rabobank Eindhoven-Veldhoven eindigde 31 december 2014. In september 2014 hebben we de inkoopstrategie bancaire dienstverlening opgesteld. Bij twee partijen, de Rabobank en de BNG, is een offerteverzoek neergelegd. Deze offertes zijn beoordeeld. In de B&W-vergadering van 20 januari 2015 is besloten om de bancaire diensten voor tenminste 4 jaar bij de BNG Bank onder te brengen. De dienstverlening van de Bank Nederlandse Gemeenten verloopt naar tevredenheid.

c) Schatkistbankieren

Uitvoering schatkistbankieren conform wettelijke regelgeving

De wet Wijzigingswet financiering decentrale overheden (verplicht schatkistbankieren) is 13 december 2013 in werking getreden. Ook is een ministeriële regeling vastgesteld inzake schatkistbankieren.

Schatkistbankieren houdt in dat publieke instellingen al hun liquide middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën. Ze doen dat in de vorm van een rekening-courant, zoals bij een bank. Decentrale overheden hebben de mogelijkheid om termijndeposito's aan te houden. Over de aangehouden middelen wordt een voor de Staat marktconforme rente vergoed, dat wil zeggen een rente die gelijk is aan de rentes waartegen de Staat zich financiert op de financiële markten.

De rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij Financiën, wordt gekoppeld aan de betaalrekening(en) die een decentrale overheid heeft bij de huisbank(en). Het betalingsverkeer blijft via deze betaalrekeningen lopen. Aan het einde van iedere dag worden de betaalrekeningen op nul gezet:

- bij een negatief saldo wordt de betaalrekening aangezuiverd ten laste van de rekening-courant;
- bij een positief saldo wordt de betaalrekening afgeroomd ten gunste van de rekening-courant.

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er is echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor onze gemeente is dat voor 2015 € 1.026.000. In 2015 heeft geen overschrijding plaats gevonden van het drempelbedrag. Voor een gedetailleerde toelichting per kwartaal verwijzen we naar de toelichting op de balans.

5. Opgenomen geldleningen

Opgenomen leningenportefeuille van de gemeente per 31 december 2015:

Leningnr	Afsluit Datum	Soort Lening	Oorspr. Bedrag (€)	Restant bedrag 31-12-2015	Oorspr. Looptijd (jr)	Rente %	Laatste jaar van aflossing	Rente Herziening	Rest schuld Rentehertz
Bng 89512	1-apr-99	Annuitair	7.453.340	5.894.674	30	4,795	2029	1-4-2019	4.583.768
ASN 60387	21-dec-09	Lineair	20.000.000	2.857.148	7	2,730	2016		
BNG 40.105904	30-sept-10	Lineair	25.000.000	12.500.000	10	2,555	2020		
BNG 40.106410	01-feb-11	Lineair	15.000.000	9.000.000	10	3,450	2021		
BNG 40.106741	14-jul-11	Lineair	15.000.000	9.000.000	10	3,190	2021		
BNG 40.107237	10-jan-12	Lineair	15.000.000	10.500.000	10	2,635	2022		
NWB I-27963	26-juni-13	Aflossing ineens einde looptijd	15.000.000	15.000.000	25	3,404	2038		
NWB I-27965	26-juni-13	Aflossing ineens einde looptijd	20.000.000	20.000.000	30	3,473	2043		
NWB I-27964	26-juni-13	Aflossing ineens einde looptijd	15.000.000	15.000.000	35	3,594	2048		
Bng 40.108720	18-nov-13	Lineair	12.500.000	10.000.000	10	1,875	2023		
Bng 40.108976	11-feb-2014	Lineair	5.000.000	5.000.000	9	2,344	2023		
NWB 10028477	1-okt-2014	Lineair	24.000.000	21.600.000	10	0,923	2024		
Bng 74207	2-jan-03	Annuitair	8.779.180	2.261.759	15	4,630	2018	-	-
Bng 74208	1-sep-94	Annuitair	2.289.000	767.064	15	4,570	2019	-	-
Totaal			200.021.520	139.380.645					

Op 31 december 2015 bedraagt het totale bedrag aan opgenomen geldleningen € 139,4 miljoen, waarvan € 3,0 miljoen aangetrokken is ten behoeve van woningbouwcorporaties (dit betreffen de laatste twee leningen uit het overzicht). Deze rechtstreekse kredietverstrekking is nog een uitvloeisel uit het verleden. Corporaties zijn vrijwel allemaal als toegelaten instelling aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Leningen worden nu door corporaties met WSW garantie aangetrokken.

6. Uitstaande geldleningen

Verstreckte leningenportefeuille van de gemeente per 31 december 2015:

Geldnemer	Aantal leningen	Door-verstrekt	Oorspr. Bedrag (€)	Restant bedrag 31-12-2015	Rente %
Woningcorporatie 'thuis	2	2	11.068.180	3.028.823	4,61%
HNG lening	1		3.121.435	1.190.397	6,00%
Startersleningen	122		2.699.110	1.794.447	2,20%
St. Gezondheidscentrum Heikant	3		26.240	26.240	5,25%
Totaal	128	2	16.914.965	6.039.907	
Waarvan doorverstrekt				3.028.823	50,1%
Rest uit eigen middelen verstrekt				3.011.084	49,9%
Gemiddeld renteniveau van deze portefeuille:					4,2%

De twee doorverstrekte leningen aan 'thuis' zijn beide op annuïtaire basis en hebben een looptijd tot 2018 en 2019. De HNG lening heeft eveneens een annuïtaire basis waarvan de laatste termijn in 2020 zal vervallen.

In 2008 is gestart met het verstrekken van startersleningen. Veldhoven heeft sinds de start in 2008 € 3.020.000 beschikbaar gesteld voor het verstrekken van startersleningen. Hiermee wil Veldhoven de bereikbaarheid van koopwoningen vergroten voor met name starters op de woningmarkt.

7. Kapitaallasten

De onderstaande tabel toont de kapitaallasten in de begroting 2015 t.o.v. de realisatie (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2014	Begr. 2015	Realisatie 2015	Afwijking (- is nadeel)
<u>Lasten</u>				
Rente langlopende leningen o/g	4.406	4.144	4.143	1
Overige rentelasten	16	5	2	3
Afschrijvingen	3.260	3.717	3.448	269
	7.682	7.866	7.593	273
<u>Baten</u>				
Overige rentebaten	0	0	14	14
Doorbelaaste rente naar BGE	3.672	3.388	3.388	0
Doorberekende rente naar producten	3.456	3.369	3.368	-1
Doorberekende afschrijvingen naar producten	3.260	3.717	3.448	-269
	10.388	10.474	10.218	-256
Saldo kapitaallasten (- is een last)	2.706	2.608	2.625	17

Algemeen

Uitgangspunt bij de doorberekening van de rentelasten is een rekenrentepercentage van 2,6%. Afschrijvingen worden één op één doorberekend. Dit resulteert op begrotingsbasis in een voordelig rentesaldo van € 2.608.000. In de uiteindelijke realisatie van 2015 komt dit bedrag uit op een voordeel van € 2.625.000. Een positieve afwijking ten opzichte van de begroting van € 17.000. Dit wordt veroorzaakt door meer gerealiseerde rentebaten dan begroot. Hieronder volgt een toelichting op de diverse onderdelen.

Rente langlopende leningen o/g

Er is door afronding een positief verschil ontstaan van € 1.000.

Overige rentelasten en rentebaten

Op de rentelasten is een voordeel ontstaan van € 3.000 en op de rentebaten een voordeel van € 14.000. De rente bestaat uit betaalde en ontvangen rente op de rekening courant en ontvangen rente op kasgeldleningen. Dit voordeel is met name ontstaan door negatieve rente op de kasgeldleningen. In 2015 is daar optimaal gebruik van gemaakt.

Afschrijvingen

Lagere afschrijvingslasten worden met name veroorzaakt door een aantal investeringen die nog niet gereed zijn en waarop dus ook nog niet wordt afgeschreven of voor een half jaar terwijl een jaar afschrijving geraamd was. In onderstaande tabel zijn de grootste afwijkingen op de producten gespecificeerd.

	Begr. 2015	Realisatie 2015	Afwijking (- is nadeel)	Toelichting
6306xx Theater de Schalm	126	41	85	Verbouwing is nog niet gereed
625020 Primair, bijzonder onderwijs	1.014	963	51	Investing in verbreding scholen is nog niet gereed
632010 Sportpark en voorzieningen	259	214	45	Weerbestendig maken sportterreinen en vervangingsinvesteringen buitensport
5690xx basis op orde	58	3	55	pijler 3: Basisregistratie en koppelingen, aansluiting WOZ systeem en basisregistratie GBA niet gereed; pijler 2: DMS, WFM zakensysteem, en implementatie rapp.tool (BIS); pijler 1: doorontwikkeling website en intranet en bekendmakingen implementeren
632110 exploitatie overige sporthallen	26	10	16	Vervangingsinvesteringen binnensport niet gereed
Overige producten	2.234	2.217	17	Diverse kleine afwijkingen
	3.717	3.448	269	

Voor een inhoudelijke toelichting op deze afwijkingen verwijzen wij naar de toelichting in de betreffende programma's. Overigens leidt deze lagere afschrijvingslast niet tot een lager saldo op de kostenplaats rente omdat ook een lagere afschrijvingslast wordt doorverdeeld naar de producten (en dus programma's).

Rente rekening courant (BGE)

Doorberekende rente naar de BGE wijkt niet af van de begroting.

Doorberekende rente naar producten

De doorberekende rente wijkt nagenoeg niet af van de begroting.

Saldo kostenplaats rente

Het saldo t.o.v. de raming is € 17.000 voordelig. Dit is een resultante van alle hierboven genoemde afwijkingen. Dit saldo is verantwoord op product 6611, dat onder programma 16 algemene dekkingsmiddelen en financiering valt.

8. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het gekwantificeerde risico dat een gemeente mag lopen op de korte schuld (looptijd < 1 jaar). Van het begrotingstotaal van een jaar mag 8,5% worden gefinancierd met kort geld. De kasgeldlimiet (o.b.v. primitieve begroting) bedraagt voor 2015 € 11,6 miljoen. Alle kwartalen van 2015 laten een ruimte zien van respectievelijk € 3,6, € 5,8, € 17,7 en € 13,3 miljoen ten opzichte van de kasgeldlimiet.

9. Renterisiconorm

In de wet Fido wordt eveneens een norm gehanteerd ten aanzien van het renterisico dat de gemeente loopt op de opgenomen vaste geldleningen. De norm wordt berekend als 20% van het begrotingstotaal (van de lasten) van het betreffende jaar.

De onderstaande tabel brengt de renterisico's voor de vaste schuld in relatie tot de renterisiconorm in beeld voor het jaar 2015:

(bedragen in € 1.000)	2015*
1) Nieuw aangetrokken vaste schuld	0
2) Nieuw verstrekte langlopende leningen	298
3) Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (1-2)	-298
4) Renteherzieningen	0
5) Aflossingen	14.658
6) Herfinanciering (laagste van 3 en 5) >0	0
7) Renterisico (4+6)	0
8) Renterisiconorm	26.303
9a) Ruimte onder renterisiconorm (8>7)	26.303
9b) Overschrijding renterisiconorm (7>8)	
10a) Begrotingstotaal *	131.515
10b) Vastgesteld %	20%
10) Renterisiconorm (10a x 10b)	26.303

* Dit is de bijgestelde begroting 2015 zoals opgenomen in de laatst vastgestelde begroting 2016.

Doordat in 2015 geen vaste geldlening is aangetrokken en er geen renteherziening over reeds aangegane leningen heeft plaatsgevonden, is dit jaar het renterisico nihil geweest.

10. Overige financieringsrisico's

Ten aanzien van uitstaande geldleningen nemen we, behoudens de geldleningen die we door verstrekken aan 'thuis' en de startersleningen, nagenoeg geen positie in. Uit dien hoofde wordt dan ook nagenoeg geen renterisico gelopen.

We hebben in 2015 geen vorderingen, liquiditeiten en/of beleggingen in vreemde valuta aangehouden en hebben dus geen valutarisico gelopen.

Voor het risico van oninbare debiteuren is in 2015 een voorziening getroffen. Het kredietrisico wordt in voldoende mate door deze voorziening afgedekt.

Het liquiditeitsrisico is gekoppeld aan de wijze waarop in het liquiditeitenbeheer wordt bewaakt dat de kasgeldlimiet niet of slechts voor korte tijd wordt overschreden. Door het periodiek actualiseren van de liquiditeitsprognose en het bewaken van de geldstromen is het liquiditeitsrisico beheersbaar.

2.2.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van onze organisatie in 2015. De bedrijfsvoering van onze organisatie is het domein en de verantwoordelijkheid van het college van B&W. Het college informeert de raad hierover via de paragraaf bedrijfsvoering in de begroting en jaarrekening. Belangrijk element van onze bedrijfsvoering is uiteraard personeel (in brede zin).

Onderwerpen bedrijfsvoering

Wij kiezen ervoor om de bedrijfsvoering op te delen in de meest bepalende onderwerpen, namelijk de inrichting van de ondersteunende processen. Daarnaast spelen uiteraard andere elementen een rol bij de bedrijfsvoering, zoals de organisatiecultuur, strategie, stijl van leidinggeven en externe factoren (bijvoorbeeld wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen).

Concreet worden in deze paragraaf de volgende onderwerpen toegelicht:

- Missie/Visie
- Bedrijfsconcept
- Basis op Orde
- Informatievoorziening en automatisering
- Planning & Control
- Personeel
- Juridische kwaliteitszorg
- Inkoop
- Huisvesting
- Intern milieu

Bedrijfsvoeringkosten

Bedrijfsvoeringkosten ofwel organisatiekosten zijn die kosten die gemaakt moeten worden om te komen tot het uitvoeren van de geschetste doelen, taken en kaders die zijn beschreven in de voorgaande programma's.

Als we het hebben over bedrijfsvoeringkosten maken we een onderscheid tussen personele bedrijfsvoeringkosten (loonkosten, opleidingskosten, inhuurkosten etc.) en overige bedrijfsvoeringkosten zoals huisvesting, informatisering en automatisering. Het totaal in 2015 aan bedrijfsvoeringkosten bedraagt € 27,5 mln. Hieronder een gespecificeerd overzicht:

Nr	Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	verschil
			oorsp.	incl. wijz.		
1	Personele bedrijfsvoeringskosten	22.076	21.167	23.718	23.523	196
2	Huisvestings- en facilitaire kosten	2.409	2.227	2.489	2.455	34
3	Kosten informatisering & automatisering	1.374	1.594	1.739	1.442	297
4	Overige bedrijfsvoeringskosten	177	192	197	117	80
Totale bedrijfsvoeringskosten		26.036	25.180	28.144	27.536	608

Door uitgestelde activiteiten of slimmere oplossingen zijn investeringen niet of later dan gepland gedaan met als gevolg dat vooral de kapitaallasten en exploitatiekosten een stuk lager uitvallen. Ook administratieve aanpassingen hebben een positief effect. Zo werden softwarelicenties in het verleden vooruitbetaald (in 2014 de kosten voor 2015). Dit is nu rechtgetrokken.

Zoals in bovenstaande tabel te zien is bestaat het merendeel van de bedrijfsvoeringskosten uit personele bedrijfsvoeringskosten. Deze zijn als volgt opgebouwd:

Nr	Bedragen (x € 1.000)	Rek. 2014	Begroting 2015		Rek. 2015	verschil
			oorsp.	incl. wijz.		
1	Loonkosten/sociale uitkeringen	18.911	19.273	18.715	18.850	-135
2	Inhuurkosten	2.442	921	4.432	4.214	218
3	Opleidingskosten	184	263	224	367	-143
4	Algemene personele kosten	538	710	539	354	185
5	Vergoedingen personeel	0	0	-191	-262	71
Totale personele bedrijfsvoeringskosten		22.076	21.167	23.718	23.523	196

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt zijn de personele bedrijfsvoeringskosten binnen budget gebleven.

In de personele bedrijfsvoeringskosten is een bedrag van € 338.000 opgenomen als storting in de voorziening OP/NP Wethouders (ouderdoms- en nabestaandenpensioen). Dit bedrag is noodzakelijk om over voldoende middelen te beschikken om de betrokken (oud)-bestuurders of hun weduwen van een ouderdoms- of nabestaandenpensioen te voorzien.

Binnen de organisatie is breed gebruik gemaakt (ruim 80%) van het ILB (Individueel LoopbaanBudget). Dit mede door een initiatief van de Ondernemingsraad. Per saldo heeft dit geleid tot een incidentele overschrijding van de opleidingskosten met € 143.000.

De vergoedingen personeel betreffen vergoedingen voor personeelsleden die elders werkzaam zijn.

Missie/visie

Missie

Alle medewerkers staan ten dienste van het bestuur, de inwoners, instellingen en bedrijven in Veldhoven. Wij brengen Veldhoven verder, helpen waar we kunnen en stellen grenzen waar nodig.

Visie

Wij zijn een partner voor ons bestuur en doen dit op een betrouwbare, professionele en vernieuwende manier. Onder 'regie' verstaan wij het bijeenbrengen van partners (instellingen, bedrijven, individuen) waarbij wij op de achtergrond de kaders en het speelveld bewaken. Wij benaderen onze verantwoordelijkheid altijd vanuit verschillende perspectieven. In onze advisering aan het college prevaleert de integrale boven de technisch optimale invalshoek. Onze organisatie is 'Lean and mean'. Wij streven naar een kleine, wendbare en innovatieve organisatie. Wij werken in Europees, nationaal of regionaal verband samen als vraagstukken daarom vragen en benutten onze eigen Veldhovense kracht dicht bij de burgers, bedrijven en instellingen.

Bedrijfsconcept

De rol van de gemeente wijzigt van regelgever, handhaver en dienstverlener naar netwerkpartner in de samenleving. Dit vraagt veel van onze medewerkers. Hun doorontwikkeling is in 2015 ondersteund door het Veldhoven Development traject waarin al onze medewerkers zichzelf kunnen ontwikkelen en zich de competenties die

bij de veranderende rol hoort eigen kunnen maken. Uiteraard is dit een permanent proces.

Basis op Orde

Onze doelstelling is om betere en efficiëntere dienstverlening aan onze klanten te bieden. Dit betekent voordeel voor de klant en de eigen organisatie. Het aanbieden van onze producten gaat zoveel als mogelijk digitaal. Dit doen we volgens landelijke afspraken en gestandaardiseerde voorzieningen en hebben veelal een wettelijke verplichting. Alle activiteiten die hiertoe een bijdrage moeten leveren zijn ondergebracht in het programma Basis op Orde.

Per 1 januari 2016 is het programma de Basis op Orde beëindigd. Met het programma is veel bereikt zoals:

op het gebied van dienstverlening:

- Onze klanten kunnen ook buiten kantoor tijden bij ons terecht
- Onze klanten krijgen eerder en beter antwoorden op hun vragen
- We gebruiken dezelfde (klant)gegevens en kunnen ervan uitgaan dat deze kloppen
- Onze klanten kunnen kiezen hoe ze hun zaken willen regelen

op het gebied van bedrijfsvoering:

- Werken waar en wanneer we willen
- We kunnen digitaal werken
- We hebben onze 'zaken' op orde
- Digitaal vergaderen is een feit voor ons college en MT
- Onze medewerkers kunnen elkaar beter vinden en herkennen
- We hebben een visie op Slimmer Werken
- De digitale handtekening is gezet

op het gebied van informatiebeveiliging:

- We hebben een informatieveiligheidsfunctionaris
- Er is sturing op 303 beveiligingsmaatregelen
- Onze medewerkers zijn zich meer bewust van veiligheid en beveiliging van informatie

Daarmee is de afgelopen drie jaar de basis gelegd voor betere dienstverlening en bedrijfsvoering. We gaan verder om deze basis goed te onderhouden en door te ontwikkelen.

Planning en control

Interne beheersing

Voor beheersing van onze processen en uitvoering conform de geldende wet- en regelgeving beschikken we over instrumenten zoals het nemen van organisatorische maatregelen, interne controles en onafhankelijke toetsing daarop. De uitdaging blijft om de controles zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, met de nadruk op de processen van materieel belang. In dit licht is in 2015 het Interne controleplan volledig geactualiseerd. Het meerjarige plan is een leidraad voor de organisatie om te waarborgen dat financiële beheershandelingen getrouw en rechtmatig worden uitgevoerd. Het eindresultaat is gericht op een organisatie die in control is. Bij de gedecentraliseerde processen in het sociaal domein heeft de focus in 2015 gelegen op de continuïteit van zorg en ondersteuning aan cliënten. Dit heeft in belangrijke mate bijgedragen aan een, in algemene zin, beheerst verlopen transitie.

Ondanks alle inspanningen zijn de knelpunten rondom de administratieve processen bij het inrichten van de nieuwe taken in 2015 nog niet opgelost, waardoor onzekerheid kan resteren bij het aantonen van rechtmatigheid en getrouwheid. De in 2015 gezette stappen worden in het perspectief gezet van een traject dat erop is gericht om in 2016 aan de vooraf gestelde normen te voldoen.

Planning & control cyclus

Begin 2015 is de vernieuwde P&C cyclus geëvalueerd. Hieruit is naar voren gekomen dat de kwartaalrapportages goed toegankelijk zijn voor de raad. De enige aanpassing betreft de meerjarige financiële doorkijk, die opgenomen zal worden in de kwartaalrapportages.

Bijstellingen

Onze financiële positie heeft ook in 2015 weinig ruimte geboden voor nieuwe activiteiten en heeft gedwongen tot het maken van keuzes. Belangrijke stappen zijn afgelopen jaar gezet in de trajecten van de kerntakendiscussie en de bezuiniging op de subsidies van vijf grote instellingen. Waar bezuinigingen leiden tot een toename van risico's sturen we hierop binnen ons risicomanagement. We nemen de beheersingsmaatregelen die nodig zijn om in control te blijven. Aansluitend op de begroting 2016 zijn de Programmakaarten geactualiseerd.

Audits

Op basis van de onderzoeksverordening voert het college periodiek onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid uit. Door capaciteitsgebrek en herprioritering is de definitieve rapportage over het onderzoek naar externe inhuur vertraagd en zal in de eerste helft van 2016 verschijnen.

Aangezien de procesoptimalisaties in het kader van het programma "Basis op Orde" geen structureel vervolg krijgen is combinatie met de onderzoektrajecten niet mogelijk gebleken. In 2016 zal een nieuw onderzoeksplan worden opgesteld.

Aanbesteding accountantscontrole

Wegens het aflopen van de overeenkomst met EY Accountants is in het najaar van 2015 de aanbesteding gestart om voor de controle vanaf 2016 een (nieuwe) accountant te benoemen. Deze aanbesteding vindt overigens samen met Best en Oirschot plaats

Auditcommissie

In 2015 heeft de raad de verordening vastgesteld waarin de nieuwe taken, samenstelling en werkwijze van de auditcommissie is vastgelegd. Daarop zijn vier auditcommissieleden benoemd.

Personeel

Modern werkgeverschap.

In 2015 zijn de gemoderniseerde HRM instrumenten behorende bij de gesprekscyclus (jaargesprek, beoordeling, POP, etc) ingevoerd. In 2015 is een digitale tool ('E-Progress') ter ondersteuning van de gesprekscyclus operationeel geworden.

Het Nieuwe Werken.

In 2015 is de visie op slimmer werken opgesteld. Dat betekent een flexibelere benutting van beschikbare werkruimtes, multifunctionele vergader- en spreekruimtes en de mogelijkheid om samen met medewerkers van andere partijen te werken, zodat het gemeentehuis geleidelijk een ander karakter krijgt en meer het huis van de gemeente wordt. Slimmer werken betekent ook dat het plaats- en tijdonafhankelijk werken binnen onze organisatie wordt ingevoerd.

Mobiliteit.

Op het gebied van mobiliteit werkt gemeente Veldhoven nauw samen met gemeente Best. Zo delen beide organisaties structurele vacatures en tijdelijke werkzaamheden met elkaar. Dit alles vanuit de gedachte dat beide organisaties elkaar kunnen versterken (vermindering kwetsbaarheid en vermindering van externe inhuur) en dat aan de zittende medewerkers meer kansen in het kader van mobiliteit kunnen worden geboden.

In 2015 is gestart met het in beide organisaties inventariseren van deze sleutelposities. Doelstelling hierbij is om kwetsbare eenmansfuncties binnen de organisaties te lokaliseren en te bepalen hoe de kwetsbaarheid met betrekking tot deze functies gereduceerd c.q. voorkomen kan worden. Deze inventarisatie vormt een belangrijke bouwsteen om, samen met gemeente Best, te komen tot een volwaardige strategische personeelsplanning.

Werkkostenregeling.

In 2015 is de werkkostenregeling ingevoerd. Dit is een landelijke verplichting, opgelegd door de rijksoverheid, met als doel om administratieve lastenverlichting te realiseren. Per saldo is overigens sprake van een administratieve lastenverzwaring.

Arbo.

a. Verzuim.

Gedurende 2015 wordt verder gegaan op de ingeslagen weg en sorteren we voor om te komen van verzuimbegeleiding tot gezondheidsmanagement. In 2014 heeft het management zichzelf een taakstelling opgelegd om het verzuimpercentage op 4,8% (2013 was 5,74%) en de meldingsfrequentie op maximaal 1,33 (2013 was 1,25) te brengen. Hiermee liggen we inmiddels op koers. Deze streefcijfers zijn de landelijke gemiddelden voor vergelijkbare gemeenten. Verder blijven we in 2015 preventieve maatregelen treffen en inzetten om het verzuim terug te dringen.

Gedurende 2016 wordt verder gegaan op de ingeslagen weg en sorteren we voor om te komen van verzuimbegeleiding tot gezondheidsmanagement. In 2015 bedroeg het verzuimpercentage 5.11%. De meldingsfrequentie was 1,07. Dit betekent een lichte stijging ten opzichte van het jaar 2014. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de grote griepgolf waarmee we begin 2015 zijn geconfronteerd.

b. Veilig en gezond werken.

In het eerste kwartaal van 2015 is RI&E afgerond. Uit deze inventarisatie is een aantal knelpunten naar voren gekomen die neergelegd zijn in een plan van aanpak. Dit plan wordt momenteel door de organisatie uitgevoerd..

Eind 2015 is een medewerkers onderzoek (MEO) opgestart. De resultaten hiervan zijn in januari 2016 bekend gemaakt en worden gedurende het eerste kwartaal van 2016 met medewerkers besproken.

Juridische kwaliteitszorg

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt gestructureerd gewerkt aan de juridische kwaliteitszorg. Daartoe zijn kwaliteitsnormen vastgesteld. Deze vormen het fundament van de juridische kwaliteit in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Doel is maatregelen te treffen die er op zijn gericht dat de kwaliteit van de gemeentelijke producten en diensten voldoet aan de wettelijke eisen. Elk halfjaar wordt de actuele status besproken met de afdelingen.

In 2015 werden onder meer de volgende actiepunten uitgevoerd:

- koersbepaling gebruik elektronisch Gemeentebblad;
- deregulering vergunningenstelsel Apv;
- verkenning/implementatie wijzigingen Gemeentewet, Wet hergebruik overheidsinformatie en Wet Aansprakelijkheid Schijnconstructies;
- actualisering gemeentelijke regelgeving en mandaatregeling;
- verkenning gevolgen nieuwe EU-verordening gegevensbescherming analyses/metingen/rapportages (privacy, rechtszaken, bezwaren & klachten, databestanden voor regelingen en contracten).

Inkoop

In september van 2015 is het centrale inkoopcluster geformaliseerd en zijn, naast de vaste invulling voor de inkoopondersteuning en advisering door Bizob, ook eigen medewerkers actief. Hierdoor is een vaste werkwijze omtrent de contractregistratie en archivering tot stand gekomen. Het managen van deze contracten in de vorm van contractmanagement om de informatievoorziening aan het management te optimaliseren, zal in 2016 verder verkend worden. Daarnaast is in 2015 een aanzet gemaakt om het beleid omtrent social return te actualiseren en, daar waar mogelijk, een prominenter rol binnen de inkoopactiviteiten te geven. Het functioneel inkopen blijft een aandachtspunt en zal bij elke sourcing gezien worden. Concrete voorbeelden zijn, met uitzondering van de geïntegreerde contractvorm voor de verbouwing van de Kempen Campus, in 2015 nog niet te benoemen. Deze kansen liggen, met het oog enkele (ver)bouwprojecten en mogelijk facilitaire zaken overigens wel in de nabije toekomst.

In 2015 is een aantal inkooptrajecten (centraal) door het cluster inkoop uitgevoerd. De gestelde doelstelling om de inkoopfunctie te centraliseren zal bijdragen aan de verdere professionalisering van inkoop. Dit is een proces dat gefaseerd zal worden ingevoerd. De inkooptrajecten die door de lijnafdelingen zelf zijn uitgevoerd vallen buiten de scope van de paragraaf bedrijfsvoering.

Huisvesting

In 2015 is het fractiehuis gesloopt i.v.m. de bouw van een bioscoop. De fracties zijn gehuisvest in het gemeentehuis waarbij ze gebruik maken van de vergaderkamers op de 1^e etage. Hierdoor is er vooral 's avonds meer bedrijvigheid in het gemeentehuis. Naar aanleiding van het slimmer werken project zijn er in het laatste kwartaal van 2015 circa 100 werkplekken verhuisd met als doel de verschillende organisatie-eenheden beter te situeren.

Interne Milieuzorg

Om de interne milieuzorg verder te verbeteren zijn in de vergaderruimtes bewegingssensoren geplaatst worden. Hiermee wordt getracht het energieverbruik verder te minimaliseren.

2.2.6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente Veldhoven zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren dat uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente beleidsmatig verantwoordelijk voor het realiseren van de doelstellingen van de programma's.

Verbonden partijen zijn (bijna) altijd samenwerkingsverbanden. Het kan daarbij gaan om een samenwerking met andere gemeenten, zoals Metropool Regio Eindhoven (MRE), maar ook over een samenwerking met private partijen bijvoorbeeld een ontwikkelingsmaatschappij voor de realisatie van een groot project.

Gemeenten kunnen vier redenen hebben om met elkaar samen te werken in de vorm van een verbonden partij:

- vanwege het grensoverschrijdende karakter van de problematiek;
- om efficiencyvoordelen te behalen;
- vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking;
- kennisvergroting en –borging.

De samenwerking kan van publiekrechtelijke of van privaatrechtelijke aard zijn. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een stichting, een NV of een BV. Op deze samenwerking zijn de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Als de partijen kiezen voor samenwerking op grond van het publiekrecht geldt de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

De belangrijkste verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen MRE, GGD Brabant-Zuidoost, Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Ergon), Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en de OmgevingsDienst ZuidOost Brabant (ODZOB). Daarnaast heeft de gemeente Veldhoven aandelen in bijvoorbeeld de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Een compleet overzicht is te vinden in tabel 1 Overzicht verbonden partijen per 31 december 2015, achteraan in deze paragraaf.

Wettelijk kader

Publiekrechtelijke samenwerking

Volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de raad, het college van B en W en de burgemeester afzonderlijk of samen met twee of meer andere gemeenten bevoegd (uiteraard allemaal voor zover zij voor de eigen gemeente bevoegd zijn) een gemeenschappelijke regeling te treffen die in het belang is van de gemeente. Het college en de burgemeester kunnen slechts een gemeenschappelijke regeling treffen als zij van de gemeenteraad een verklaring van geen bezwaar hebben ontvangen. Onder het treffen van een regeling verstaan we ook het wijzigen ervan, het toetreden tot en het uittreden uit een regeling.

Privaatrechtelijke samenwerking

Volgens de Gemeentewet is het college bevoegd om besluiten te nemen voor deelname in en de oprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen. Wel is sprake van een zogeheten voorhangprocedure (op basis van artikel 169, lid 4 van de Gemeentewet), die de raad de mogelijkheid biedt om – voorafgaand aan het daadwerkelijke besluit tot deelname – zijn 'wensen en bedenkingen' kenbaar te maken aan het college. Gedeputeerde Staten moeten vervolgens goedkeuring verlenen voor de deelname in een private rechtspersoon. Deze goedkeuring is alleen mogelijk

wanneer de deelname 'in het bijzonder aangewezen moet worden geacht' voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang.

De Wet fido sluit het houden van aandelen (zowel een bestuurlijk als een financieel belang) met een beleggingsoogmerk uit.

Ontwikkelingen

Hieronder wordt de belangrijkste ontwikkeling voor deze paragraaf geschetst. Verder wordt verwezen naar de jaarrekeningen en begrotingen van gemeenschappelijke regelingen die regulier door de raad worden behandeld.

Brainport Development NV

Eind 2016 loopt de huidige periode van meerjarenplan en –financiering van Brainport Development NV af (2013-2016). Het meerjarenplan 2017-2020 inclusief financiering wordt in het eerste halfjaar van 2016 opgesteld. Dit plan wordt aan de raad voorgelegd.

Werkvoorzieningschap regio Eindhoven

Met de intrede van de Participatiewet vanaf 2015 is de instroom in de wet op de sociale werkvoorziening gesloten. Hiermee is de bestaande werkvoorziening een sterfhuisconstructie geworden. Het bestuur van de werkvoorziening verwacht dat de reserves en de afgesproken financiering vanuit de gemeenten voldoende zijn om het bestaan tot 2020 te kunnen garanderen. Om de rechten van de huidige SW-populatie te kunnen garanderen na 2020, werkt het bestuur aan een toekomstvisie die medio 2016 wordt verwacht.

Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Formeel is deze rechtspersoon nog niet opgericht en is daarom (nog) geen verbonden partij.

Financiële risico's gemeenschappelijke regelingen

Het risico van gemeenschappelijke regelingen bestaat uit het deel dat de gemeente verhoudingsgewijs inneemt in het eventuele liquidatiesaldo van een samenwerkingsverband. Door de afvaardiging in het algemeen bestuur van een samenwerkingsverband behoudt Veldhoven invloed en nemen financiële risico's af. De jaarstukken van de verbonden partijen komen na beoordeling door het college in de raad. Opgemerkt wordt verder dat de verbonden partijen beschikken over (beperkte) reserves om risico's op te kunnen vangen.

Het financiële risico is pas te kwantificeren als de verbonden partij zich in een liquidatiefase bevindt.

Financiële risico's privaatrechtelijke verbondenheden

De financiële risico's waar Veldhoven mee geconfronteerd wordt vanwege privaatrechtelijke verbonden partijen blijven beperkt tot de waarde van de belangen. Een aanvullend risico is dat enkele dividenduitkeringen structureel als opbrengst in de begroting zijn geraamd. Die ramingen zijn in de regel gebaseerd op recente informatie van de betreffende ondernemingen.

De waarde van de betreffende aandelenbelangen worden hieronder weergegeven om een beeld te geven van de omvang van de mogelijke risico's.

Waarde aandelenbelang op 31-12-2015	
Verbonden partij	
NV BNG	€ 80.000
NV Brabant Water	€ 4.000
Brainport Development NV	€ 91.664

Het risico op vermindering van de waarde van de aandelenbelangen van NV BNG en NV Brabant Water schatten wij verwaarloosbaar klein in.
De financiële risico's samenhangend met de overige privaatrechtelijke verbondenheden (voor een volledig overzicht zie de tabel 1 Overzicht verbonden partijen per 31 december 2015) schatten wij tevens verwaarloosbaar klein in.
Enerzijds omdat de betreffende partijen zelf reserves hebben om risico's op te vangen, anderzijds omdat de resterende rechtspersonen een coöperatie met uitsluiting van aansprakelijkheid vormen.

Samenvattend zien wij binnen onze verbonden partijen voor één partij een financieel risico, namelijk voor Brainport Development NV.

In ons risicomanagementsysteem NARIS (zie ook paragraaf Weerstandsvermogen) hebben wij hiervoor een risico opgenomen van 10% kans met een schade van € 100.000,-. Hiermee achten wij de financiële risico's samenhangend met verbonden partijen voldoende te hebben ondervangen.

Tabel 1: Overzicht verbonden partijen per 31 december 2015

Verbonden partij (en vestigingsplaats)	Behartigd openbaar belang	Relatie met programma
Gemeenschappelijke regelingen		
MRE (Eindhoven)	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van: economie ruimte en wonen verkeer en vervoer plattelandsontwikkeling recreatie en toerisme milieu zorg en welzijn cultuurhistorie	1 Stedelijke Ontwikkeling 2 Wonen 5 Bereikbaarheid 8 Milieu en duurzaamheid 9 Economie en arbeidsmarktbeleid 13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuidoost-Brabant (Helmond)	Gemeenschappelijke belangenbehartiging op het gebied van gezondheid(szorg)	7 Collectieve voorzieningen Maatschappelijke participatie
Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (Eindhoven)	Sociale werkvoorziening	9 Economie en arbeidmarktbeleid
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (Eindhoven)	De taken op het gebied van brandweezorg, regionaal ambulance vervoer, crisisbeheersing en geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen (GHOR) regionaal vormgeven en uitvoeren. Met als doel incidenten en rampen te voorkomen, beperken en bestrijden.	3 Veiligheid 7 Collectieve voorzieningen Maatschappelijke participatie
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (Eindhoven)	Met provincie en gemeenten samenwerken om de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van complexe bovenlokale milieugerelateerde uitvoeringstaken te verbeteren.	8 Milieu en duurzaamheid 14 Publieksdienstverlening
Privaatrechtelijke verbondenheden		
NV Bank Nederlandse Gemeenten (Den Haag)	Bankieren voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten	16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering
NV Brabant Water ('s-Hertogenbosch)	Het in stand houden van de benodigde infrastructuur om water te distribueren	16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering
Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A. (Nuenen)	Adviesdiensten ten aanzien van het bosgebied, contacten met de rijksoverheid	4 Beheer openbare ruimte
Brainport Development	De positie van Veldhoven binnen de Brainport-regio	9 Economie en

Verbonden partij (en vestigingsplaats)	Behartigd openbaar belang	Relatie met programma
NV (Eindhoven)	versterken en een actieve bijdrage leveren aan de versterking van de economische structuur in de regio	arbeidsmarktbeleid
Stichting BIZOB (Eersel)	Het uitvoeren van, het begeleiden van en adviseren in een gezamenlijk professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid, ook voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten	Alle
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	Een coördinerende en faciliterende rol nemen bij aanpak van complexe casuïstiek binnen de thema's (risico)jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, relationeel geweld en overlast en verslaving, waarbij zorg en veiligheid een rol spelen. Gezamenlijke inspanning van gemeenten en ketenpartners is hierbij een randvoorwaarde	3 Veiligheid

Tabel 2: Financiële positie verbonden partijen
(Bedragen in € 1.000)

Naam verbonden partij	Resultaat 2015	Vreemd vermogen 31-12-2014	Vreemd vermogen 31-12-2015	Eigen Vermogen 31-12-2014	Eigen Vermogen 31-12-2015
Gemeenschappelijke regelingen					
Metropool Regio Eindhoven (MRE)	750 (inschatting)	195.532	40.400 (inschatting)	2.139	1.073 (inschatting)
GGD	52	12.593	14.096	2.282	2.352
Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven	1.514	5.640	6.615	7.733	8.816
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost	4.579	28.667	28.629	7.498	6.879
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	543	6.755	6.265	1.033	1.576
Privaatrechtelijke verbondenheden					
NV Bank Nederlandse Gemeenten	226.000	149.923.000	145.348.000	3.582.000	4.163.000
NV Brabant Water	36.782 (inschatting)	415.793	415.793 (inschatting)	483.813	493.813 (inschatting)
Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A.	35	6.493	7.954	377	412
Brainport Development NV	85 (inschatting)	1.989	2.456 (inschatting)	3.252	3.337 (inschatting)
Stichting BIZOB	483	324	388	1.315	1.167

2.2.7 Paragraaf grondbeleid

1. Inleiding

In onderstaand overzicht staan de bouwgrondexploitaties (hierna: BGE's) die opgenomen zijn in de jaarrekening 2015. Deze worden ontwikkeld op basis van de uitgangspunten van het gemeentelijk grondbeleid.

Voor de uitgangspunten en de definities van het grondbeleid wordt verwezen naar de Kadernota Grondbeleid 2011-2018 en naar het Meerjarenperspectief Bouwgrondexploitaties die opgenomen is als een bijlage van de begroting 2016.

De volgende bouwgrondexploitaties zijn opgenomen in de jaarrekening 2015 waarbij de gemeente alleen nog In Exploitatie Genomen Gronden (IEG) kent en dus geen Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEG).

Project-nummer	Naam Project	
905500	Zilverackers - Oerle Zuid	IEG
908200	Habraken	IEG
908500	Zilverackers - De Drie Dorpen	IEG
908900	De Plaatse	IEG
910000	Koningshoeven	IEG
910200	Run 2000	IEG
911100	Kasteel Zijderwijck	IEG
911400	Slot-Oost	IEG
911800	Noordrand Meerstraat	IEG
912100	Schippershof	IEG
912500	Leuskenhei	IEG
913000	Noordrand Zandven	IEG
913400	Alm/phoeniks	IEG
917200	De Hoge Boght	IEG
917300	Heistraat-Zoom	IEG
917400	Centrumontwikkeling cinema	IEG
917600	Entrada II	IEG
917700	Kemphaan	IEG

Tweemaal per jaar worden alle BGE's van de gemeente Veldhoven herzien. Halverwege het jaar worden de BGE's herzien ten behoeve van de meerjarenplanning bij de begroting en aan het eind van het jaar worden de BGE's herzien in het kader van de jaarrekening.

Deze paragraaf gaat specifiek in op de herziening in het kader van de jaarrekening 2015.

Met het grondbeleid kan de gemeente invloed uitoefenen op de realisatie van doelstellingen van gebiedsontwikkeling en de beleidsterreinen die daarmee verband houden, zoals verkeer en vervoer, cultuur, welzijn, onderwijs, sport, recreatie en natuur, volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu. Daarnaast heeft het grondbeleid invloed op de financiële situatie van de gemeente. De kosten en de opbrengsten van gebiedsontwikkeling en de hiermee samenhangende risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

2. Projecten gebiedsontwikkeling in 2015

In het afgelopen jaar is de vraag naar woningen weer toegenomen. Deze omslag versterkt het vertrouwen dat de prioriteitstelling die is aangebracht in een aangepaste

woningbouwplanning reëel is. In 2015 zijn de tekenen van herstel van de markt sterker zichtbaar geworden. Op een aantal ontwikkellocaties in Veldhoven wordt gebouwd en wordt naar verwachting in 2016 een groot aantal woningen opgeleverd. We merken dat er weer meer vraag is naar particuliere bouwkvavels maar ook naar bedrijfskvavels. Met marktpartijen zijn nieuwe plannen gemaakt die beter aansluiten bij de huidige marktvraag. Onderstaand worden de BGE's toegelicht.

Woningbouw en voorzieningen

Noordrand Meerstraat

Met het project Meerstraat vindt er een stedenbouwkundige afronding plaats van het noordelijke deel van Veldhoven. Diverse deelprojecten, zoals JOVO, Reeburgh en Reegel, zijn gerealiseerd. De locatie Kemphaan is in 2015 succesvol opgeleverd met de realisatie van 22 sociale woningen. Op de locatie Muijderman wordt gebouwd en de planvorming voor de locatie Entrada II is in een vergevorderd stadium.

Zilverackers: Oerle-Zuid

Met de eerste fase bouwrijp maken is begin 2013 gestart. In 2016 zal met de derde fase bouwrijp maken worden gestart. Bogaerdhoeve, de projectmatige tweede fase van 107 woningen is succesvol op de markt gezet. Deze woningen zullen in 2016 opgeleverd worden. Momenteel worden de projectmatige woningen van fase 3 op de markt gezet. Het gebied van fase 3 is hiervoor herverkaveld, zodat deze meer aansluit op de marktvraag. Met de bouw van particuliere woningen is in de tweede helft van 2013 gestart. De vraag naar duurdere woningen en kvavels is beperkt. Daar waar mogelijk worden plannen aangepast of verkoop gestimuleerd.

De Hoge Boght

In het gebied Zilverackers heeft de gemeente een openbare begraafplaats De Hoge Boght. In 2013 heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor de realisatie van uitvaart gerelateerde voorzieningen (waaronder een kleinschalig crematorium) nabij de begraafplaats. Een uitvaartonderneming is in 2013 gestart met de planvoorbereiding en in 2015 is de grond notarieel overgedragen. Dit project levert een positief financieel resultaat op.

Zilverackers: De Drie Dorpen

Afhankelijk van het uitgiftetempo in Oerle-Zuid wordt de planning van de Drie Dorpen aangepast. In de huidige planning wordt uitgegaan van drie dorpen met een gemiddelde grootte van 500 woningen en de realisatie van ca. 150 woningen per jaar. Huysackers is het meest uitgewerkt. Wel is gebleken dat sommige randvoorwaarden en uitgangspunten moeten worden geactualiseerd en getoetst aan de markt. Daarnaast is gekeken naar risico's en kansen. De gemeenteraad zal in 2016 hierover worden geïnformeerd. In Huysackers worden vanaf 2018 kvavels uitgegeven, daarna volgen Bosackers en Schootackers.

Leuskenhei

Een plan voor 53 zorgwoningen (intramuraal en extramuraal) en 8 patiowoningen van een woningcorporatie is door de gemeente positief beoordeeld en hiervoor is een overeenkomst met de exploitant gesloten. De bestemmingsplanprocedure wordt momenteel doorlopen.

Schippershof

De plannen voor het particulier initiatief Schippershof zijn gereed en zijn in 2014 in de verkoop gegaan. In 2015 is gestart met de bouw. De eerste woningen zullen mogelijk nog in 2016 worden opgeleverd.

De Plaats

Dit is een particulier initiatief, ook wel de Looierij genaamd, met een actieve grondverkoop vanuit de gemeente. Begin 2015 heeft de gemeente de grond hiervoor verkocht en nog in 2015 heeft de ontwikkelaar de bouw succesvol afgerond.

Slot-Oost

Over project Slot-Oost is gesproken met een nieuwe ontwikkelaar en in 2015 is de intentiefase afgerond met een overeenkomst. De gemeente en de ontwikkelaar onderzoeken momenteel de afzetmogelijkheden.

Kasteel Zuyderwijck

De ontwikkeling van Kasteel Zuyderwijck is stilgelegd in afwachting van besluitvorming over het gewenste herontwikkelingsprogramma.

Koningshoeven

Woningbouwproject Koningshoeven heeft onvoldoende marktpotentie voor ontwikkelaars gehad door zeer beperkte afzetmogelijkheden. Dit had o.a. te maken met de locatie en de grootte van de kavels/woningen. De kansen voor ontwikkeling van de locatie Koningshoeven worden door de aanleg van de nieuwe aansluiting op de A67 en de realisatie van de N69 fors beïnvloed. Er wordt nu ingestoken op herontwikkeling naar parkeren voor het congrescentrum. Dit in de vorm van een erfpachtovereenkomst. Als gevolg van deze wijziging van het programma is deze BGE bij de jaarrekening 2015 afgesloten.

Centrumontwikkeling cinema

Het project centrumlocatie cinema is gericht op de ontwikkeling van een servicebioscoop en horeca in het centrum van Veldhoven. De gemeente en de ontwikkelaar hebben hiervoor een projectovereenkomst gesloten. Begin 2016 is gestart met de sloop van het fractiehuis waarna er gestart zal worden met de bouw van de servicebioscoop.

Bedrijventerreinen

Habraken

Habraken is een gemengd bedrijventerrein voor de huisvesting van lokale en regionale bedrijven. Welliswaar is de vraag naar kavels de afgelopen jaren gestagneerd, maar in 2015 was er weer sprake van een significant hogere interesse in kavels op Habraken. Momenteel lopen er in regionaal verband gesprekken om te komen tot een aanpassing van het aanbod van bedrijventerreinen, waar onder ook bedrijventerrein Habraken. Momenteel wordt er op basis van een marktgerichte benadering een voorstel voorbereid voor bestuurlijke besluitvorming. Alle terreinen van het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn door de Ambtelijke Werkgroep Werken van het Stedelijk Gebied bekeken op basis van marktvrage en daarbij is de vraag gesteld in hoeverre de markt behoefte heeft aan het betreffende terrein. Dit voorstel wordt aangevuld met informatie over eigendommen, financiële afspraken, beloftes uit het verleden en andere factoren. Ook de mogelijke transformatie naar een andere bestemming of een andere functie van het terrein wordt hierbij bekeken. Naar verwachting zullen colleges en gemeenteraden eind 2016 hierover besluiten nemen. Bij de jaarrekening 2014 is een voorziening voor de BGE Habraken gevormd. De uitgangspunten hiervoor blijven in de jaarrekening 2015 ongewijzigd.

Run 2000

In goed overleg met een aantal zittende eigenaren is onderzocht of herontwikkeling van het gebied mogelijk c.q. rendabel is. Op basis van deze gesprekken is geconcludeerd dat de afzetmogelijkheden beperkt zijn. Daarom is deze BGE bij de jaarrekening 2015 afgesloten.

Noordrand Zandven

Zandven is het bedrijventerrein dat is ingericht voor de realisatie van werkkavels en woon-werk kavels. In Veldhoven is in de afgelopen periode geen belangstelling geweest voor de woon-werkkavels. De huisvesting van bedrijven wordt meer passend geacht op bedrijventerreinen De Run en Habraken. De gemeente en een aantal marktpartijen hebben een koopovereenkomst gesloten om een deel van dit terrein op een innovatieve wijze te herontwikkelen naar woningbouw.

Heistraat-Zoom

De bestemmingsplanprocedure was opgestart om de bedrijfsbestemming mogelijk te maken. Het college heeft het wijzigingsplan Heistraat-Zoom vastgesteld. De Raad van State (RvS) heeft op 8 juli 2015 het besluit van het college vernietigd. De reden hiervoor is dat het plan niet voldoet aan de ladder voor duurzame verstedelijking. De RvS is van mening dat er onvoldoende inzichtelijk is gemaakt dat er voor de ontwikkeling van de betreffende locatie een regionale actuele behoefte bestaat. De verwachting is dat het bestemmingsplan wel door de RvS wordt goedgekeurd indien de gemeente een concrete kandidaat voor de bedrijfskavel heeft.

3. Stand van zaken resultaat bouwgrondexploitaties

Het herzien van de diverse bouwgrondexploitaties betekent dat de ramingen en/of plannings zijn aangepast ten opzichte van de berekeningen van de begroting 2016. Een grondslag hiervoor ligt in een gewijzigd ruimtegebruik of een aangepaste planning van gronduitgifte als gevolg van de gewijzigde marktvraag. Ten behoeve van de bouwgrondexploitaties van de jaarrekening 2015 is rekening gehouden met de woningbouwplanning en bedrijfskavelplanning per 1 januari 2016.

Parameters

De parameters vormen input voor de berekeningen bij de jaarrekening 2015. Alle bouwgrondexploitaties gaan uit van de netto contante waarde per 01-01-2016. De hierbij gehanteerde parameters zijn:

- Rente 1,8 % op jaarbasis voor de jaren 2016 tot en met 2019. Vanaf 2020 wordt gerekend met een stijging van de rente met 0,1% per jaar. Over 2015 is 2,6% rente gehanteerd;
- Kostenstijging op jaarbasis:
  - 2016 t/m 2019: 0,0%
  - 2020 en verder: 2,0%
- Opbrengstenstijging op jaarbasis:
  - 2016 t/m 2019: 0,0%
  - 2020 en verder: 2,0%
  - Voor grondgebonden woningen wordt in 2016 gerekend met een stijging van 5,0% conform het gemeentelijk grondprijsbeleid.
- Minimum gehanteerde grondquote: 10 %
- Als er nog geen VON-prijzen bekend zijn wordt gerekend met de grondgebonden prijs voor de betreffende categorie.

Afdracht Bovenwijkse Voorzieningen

Per BGE is beoordeeld of een afdracht aan Bovenwijkse Voorzieningen (BoVo) meegenomen wordt. Hierbij wordt een vaste rekeneenheid gehanteerd in de vorm van een afdracht per woningequivalent. Hierbij zijn bedrijven, winkels en kantoren omgerekend naar woningequivalenten.

Het bedrag per woningequivalent was voor iedereen hetzelfde. Op basis van een besluit van de gemeenteraad in 2015 (bij de Voorjaarsnota 2016) is dit per 1 januari 2016 veranderd voor kleine woningen afhankelijk van de grootte van de woning. In wijken en bedrijventerreinen zijn er voorzieningen waar iedereen gebruik van maakt en profijt van heeft. Voortaan wordt rekening gehouden met de grootte van de

woning. De nieuwe verdeling van de BoVo-bijdrage, die ook in is gegaan op 1 januari 2016, is gebaseerd op bruto vloeroppervlakte en ziet er als volgt uit:

- woning tot 60 m2 : € 3.444,- per pand;
- woning 60 – 90 m2 : € 6.810,- per pand;
- woningen groter dan 90 m2: € 7.827,-per pand.

Ook het moment van betaling van de BOVO-bijdrage heeft de gemeente versoepeld. Deze bijdrage mag onder bepaalde voorwaarden nu later worden afdragen. Eerder moest de bijdrage bij de aanvraag van de bestemmingsplanwijziging worden betaald. Vanaf 1 januari 2016 mag deze bijdrage worden betaald uiterlijk op het moment dat bestemmingsplan onherroepelijk is.

In onderstaand overzicht is weergegeven hoeveel er bij de jaarrekening 2015 is gestort ten behoeve van de Voorziening BoVo:

Project- nummer	Naam project	Bedrag gestort in voorziening BoVo 2015
905500	Oerle-zuid	-261.000
908200	Habraken	-259.000
908500	Zilverackers- drie dorpen	-756.000
908900	de Plaatse	20.000
911400	Slot-oost	-82.000
911800	Noordrand Meerstraat	-97.000
912500	Leuskenhei	-50.000
913000	Noordrand Zandven	-25.000
913400	Alm Phoenix	8.000
917200	De Hoge Boght	81.000
917300	Heistraat Zoom	-5.000
917400	Centrumontw. Cinema	-7.000
917600	Entrada II	190.000
917700	Kemphaan	-16.000
651400/39739	Her en der woningen	31.333
Totaal		-1.227.667

Afgesloten bouwgrondexploitaties in 2015

In onderstaand overzicht wordt weergegeven met welk resultaat de grondexploitaties in 2015 zijn afgesloten:

Project- nummer	Naam BGE	Boekwaarde 31-12-2015
908900	De Plaatse	-390.904
910000	Koningshoeven	-1.261.666
910200	De Run 2000	-852.799
917700	Kemphaan	341.360
Totaal		-2.164.009

Het resultaat van de afgesloten BGE's bedraagt per saldo € 2.164.009 negatief.

Tussentijdse winstnemingen

Bij de jaarrekening 2015 heeft geen toevoeging aan de algemene vrije reserve plaatsgevonden als gevolg van tussentijdse winstnemingen.

Verlieslatende complexen

In onderstaand overzicht wordt weergegeven welke bouwgrondexploitaties met een negatief eindresultaat op termijn zullen worden afgesloten en waarvoor een voorziening verlieslatend complex wordt opgenomen. Ook wordt weergegeven welk verlies (in een eerder stadium) bij de jaarrekening 2014 werd verwacht. Het treffen van een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies.

Project- Naam BGE nummer	De bij de jaarrekening 2014 opgenomen voorziening verlieslatend complex	De bij de jaarrekening 2015 opgenomen voorziening verlieslatend complex	Vershil
905500 Zilverackers Oerle-zuid	-257.955	0	257.955
908200 Habraken	-956.561	0	956.561
908500 Zilverackers De Drie Dorpen	-1.690.114	0	1.690.114
908900 De Plaatse	-426.586	0	426.586
910200 Run 2000	-3.080.762	0	3.080.762
913400 Alm-Phoenix	-116.261	-65.900	50.361
917400 Centrumontwikkeling cinema	-108.071	-289.865	-181.794
Totaal	-6.636.310	-355.765	6.280.545

Het totaalbedrag aan voorziening verlieslatende complexen bedraagt € 355.765 in de jaarrekening 2015.

In de bovenstaande tabel is de voorziening voor het tussentijds afboeken van de boekwaarde in de BGE Habraken in de jaarrekening 2015 (à € 22,7 mln.) niet als voorziening verlieslatende complexen opgenomen.

Aandachtspunten

In de jaarrekening worden wederom risicoanalyses voor het grondbedrijf opgenomen in de vorm van scenarioberekeningen. Voor de accountantscontrole bij jaarrekening 2015 hebben die onderwerpen die in de managementletter staan de hoogste prioriteit. Dit zijn onder andere een goede analyse en waardering van Habraken en Zilverackers De Drie Dorpen.

De voorgestelde wijzigingen van het BBV zijn niet doorgevoerd in de jaarrekening 2015. De wijzigingen zijn nog niet vastgesteld en de commissie BBV heeft ook het advies gegeven om de wijzigingen niet door te voeren in de jaarrekening 2015.

4. Financieel resultaat bouwgrondexploitaties jaarrekening 2015

Onderstaand volgt een overzicht van de verschillen van de eindresultaten bij de jaarrekening 2015 en begroting 2016. Daarnaast worden de verschillen van de eindresultaten bij de jaarrekening 2015 en jaarrekening 2014 weergegeven.

Jaarrekening 2015 <-> Begroting 2016

Eindwaarde jaarrekening 2015:	€ 16.661.265,- voordelig
Eindwaarde begroting 2016:	€ <u>16.177.729,- voordelig</u>
Vershil:	€ 483.536,- voordeliger

Bouwgrondexploitaties					
BGE-nr.	Projectnaam	IEG/ NIEG	Eindwaarde begroting 2016	Eindwaarde jaarrekening 2015	Vershil
905500	Zilverackers, Oerle-zuid	IEG	276.281	447.581	171.300
908200	Habraken	IEG	167.132	184.435	17.303
908500	Zilverackers, De Drie Dorpen	IEG	7.966.243	10.510.679	2.544.436
908900	De Plaatse	IEG	-424.560	-390.904	33.656
910000	Koningshoeven	IEG	1.974	-1.261.666	-1.263.640
910200	Run 2000	IEG	-609.239	-852.799	-243.560
911100	Kasteel Zuyderwijck	IEG	0	0	0
911400	Slot-Oost	IEG	0	0	0
911800	Noordrand Meerstraat	IEG	2.459.185	2.878.664	419.479
912100	Schippershof	IEG	1.139	9.104	7.965
912500	Woonzorgcomplex Leuskenhei	IEG	141.919	130.117	-11.802
913000	Noordrand Zandven	IEG	4.422.403	3.401.873	-1.020.530
913400	Alm/phoeniks	IEG	-109.278	-65.900	43.378
917200	De Hoge Boght	IEG	586.211	591.642	5.431
917300	Heistraat-Zoom	IEG	404.497	396.225	-8.271
917400	Centrumontwikkeling cinema	IEG	-98.822	-289.865	-191.043
917600	Entrada II	IEG	654.791	630.718	-24.073
917700	Kemphaan	IEG	337.855	341.360	3.505
TOTAAL			16.177.729	16.661.265	483.536

Jaarrekening 2015 <-> Jaarrekening 2014

Eindwaarde jaarrekening 2015:	€ 16.661.265,- voordelig
Eindwaarde jaarrekening 2014:	€ 2.037.594,- voordelig
Vershil:	€ 14.623.671,- voordeliger

Bouwgrondexploitaties					
BGE-nr.	Projectnaam	IEG/ NIEG	Eindwaarde jaarrekening 2014	Eindwaarde jaarrekening 2015	Vershil
905500	Zilverackers, Oerle-zuid	IEG	-257.955	447.581	705.536
908200	Habraken	IEG	-956.561	184.435	1.140.996
908500	Zilverackers, De Drie Dorpen	IEG	-1.690.114	10.510.679	12.200.792
908900	De Plaatse	IEG	-426.586	-390.904	35.682
910000	Koningshoeven	IEG	7.256	-1.261.666	-1.268.922
910200	Run 2000	IEG	-3.080.762	-852.799	2.227.963
911100	Kasteel Zuyderwijck	IEG	0	0	0
911400	Slot-Oost	IEG	0	0	0
911800	Noordrand Meerstraat	IEG	2.411.590	2.878.664	467.075
912100	Schippershof	IEG	7.762	9.104	1.342
912500	Woonzorgcomplex Leuskenhei	IEG	91.038	130.117	39.079
913000	Noordrand Zandven	IEG	4.431.271	3.401.873	-1.029.398
913400	Alm/phoeniks	IEG	-116.261	-65.900	50.361
917200	De Hoge Boght	IEG	580.325	591.642	11.317
917300	Heistraat-Zoom	IEG	398.277	396.225	-2.052
917400	Centrumontwikkeling cinema	IEG	-108.071	-289.865	-181.794
917600	Entrada II	IEG	424.737	630.718	205.981
917700	Kemphaan	IEG	321.648	341.360	19.712
TOTAAL			2.037.594	16.661.265	14.623.671

Verklaring van verschillen > € 500.000:

Zilverackers Oerle-zuid:

In de jaarrekening 2015 wordt er gerekend met lagere kosten voor verharding en een lagere BoVo bijdrage. Dit heeft een positief effect op het eindresultaat. Ook wordt er in de jaarrekening 2015 gerekend met 5% stijging van de grondprijzen dat ook een positief effect op het eindresultaat heeft.

Habraken:

In de bovenstaande tabel is bij de eindwaarde van de jaarrekening 2014 de voorziening van € 22,7 mln. ook in de jaarrekening 2015 opgenomen. Deze voorziening heeft betrekking op het tussentijds afboeken in 2016. In de jaarrekening 2015 is deze voorziening gehandhaafd en bedraagt het eindresultaat € 0,2 mln. positief.

Zilverackers De Drie Dorpen:

In de jaarrekening 2015 wordt er gerekend met een lager rentepercentage waardoor de totale rentelast op deze BGE lager is dan in de jaarrekening 2014. Dit heeft een positief effect op het eindresultaat. Ook wordt er in de jaarrekening 2015 gerekend met 5% stijging van de grondprijzen dat ook een positief effect op het eindresultaat heeft.

Koningshoeven:

Bij de jaarrekening 2014 was het uitgangspunt dat er grond geactiveerd zou worden op de balans als gevolg van het afsluiten van deze BGE. Bij de jaarrekening 2015 is er geen grond geactiveerd omdat de verwervingswaarde €0 was.

Run 2000:

In de jaarrekening 2015 is deze BGE afgesloten. Bij de jaarrekening 2014 was het uitgangspunt dat er nog kosten gemaakt zouden worden voor een ontsluitingsweg richting de Kempenbaan. Deze kosten zijn echter overgeheveld naar het project Kempenbaan. Omdat er minder kosten gemaakt zijn dan eerder werd geraamd, is het resultaat in de jaarrekening 2015 voordeliger.

Noordrand Zandven:

In de jaarrekening 2015 is een andere grondopbrengst opgenomen omdat een deel van het plan herontwikkeld zal worden. De grondopbrengst van de bestaande woon-werkkavels was hoger dan de grondopbrengst van de herontwikkeling. Het college heeft ingestemd met de grondbieding van de herontwikkeling.

5. Scenarioberekeningen bouwgrondexploitatie

Om inzicht te verkrijgen in de aannames en de bandbreedtes van de eindwaarden van de bouwgrondexploitaties zijn er enkele scenario's berekend. De berekeningen hebben betrekking op een rentescenario, inflatiescenario en enkele inhoudelijke scenario's (zoals het schrappen van uitgeefbaar gebied).

De scenario's zijn te onderscheiden in een tweetal invloedssferen. De berekeningen over het rente- en inflatiescenario hebben betrekking op markttechnische parameters waar de gemeente nagenoeg geen invloed op heeft. De gevolgen zoals berekend in het rente- en inflatiescenario zijn voor de gemeente echter beperkt gevoelig. Op de rente, kosten- en opbrengstenstijging hanteert de gemeente beleidsuitgangspunten die vastliggen zoals renteontwikkeling en het grondprijzenbeleid. De bandbreedte van de eindwaarde als gevolg van het rentescenario en inflatiescenario ligt tussen € 10,2 miljoen en € 19,8 miljoen. De voorziening voor verlieslatende complexen ligt op basis van deze scenarioberekeningen tussen € 0,4 en € 0,8 miljoen.

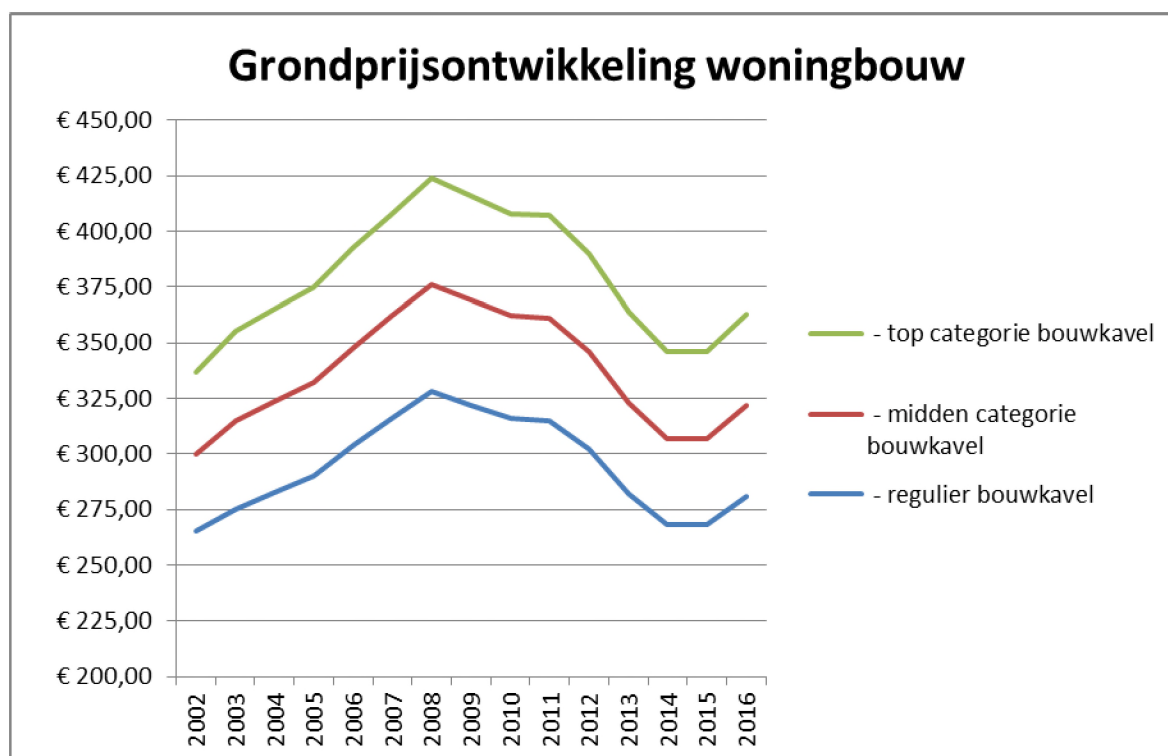
Ook zijn er inhoudelijke scenarioberekeningen opgesteld waar de gemeente tot op zekere hoogte wel invloed op heeft omdat het om lange looptijden van de projecten gaat. Planinhoudelijk heeft de gemeente ruimte om invloed uit te oefenen op het resultaat door bijvoorbeeld te proberen om een andere verkaveling toe te passen waardoor meer opbrengsten zijn te genereren, dan wel door het reduceren van de kosten/investeringen.

Voor de BGE Habraken is in de jaarrekening 2014 en in de begroting 2016 een verliesvoorziening van € 22,7 mln. getroffen, gebaseerd op een uitgifte van 50% van het bedrijventerrein. Voor deze BGE is op dit moment, onder andere naar aanleiding van marktontwikkelingen en regionale ontwikkelingen, een actualisatie uitgevoerd. Hierbij wordt ook nu uitgegaan van een uitgifte van circa 50% van de bedrijfsgronden waardoor de verliesvoorziening gehandhaafd blijft op € 22,7 mln.

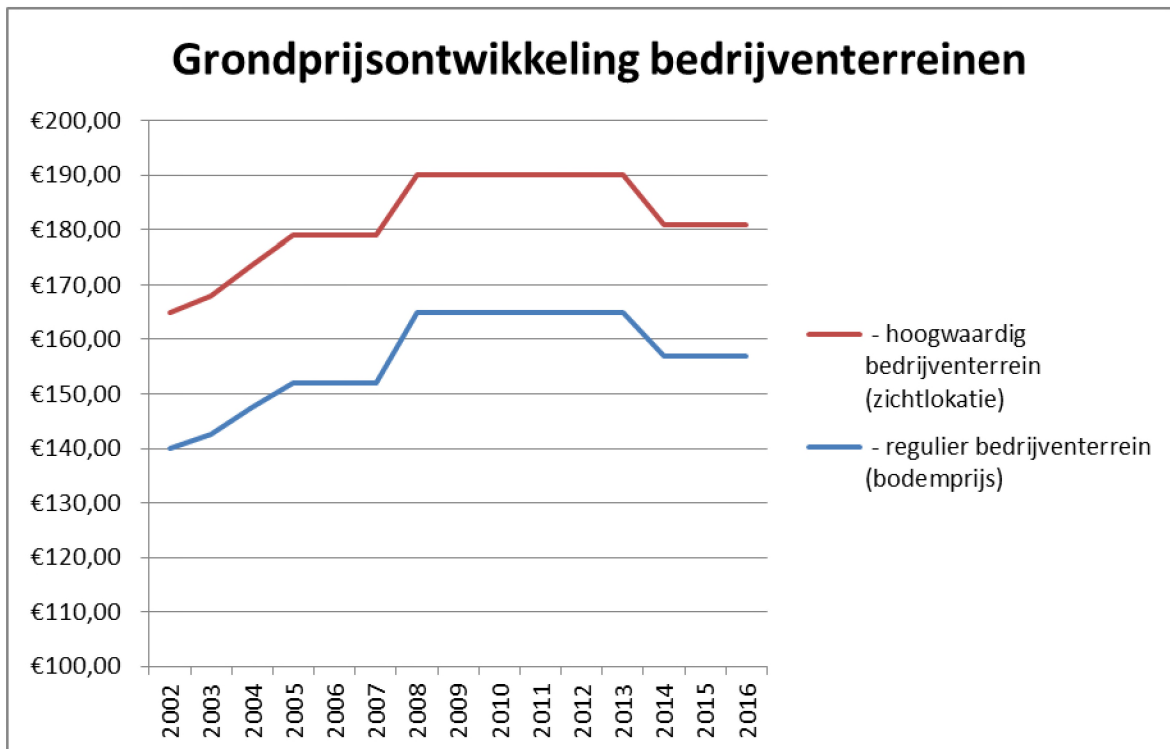

Op basis van de uitkomsten van de scenarioberekeningen bij de BGE Zilverackers De Drie Dorpen hoeft er geen aanvullende voorziening getroffen te worden en is er ook geen aanpassing van het weerstandsvermogen nodig. Dit geldt ook voor een scenarioberekening waarbij het derde dorp (Bosackers) tot ontwikkeling wordt gebracht afzonderlijk van de twee andere geplande dorpen. Het resultaat van deze scenarioberekening is nog steeds voordelig. Gezien de lange looptijd van het project Zilverackers De Drie Dorpen zijn er nog voldoende maatregelen te treffen om het resultaat daarmee positief te beïnvloeden. De belangrijkste voorbeelden hiervan zijn het versoberen van het kwaliteitsniveau van het project (minder kosten) en het herverkavelen van het plangebied (meer opbrengsten).

6. Ontwikkeling grondprijzen

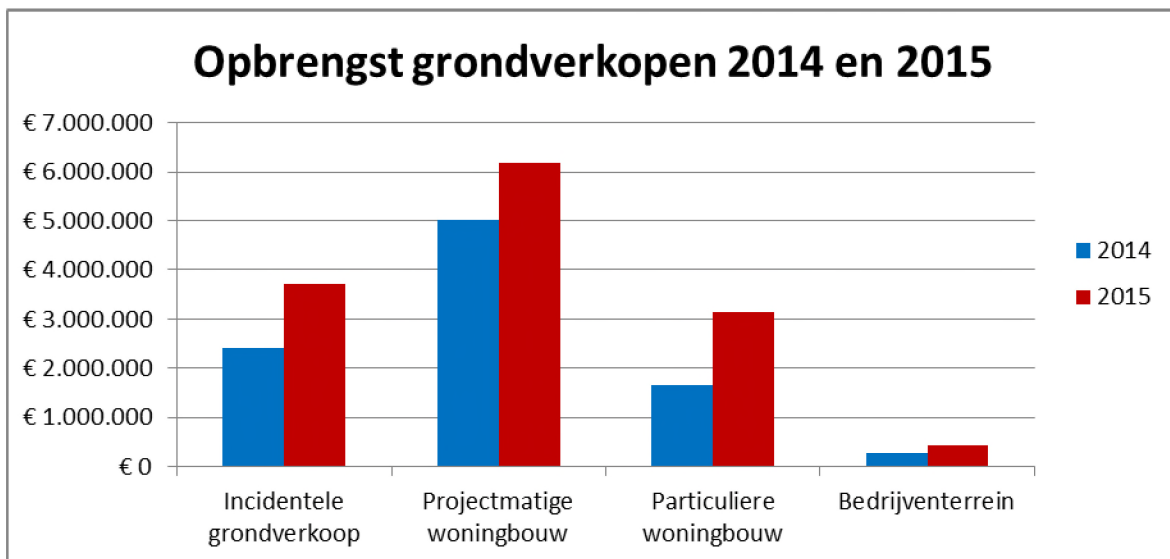

Na een stabilisatie van de grondprijzen voor grondgebonden woningen in 2014 en 2015 zijn de grondprijzen per 1 april 2016, conform het gemeentelijk grondprijsbeleid, met 5,0% verhoogd.

De grondprijzen voor bedrijfsgrond zijn vanaf 2014 stabiel gebleven.

7. Grondverkoppen in 2014 en 2015

De incidentele grondverkoop is in 2015 beïnvloed door de verkoop van ruim 5,5 hectare ten behoeve van de uitbreiding van een campingterrein. Ook is bijna 0,6 hectare verkocht ten behoeve van de bouw van een crematorium op de Hoge Bocht. De particuliere woningbouw betreft de verkoop van individuele kavels.

In het bijzonder wordt stilgestaan bij onze systematiek en communicatie ten behoeve van grondverkoop woningbouw. Uitgangspunt is dat naast verkoop van gemeentelijke particuliere kavels ook aandacht is voor projectmatige bouw, die door ontwikkelaars en woningcorporaties ter hand wordt genomen. Uiteindelijk hebben zowel gemeente

als ontwikkelaars hetzelfde doel: het verantwoord realiseren van woningbouw of bedrijfsontwikkeling op de verschillende locaties in Veldhoven.

Marketing en communicatie voor de verkoop van grond aan particulieren vindt op diverse manieren plaats. Door middel van kavelpaspoorten krijgen geïnteresseerden informatie over de bouw kavels. Algemene informatie wordt verstrekt door publicaties in de regionale bladen en de aanwezigheid van de gemeente op (woon)beurzen. Er wordt meer samengewerkt met ontwikkelaars, woningcorporaties en makelaars, om zo een totaalaanbod van kavels, nieuwbouwwoningen en bestaande woningen te krijgen. Dit lijkt vruchten af te werpen. Daarnaast is er begin 2016 een informatieavond georganiseerd om de particuliere bouw kavels in de 3^e fase van Oerle-zuid onder de aandacht te brengen. Hiervoor was zeer veel belangstelling en er was interesse voor zowel projectmatige bouw als de voor kavels voor individuele bouw.

JAAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

De raad heeft in 2014 de actualisatie van het financiële beleid vastgesteld. De voorgestelde gedragslijn op financieel gebied is uitgewerkt in de volgende beleidsnota's:

- Waardering en afschrijving;
- Rentebelief en -toerekening;
- Kostentoerekening;
- Reserves en voorzieningen.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Balanswaardering

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn uitgaven waar geen tastbare gemeentelijke bezittingen tegenover staan. Het BBV kent de volgende twee soorten immateriële activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling.

De waardering van de immateriële vaste activa vindt plaats tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen van derden, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. De kosten van het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden niet geactiveerd. De lasten worden volledig genomen in het jaar van sluiten van de lening. Een uitzondering hierop zijn de kosten die gemaakt worden voor het oversluiten van een geldlening. De afschrijvingstermijn wordt dan ten hoogste gelijk aan de looptijd van de nieuw afgesloten lening.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief mogen onder voorwaarden worden geactiveerd. Aangezien activeren onverplicht is, worden deze kosten, vanuit het voorzichtigheidsprincipe beredeneerd, niet geactiveerd.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Het BBV deelt de materiële activa als volgt in:

- Investerings met economisch nut
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
- Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Investerings met economisch nut

Deze zijn verhandelbaar en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de mogelijkheid middelen te verwerven. Investerings met een economisch nut moeten verplicht geactiveerd worden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Deze investeringen komen voor bij riolering, afval en de begraafplaatsen en genereren middelen middels het vragen van rechten of heffingen. Bij deze investeringen spreekt het BBV van materiële vaste activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn niet verhandelbaar en/of kunnen niet bijdragen aan het genereren van middelen. Voorbeelden van dergelijke activa zijn o.a. wegen, bruggen, openbare verlichting, parken en overig groen. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut mogen worden geactiveerd. De voorkeur van het BBV gaat echter uit naar het niet activeren van activa met een maatschappelijk nut.

Bij de financiële herijking is gekozen voor het niet activeren van toekomstige investeringen met een maatschappelijk nut en het eenmalig afwaarderen van de in het verleden geactiveerde investeringen met maatschappelijk nut. De investeringen worden verantwoord via de exploitatie en kunnen bij resultaatbestemming ten laste van een (bestemmings-) reserve worden gebracht.

Afschrijvingen

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. De volgende afschrijvingstermijnen gelden:

Gronen en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	45
Bedrijfsgebouwen	45
Verbouwingen en renovaties	20
Vervoermiddelen	7-12
Riolering (aanleg, bouwkundig, elektromechanisch en gemalen)	20-60
Machines, apparaten en installaties	5-15
Overige materiële vaste activa waaronder inventarissen	7-20
Automatisering	5-10

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financiële vaste activa

Het BBV kent de volgende te activeren financiële vaste activa:

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- Leningen aan woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- Overige langlopende leningen;
- Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Tenzij anders is vermeld, zijn de financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Bijdragen aan activa van derden worden in de regel niet geactiveerd. Slechts in het geval van bijzondere projecten met grote bedragen kan hier bij raadsbesluit van worden afgeweken.

Flottende activa

Voorraden

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt gekozen voor het treffen van een verliesvoorziening. Deze wordt verantwoord als een waardecorrectie naar analogie van de voorziening voor dubieuze debiteuren. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kosten (vervaardiging- of verkrijgingprijs). Indien de marktwaarde duurzaam lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voorzover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden op de verkregen verkoopopbrengsten ten volle de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Een niet in exploitatie genomen complexen (NIEG) is nog niet in uitvoering genomen.

Kenmerken van een NIEG zijn:

- heeft een globaal programma van eisen en een globale exploitatieopzet;
- is opgenomen als een NIEG-project in het Meerjarenperspectief BGE;
- er worden eventueel plankosten gemaakt en ambtelijke uren geschreven in het kader van de voorbereiding;
- er is nog geen vervaardigingproces: grond wordt nog niet bouwrijp gemaakt en er wordt ook nog geen infrastructuur aangelegd. Hierover zijn ook nog geen afspraken gemaakt met ontwikkelaars en/of aannemers;
- er worden eventueel grondaankopen gedaan of voorbereidingskosten gemaakt, waarvoor afzonderlijk krediet/budget is verleent door de raad (strategische aankopen);
- bestemmingsplanprocedure is mogelijk wel in voorbereiding, loopt, of is afgerond.

Overige gronden (verspreid liggende percelen) zijn percelen die in het verleden zijn gekocht ten behoeve van de gemeentelijke grondexploitatie en die niet meer hieraan worden toegerekend. Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Uitzettingen (looptijd korter dan één jaar)

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Op basis van ervaringen uit het verleden wordt ingeschat welk percentage uiteindelijk afgeboekt moet worden. Ook worden de individuele debiteuren doorlopen om te bepalen of hier relevante dubieuze debiteuren tussen staan.

Voor de naleving van de wettelijke regelgeving omtrent het Schatkistbankieren wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Liquide middelen overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Algemene reserve

- Benoemde risico's volgens de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit).
- Onbenoemde risico's (extra buffer vanuit het oogpunt van voorzichtigheid).
- Vrije reserves.

Bestemmingsreserve

- Dekkingsreserve waaruit meerjarig onttrekkingen ten gunste van de exploitatie plaatsvinden ter dekking van afschrijvingslasten en/of overige kosten.
- Reserve vervangingsinvesteringen.
- Egalisatiereserves (voor de gesloten exploitaties met betrekking tot lokale heffingen en afvalstoffenheffing en de rentedruk).
- Doelreserve nieuw beleid/investeringen.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is een voorziening slechts toegestaan indien sprake is van te kwantificeren verplichtingen of risico's. Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of risico. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Door middel van periodieke herijking kan door de Raad besloten worden voorzieningen in te stellen, op te heffen danwel (de stortingen in) voorzieningen aan te passen.

De onderhoudsregulatievoorzieningen zijn gebaseerd op de meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in voorliggende jaarrekening is het beleid terzake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiende uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Bij borgstellingen wordt een waarborg voor een bepaald bedrag verleend. Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling het bedrag opgenomen van de borg- en garantstellingen. In de toelichting op de balans wordt een specificatie gegeven van de aard van de geldleningen.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen, voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt, conform de voorschriften volgens BBV 2004.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

BALANS

De balans wordt weergegeven voor bestemming resultaat.

Balans per 31 december 2015

(bedragen X € 1.000)

<u>ACTIVA</u>	<u>Ultimo 2015</u>	<u>Ultimo 2014</u>
<u>Vaste activa</u>		
<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	123.477	122.243
Investeringen met een economisch nut	111.126	110.489
Investeringen economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.351	11.754
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	0	0
<i>Financiële vaste activa</i>	6.252	7.324
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	176	176
Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	3.029	3.888
- overige verbonden partijen	26	28
Overige langlopende leningen u/g	2.985	3.192
Overige uitzettingen (looptijd van ≥ 1 jaar)	8	8
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	28	32
Totaal vaste activa	<u>129.729</u>	<u>129.567</u>
<u>Vlottende activa</u>		
<i>Vorraden</i>	99.382	103.694
Grond- en hulpstoffen:		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
- overige grond- en hulpstoffen	2.423	2.831
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	96.959	100.863
<i>Uitzettingen (looptijd korter dan één jaar)</i>	12.311	11.045
Vorderingen op openbare lichamen	6.586	5.347
Rekening-courantverhoudingen Rijk	0	357
Overige Vorderingen	5.724	5.341
<i>Liquide middelen</i>	11	841
Kassaldi	11	7
Banksaldi	0	834
<i>Overlopende activa</i>	3.623	8.401
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	1.389	6.722
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	2.234	1.679
Totaal vlottende activa	<u>115.327</u>	<u>123.981</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>245.056</u>	<u>253.548</u>

Balans per 31 december 2015

(bedragen X € 1.000)

<u>PASSIVA</u>	<u>Ultimo 2015</u>	<u>Ultimo 2014</u>
<u>Vaste passiva</u>		
<i>Eigen vermogen</i>	51.599	49.699
Algemene reserve	22.583	22.388
Bestemmingsreserves	27.368	26.013
Gerealiseerd resultaat	1.648	1.298
<i>Vorzieningen</i>	13.122	13.982
Vorzieningen	13.122	13.982
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	139.381	154.038
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	139.381	154.038
- overige sectoren	0	0
Totaal vaste passiva	<u>204.102</u>	<u>217.719</u>
<u>Vlottende passiva</u>		
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>	11.248	12.306
Kasgeldlening aangegaan bij openbare lichamen	0	5.000
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	4.105	0
Overige schulden	7.143	7.306
<i>Overlopende passiva</i>	29.706	23.523
Nog te betalen bedragen	7.182	4.521
De van EU, Rijk en provincie ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen	21.796	17.495
Overige vooruit ontvangen bedragen	728	1.507
Totaal vlottende passiva	<u>40.954</u>	<u>35.829</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>245.056</u>	<u>253.548</u>
<i>Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt</i>	<i>128.978</i>	<i>132.521</i>

Toelichting op de balans per 31 december 2015

De in deze toelichting opgenomen bedragen in de financiële verloop overzichten moeten worden gelezen als x € 1.000.

ACTIVA

Vaste activa

Vaste activa wordt onderverdeeld in drie soorten, te weten immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa. Hieronder wordt het verloop voor 2015 weergegeven. Investerings worden afgeschreven conform de lineaire afschrijvingsmethodiek. Voor een toelichting op de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de paragraaf "Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling".

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Kosten afsluiten geldleningen	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0
Overige immateriële vaste activa	0	0
Totaal	0	0

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2015:

	Boek waarde 1/1/15	Inves- teringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek waarde 31/12/15
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio/disagio	0						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	12	12	0	0	0	0
Totaal	0	12	12	0	0	0	0

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
In erfpacht uitgegeven gronden	37	37
Investerings waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.351	11.754
Overige investeringen met een economisch nut	111.089	110.452
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	123.477	122.243

De boekwaarde van de **erfpachtgronden** is in het boekjaar niet gemuteerd.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de **investerings met economisch nut waarvan ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (Riolering, afval en begraafplaats)** weer:

	Boek waarde 1/1/15	Inves- teringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek waarde 31/12/15
Gronden en terreinen (afval)	725	0	0	0	0	0	725
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Gebouwen (begraafplaats)	90	0	0	6	0	0	84
Gebouwen (afval)	1.506	0	0	36	0	0	1.470
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken (riool)	8.950	927	0	261	0	0	9.616
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties (afval)	100	15	0	0	0	0	115
Overige vaste activa (begraafplaats)	95	0	0	3	0	0	92
Overige vaste activa (afval)	<u>288</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>38</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>249</u>
Totaal	11.754	942	0	344	0	0	12.351

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de **overige investeringen met economisch nut** weer:

	Boek waarde 1/1/15	Inves- teringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek waarde 31/12/15
Gronden en terreinen	17.520	0	0	39	0	0	17.481
Woonruimten	2.116	639	0	55	0	0	2.700
Gebouwen	73.997	1.308	0	2.199	0	0	73.106
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	8.186	271	0	323	0	0	8.134
Vervoermiddelen	324	9	0	55	0	0	278
Machines, apparaten en installaties	1.469	326	0	100	0	0	1.695
Ov. materiële vaste activa	6.839	1.184	0	329	0	0	7.694
Totaal	110.452	3.736	0	3.101	0	0	111.088

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Voor toekomstige investeringsuitgaven van investeringen met economisch nut kunnen middelen worden gereserveerd, zodat op het moment van vervanging geen sprong in het lastenniveau wordt gemaakt. Voor de toekomstige vervanging wordt dan een vervangingsreserve gevormd. De volgende vervangingsreserves zijn aanwezig: Primair onderwijs en Binnenmilieu bestaande scholen.

Voor de dekking van afschrijvingslasten zijn de volgende dekkingsreserves aanwezig: Uitkering HNG, Bevorderen energielabel, Kempen Campus en Primair onderwijs.

De in het boekjaar gedane **investeringen met economisch nut** staan in onderstaand overzicht vermeld.

Omschrijving	Bedrag
Arbomaatregelen Schalm	1.009
Verbouwing Kempen Campus -Bk&W-inst	488
Riolering hoofdwegen Zonderwijk	332
Bouw brede school Midden	313
Verbreiding scholen	266
Parkeervoorzieningen brede school Zuid	258
Grond en opstallen De Run 2196 (vh 9102)	244
Vervanging riolering Burg.van Hoofflaan	242
Vervanging riolering dek complex Bree	211
Grond en opstallen De Run 2192 (vh 9102)	207
Bouw brede school Zuid	200
Grond en opstallen De Run 2194 (vh 9102)	188
Vervanging buitensport 2012	170
Aanleg riol.rotonde PZuidl/Kruisstr/Zoom	125
Aansluiting WOZ-systeem (pijler 3)	71
Nieuwbouw kinderboerderij	66
Vervangingsinvestering binnensport 2015	66
Overige per saldo	222
Totaal	4.678

Voor de relatie met het beschikbaar gestelde krediet verwijzen wij naar het cijfermatige overzicht per programma.

De boekwaarde van de **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** had het volgende verloop:

	Boek waarde 1/1/15	Inves- teringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boek waarde 31/12/15
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	0	6.916	5.228	0	1.688	0	0
Machines, apparaten en installaties	0	369	369	0	0	0	0
Totaal	0	7.285	5.597	0	1.688	0	0

Onder bijdragen van derden zijn die bijdragen van derden opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief.

De investeringsuitgaven van investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden volledig gedekt ten laste van reserves of de voorziening bovenwijkse voorzieningen. De volgende reserves kunnen hier voor worden ingezet: Vrije reserve, Vervangingsreserve openbaar groen, Vervangingsreserve Openbare verlichting en Vervangingsreserve verkeerregelinstanties.

De in het boekjaar gedane **investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut** staan in onderstaand overzicht vermeld.

Omschrijving	Bedrag
VCP/ herinrichting hoofdwegen zonderwijk	1.809
Aansluiting A67 (BNR)	903
Verblijfsgebied 't Look	898
Rotonde B.van Hoofflaan - Provincialeweg	539
Vervanging openbaar groen (alg)	520
VCP Heistr./Kruisstr/P.Zuidlaan 2010/'11	502
Vervanging openb.verlichting (alg)	386
Vervanging investeringen VRI (adm.)	369
Herinrichting openbaar gebied Run 1000	278
Zilverbaan (WOR)	243
Reconstr. Kempenbaan tussenged. (BNR)	240
Herinr.terrein J.Ligthart/Nieuwe Band	126
Beheersmaatregelen Burg.v.Hoofflaan	115
Beheersmaatregelen Cobbeek 2008	93
Reconstr. Kempenbaan A2 (BNR)	72
Speelvoorzieningen 2013-2015	68
Overige per saldo	125
Totaal	7.285

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boek waarde 1/1/15	Inves- teringen	Desin- veste- ringen	Aflossingen afschrij- vingen	Boek- waarde 31/12/15
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	176	0	0	0	176
- gemeenschappelijke regelingen	0				0
- overige verbonden partijen	0				0
Leningen aan:					
- woningbouwcorporaties	3.888	0	0	859	3.029
- deelnemingen	0				0
- overige verbonden partijen	28	0	0	2	26
Overige langlopende leningen	3.192	298	0	505	2.985
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van $\geq$ 1 jaar	0	0	0	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een looptijd $\geq$ 1 jaar	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen looptijd $\geq$ 1 jaar	8	0	0	0	8
Bijdragen activa in eigendom van derden	32	81	81	4	28
Totaal	7.326	378	81	1.370	6.252

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen bestaan uit:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Deelname Brabant Water	4	4
Aandelen BNG	80	80
Aandelen Brainport Development NV	92	92
	<hr/>	<hr/>
Totaal	176	176

De overige langlopende leningen bestaan uit:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
HNG uitkering	1.190	1.390
Geldlening Stg.Parkmanagement Veldhoven	0	0
Leningen u/g: startersleningen	1.794	1.803
	<hr/>	<hr/>
Totaal	2.985	3.193

De overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar bestaan uit:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Diverse obligaties	8	8
	<hr/>	<hr/>
Totaal	8	8

Vlottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
overige grond- en hulpstoffen	2.423	2.831
Sub-totaal	2.423	2.831
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	96.959	100.863
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Sub-totaal	96.959	100.863
Totaal	99.382	103.694

Van de niet in exploitatiegenomen gronden (NIEG) kan van het verloop in 2015 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek- waarde 01/01/15	Overhe- veling tussen IEG en NIEG	Afboe- king	Inves- terin- gen	Inkom- sten	Winst uitname	Boek- waarde 31/12/15	Voor- ziening verlies- latend complex	Balans waarde 31/12/15
<u>Niet in exploitatiegenomen gronden (NIEG)</u>	0		0	0	0	0	0	0	
Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	

Van de overige grond- en hulpstoffen kan van het verloop in 2015 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek waarde 01/01/15	Afboe- king	Inves- terin- gen	Inkom- sten	Winst uitname	Boek- waarde 31/12/15	Voor- ziening verlies- latend complex	Balans waarde 31/12/15
<u>Overige grond- en hulpstoffen</u>								
Verspreid liggende percelen	2.831	0	0	-408	0	2.423		2.423
Totaal	2.831	0	0	-408	0	2.423	0	2.423

Van de in exploitatiegenomen gronden (IEG) kan van het verloop in 2015 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek- waarde 01/01/15	Overhe- veling tussen IEG en NIEG	Afboe- king	Inves- terin- gen	Inkom- sten	Winst uitname	Boek waarde 31/12/15	Voor- ziening verlies- latend complex	Balans waarde 31/12/15
<u>In exploitatiegenomen gronden (IEG)</u>									
Habraken	38.454		0	885	-459	0	38.880	-22.791	16.089
De Plaatse	407		-391	59	-75	0	0	0	0
Slot Oost	2.513		0	0	0	0	2.513		2.513
Noordrand Meerstraat	753		0	325	-2.034	0	-957		-957
Noordrand Zandven	2.198		0	59	-23	0	2.235		2.235
Kasteel Zuijderwijck (Springplank)	416		0	18	0	0	434		434
Zilverackers-drie dorpen	64.165		0	1.076	-131	0	65.110	0	65.110
Alm/ phoenix	258		0	17	31	0	307	-66	241
Centrum 1e fase	0		0	0	0	0	0		0
Koningshoeve	1.196		11	-1.207	0	0	0	0	0
Dorpstraat 86/88	0		0	0	0	0	0		0
Oerle Zuid	17.196		0	873	-7.374	0	10.695	0	10.695
Mira	0		0	0	0	0	0		0
Centrum 2e fase A	0		0	0	0	0	0		0
Schippershof	100		0	71	-40	0	131		131
Run 2000 bouweducatiegroep	0		0	0	0	0	0		0
De Run 2000	1.273		-853	-597	177	0	0	0	0
Leuskenhei	483		0	230	0	0	712		712
De Hoge Boght	42		0	116	-959	0	-800		-800
Herontwikkeling 't Look-Oost	0		0	0	0	0	0		0
Heistraat Zoom	89		0	3	0	0	92		92
Centrumontwikkeling cinema	103		0	85	-24	0	165	-290	-125
Entrada II	370		0	218	0	0	588		588
Kemphaan	273		341	173	-788	0	0		0
Run 6700 wijzigingplan vml BEG/ASML	0		0	0	0	0	0		0
Totaal	130.290	0	-892	2.404	-11.698	0	120.105	-23.147	96.959
<u>Verwachting complexen met kostprijscalculatie (incl. inflatie):</u>									
Nog te maken kosten									151.935
Nog te verwachten opbrengsten									261.555
Verwacht exploitatie-resultaat (-/- is voordelig)									-12.661

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van medio april 2016 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden. De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvormogen in het jaarverslag. De grootste risico's ten aanzien van de huidige schattingen en de mogelijke uitkomst daarvan zijn gelegen in de complexen Habraken en Zilverackers drie dorpen. Ten aanzien van deze complexen merken wij het volgende op:

Habraken

De boekwaarde van het complex Habraken bedraagt per 31 december 2015 € 38,9 miljoen. Momenteel lopen er in regionaal verband gesprekken om te komen tot een aanpassing van het aanbod van bedrijventerreinen, waar onder ook bedrijventerrein Habraken. Op basis van een marktgerichte benadering wordt een voorstel voorbereid voor bestuurlijke besluitvorming. Naar verwachting zullen colleges en gemeenteraden eind 2016 hierover besluiten nemen. Bij de jaarrekening 2014 is een voorziening voor de BGE Habraken gevormd. De uitgangspunten hiervoor blijven in de jaarrekening 2015 ongewijzigd.

Zilverackers drie dorpen

De boekwaarde van het complex Zilverackers drie dorpen bedraagt per 31 december 2015 € 65,1 miljoen. De gemeente schat in dat met dit project na afronding van de verkopen ten aanzien van het complex Oerle Zuid in 2018 gestart gaat worden met het bouw- en woningrijpmaken en de verkoop van kavels. De gemeente verwacht dan in een periode van 10 jaar een jaarlijks ongeveer gelijkblijvend volume van 1.468 woningen (wat een opbrengstwaarde van € 133,1 miljoen vertegenwoordigd) te verkopen. Ten aanzien van de grondprijzen wordt vanaf 2020 jaarlijks met een indexatie van 2% op de huidige grondprijzen gerekend.

Scenarioberekeningen

Om inzicht te verkrijgen in de aannames en de bandbreedtes van de eindwaarden van de bouwgrondexploitaties zijn er enkele scenario's berekend. Een van de scenario's heeft betrekking op renteontwikkelingen, een scenario houdt rekening met inflatieontwikkelingen en als laatste scenario is een combinatie gemaakt van rente- en inflatieontwikkelingen.

De bandbreedte van de eindwaarde als gevolg van het rentescenario en inflatiescenario ligt tussen € 10,2 miljoen en € 19,8 miljoen. De voorziening voor verlieslatende complexen ligt op basis van deze scenarioberekeningen tussen € 0,4 en € 0,8 miljoen.

Op dit moment rekent de gemeente met een rekenrente van 1,8% tot 2019 en deze rente wordt vanaf 2019 met 0,1% per jaar verhoogd. De rekenrente wordt conform het gemeentelijk beleid jaarlijks geactualiseerd. Op dit moment is een voorziening negatieve grondexploitaties opgenomen van € 355.765. De gemeente loopt een risico dat indien de rekenrente stijgt dit vrijwel geen effect heeft op het resultaat van de grondexploitatieportefeuille. Indien de grondexploitaties doorgerekend worden met een verhoging met een rentepercentage van 0,2% per jaar vanaf 2019 blijft de voorziening gelijk. Het effect op de totale eindwaarde is circa € 0,5 miljoen nadelig.

Op dit moment rekent de gemeente vanaf 2019 met een jaarlijkse opbrengststijging van 2%. De gemeente loopt een risico dat indien deze opbrengstenstijging niet gerealiseerd kan worden dit een effect heeft op het resultaat van de grondexploitatieportefeuille. Indien de grondexploitaties doorgerekend worden met een opbrengstenstijging ter hoogte van 0% over de gehele looptijd dan bedraagt de te vormen voorziening € 832.734. Bovenstaand scenario heeft met name effect op het complex Habraken (€ 476.909 negatief). Het effect op de totale eindwaarde is circa € 6,5 miljoen nadelig.

Binnen het complex Zilverackers De Drie Dorpen is de fasering van de te realiseren grondverkoop berekend. Op basis van de huidige inschatting wordt uitgegaan van een gemiddelde afzet van ongeveer 150 woningen per jaar in de periode 2019 tot 2029. Indien gerekend zou worden met afzet van ongeveer 130 woningen bedraagt het eindresultaat € 10,8 miljoen. Een nog verdere fasering van 100 woningen resulteert in een verwacht resultaat ter hoogte van € 10,7 miljoen. Een fasering van 200 woningen per jaar betekent een resultaat van € 10,3 miljoen.

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Saldo 31/12/15	Voorziening oninbaar- heid	Gecorrigeerd saldo 31/12/15	Saldo 31/12/14
Vorderingen op openbare lichamen	6.586		6.586	5.347
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0		0	0
Overige verstreckte kasgeldleningen	0		0	0
Uitzettingen 's Rijks schatkist <1jr	0		0	0
Rekening-courantverhoudingen Rijk	0		0	357
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	0		0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier <1jr	0		0	0
Overige vorderingen	5.724	705	6.429	6.174
Overige uitzettingen	0		0	0
Totaal	12.310	705	13.015	11.878

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31/12/2014	Boekwaarde 31/12/2013
Kassaldi	11	7
Banksaldi	0	834
Totaal	11	841

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen ontstaan door voorfinanciering op uitkering met specifiek bestedingsdoel	1.389	6.722
Overige nog te ontvangen bedragen	845	823
Startersleningen	549	492
Vooruitbetaalde bedragen	840	364
Totaal	3.623	8.401

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen, ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	Saldo 01/01/2015	Toevoegingen	Ontvangen Bedragen	Saldo 31/12/2015
Subsidie RSP aansluiting A67	996	0	0	996
Subsidie Beter Benutten	5.485	0	5.485	0
Subsidie Brainport Avenue	146	236	0	382
Subs. Bushaltes Meerhovendreef	57	0	57	0
Voorschot inhoudingen	0	0	0	0
Voorschot WVG	30	0	30	0
Voorschot WWB	8	3	0	11
Totaal	6.722	239	5.572	1.389

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Algemene reserves	22.583	22.388
Bestemmingsreserves	27.368	26.013
Gerealiseerd resultaat	1.648	1.298
Totaal	51.599	49.699

Het verloop in 2015 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

	Saldo 31/12/2014	Resultaat 2014	Toe voeging	Ont trekking	Dekking afschrij vingen	Saldo 31/12/2015
Reserves						
Saldo rekening	1.298	-1.298	1.648	0	0	1.648
Risicoreserve (benoemde risico's)	8.256	0	0	4.865	0	3.391
Risicoreserve (onbenoemde risico's)	10.000	0	0	0	0	10.000
Vrije reserve	4.131	1.000	11.580	7.520	0	9.192
Totaal algemene reserves	22.388	1.000	11.580	12.385	0	22.583
Dekkingsreserve uitkering HNG	1.390	0	0	199	0	1.190
Dekkingsreserve primair onderwijs	10.767	0	972	0	463	11.275
Dekkingsreserve bevordering energielabel	850	0	120	0	52	918
Dekkingsreserve Kempen Campus	2.802	0	0	0	117	2.684
Vervangingsreserve primair onderwijs	0	0	0	0	0	0
Vervangingsreserve voortgezet onderwijs	0	0	0	0	0	0
Vervangingsreserve openbare verlichting	3.327	0	279	386	0	3.221
Vervangingsreserve openbaar groen	3.661	0	373	520	0	3.514
Vervangingsreserve VRI	774	0	254	369	0	660
Doelreserve stimuleringsfonds Brainport	281	0	40	0	0	321
Doelreserve GISV	1.240	0	0	169	0	1.070
Doelreserve brede school zuid	0	0	31	31	0	0
Doelreserve brede school midden	0	0	165	165	0	0
Doelreserve grote werken	0	0	498	498	0	0
Doelreserve P.W.A.-school	0	0	8	8	0	0
Doelreserve basis op orde	636	0	371	242	50	715
Doelreserve sociaal lokaal deelfonds	0	298	1.764	425	0	1.637
Afbouw BGE complexen	259	0	29	126	0	161
Reserve Toprun	26	0	0	26	0	0
Totaal bestemmingsreserves	26.013	298	4.905	3.163	684	27.368
TOTAAL RESERVES	48.401	1.298	16.485	15.548	684	49.951

De algemene reserves zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

- 1) Risicoreserve benoemde risico's. Dit zijn benoemde risico's volgens de risico-inventarisatie (benodigde weerstandscapaciteit).
- 2) Risicoreserve onbenoemde risico's. Dit zijn onbenoemde risico's en dient als extra buffer vanuit het oogpunt van voorzichtigheid.
- 3) Vrije reserve.

De bestemmingsreserves zijn ingedeeld in de volgende categorieën:

- 1) Dekkingsreserve waaruit meerjarig onttrekkingen ten gunste van de exploitatie plaatsvinden ter dekking van afschrijvingslasten en/of overige kosten.
- 2) Reserve vervangingsinvesteringen.
- 3) Doelreserve nieuw beleid/investeringen.

Risicoreserve (benoemde risico's)

Het verloop van de Risicoreserve (benoemde risico's) in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		8.256	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Ophoging risicoreserve tlv vrije reserve	<u>0</u>		<u>0</u> +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming			
Hogere bijdrage Veiligheidsregio	89		
Bijramen lasten Theater De Schalm; frictiekosten	111		
Vrijval tgv vrije reserve	<u>4.665</u>		<u>4.865</u> -
Stand per 31-12-2015			3.391

In de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting wordt een uiteenzetting van specifieke en algemene risico's gepresenteerd. Door risicomanagement kunnen de negatieve effecten worden geminimaliseerd of voorkomen. Voor de ongedekte risico's dient een risicoreserve te worden aangehouden. Met behulp van een simulatiemodel kan het benodigde bedrag worden berekend. Dit bedrag moet worden verminderd met de eventuele onbenutte belastingcapaciteit, stille reserves en structurele begrotingsruimte.

In de risicobepaling verdienen de risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie bijzondere aandacht. Enerzijds omdat bij de huidige bedrijvigheid de mogelijke impact zeer groot is, anderzijds omdat er naast specifieke risico's per exploitatie ook algemene risico's voor de gehele bouwgrondexploitatie van toepassing zijn. De impact van deze algemene risico's worden berekend in zogenaamde worst-case-scenario's waar in ieder geval de financiële gevolgen van tegenvallers op de parameters rentepercentage, kostenstijging, opbrengstendaling en vertraging afzonderlijk in beeld worden gebracht. In combinatie met de inschatting van de kans op het zich voor doen van de oorzaken vormt deze informatie samen met de specifieke risico's per complex de input voor het simulatiemodel. Het gecalculeerde risico per complex wordt vergeleken met het resultaat van het expected-case-scenario (de in de begroting opgenomen kostprijscalculatie). Als het risico groter is dan het in de begroting opgenomen resultaat wordt voor het verschil een risicoreserve gevormd. Indien het risico dit resultaat niet overstijgt wordt geen risicoreserve gevormd.

Risicoreserve (onbenoemde risico's)

Het verloop van de Risicoreserve (benoemde risico's) in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		10.000
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming	<u>0</u>	<u>0</u> +
Stand per 31-12-2015		10.000

Omdat het onmogelijk is een limitatieve lijst van risico's op te stellen, zal naast de reserve benoemde risico's ook een reserve onbenoemde/onvoorziene risico's worden aangehouden. De hoogte is vastgesteld op € 10.000.

Vrije reserve

Het verloop van de vrije reserve in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		4.131
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming		
Vrijval risicoreserve	4.665	
Verkoop gemeentelijke panden	375	
Vrijval doelreserve toprun	26	
Vrijval reserves afbouw complexen	85	
Nagekomen subsidie de gender	199	
Vervallen verlieslatende complex De Run	3.081	
Afsluiten bge De kemphaan	341	
Afsluiten bge De Plaatsse	36	
Bijstelling verlieslatende complex Alm	50	
Bijstelling verlieslatende complex Habraken	956	
Bijstelling verlieslatende complex Zilverackers De Drie Dorpen	1.690	
Bijstelling verlieslatende complex centrumontwikkeling cinema	-182	
Bijstelling verlieslatende complex Zilverackers Oerle	258	
Jaarrekeningresultaat 2014	<u>1.000</u>	
		12.580 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming		
Uitgaven investering beheersmaatregelen Cobbeek	93	
Uitgaven investering beheersmaatregelen van Hoofflaan	115	
Uitgaven investering rotonde van Hoofflaan	462	
Uitgaven investering verblijfsgebied 't Look	899	
Uitgaven investering herinrichting hoofdwegen zonderwijk	1.809	
Uitgaven investering speelvoorzieningen	68	
Subsidie verblijfsgebied Zeelst	-114	
Diverse kleine uitgaven investering	11	
Afsluiten bge koningshoeve	1.261	
Combinatiefuncties	73	
Overheveling kosten WMO naar 2015	350	
Afboeken boekwaarde De Run	852	
Storting in dekkingsreserve primair onderwijs	972	
Storting in doelreserve mfa zuid	31	
Storting in doelreserve mfa midden	165	
Storting in reserve PWA	8	
Storting in reserve Grote Werken	498	
Storting in dekkingsreserve energielabel	120	
Storting in BOVO	<u>-154</u>	
		<u>7.519</u> -
Stand per 31-12-2015		9.192

Indien en voor zover er na de vorming van alle overige beschreven algemene- en bestemmingsreserves eigen vermogen resteert, wordt deze gepresenteerd als vrij vermogen.

Dekkingsreserve uitkering HNG

Het verloop van de dekkingsreserve uitkering HNG in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		1.390	
1 Onttrekking i.v.m. afschrijving activa			
Aflossing van de langlopende vordering HNG	<u>200</u>		
		<u>200</u>	-
Stand per 31-12-2015			1.190

Per 31 december 1995 is het hypotheekbedrijf HNG verkocht aan NV Bouwfonds Nederlandse Gemeenten. Het Bouwfonds heeft zich bereid verklaard medewerking te verlenen aan een zekerheidsconstructie voor de betaling van de koopsom. Gedurende 25 jaar wordt een vaste jaarlijkse bijdrage (annuïteit) in het vooruitzicht gesteld. Voor de gemeente Veldhoven is dit € 283. Dit bedrag bestaat uit een rente- en aflossingsbestanddeel. Deze bijdrage is van dusdanige omvang en zekerheid dat de aflossingsbestanddelen als langlopende vordering aan de actiefzijde van de balans zijn opgenomen. Met het aflossingsbestanddeel van de jaarlijkse ontvangst zal de langlopende vordering worden verminderd terwijl hetzelfde bedrag ten laste van de dekkingsreserve ten gunste van de exploitatie wordt gebracht.

Dekkingsreserve primair onderwijs

Het verloop van de dekkingsreserve primair onderwijs in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		10.767	
1 Toevoegingen u.h.v. Resultaatbestemming			
Storting tlv vrije reserve voor aansluiting boekwaarde	<u>972</u>		
		972	+
2 Onttrekking i.v.m. Afschrijving activa			
Investerings primair onderwijs	<u>464</u>		
		<u>464</u>	-
Stand per 31-12-2015			11.275

Deze dekkingsreserve is bedoeld om de afschrijvingslasten van de investeringen primair onderwijs in de exploitatie te dekken.

Dekkingsreserve bevordering energielabel

Het verloop van de dekkingsreserve bevordering energielabel in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		850	
1 Toevoegingen u.h.v. Resultaatbestemming			
Storting tlv vrije reserve voor aansluiting boekwaarde	<u>120</u>		
		120	+
2 Onttrekking i.v.m. Afschrijving activa			
Investerings energielabel	<u>52</u>		
		<u>52</u>	-
Stand per 31-12-2015			918

Deze dekkingsreserve is bedoeld om de afschrijvingslasten van de investering bevordering energielabel in de exploitatie te dekken.

Dekkingsreserve Kempen Campus

Het verloop van de dekkingsreserve Kempen Campus in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		2.802	
1 Toevoegingen u.h.v. Resultaatbestemming			
Storting vanuit dekkingsreserve voortgezet onderwijs	<u>0</u>		0 +
2 Onttrekking i.v.m. Afschrijving activa			
Investerings voortgezet onderwijs	<u>118</u>		
		<u>118</u>	-
Stand per 31-12-2015			2.684

Deze dekkingsreserve is bedoeld om de afschrijvingslasten van de investering Kempen Campus sport in de exploitatie te dekken.

Vervangingsreserve openbare verlichting

Het verloop van de vervangingsreserve openbare verlichting in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		3.327	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Toevoeging vanuit exploitatie	<u>280</u>		280 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming			
Investering openbare verlichting	<u>386</u>		
		<u>386</u>	-
Stand per 31-12-2015			3.221

Op basis van de in het beheerplan openbare verlichting opgenomen vervangingsinvesteringen is deze vervangingsreserve gevormd.

Vervangingsreserve openbaar groen

Het verloop van de vervangingsreserve openbaar groen in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		3.661	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Toevoeging vanuit de exploitatie	<u>373</u>		373 +
2 Onttrekking u.h.v. Resultaatbestemming			
Investerings openbaar groen	<u>520</u>		
		<u>520</u>	-
Stand per 31-12-2015			3.514

Op basis van de in het beheerplan openbaar groen opgenomen vervangingsinvesteringen is deze vervangingsreserve gevormd.

Vervangingsreserve VRI

Het verloop van de vervangingsreserve VRI in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		774	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Toevoeging vanuit de exploitatie	<u>255</u>		255 +
2 Onttrekking u.h.v. Resultaatbestemming			
Investerings verkeersregelinstallatie	<u>369</u>		
		<u>369</u>	-
Stand per 31-12-2015			660

Op basis van de in het VRI (VerkeerRegelInstallatie) beheerplan opgenomen vervangingsinvesteringen is deze vervangingsreserve gevormd.

Doelreserve stimuleringsfonds Brainport

Het verloop van de doelreserve stimuleringsfonds Brainport in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		281	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Storting t.l.v. Exploitatie	40		
		40	+
Stand per 31-12-2015			321

Deze doelreserve is voor nog in te dienen projecten en initiatieven m.b.t. Brainport.

Doelreserve volkshuisvestingsfonds (GISV)

Het verloop van de doelreserve volkshuisvestingsfonds (GISV) in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		1.240	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Toevoeging BWS subsidie	0		
		0	+
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming			
Woonvisie	43		
Project Kemphaen	127		
		170	-
Stand per 31-12-2015			1.070

In februari 2010 is door de raad de woonvisie behandeld. Een van de actiepunten vanuit deze visie is dat onderzocht zal worden of en in hoeverre het Volkshuisvestingsfonds kan worden ingezet bij de aanpak van complexe opgaven in bestaand stedelijk gebied.

Doelreserve brede school Zuid

Het verloop van de doelreserve Brede school Zuid in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		0	
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Storting vanuit de vrije reserve	31		
		31	+
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming			
Investering openbare voorziening brede school Zuid	31		
		31	-
Stand per 31-12-2015			0

Deze reserve is gevormd om de investeringslasten te dekken van de investeringen met maatschappelijk nut die betrekking hebben op de brede school Zuid.

Doelreserve brede school Midden

Het verloop van de doelreserve Brede school Midden in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		0
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming		
Storting vanuit de vrije reserve	165	
		165 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming		
Investering openbare voorziening brede school Midden	165	
		165 -
Stand per 31-12-2015		0

Deze reserve is gevormd om de investeringenlasten te dekken van de investeringen met maatschappelijk nut die betrekking hebben op de brede school Midden.

Doelreserve P.W.A.-school

Het verloop van de doelreserve PWA school in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		0
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming		
Storting vanuit de vrije reserve	8	
		8 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming		
Investering openbare voorziening	8	
		8 -
Stand per 31-12-2015		0

Deze reserve is gevormd om de investeringenlasten te dekken van de investeringen met maatschappelijk nut die betrekking hebben op de Prins Willem-Alexanderschool.

Doelreserve grote werken

Het verloop van de doelreserve grote werken in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		0
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming		
Storting tlv vrije reserve	498	
		498 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming		
Uitgaven investering VCP Heistr. Kruisstr P.Zuidlaan	498	
		498 -
Stand per 31-12-2015		0

Deze reserve dient ter financiering van bovenwijkse infrastructurele investeringen in de openbare ruimte. De geactualiseerde berekening Bovenwijkse voorzieningen (BOVO) en reserve grote werken is in november 2015 door de Raad vastgesteld en in de begroting opgenomen. Deze berekening is qua planning gebaseerd op de notitie uitgangspunten woningbouw Veldhoven voor de periode 2006-2030 en geeft een betrouwbaar beeld van het verloop van het saldo van de voorziening BOVO en de reserve grote werken.

Doelreserve basis op orde

Het verloop van de reserve Basis op orde in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014	636
----------------------	-----

1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Storting tlv exploitatie		371	
			371 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming			
Afschrijvingslasten investering		50	
Uitgaven basis op orde		242	
			292 -
Stand per 31-12-2015			715

Deze reserve is gevormd om de kosten uit het programma Basis op Orde te dekken. Het programma Basis op Orde bestaat uit de volgende zes pijlers:

1. Goede dienstverlening in de frontoffice
2. Informatie delen en verbinden via de midoffice
3. De eenmalige uitvraag van gegevens met de basisregistraties
4. Efficiënt werken in de backoffice
5. Een efficiënte inzet van techniek
6. Organisatie ontwikkeling door leiding en medewerkers.

Doelreserve sociaal lokaal deelfonds

Het verloop van de reserve transities in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014			0
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Bestemming resultaat jaarrekening 2014		298	
Storting tlv exploitatie		1.764	
			2.062 +
2 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming			
Organisatiekosten sociaal domein		425	
			425 -
Stand per 31-12-2015			1.637

Deze reserve is opgebouwd uit de overschotten van de invoeringsbudgetten van de drie decentralisaties, zodat de middelen beschikbaar blijven voor het sociaal domein.

Doelreserve afbouw BGE complexen

Het verloop van de doelreserve afbouw complexen in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014			259
1 Toevoegingen u.h.v. resultaatbestemming			
Storting vanuit bge Kemphaan		29	
			29 +
2 Onttrekkingen u.h.v. resultaatbestemming			
BGE complex Noordrand 9071 vrijval tgv vrije reserve		15	
BGE complex Strijpsebaan uitgaven		19	
BGE complex Mira uitgaven		4	
BGE complex Rosep vrijval tgv vrije reserve		19	
BGE complex Zoestraat vrijval tgv vrije reserve		5	
BGE complex Berkt 3e fase 9095 uitgaven		19	
BGE complex Berkt 3e fase 9095 vrijval		46	
			127 -
Stand per 31-12-2015			161

Deze doelreserve wordt gevoed wanneer een grondexploitatie complex financieel wordt afgesloten (het resultaat wordt genomen) terwijl er nog wat laatste werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. De uitgaven voor deze werkzaamheden worden uit deze reserve gedekt.

Reserve toprun

Het verloop van de reserve Toprun in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		26
1 Onttrekking u.h.v. resultaatbestemming		
Vrijval tgv vrije reserve	<u>26</u>	
		<u>26</u> -
Stand per 31-12-2015		0

Deze reserve is gevormd om de exploitatielasten van activiteiten m.b.t. aanpak de run in de exploitatie te dekken.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 31/12/2014	Toe voeging	Vrijval	Aan wending	Saldo 31/12/2015
Voorzieningen					
Onderhoud eigendommen	1.432	633	0	1.083	981
Voorziening bovenwijkse voorzieningen	2.792	-1.382	0	278	1.133
Voorziening wethouderspansioenen	1.522	471	0	57	1.937
Voorziening onderhoud wegen	321	977	0	595	704
Voorziening rioolbeheer: onderhoud	3.448	0	0	3.448	0
Voorziening rioolbeheer: vervanging	-4.508	4.146	0	927	-1.289
Voorziening rioolbeheer: dekking	7.334	927	0	180	8.081
Voorziening rioolbeheer: egalisatie	1.436	14	0	155	1.295
Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing	150	197	0	121	225
Voorziening landschap	55	0	0	0	55
	<u>13.982</u>	<u>5.983</u>	<u>0</u>	<u>6.843</u>	<u>13.122</u>
Totaal voorzieningen	13.982	5.983	0	6.843	13.122

Aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening onderhoud eigendommen

Het verloop van de voorziening onderhoud eigendommen in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		1.432
1 Toevoeging vanuit exploitatie		
Huurinkomsten		26
Storting tlv exploitatie		506
Groot onderhoud parkeergarage	<u>100</u>	
		632 +
2 Aanwending gemeentelijke gebouwen	<u>1.083</u>	
		<u>1.083</u> -
Stand per 31-12-2015		981

De voorziening onderhoud eigendom is een onderhoudsvoorziening voor gebouwen met als doel het voorkomen van pieken en dalen in de exploitatie. De basis voor de berekening van de onderhoudsvoorziening voor openbare eigendommen is de onderhoudsplanning zoals die door de afdeling wordt opgesteld en bijgehouden.

Voorziening bovenwijkse voorzieningen

Het verloop van de voorziening bovenwijkse voorzieningen (BOVO) in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		2.792	
1 Toevoegingen			
Toevoegingen tlv vrije reserve	-154		
Toevoegingen vanuit de BGE's	-1.259		
Toevoegingen vanuit bestemmingsplanwijzigingsverzoeken	<u>31</u>		
			-1.382 +
2 Onttrekking			
Uitgaven investering reconstructie kempenbaan tussengedeelte	240		
Diverse kleine uitgaven investeringen	<u>37</u>		
		<u>277</u>	-
Stand per 31-12-2015			1.133

Deze voorziening dient ter financiering van bovenwijkse infrastructurele investeringen in de openbare ruimte met een verplicht karakter. De geactualiseerde berekening Bovenwijkse voorzieningen (BOVO) en reserve grote werken is in november 2015 door de Raad vastgesteld en in de begroting opgenomen. Deze berekening is qua planning gebaseerd op de notitie uitgangspunten woningbouw Veldhoven voor de periode 2006-2030 en geeft een betrouwbaar beeld van het verloop van het saldo van de voorziening BOVO en de reserve grote werken. De bijdrage vanuit de bouwgrondexploitaties is gemiddeld van € 8 per woning equivalent.

Voorziening wethouderspensioenen

Het verloop van de voorziening wethouderspensioenen in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		1.522	
1 Toevoegingen			
Stortingen pensioenverplichtingen	<u>472</u>		
			472 +
2 Onttrekking			
Uitbetaling pensioenen	<u>57</u>		
		<u>57</u>	-
Stand per 31-12-2015			1.937

Op grond van de wet APPA hebben alle gemeenten de verplichting om politiek ambtsdragers (i.c. wethouders) of diens nagelaten betrekkingen van een inkomen te voorzien bij ouderdom (65 jaar), overlijden, arbeidsongeschiktheid en / of tijdens een wachttijdperiode. Tot 2012 heeft onze gemeente gekozen voor een verzekeringsconstructie. Na een analyse is besloten om de ouderdoms- en nabestaandenpensioenen voor wethouders niet langer te (her)verzekeren, maar over te gaan tot het inrichten van deze voorziening voor hetzelfde doel. De reeds "gespaarde" bedragen via de (her)verzekeringsconstructie blijven bij de respectieve verzekeraars ondergebracht tot het verzekerd voorval zich voordoet.

Voorziening onderhoud wegen

Het verloop van de voorziening onderhoud wegen in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		321	
1 Toevoegingen vanuit exploitatie			
Inkomsten wegen	127		
Beheerplan	<u>851</u>		
		<u>978</u>	+

2 Onderhoudskosten

595

595 -

Stand per 31-12-2015

704

De voorziening onderhoud wegen is een onderhoudsvoorziening voor het wegennet met als doel het voorkomen van pieken en dalen in de exploitatie.

De basis voor de berekening van de onderhoudsvoorziening is de onderhoudsplanning zoals die door de afdeling wordt opgesteld en bijgehouden.

Voorziening rioolbeheer

De voorziening rioolbeheer is gebaseerd op zowel onderhouds- als vervangingsverplichtingen uit het Gemeentelijke Riolerings Plan (GRP).

In februari 2015 is het V-GRP 2015-2019 door de Raad vastgesteld. De vervangingen alsmede het beheer en onderhoud van deze jaarrekening zijn direct te relateren aan het GRP. Het in het GRP 2015-2019 opgenomen bedrag aan investeringen bedroeg € 1.965. Hiervan is in de tweede kwartaalrapportage 2015 voor € 675 doorgeschoven naar 2016. In 2015 is in totaal voor € 927 uitgegeven aan de investeringen voor riolering. Het restant wordt grotendeels doorgeschoven naar 2016 en bij de eerste kwartaalrapportage 2016 is dit gemeld.

De lasten en baten die verbonden zijn met het rioelstelsel worden in de volgende componenten ingedeeld:

- * **Exploitatie:** de jaarlijks terugkerende lasten van beheer, klein onderhoud, energie, schoonhouden, administratie, verzekering, enz.
- * **Voorziening rioolbeheer onderhoud:** dit betreffen de kosten van groot onderhoud.
- * **Voorziening rioolbeheer vervanging:** hierin wordt het te sparen bedrag voor de investeringen, zoals opgenomen in het grp, gestort en wordt het bedrag aan boekwaarde van de investeringen onttrokken ten gunste van het rioolbeheer dekking.
- * **Voorziening rioolbeheer dekking:** tegenover de afschrijvingslasten van de geactiveerde investeringen staat een onttrekking uit deze voorziening ter dekking.
- * **Egalisatie tarief:** verrekening van het jaarrekening resultaat met het tarief.

Voorziening rioolbeheer: onderhoud

Het verloop van de voorziening rioolbeheer: onderhoud in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		3.448
1 Toevoeging vanuit exploitatie		
		0 +
2 Storting in voorziening rioolbeheer vervanging	3.448	
		3.448 -
Stand per 31-12-2015		0

Voorziening rioolbeheer: vervanging

Het verloop van de voorziening rioolbeheer: vervanging in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		-4.508
1 Toevoeging vanuit exploitatie	769	
Storting vanuit onderhoudsvoorziening riolen	3.377	
		4.146 +
2 Onttrekking naar voorziening rioolbeheer: dekking	927	
		927 -
Stand per 31-12-2015		-1.289

Voorziening rioolbeheer: dekking

Het verloop van de voorziening rioolbeheer: dekking in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		7.334	
1 Toevoeging vanuit voorziening rioolbeheer: vervanging	<u>927</u>		
		927	+
2 Onttrekking i.v.m. afschrijving activa	<u>180</u>		
		<u>180</u>	-
Stand per 31-12-2015		8.081	

Voorziening rioolbeheer: egalisatie

Het verloop van de voorziening rioolbeheer: egalisatie in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		1.436	
1 Toevoeging vanuit exploitatie	<u>14</u>		
		14	+
2 Terugbetaling aan burgers 2015	144		
Onttrekking ivm 100% kostendekkendheid rek 2015	<u>11</u>		
		<u>155</u>	-
Stand per 31-12-2015		1.295	

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Het verloop van de voorziening egalisatie afvalstoffenheffing in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		150	
1 Toevoeging vanuit exploitatie kostendekkendheid	<u>197</u>		
		197	+
2 Terugbetaling aan burgers 2015	22		
Omzetting vanuit reserve	9		
Verbrandingsbelasting	<u>91</u>		
		<u>122</u>	-
Stand per 31-12-2015		225	

Voorziening landschap

Het verloop van de voorziening landschap in 2015 is als volgt:

Stand per 31-12-2014		55	
1 Toevoeging vanuit exploitatie	<u> </u>		
		0	+
2 Onttrekking	<u>0</u>		
		<u>0</u>	-
Stand per 31-12-2015		55	

Deze voorziening is voor de planvorming en uitvoering van projecten gerelateerd aan de provinciale landschapsinvesteringen.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen		
binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	139.381	154.038
binnenlandse bedrijven	0	0
Openbare lichamen	0	0
overige binnenlandse sectoren	0	0
buitenl. Inst., fondsen, banken, bedrijven en ov. sectoren	0	0
	<hr/>	<hr/>
	139.381	154.038
Door derden belegden gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
	<hr/>	<hr/>
Totaal	139.381	154.038

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2015.

	Saldo 1/1/2015	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31/12/2015
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen	154.038	0	14.657	139.381
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	0			0
	<hr/>			<hr/>
Totaal	154.038	0	14.657	139.381

De totale rentelast voor het jaar 2015 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 4.143.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Schulden < 1 jaar	11.248	12.306
Overlopende passiva	29.706	23.523
	<hr/>	<hr/>
Totaal	40.954	35.829

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Kasgeldlening aangegaan bij openbare lichamen	0	5.000
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	4.105	0
Overige schulden	<u>7.143</u>	<u>7.306</u>
Totaal	11.248	12.306

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31/12/2015	Boekwaarde 31/12/2014
Nog te betalen bedragen	7.182	4.521
De van EU, Rijk en provincie ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen	21.796	17.495
Overige vooruit ontvangen bedragen	<u>728</u>	<u>1.507</u>
Totaal	29.706	23.523

De vergelijkende cijfers in de kolom Boekwaarde 31/12/2014 zijn aangepast ten opzichte van de jaarrekening 2014. Het totaalbedrag is niet gewijzigd maar de uitsplitsing ervan heeft extra aandacht gekregen. Dit is ook terug te zien in onderstaand overzicht, waar het verloop weergegeven wordt over de van EU, Rijk en provincie ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen over het jaar 2015.

	Saldo 01/01/15	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug betalingen	Saldo 31/12/15
Bodemgelden ISV2 (Provincie NB)	56	0	0	0	56
Kempenbaan A2 (Rijk)	0	4.750	104	0	4.646
Kempenbaan A67 (Rijk)	324	0	202	0	122
A67 aansluiting Kempfenbaan West (Provincie NB)	14.949	0	814	0	14.135
Zilverbaan (SRE)	2.044	0	243	0	1.801
Run 2000 (Provincie NB)	122	103	0	0	225
Slowlane (gemeente Eindhoven)	0	810	0	0	810
Totaal	<u>17.495</u>	<u>5.663</u>	<u>1.363</u>	<u>0</u>	<u>21.795</u>

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Geldnemer	Garantie/ achtervang	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling	Restant 1/1/2015	Restant 31/12/2015
T.C. Metzpoint	Garantie	261	100%	45	43
R.K.V.V.O.	Garantie	30	100%	17	15
Stg. Bejaardenhuisvesting	Garantie	2.783	100%	442	222
Totaal garantie		3.074		504	280
Woonstichting 'thuis (Aert Swaens)	Achtervang	159.666	100%	119.476	116.263
Woningstichting De Kempen	Achtervang	13.181	100%	12.541	12.435
Totaal achtervang		172.847		132.017	128.698
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt		175.920		132.521	128.978

In 2015 zijn geen bedragen betaald wegens de verleende borg- en garantiestellingen.

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen.

Wegens operational lease overeenkomsten voor computers zijn verplichtingen aangegaan. De restant schuld per 31 december 2015 bedraagt € 212.

Het gekapitaliseerde overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken bedraagt per 31 december 2015 € 561.

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Inwoners met een individuele voorziening/hulpmiddel in natura of PGB zijn hiervoor op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is op grond van de Wmo wettelijk verantwoordelijk voor het vaststellen, opleggen en innen van de eigen bijdrage. De gemeente krijgt om privacy redenen en op grond van wet bescherming persoonsgegevens geen informatie over geïnde eigen bijdrage per individu, maar krijgt enkel managementgegevens over groepen en het totaal. Deze informatie is voor de gemeente ontoereikend om de juistheid van de eigen bijdragen te kunnen vaststellen. Daarom laat het CAK laat jaarlijks door een accountant objectief beoordelen of het CAK voldoende waarborgen heeft getroffen binnen het uitvoeringsproces van de eigen bijdragen Wmo. Hierbij wordt gekeken naar de volledigheid, juistheid en tijdigheid van het vaststellen, opleggen, innen en afdragen van de eigen bijdrage in het kader de Wmo voor alle gemeenten in Nederland. De bevindingen van de accountant worden vastgelegd in een Third Party Mededeling (TPM), welke jaarlijks door het CAK naar de gemeente wordt toegezonden.

Uitbreiding Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Vanwege de uitbreiding van de Wmo zijn de volgende overeenkomsten afgesloten:

Contract	Looptijd	Contractwaarde	Opmerkingen
Deelovereenkomst Maatwerkvoorziening Begeleiding 18+	Januari 2015 - Maart 2019	openeinde regeling /geen omzetgarantie	Nieuwe cliënten.

Jeugdwet

Hieronder een overzicht van de afgesloten contracten voor de nieuwe jeugdwet vanaf 2016:

Contract	Looptijd	Contractwaarde	Opmerkingen
Dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst regionale inkoop jeugdhulp	April 2014 – april 2016	Maximaal 2% van het inkoopvolume voor jeugdhulp (in 2016 € 107.776)	Contract van 20 gemeenten met de gemeente Eindhoven om de inkoop van jeugdhulp te regelen (DVO). Veldhoven heeft Eindhoven opdracht gegeven alle inkoop voor de jeugdhulp (verblijf, deeltijd en ambulante) te regelen, inclusief contractmanagement.
Contract jeugdreclassering en jeugdbescherming	2015-2016	Voor Veldhoven in 2016: 594.160	Contract met Bureau Jeugdzorg (gecertificeerde instelling) en met William Schrikkergroep (gecertificeerde instelling) voor de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Contract afgesloten door Eindhoven onder mandaat DVO.
Contract	Looptijd	Contractwaarde	Opmerkingen
Contract spoedeisende zorg	2015-2016	Voor Veldhoven in 2015: 29.861	Contract met Bureau Jeugdzorg (gecertificeerde instelling) voor uitvoering van spoedeisende zorg / crisisdienst. Contract afgesloten door Eindhoven onder mandaat DVO.
Contract Advies- en meldpunt kindermishandeling	2015-2016	Voor Veldhoven in 2015: 107.653	Contract met Bureau Jeugdzorg (gecertificeerde instelling) voor uitvoering van Advies en meldpunt kindermishandeling (om te vormen met Steunpunt Huiselijk geweld tot integrale 'Veilig Thuis') (contract afgesloten door Eindhoven onder mandaat DVO).
Contract jeugdzorgplus	2016	openeinde regeling /geen omzetgarantie	Namens Veldhoven door de drie zuidelijke provincies (onder mandaat Eindhoven DVO) contracten met 5 jeugdzorgplusinstellingen. De gecontracteerde jeugdzorgplus instellingen voeren nadat ze daarvoor een toekenning hebben gekregen van de gemeente de jeugdzorgplus uit tegen het afgesproken tarief.
Contract verblijf	2016-2021	openeinde regeling /geen omzetgarantie	Namens Veldhoven door Eindhoven (onder mandaat DVO) contract met aanbieders voor verblijf (bestuurlijke aanbesteding) De gecontracteerde jeugdzorginstellingen voeren nadat ze daarvoor een toekenning hebben gekregen van de gemeente de jeugdzorg uit tegen het afgesproken tarief.
Contract met aanbieders voor tweedelijns specialistische jeugdhulp	2016-2021	openeinde regeling /geen omzetgarantie	Namens Veldhoven door Eindhoven (onder mandaat DVO) contract met aanbieders voor tweedelijns specialistische jeugdhulp (bestuurlijke aanbesteding). De gecontracteerde jeugdzorg instellingen voeren nadat ze daarvoor een toekenning hebben gekregen van de gemeente de jeugdzorg uit tegen het afgesproken tarief.

Contract	Looptijd	Contractwaarde	Opmerkingen
Contract met ziekenhuizen voor gespecialiseerde GGZ/ADHD-zorg	2016-2021	openeinde regeling /geen omzetgarantie	Namens Veldhoven door Eindhoven (onder mandaat DVO) contract met 5 ziekenhuizen voor specifieke producten die door kinderartsen onder de jeugdwet kunnen worden geleverd (onderhands meervoudige aanbesteding). De gecontracteerde ziekenhuizen voeren nadat ze daarvoor een toekenning hebben gekregen van de gemeente de jeugdzorg uit tegen het afgesproken tarief.
Contract met landelijke specialistische aanbieders	2016	openeinde regeling /geen omzetgarantie	Door VNG met landelijke specialistische aanbieders namens alle gemeenten in Nederland. De gecontracteerde jeugdzorginstellingen voeren nadat ze daarvoor een toekenning hebben gekregen van de gemeente de jeugdzorg uit tegen het afgesproken tarief.

Uitvoering schatkistbankieren conform wettelijke regelgeving

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er is echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor onze gemeente is dat voor 2015 € 1.026.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. Praktisch gezien hanteren wij een veilige marge, zodat incidentele of onverwachte uitschieters kunnen worden opgevangen zonder over het hele kwartaal gezien de drempel te overschrijden. In 2015 heeft geen overschrijding plaats gevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien dat alle kwartalen in 2015 tot een onderschrijding van het drempelbedrag hebben geleid.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2015					
(1)	Drempelbedrag	1.026			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	513	653	1.026	769
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	512	373	0	257
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	136.747			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	136.747			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	1.026			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	46.189	59.406	94.352	70.707
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	513	653	1.026	769

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector van kracht geworden. Hieronder volgt het overzicht dat wij volgens deze wet verplicht zijn te publiceren in de jaarrekening.

Naam orgaan of instelling waar functie wordt bekleed	Functie(s)	Aard van de functie	Naam	Beloning	Belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding	Werkgeversdeel van voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	Datum aanvang dienstverband in het boekjaar <i>(indien van toepassing)</i>	Datum einde dienstverband in het boekjaar <i>(indien van toepassing)</i>	Omvang dienstverband <i>(in FTE)</i>	Interim	Motivering overschrijding norm <i>(indien van toepassing)</i>
Gemeente Veldhoven	Gemeentesecretaris	Topfunctionaris	H.J. de Ruiter	€ 105.500,50	-,--	€ 12.084,72	n.v.t.	n.v.t.	1	nee	n.v.t.
Gemeente Veldhoven	Griffier	Topfunctionaris	G.M.W.M. Wasser	€ 80.508,18	-,--	€ 9.218,28	n.v.t.	n.v.t.	1	nee	n.v.t.

RECAPITULATIE

Recapitulatie overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

	oorspr. begroting			begroting incl. wijzigingen			realisatie		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Programma									
1 Stedelijke ontwikkeling	28.708	27.672	1.036	19.883	11.695	8.188	17.156	10.471	6.685
2 Wonen	220	472	-252	226	519	-293	207	504	-297
3 Veiligheid	0	2.167	-2.167	106	2.246	-2.140	110	2.178	-2.068
4 Beheer openbare ruimte	104	4.521	-4.417	73	2.724	-2.651	76	2.537	-2.461
5 Bereikbaarheid	1.794	7.885	-6.091	1.431	8.273	-6.842	1.452	7.656	-6.204
6 Zorg	6.027	11.966	-5.939	6.226	12.397	-6.171	6.289	11.017	-4.728
7 Welzijn	12	4.395	-4.383	20	4.452	-4.432	25	3.997	-3.972
8 Milieu en duurzaamheid	12.693	14.196	-1.503	12.455	13.753	-1.298	12.446	13.524	-1.078
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	16.343	19.499	-3.156	11.900	14.914	-3.014	12.119	15.625	-3.506
10 Onderwijs	10.872	18.917	-8.045	11.299	19.190	-7.891	11.167	18.587	-7.420
11 Kunst en cultuur	0	4.657	-4.657	0	4.547	-4.547	2	4.411	-4.409
12 Sport en recreatie	1.155	4.284	-3.129	883	4.249	-3.366	891	4.171	-3.280
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenw.	0	4.014	-4.014	43	3.970	-3.927	179	4.210	-4.031
14 Publieksdienstverlening	1.789	3.972	-2.183	2.089	4.185	-2.096	2.027	3.840	-1.813
15 Natuur- en recreatiebeheer	50	4.665	-4.615	50	3.998	-3.948	120	3.700	-3.580
16 Algemene dekkingsmidd. en financiering	90	3.330	-3.240	425	1.156	-731	323	796	-473
Subtotaal programma's	79.857	136.612	-56.755	67.109	112.268	-45.159	64.589	107.224	-42.635
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen (besteding is niet gebonden)	9.066	0	9.066	9.251	0	9.251	9.485	0	9.485
Algemene uitkering gemeentefonds	32.706	0	32.706	32.175	0	32.175	32.378	0	32.378
Saldo financieringsfunctie	2.435	0	2.435	2.608	0	2.608	2.625	0	2.625
Dividend	52	0	52	20	0	20	20	0	20
Subtotalen alg. dekkingsmiddelen	44.259	0	44.259	44.054	0	44.054	44.507	0	44.507
Onvoorzien	0	135	-135	0	79	-79	0	0	0
Totaal van saldo van baten en lasten	124.116	136.747	-12.631	111.163	112.347	-1.184	109.096	107.224	1.872
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
1 Stedelijke ontwikkeling	251	5	246	1.097	7.173	-6.076	2.467	6.837	-4.370
2 Wonen	118	0	118	175	0	175	169	0	169
3 Veiligheid	0	0	0	89	0	89	89	0	89
4 Beheer openbare ruimte	3.429	279	3.150	1.632	279	1.353	1.377	279	1.098
5 Bereikbaarheid	3.456	254	3.202	3.752	254	3.498	3.148	254	2.894
6 Individuele voorz. maatschapp. participatie	350	0	350	408	240	168	408	1.515	-1.107
7 Collectieve voorz. maatschapp. participatie	0	0	0	105	0	105	108	0	108
8 Milieu en duurzaamheid	879	696	183	0	0	0	0	0	0
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	0	40	-40	14	140	-126	14	184	-170
10 Onderwijs	735	32	703	2.748	1.591	1.157	2.043	1.175	868
11 Kunst en cultuur	0	0	0	111	0	111	111	0	111
12 Sport en recreatie	162	0	162	162	0	162	162	0	162
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Publieksdienstverlening	0	0	0	29	0	29	29	0	29
15 Natuur- en recreatiebeheer	1.645	373	1.272	978	373	605	588	373	215
16 Algemene dekkingsmidd. en financiering	3.352	827	2.525	5.802	5.839	-37	5.518	5.838	-320
Subtotaal mutaties reserves	14.377	2.506	11.871	17.102	15.889	1.213	16.231	16.455	-224
Resultaat	138.493	139.253	-760	128.265	128.236	29	125.327	123.679	1.648
Totaal recapitulatie per programma									
1 Stedelijke ontwikkeling	28.959	27.677	1.282	20.980	18.868	2.112	19.623	17.308	2.315
2 Wonen	338	472	-134	401	519	-118	376	504	-128
3 Veiligheid	0	2.167	-2.167	195	2.246	-2.051	199	2.178	-1.979
4 Beheer openbare ruimte	3.533	4.800	-1.267	1.705	3.003	-1.298	1.453	2.816	-1.363
5 Bereikbaarheid	5.250	8.139	-2.889	5.183	8.527	-3.344	4.600	7.910	-3.310
6 Individuele voorz. maatschapp. participatie	6.377	11.966	-5.589	6.634	12.637	-6.003	6.697	12.532	-5.835
7 Collectieve voorz. maatschapp. participatie	12	4.395	-4.383	125	4.452	-4.327	133	3.997	-3.864
8 Milieu en duurzaamheid	13.572	14.892	-1.320	12.455	13.753	-1.298	12.446	13.524	-1.078
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	16.343	19.539	-3.196	11.914	15.054	-3.140	12.133	15.809	-3.676
10 Onderwijs	11.607	18.949	-7.342	14.047	20.781	-6.734	13.210	19.762	-6.552
11 Kunst en cultuur	0	4.657	-4.657	111	4.547	-4.436	113	4.411	-4.298
12 Sport en recreatie	1.317	4.284	-2.967	1.045	4.249	-3.204	1.053	4.171	-3.118
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenw.	0	4.014	-4.014	43	3.970	-3.927	179	4.210	-4.031
14 Publieksdienstverlening	1.789	3.972	-2.183	2.118	4.185	-2.067	2.056	3.840	-1.784
15 Natuur- en recreatiebeheer	1.695	5.038	-3.343	1.028	4.371	-3.343	708	4.073	-3.365
16 Algemene dekkingsmidd. en financiering	47.701	4.292	43.409	50.281	7.074	43.207	50.348	6.634	43.714
Resultaat	138.493	139.253	-760	128.265	128.236	29	125.327	123.679	1.648

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

	begroting incl. wijzigingen			realisatie			Begrotingsafwijking			Onrechtmatig		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Programma												
1 Stedelijke ontwikkeling	19.883	11.695	8.188	17.156	10.471	6.685	-2.727	-1.224	-1.503	0	0	0
2 Wonen	226	519	-293	207	504	-297	-19	-15	-4	0	0	0
3 Veiligheid	106	2.246	-2.140	110	2.178	-2.068	4	-68	72	0	0	0
4 Beheer openbare ruimte	73	2.724	-2.651	76	2.537	-2.461	3	-187	190	0	0	0
5 Bereikbaarheid	1.431	8.273	-6.842	1.452	7.656	-6.204	21	-617	638	0	0	0
6 Individuele voorz. maatschapp. participatie	6.226	12.397	-6.171	6.289	11.017	-4.728	63	-1.380	1.443	0	0	0
7 Collectieve voorz. maatschapp. participatie	20	4.452	-4.432	25	3.997	-3.972	5	-455	460	0	0	0
8 Milieu en duurzaamheid	12.455	13.753	-1.298	12.446	13.524	-1.078	-9	-229	220	0	0	0
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	11.900	14.914	-3.014	12.119	15.625	-3.506	219	711	-492	0	711	-711
10 Onderwijs	11.299	19.190	-7.891	11.167	18.587	-7.420	-132	-603	471	0	0	0
11 Kunst en cultuur	0	4.547	-4.547	2	4.411	-4.409	2	-136	138	0	0	0
12 Sport en recreatie	883	4.249	-3.366	891	4.171	-3.280	8	-78	86	0	0	0
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenw.	43	3.970	-3.927	179	4.210	-4.031	136	240	-104	0	240	-240
14 Publieksdienstverlening	2.089	4.185	-2.096	2.027	3.840	-1.813	-62	-345	283	0	0	0
15 Natuur- en recreatiebeheer	50	3.998	-3.948	120	3.700	-3.580	70	-298	368	0	0	0
16 Algemene dekkingsmidd. en financiering	425	1.156	-731	323	796	-473	-102	-360	257	0	0	0
Subtotaal programma's	67.109	112.268	-45.159	64.589	107.224	-42.635	-2.520	-5.043	2.523	0	951	-951
Algemene dekkingsmiddelen												
Lokale heffingen (besteding is niet gebonden)	9.251	0	9.251	9.485	0	9.485	233	0	233	0	0	0
Algemene uitkering gemeentefonds	32.175	0	32.175	32.378	0	32.378	203	0	203	0	0	0
Saldo financieringsfunctie	2.608	0	2.608	2.625	0	2.625	17	0	17	0	0	0
Dividend	20	0	20	20	0	20	0	0	0	0	0	0
Subtotalen alg. dekkingsmiddelen	44.054	0	44.054	44.507	0	44.507	453	0	453	0	0	0
Onvoorzien	0	79	-79	0	0	0	0	-79	79	0	0	0
Totaal van saldo van baten en lasten	111.163	112.347	-1.184	109.096	107.224	1.872	-2.067	-5.123	3.056	0	951	-951
Toevoeging/onttrekking aan reserves												
1 Stedelijke ontwikkeling	1.097	7.173	-6.076	2.467	6.837	-4.370	1.370	-336	1.706	0	0	0
2 Wonen	175	0	175	169	0	169	-6	0	-6	0	0	0
3 Veiligheid	89	0	89	89	0	89	0	0	0	0	0	0
4 Beheer openbare ruimte	1.632	279	1.353	1.377	279	1.098	-255	0	-255	0	0	0
5 Bereikbaarheid	3.752	254	3.498	3.148	254	2.894	-604	0	-604	0	0	0
6 Individuele voorz. maatschapp. participatie	408	240	168	408	1.515	-1.107	0	1.275	-1.275	0	1.275	-1.275
7 Collectieve voorz. maatschapp. participatie	105	0	105	108	0	108	3	0	3	0	0	0
8 Milieu en duurzaamheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	14	140	-126	14	184	-170	0	44	-44	0	44	-44
10 Onderwijs	2.748	1.591	1.157	2.043	1.175	868	-705	-416	-289	0	0	0
11 Kunst en cultuur	111	0	111	111	0	111	0	0	0	0	0	0
12 Sport en recreatie	162	0	162	162	0	162	0	0	0	0	0	0
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenw.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Publieksdienstverlening	29	0	29	29	0	29	0	0	0	0	0	0
15 Natuur- en recreatiebeheer	978	373	605	588	373	215	-390	0	-390	0	0	0
16 Algemene dekkingsmidd. en financiering	5.802	5.839	-37	5.518	5.838	-320	-284	-1	-283	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	17.102	15.889	1.213	16.231	16.455	-224	-871	566	-1.437	0	1.319	-1.319
Resultaat	128.265	128.236	29	125.327	123.679	1.648	-2.938	-4.557	1.619	0	2.270	-2.270

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. De maxima vormen de normen voor de toets op begrotingsrechtmatigheid. Dit betekent dat alleen overschrijdingen van de lasten en de daarmee samenhangende mutaties in de reserves onrechtmatig zijn. Hieronder worden deze overschrijdingen toegelicht. De overige cijfermatige afwijkingen zijn toegelicht bij de afzonderlijke programma's.

Programma 9 Economie en arbeidsmarktbeleid

Product 6430 WWB (overschrijding € 665.000)

Bij het opstellen van de Begroting 2015 werd voorzien dat de (toenmalige) BUIG inkomsten vanuit het Rijk gingen dalen. Het Rijk voorzag een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden. Gekoppeld aan deze lagere inkomsten zijn in de Begroting 2015 de WWB uitgaven naar beneden bijgesteld. De voorziene daling van het aantal uitkeringsgerechtigden heeft zich niet voorgedaan. Wel wordt binnen het gemeentefonds op programma 16 meer ontvangen omdat er binnen de gemeente meer uitkeringsgerechtigden zijn (nadeel € 327.000).

Om de voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken op peil te houden, is een storting van € 248.000 noodzakelijk. Hiermee is de voorziening hoog genoeg om de op dit moment in te schatten nadelen van oninbaarheid op te kunnen vangen.

Nadeel (€ 90.000) door hogere bedrijfsvoeringskosten, deze worden deels gecompenseerd op programma 8.

Product 6437 Sociale werkvoorziening (overschrijding € 246.000)

Deze hogere uitgaven worden voor € 44.000 gedekt door hogere baten. Verder heeft het Rijk de middelen voor WSW binnen de Participatiewet opgehoogd met € 202.000. Bij het opstellen van de begrotingswijziging is het hogere uitgavenbudget abusievelijk op product Uitstroombevordering opgenomen.

Programma 13 Lokale democratie en bestuurlijke samenwerking

Product 6110 Bestuursorganen (overschrijding € 362.000)

De gemeente Veldhoven heeft er voor gekozen om de pensioenverplichtingen van (oud) bestuurders op te vangen met behulp van een voorziening wethouderspensioenen. In 2015 heeft voor een (oud) wethouder pensioenoverdracht plaatsgevonden. De ontvangen pensioenbedrag (€ 132.000) is gestort in de voorziening. Tevens is een analyse gemaakt of de voorziening nog toereikend is voor de toekomstige pensioenverplichtingen. Uit de deze analyse is geconcludeerd dat er additioneel € 339.000 moet worden gestort om te voldoen aan de toekomstige verplichtingen. E.e.a. is toe te wijzen aan wijzigingen van actuariële grondslagen en is met name de sterk dalende rente een grote factor is voor de additionele storting. Tot slot is er een voordeel van € 108.000 op de uitgaven van (gewezen) burgemeester & wethouders.

Product 6111 Bestuursorganen/overige (overschrijding € 39.000)

Op het product bestuursorganen/ overige worden de kosten van de raad, raadscommissies en rekenkamer verantwoord. Er is sprake van een overschrijding op raadskosten van € 39.000.

Toevoegingen / onttrekkingen

Programma 6 Individuele voorzieningen maatschappelijke participatie

Product 6411 WMO vanaf 2015 (overschrijding € 1.275.000)

Op 11 november 2014 heeft de raad bij de begroting 2016 een amendement aangenomen waarbij een reserve lokaal deelfonds sociaal domein werd opgericht om daarin de overschotten onder te brengen die wellicht ontstaan in het kader van de uitvoering van de drie transities in het sociale domein. Bij kwartaalrapportage III-2015 was de verwachting dat het overschot voor de WMO € 240.000 bedroegen. Het werkelijke overschot bedraagt € 1.515.000 en is gestort in de reserve lokaal deelfonds sociaal domein.

Programma 9 Economie en arbeidsmarktbeleid

Product 6436 Uitstroombevordering (overschrijding € 44.000)

Op 11 november 2014 heeft de raad bij de begroting 2016 een amendement aangenomen waarbij een reserve lokaal deelfonds sociaal domein werd opgericht om daarin de overschotten onder te brengen die wellicht ontstaan in het kader van de uitvoering van de drie transities in het sociale domein. Bij kwartaalrapportage III-2015 was de verwachting dat het overschot voor uitstroombevordering € 100.000 bedroegen. Het werkelijke overschot bedraagt € 144.000 en is gestort in de reserve lokaal deelfonds sociaal domein.

Overzicht incidentele baten en lasten

Progr nr.	Bedragen (x € 1.000) Omschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015
1	Lasten bouwgrondexploitaties + principeverzoeken	11.988	10.068
1	Incidenteel beleid/project	59	42
1	Investerings maatschappelijk nut tlv een reserve	118	0
2	Incidenteel beleid/project	175	169
3	Incidenteel beleid/project	89	89
4	Investerings maatschappelijk nut tlv een reserve	1.632	1.377
5	Investerings maatschappelijk nut tlv een reserve	3.752	3.148
6	Incidenteel beleid/project	58	58
7	Incidenteel beleid/project	105	105
7	Investerings maatschappelijk nut tlv een reserve	0	3
8	Incidenteel beleid/project	274	276
9	Incidenteel beleid/project	14	14
10	Incidenteel beleid/project	74	261
10	Investerings maatschappelijk nut tlv een reserve	829	284
11	Incidenteel beleid/project	111	111
12	Incidenteel beleid/project	73	73
13	Bijdrage wethouderspensioen	0	338
14	Incidenteel beleid/project	29	29
15	Investerings maatschappelijk nut tlv een reserve	978	588
14	Incidenteel beleid/project	416	260
Totaal incidentele lasten		20.773	17.293
1	Baten bouwgrondexploitaties + principeverzoeken	14.931	13.929
1	Verkoop gemeentelijke panden	601	375
8	Vrijval claim	0	371
16	Nagekomen subsidie	199	199
Totaal incidentele baten		15.731	14.874
Saldo (-/- = nadeel)		-5.042	-2.419

Overzicht structurele stortingen en onttrekkingen reserves

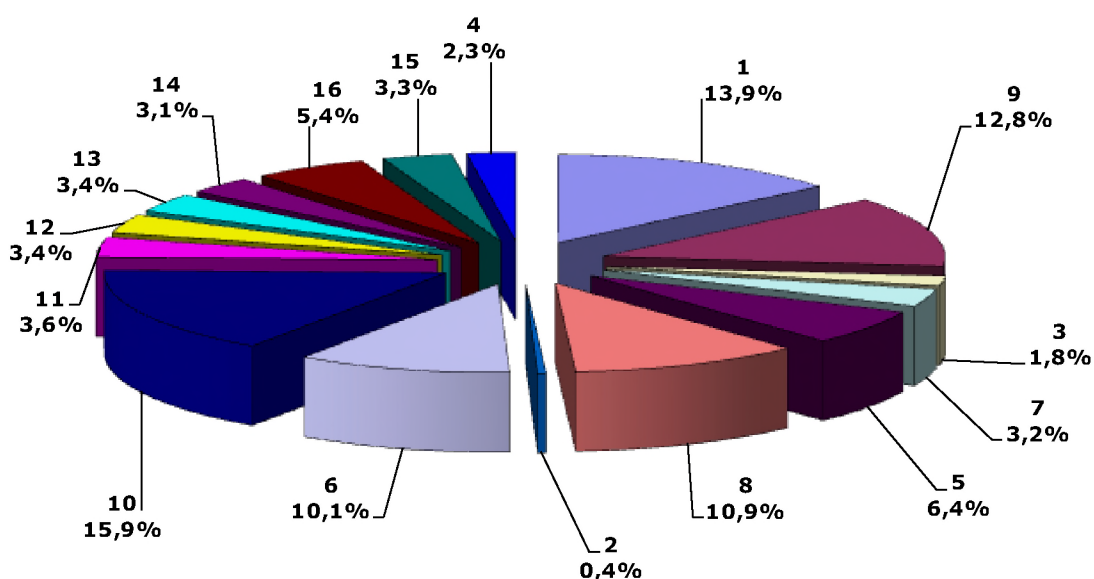
Progr nr.	Bedragen (x € 1.000) Omschrijving	Begroting 2015	Rekening 2015
4	Vervangingsreserve openbare verlichting	279	279
5	Vervangingsreserve VRI	254	254
15	Vervangingsreserve openbaar groen	373	373
Totaal structurele stortingen reserves		907	907
10	Dekkingsreserve primair onderwijs	463	463
10	Dekkingsreserve bevordering energielabel	52	52
10	Dekkingsreserve Kempen Campus	117	117
16	Dekkingsreserve uitkering HNG	199	199
16	Dekkingsreserve basis op orde	71	50
Totaal	Totaal structurele onttrekkingen reserves	903	883
Saldo	Saldo (-/- = nadeel)	-4	-24

OVERZICHT UITGAVEN

Vertaald naar de gehanteerde programma-indeling wordt het geld aan de volgende doeleinden besteed:

uitgaven per programma	totalen (x € 1.000)		per inwoner (x € 1)	in %
	2014	2015		
1 Stedelijke ontwikkeling	35.791	17.308	0,39	13,9
2 Wonen	767	504	0,01	0,4
3 Veiligheid	2.022	2.178	0,05	1,8
4 Beheer openbare ruimte	1.927	2.816	0,06	2,3
5 Bereikbaarheid	5.417	7.910	0,18	6,4
6 Individuele voorz. maatschappelijke participatie	6.756	12.532	0,28	10,1
7 Collectieve voorz. maatschappelijke participatie	4.581	3.997	0,09	3,2
8 Milieu en duurzaamheid	9.363	13.524	0,30	10,9
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	15.969	15.809	0,36	12,8
10 Onderwijs	9.974	19.762	0,45	15,9
11 Kunst en cultuur	4.550	4.411	0,10	3,6
12 Sport en recreatie	4.539	4.171	0,09	3,4
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenwerking	5.400	4.210	0,09	3,4
14 Publieksdienstverlening	3.189	3.840	0,09	3,1
15 Natuur- en recreatiebeheer	5.033	4.073	0,09	3,3
16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering	3.286	6.634	0,15	5,4
totaal	118.564	123.679	2,78	100

UITGAVEN GEMEENTE IN % PER PROGRAMMA

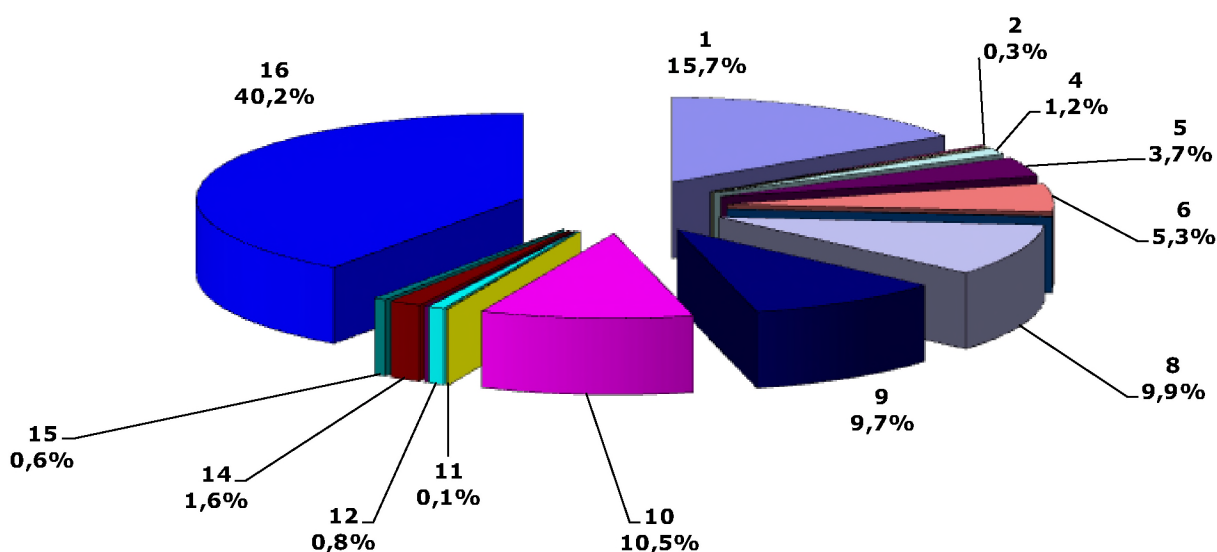

OVERZICHT INKOMSTEN

Vertaald naar de gehanteerde programma-indeling worden de volgende bedragen ontvangen:

inkomsten per programma	totalen (x € 1.000)		per inwoner (x € 1)	in %
	2014	2015		
1 Stedelijke ontwikkeling	37.226	19.623	0,44	15,7
2 Wonen	635	376	0,01	0,3
3 Veiligheid	45	199	0,00	0,2
4 Beheer openbare ruimte	361	1.453	0,03	1,2
5 Bereikbaarheid	2.536	4.600	0,10	3,7
6 Individuele voorz. maatschappelijke participatie	1.156	6.697	0,15	5,3
7 Collectieve voorz. maatschappelijke participatie	334	133	0,00	0,1
8 Milieu en duurzaamheid	7.947	12.446	0,28	9,9
9 Economie en arbeidsmarktbeleid	12.081	12.133	0,27	9,7
10 Onderwijs	3.057	13.210	0,30	10,5
11 Kunst en cultuur	115	113	0,00	0,1
12 Sport en recreatie	1.076	1.053	0,02	0,8
13 Lokale democratie/bestuurlijke samenwerking	700	179	0,00	0,1
14 Publieksdienstverlening	1.720	2.056	0,05	1,6
15 Natuur- en recreatiebeheer	1.272	708	0,02	0,6
16 Algemene dekkingsmiddelen en financiering	49.601	50.348	1,14	40,2
totaal	119.862	125.327	2,81	100

INKOMSTEN GEMEENTE IN % PER PROGRAMMA

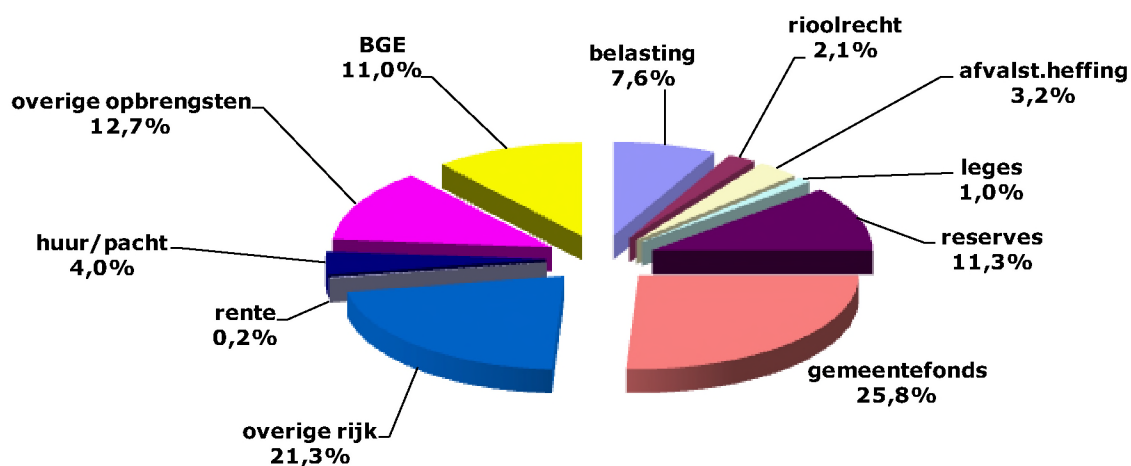

SPECIFICATIE INKOMSTEN

categorie inkomsten	totalen (x € 1.000)		per inwoner (x € 1)	in %
	2014	2015		
Belastingen	7.964	9.485	213,87	7,6
Rioolrechten	2.435	2.570	57,96	2,1
Afvalstoffenheffing	3.571	3.969	89,49	3,2
Leges omgevingsvergunningen	912	1.269	28,61	1,0
Onttrekkingen aan reserves (excl.bouwgrondexploitatie)	9.251	14.118	318,34	11,3
Gemeentefondsuitkering	36.409	32.378	730,08	25,7
Overige inkomensoverdrachten Rijk	12.146	26.699	602,03	21,3
Rente	292	203	4,58	0,2
Huur- en pachtopbrengsten	4.784	4.971	112,10	4,0
Overige opbrengsten en inkomensoverdrachten	10.556	15.854	357,49	12,7
Bouwgrondexploitatie (incl.onttrekkingen aan reserves)	31.542	13.812	311,45	11,1
totaal	119.862	125.327	2.826,00	100

SPECIFICATIE INKOMSTEN (in %)

**SINGLE INFORMATION SINGLE
AUDIT (SISA)**

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstanden beleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoole educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			Aard controle R Indicatummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatummer: D9 / 04		
			€ 0	€ 0	€ 0	0,00		
OCW	D11	Wet participatiebudget 2014 - overgangsrecht 2015 reserveringsregeling deel educatie Wet participatiebudget Gemeenten	Besteding in 2015 van OCW- gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling.	Baten in 2015 van OCW- gelden educatie binnen de grenzen van de reserveringsregeling.				
			Aard controle R Indicatummer: D11 / 01	Aard controle R Indicatummer: D11 / 02				
			€ 0	€ 0				
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SISA (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;			
			Aard controle n.v.t. Indicatummer: G1A / 01	Aard controle R Indicatummer: G1A / 02	Aard controle R Indicatummer: G1A / 03			
			1 60861 Velthoven	170,10	15,61			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2015 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatummer: G2 / 06
			€ 6.403.062	€ 61.066	€ 561.237	€ 4.195	€ 9.758	€ 965
		Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Baten (jaar T) LOONKOSTENSUBSIDIE o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente	Baten (jaar T) LOONKOSTENSUBSIDIE o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee		
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
Aard controle R Indicatummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatummer: G2 / 12			
€ 125.915	€ 47.927	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeent edeel 2015 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatummer: G3 / 06
			€ 16.167	€ 74.271	€ 6.098	€ 21.451	€ 33.364	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
Aard controle R Indicatummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatummer: G3 / 09						
		€ 0	€ 0	Ja				